
KAAVASELOSTUS

24.3.2023

23702415

YLÄKITTILÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAMUUTOS

EHDOTUS

SWECO

Maritta Heinilä, Miska Muikkula, Maria Kirveslahti

SISÄLLYSLUETTELO

1	Perus- ja tunnistetiedot	1
1.1	Tunnistetiedot	1
1.2	Kaava-alueen sijainti	1
2	Tiivistelmä	2
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	2
2.2	Asemakaava	2
2.3	Asemakaavan toteuttaminen	2
3	Lähtökohdat	3
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	3
3.1.1	Alueen yleiskuvaus	3
3.1.2	Rakennettu ympäristö	3
3.1.3	Liikenne	6
3.1.4	Maanomistus	6
3.1.5	Maankäytösopimukset	7
3.1.6	Pohjakartta	7
3.1.7	Selvitykset	7
3.1.8	Rakennusjärjestys	7
3.1.9	Palvelut	7
3.2	Luonto	8
3.2.1	Luonnonympäristö	8
3.2.2	Maaperä	8
3.2.3	Pinta- ja pohjavedet	9
3.2.4	Kasvillisuus	10
3.2.5	Arvokkaat luontokohteet	10
3.2.6	Linnusto	12
3.3	Maisema, rakennettu ympäristö ja muinaismuistot	12
3.3.1	Maisema-arvot	12
3.3.2	Rakennettu kulttuuriympäristö	14
3.3.3	Arkeologia	16
3.3.4	Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt	18
3.3.5	Melu	18
3.4	Kaavoitustilanne	20
3.4.1	Maakuntakaava	20
3.4.2	Yleiskaavoitus	23
3.4.3	Asemakaava	24
4	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	25

4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	25
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja päätökset	25
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö	25
4.3.1	Osalliset	25
4.3.2	Vireilletulo	26
4.3.3	Osallistuminen ja vuorovaikutus	26
4.3.4	Viranomaisyhteistyö	26
4.4	Asemakaavan tavoitteet	26
4.4.1	Kunnan tavoitteet	26
4.4.2	Suunnittelualueesta johdetut tavoitteet	27
4.4.3	Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet	28
4.4.4	Suunnittelun aikana syntyneet tavoitteet	29
4.5	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot	29
4.6	Mielipiteiden huomioiminen	29
4.6.1	Valmisteluvaihe	29
4.6.2	Ehdotusvaihe	31
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS	32
5.1	Kaavan rakenne ja mitoitus	32
5.1.1	Korttelialueet	32
5.1.2	Yleiset alueet	32
5.1.3	Kaavamerkinnot ja -määräykset	33
5.1.4	Mitoitus	33
5.1.5	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	33
5.2	Kaavan vaikutukset	34
5.2.1	Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön	35
5.2.2	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, taajamakuvaan ja maisemaan	35
5.2.3	Vaikutukset talouteen	36
5.2.4	Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen	36
5.2.5	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja ympäristöön	37
5.2.6	Muut vaikutukset	38
5.2.7	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	38
6	Asemakaavan toteutus	39
6.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	39
6.2	Toteuttaminen ja ajoitus	39
6.3	Nimistö	40
7	Liitteet	40

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Asemakaavan selostus, joka koskee 24.3.2023 päivättyä asemakaavakarttaa.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 150–154 sekä niihin rajautuvia katu-, liikenne-, maa- ja metsätalous sekä lähivirkistysalueita.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuu korttelit 150–153 ja 602–635 sekä näihin liittyvät katu-, liikenne-, maa- ja metsätalous, suojaviher- ja virkistysalueet.

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Kittilän kunnassa ja alue käsittää Kittilän kirkonkylän pohjoisosan sekä Aakenuksentien varren teollisuusalueet ja haja-asutusaluetta. Valtaosa suunnittelualueesta on yksityisomisteista kylämaista pientaloasumista sekä rakentamatonta maa- ja metsätalousaluetta. Kunnan maanomistus alueella on vähäinen.

Etelässä kaava-alue rajautuu Lanssitiehen ja idässä Ounasjokeen. Suunnittelualueen laajuus on noin 127 ha.

Kuva 1 Suunnittelualue maastokartalla punaisella rajattuna. © Maanmittauslaitos

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaprosessin vaiheet

- Kaavan laadinta aloitettiin kesällä 2021. Kaavahankkeelle on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 18.8.2021), jonka yhteydessä kaava on kuulutettu vireille. OAS on pidetty julkisesti nähtävillä 26.8. – 27.9.2021 Kittilän kunnan teknisellä osastolla, os. Valtatie 15, 99100 Kittilä sekä kunnan kotisivuilla osoitteessa <http://www.kittila.fi/vireilla-olevat-kaavat>.
- Asemakaavatyöstä järjestettiin 1. viranomaisneuvottelu 28.9.2021.
- Alueelle laadittu luontoseelvitys ja rakennetun kulttuuriympäristön selvitys valmistuivat helmikuussa 2022.
- Kaavaluonnos valmistui maaliskuussa 2022.
- Kirjallisen mielipiteen esittämistä varten valmisteluaineisto (kaavaluonnos) kuulutettiin 5.4.2022 ja asetettiin nähtäville MRL 62 §:n ja MRA 30 §:n mukaisesti 7.- 28.4.2022 väliseksi ajaksi.
- Nähtävilläolon yhteydessä järjestettiin yleisötilaisuus 13.4.2022 ja kaavan laatijan tapaamispäivä 14.4.2022.
- Kunta pyysi lausunnot viranomaisilta valmisteluvaiheen kaavaluonnoksesta.
- Muinaismuistoseelvitys laadittiin kesän 2022 aikana.
- Meluseelvitys laadittiin syksyn 2022 aikana.
- Kaavaehdotus valmistui maaliskuussa 2023.
- Kaavaehdotus asetetaan MRL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti julkisesti nähtäville.
- Kunta pyytää lausunnot viranomaisilta kaavaehdotuksesta.
- Kunnanhallitus esittää asemakaavan ja asemakaavan muutoksen hyväksymistä kunnanvaltuustolle kokouksessaan.
- Kunnanvaltuusto hyväksyy asemakaavan ja asemakaavan muutoksen
- Kunta on kuuluttanut kaavan voimaantulosta.

2.2 Asemakaava

Asemakaavalla laajennetaan Kittilän kirkonkylän asemakaava-alueella Yläkittilän alueelle. Asemakaavamuutoksella huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu sekä alueen kehittäminen.

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Kaavan toteuttaminen voi alkaa kaavan saatua lainvoiman.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue koostuu suurimmalta osalta valmiiksi rakennetuista, kaavoittamattomista asuinalueista sekä teollisuusalueesta. Suunnittelualueen itäisimmässä osassa sijaitsee Pääskylänniemen vanhainkotialueen asemakaavoitettu alue. Suunnittelualue sisältää lisäksi metsikkö- ja suoalueita. Pohjoisosassa kaava ulottuu hieman Vehkatien pohjoispuolelle. Itäpuolella alue rajautuu Ounasjokeen. Länsipuolella alue rajautuu Aakenuksentien reunan metsikköalueeseen. Etelässä kaava-alue rajautuu Lanssitiehen ja Kittilän hautausmaahan, joka ei kuulu kaava-alueeseen.

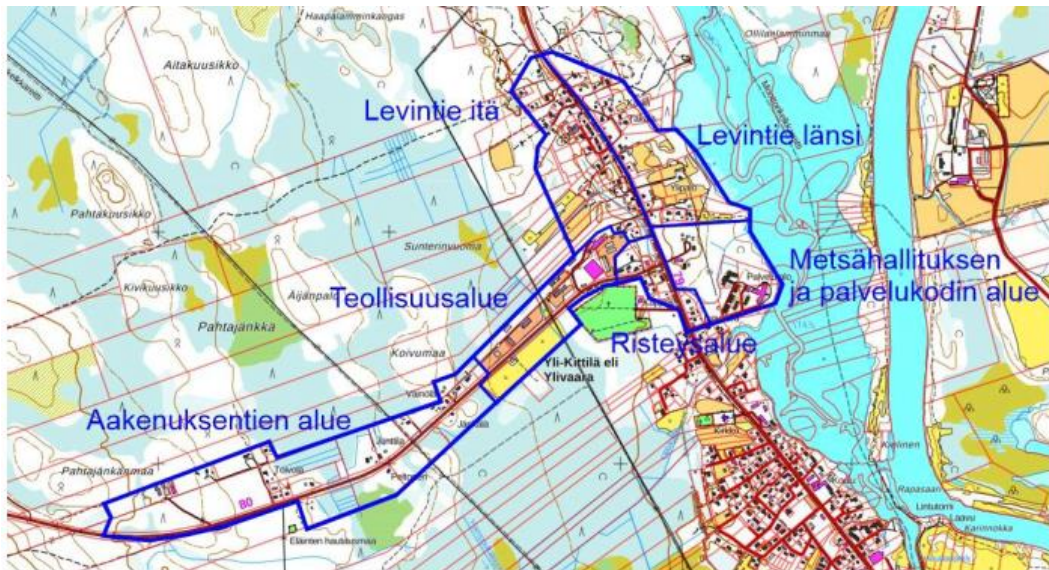

Kuva 2 Suunnittelualue ortokuvalla (Suunnittelualue punaisella rajauksella).

3.1.2 Rakennettu ympäristö

Alueella sijaitsee valmiiksi rakennettu kunnallistekniikka.

Valtaosa suunnittelualueesta on rakennettua omakotiasutusta Levintien molemmin puolin. Pääskylänniemen hoivapalveluiden alueen rakennukset muodostavat oman kokonaisuuden kaava-alueen kaakkoisreunassa.

Kuva 3 Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:n selvityksessä kaava-alueen rakennettu ympäristö on jaettu ominaispiirteiltään kuuteen erilaiseen osaan.

Kuva 4 Pääskylänniemen palvelutaloja kuvattuna kesällä 2021.

4(40)

KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

Kuva 5 Pääskylänniemen rivitalot ovat kärsineet tulvavahingoista.

Metsähallituksen pihapiirin eri aikakausien rakennukset luovat oman selkeän kokonaisuuden Levintien ja Aakenuksentien risteyksessä.

Aakenuksentien varrella isot kauppa-, työskentely- ja varastohallit laajoine liikennealueineen sijoittuvat tien pohjoispuolelle Levintien risteysalueen läheisyydessä.

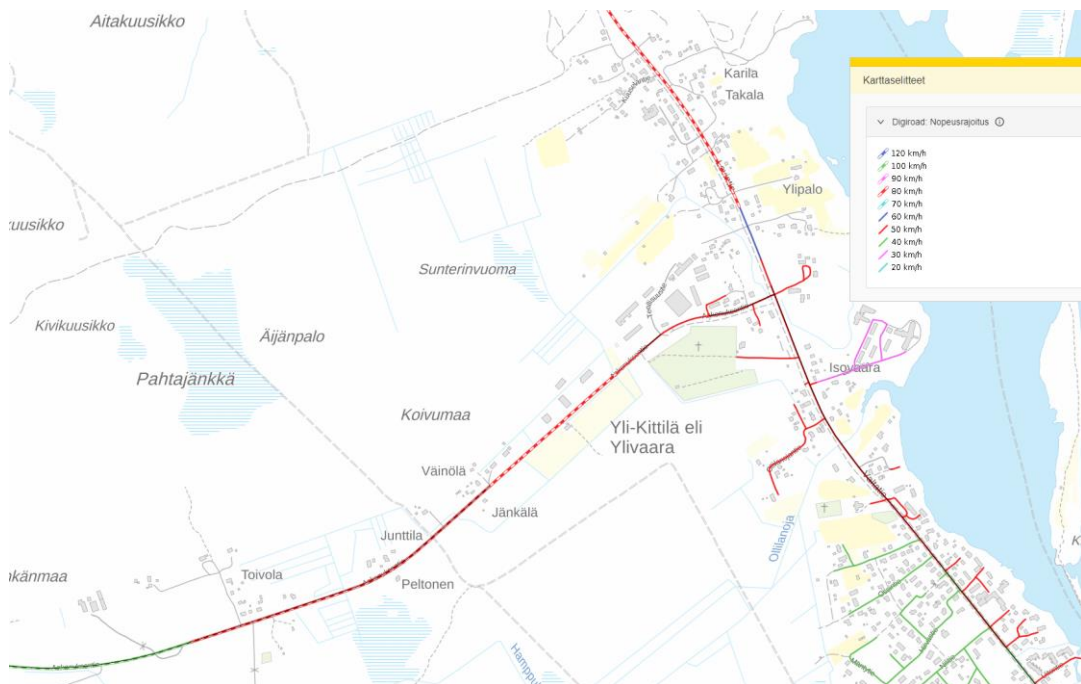
Kuva 6 Aakenuksentien pohjoispuolen toimitiloja. Eteläpuoli tiestä on toistaiseksi rakentamatonta.

Kaavan länsiosassa on saha- ja varstorakennuskokonaisuus sekä harvaan rakennettua pientaloasumista.

3.1.3 Liikenne

Kaava-alueen läpi kulkee kaksi kantatietä, kantatie 79 (Levintie, Rovaniemi-Kittilä-Muonio) ja kantatie 80 (Aakeniuksentie, Sodankylä-Kittilä-Kolari). Väyläviraston mukaan vuonna 2020 Levintiellä kulki keskimäärin 3222 ajoneuvoa vuorokaudessa, Aakeniuksentiellä 1491 ja Valtatiellä 6502 ajoneuvoa/vuorokausi.

Valtatiellä, Aakeniuksentien teollisuusalueella ja Levintiellä kantateiden risteysalueella nopeusrajoitus on 50 km/h. Levintiellä nopeusrajoitus muuttuu risteysalueen jälkeen ensin 60km/h ja Ylipalontien risteuksen pohjoispuolella nopeusrajoitus muuttuu 80 km/h. Aakeniuksentiellä nopeusrajoitus muuttuu 80km/h Teollisuustien länsipuolella ja 100km/h suunnittelualueen länsiosissa (Kuva 7).

Kuva 7 Nopeusrajoitukset © Paikkatietoikkuna, aineistot Digiroad ja Maanmittauslaitos

Joukkoliikenne kulkee kaava-alueen pääteitä pitkin. Linja-autopysäkkejä on Aakeniuksentien, Levintien ja Valtatien varrella. Kittilässä toimii kaikille avoin monipalveluliikenteen asiointilinja Meän pirssi, joka toimii kutsutaksiperiaatteella. Alueelta on Agnico-Eagle Finland Oy:n järjestämiä työmatkakuljetusten vuoroja kaivokselle ja takaisin. Näiden lisäksi kulkee pitkän matkan vuoroja.

3.1.4 Maanomistus

Suunnittelualueesta suurin osa on yksityisessä omistuksessa. Kittilän kunta omistaa alueelta katualueita ja muita pieniä viher- ja metsäalueita.

3.1.5 Maankäyttösopimukset

Kittilän kunnan ja yksityisten maanomistajien välille solmitaan tarpeen mukaan maankäyttösopimukset, jotka käsitellään kunnanhallituksessa. Kunnan ja yksityisen maanomistajan välille solmittava maankäyttösopimuksen sisältö määrittyy aina hankkeen luonteen mukaan. Yleisesti maankäyttösopimuksissa sovitaan kaavoituksesta, kaavoituskustannuksista, sopimusalueen rakentamisesta ja rakentamisaikataulusta, kaavan toteuttamiseen liittyvistä alueluovutuksista, yhdyskuntatekniikan rakentamisesta ja sen kustannuksista sekä sopimuksen voimaantulosta ja sopimuksen purkuedellytyksistä sekä sopimussakoista. (Hallituksen esitys 167/2002.) Merkittävää on, että maankäyttösopimuksessa ei voida sopia sitovasti kaavan sisällöstä.

3.1.6 Pohjakartta

Asemakaava laaditaan kaavoituksen pohjakartalle 1:2000. Maanmittauslaitos on hyväksynyt pohjakartan 7.5.2013 kaavan pohjakartaksi, MML 15/621/2013. Korkeusjärjestelmä N2000. Pohjakarttaa on täydennetty kunnan toimesta maastomittauksella 2022.

3.1.7 Selvitykset

Kaavatyön käynnistämisen yhteydessä on laadittu luontoa ja maisemaa koskevat selvitykset. Luontoselvitys on laadittu kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Maisema on selvitetty osaksi kaavaselostusta (Maria Kirveslahti ja Maritta Heinilä Sweco). Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Asemakaavatyön luonnosvaiheen jälkeen laadittiin myös muinaismuistoja koskeva selvitys (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) ja meluselvitys (Sweco).

Työssä voidaan lisäksi hyödyntää yleiskaavatyön yhteydessä laadittuja selvityksiä:

- maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008)
- rakennuskulttuuriselvitystä (Tmi Matti Putkonen FCG Planeko Oy 2009)
- karttaa poronhoitoalueista (FCG Planeko Oy 2008)
- Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys (Ramboll 2021)

3.1.8 Rakennusjärjestys

Kittilän kunnassa on voimassa oleva rakennusjärjestys, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.4.2022 § 32. Rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.6.2022.

3.1.9 Palvelut

Kaava-alueella sijaitsee mm. kunnan varikkoaluetta, Tokmanni, autokorjaamo, katsastusasema, maansiirtoyritys, Jehovan todistajien valtakunnansali, rengasliike, linja-autovarikko ja Kittilän kunnan palvelutaloja.

Suunnittelualue tukeutuu Kittilän keskustan monipuolisiin kaupallisiin ja julkisiin palveluihin. Kittilän Kirkonkylällä toimii lukio, yläkoulu (luokat 7-9) sekä alakoulu (luokat 1-6).

Kuva 8 Aakenuksentien varrella sijaitsevia yrityksiä.

3.2 Luonto

3.2.1 Luonnonympäristö

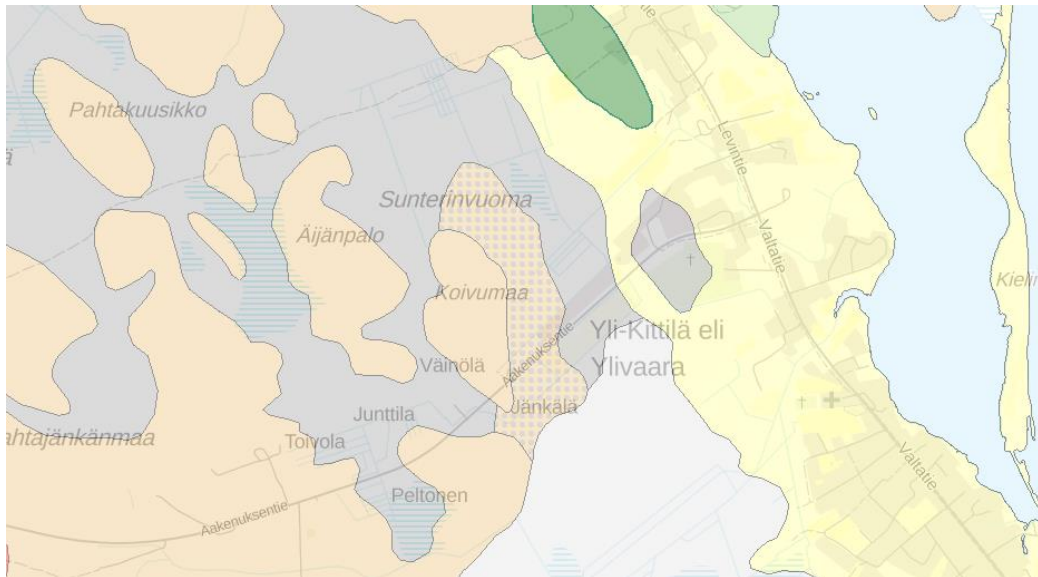
Asemakaava-alueetta koskien on laadittu luontoselvitys kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Selvitykset tehtiin niiden suojelullisesti merkittävien lajien ja lajiryhmien osalta, joita alueella voi esiintyä ja joihin kaavoituksella voi olla vaikutusta. Alueella kartoitettiin alueen linnusto ja luontotyypit sekä kasvillisuutta. Selvitykset tehtiin 26.-27.6.2021. Samoilla käyntipäivillä alue kierrettiin useaan otteeseen eri kellonaikoina huomioiden lajiston esiintyminen.

Selvitysalueella on itäosaltaan tiheämmin rakennettua taajama-alueita ja harvempaan asuttua maaseutumaisista ja metsäistä ympäristöä. Alueelle sijoittuu muutamia vanhoja tilakokonaisuuksia ja kulttuuriympäristöä, joiden alueella on myös jonkin verran perinnebiotooppia. Niittyä on kehittynyt myös vanhoille pelloille, mutta niitä ei rajattu perinnebiotooppikohteiksi.

Alueen luontoarvoja on selvitetty myös osayleiskaavatyön yhteydessä (Jari Kärkkäinen/FCG Planeko Oy). Suunnittelualueen rakentamattomat alueet muodostuvat metsä-, pelto- ja suoalueista. Alueella ei ole muuten suuria korkeuseroja lukuun ottamatta Ounasjoen rannassa olevaa noin 5 metrin korkeuseroa. Alueen länsipuolella sijaitsee suoalue.

3.2.2 Maaperä

Alueen maaperä on pääasiassa karkeaa hiettaa, alavimmilla alueilla myös saraturvetta. Kaava-alueen pohjoisosassa on kapeahko soravaltainen jäätikköjokimuodostelma. Aakeniuksentien varrella on hiekkamoreenimuodostelma. (Kuva 9).

Kuva 9 Alueen maaperä © GTK/Maankamara. Keltaisella osoitettu karkeat hieta-alueet, harmaalla saraturvealueet sekä vihreällä soramuodostelma.

3.2.3 Pinta- ja pohjavedet

Suunnittelualue kuuluu Ounasjoen Kittilän valuma-alueeseen. Kaava-alueella ei sijaitse pintavesiä, mutta alue rajautuu Ounasjokeen.

Alueella sijaitsee pohjavesialue (Ylivaara 12261101), joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa.

Kittilä on aloittanut pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laatimisen ja Ylivaaran pohjavesialue on valittu sijaintiriskinsä vuoksi prioriteettikohteeksi. Sijaintiriskit liittyvät lentokentän läheisyyteen sekä Ylä-Kittilän kaava-alueeseen. Lisäksi Ramboll Finland Oy on laatinut Ylivaaran pohjavesiselvityksen, jota on hyödynnetty pohjavettä koskevissa kaavamääräyksissä.

Pohjavesialueelle rakennettaessa maankäytöllä on seuraavia tavoitteita pohjavesimuodostuman turvaamiseksi:

- Pohjaveden käyttöönottoon soveltuvat alueet tunnistetaan ja varataan vedenotolle. Vedenottamopaikkojen ympäristö (tyypillisesti 300–500 m etäisyys) rauhoitetaan rakentamiselta ja jätetään mahdollisimman luonnontilaiseksi, esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai virkistysalueeksi.
- Pohjaveden muodostuminen turvataan siten, että päällystettyä pinta-alaa tulee pohjavesialueelle mahdollisimman vähän. Hulevedet imeytetään maaperään, mikäli ne arvioidaan riittävän puhtaksi, jotta ne eivät aiheuta pohjaveden pilaantumiseriskiä. Suomessa ei ole määritetty laissa minkä tyyppiset hulevedet ovat riittävän puhtaita imeytettäväksi pohjavesialueelle, jonka vuoksi tämä ratkaistaan käytännössä tapauskohtaisesti kaavassa.

- Rakentaminen ei saa aiheuttaa tarpeetonta pohjaveden purkautumista esimerkiksi ojituksen kautta.
- Pohjavesialueelle ei sijoiteta sellaista toimintaa, joka voi vaarantaa pohjaveden laadun, esimerkiksi kemikaalivarastoja, suuria suolattavia teitä tai vastaavia kohteita.

Liite 11 Ylivaaran pohjavesiselvitys

3.2.4 Kasvillisuus

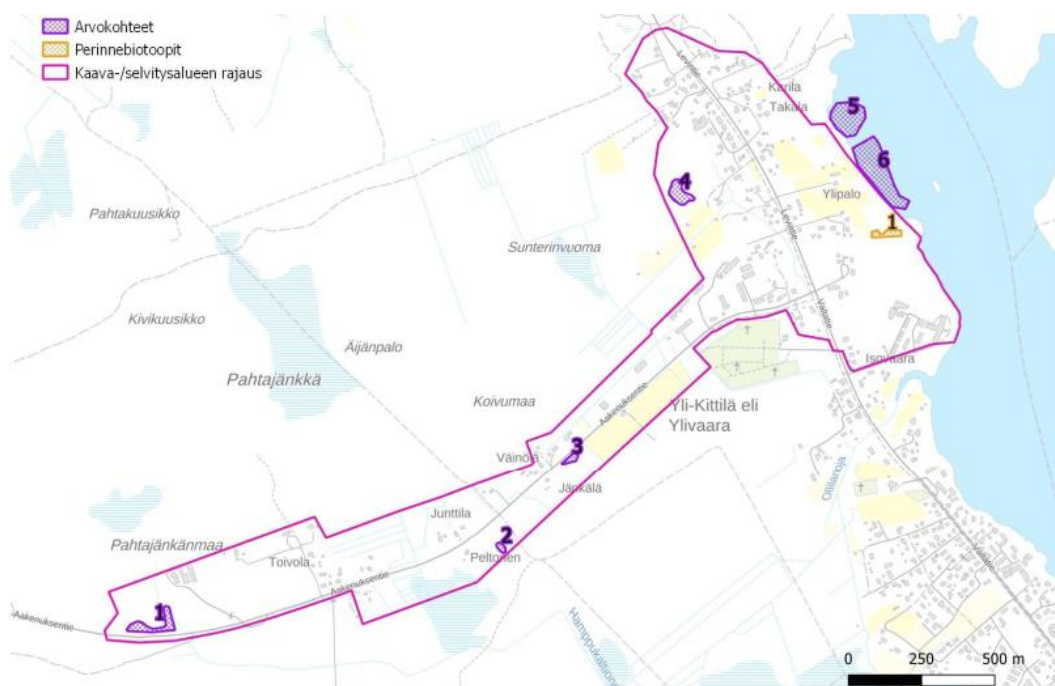
Alue sijaitsee pohjoisborealisella vyöhykkeellä, missä kasvillisuus on tyypillisesti karua. Vallitsevana metsätyypinä on variksenmarja-mustikka-puolukka tyypin männiköt sekä alavimmilla alueilla seinäsammal-mustikkatyypin kuusimetsät. Alueella ei ole reheviä soita, suot ovat pääasiassa niukkaravinteisia. Ounasjoen varsilla on tulvaniittyjä, joissa lajisto koostuu mesiangervoista, kastikoista ja nurmilauhasta. (Jari Kärkkäinen/ FCG Planeko).

3.2.5 Arvokkaat luontokohteet

Suunnittelualueella tai 300 metrin säteelle siitä ei ole käytetyissä lähtötiedoissa tunnettuja luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymispaikkoja.

Kaava-alueelle tai sen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita. Ounasjoki Kielisen itäpuolelta on osa Natura 2000- verkostoa.

Kaavoitettava alue sijaitsee taajamassa ja muutoinkin ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Alueella ei ole luonnonsuojelualueita ja metsäalueet ovat pääosin olleet metsätalouskäytössä. Kaavoitettavalta alueelta todettiin 4 luontotyyppiltään huomionarvoista paikallisesti arvokasta kohdetta, kaksi vesilinnustolle merkittävää aluetta kaava-alueen ulkopuolelta sekä yksi uhanalainen perinnebiotooppikohde. Rajatuilla kohteilla on uhanalaisia luontotyyppisiä ja ne ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Kohteiden koon ja laadun perusteella kaikki kohteet arvioidaan vain paikallisesti arvokkaiksi.

Kuva 10 Yläkittilän kaavoitettavana olevalta alueelta tunnistetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet. Violetit 1–4 ovat uhanalaisia luontotyyppejä ja 5-6 linnustollisesti arvokkaita alueita. Oranssilla rajattu kohde 1 on perinnebiotooppikohde, jolla on tuoreen niityn kasvillisuutta.

Kohde 1: Pienialainen ruohokorpi (VU, Pohjois-Suomi NT), jonka reunavyöhykkeessä on korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Kasvillisuutta ovat mm. Metsäkorte, pajut (juolukkapaju, mustuvapaju, pohjanpaju ym.), lehväsammat, kurjenjalka, hilla, tupasvilla, haprarakasammal, juolukka, suopursu, vaivaiskoivu ja puustossa hieskoivu, kuusi ja mänty. Kohteen yhteydessä havaittiin hömötiainen (EN).

Kohde 2: Metsäkortekorpi (EN, Pohjois-Suomi VU). Kasvillisuutta ovat mm. metsäkorte, haprarakasammal, korpikämmettä, juolukka ja puolukka. Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää (kuusi, koivu, mänty).

Kohde 3: Muurainkorpi ja korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Lajistoa mm. korpikämmettä, metsäkorte, hilla, vaivaiskoivu, seinäsammal ja kastikat. Puusto on nuorta ja varttuvaa sekametsää. Kuvio vaihettuu isovarpurämeksi kauempana tiestä.

Kohde 4: Korpiluontotyyppien reunustama isovarpuräme (NT) ja minerotrofinen lyhytkorsineva (NT). Korvet: Mustikkakorpi, muurainkorpi, korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT-VU). Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää.

Perinnebiotooppikohde 1: Kapea metsän ympäröimä niittyalue (tuore suurruohoniitty, CR) Perinnebiotooppien säilyminen on riippuvaista ihmistoiminnasta (niitto/laidunnus).

Kohteen lajistoa ovat mm. metsäkurjenpolvi, lehtovirmajuuri, siankärsämä, koiranputki, puna-ailakki, mesiangervo ja rantatädyke.

3.2.6 Linnusto

Selvityksessä saatiin yleiskuva kaavoitusalueen lajistosta. Yhdellä käynnillä tehtävä linnustolaskenta ei anna kattavaa kuvaa lajistosta, mutta sen perusteella voitiin todeta ja rajata linnuston kannalta arvokkaimmat alueet (kohteet 5 ja 6, kuva 10).

Uhanalaisia lajeja havaittiin 4, silmälläpidettäviä lajeja 5. Lajeja havaittiin kaikkiaan 31 ja runsaimmin oli peippoja ja pajulintuja. Yksilömäärät olivat kaiken kaikkiaan melko alhaisia ja lajit painottuivat metsäalueille ja rannan tuntumaan. Selvityksessä tehtyjen havaintojen lisäksi Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustiedoissa on Pahtajänkänmaalta havaintotieto kuukkelista (NT) vuosilta 2009 ja 2010 sekä havainto nuoresta helmipölystä (NT) hautausmaan läheisyydestä vuodelta 2015.

3.3 Maisema, rakennettu ympäristö ja muinaismuistot

3.3.1 Maisema-arvot

Kaava-alueen maiseman arvoja on selvitetty asemakaavan laadinnan yhteydessä miljöönsinööri AMK Maria Kirveslahden ja arkkitehti Maritta Heinilän toimesta. Työssä on hyödynnetty maastokäyntien ja karttatarkastelujen lisäksi aiemmin laadittua yleiskaavan maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008).

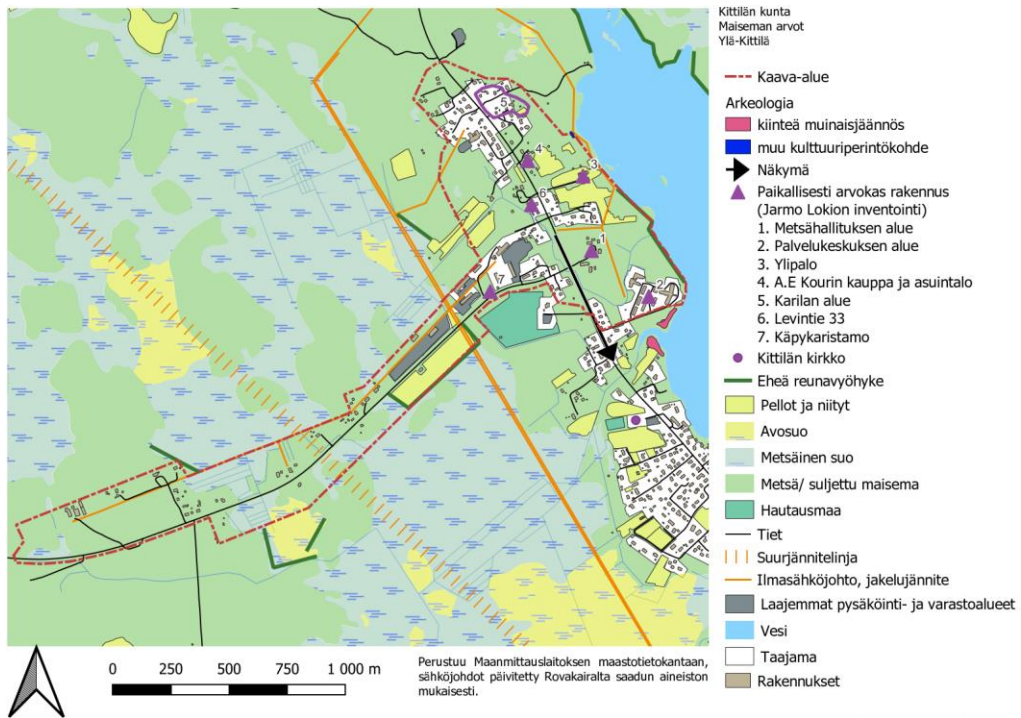
Kittilän kirkonkylä sijaitsee Ounasjoen jokilaaksossa. Suunnittelualue sijaitsee Tunturilapin maisemamaakunnassa, tarkemmin Aapa-Lapin maisemaseudulla. Aapa-Lapin maisemaseudulle tyypillisiä ovat vaarojen väliin sijoittuvat laajat aapasuot, joita sijaitsee kirkonkylän länsipuolella sekä suunnittelualueen itäpuolella. Joki yhdessä laajojen, osittain puuttomien suoalueiden kanssa muodostavat laaja-alaisia maisematiloja. Suunnittelualue ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla.

Vaikka laajat maisematilat ovat maisemamaakunnalle tyypillisiä, kaava-alue sijaitsee pääosin melko sulkeutuneessa maisemassa. Kaava-alueen keskiosiin sijoittuva suo on metsäinen, vaikka sen reunoilla kulkee ilmajohtoja. Lisäksi alueella on muutamia suhteellisen pienialaisia peltoalueita, joiden yhteyteen ei muodostu pitkiä näkymiä. Myös Ounasjoen rannat ovat pääosin puustoisia. Kittilän kirkko muodostaa maamerkin Levintietä kuljettaessa.

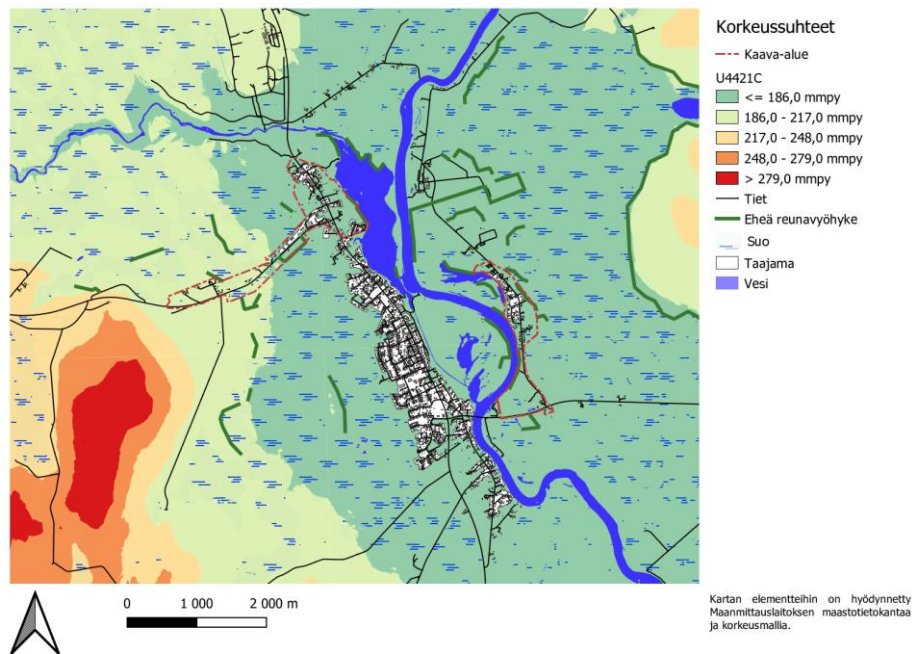
Alueen maisema-arvot on kuvattu kartalla (kuva 11). Kaava-alue on rakentamattomilta osin suljettua metsäistä ja korkeusvaihteluiltaan tasaista maisemaa. Avointa viljelysmaisemaa on Aakenuksentien eteläpuolella yritysalueen kohdalla, poronhoitoalueilla kaavan keskiosissa sekä Ylipalon kiinteistön ympärillä kaava-alueen itäosassa. Ounasjoen maisemat aukenevat ainoastaan Pääskylänniemen kiinteistön reunalta. Suunnittelualueella maisemahäiriötä aiheuttavat ilmajohtolinjat ja jäsentymättömät teollisuuden- ja asumisen alueet Aakenuksentien ja Levintien risteuksen läheisyydessä.

12(40)

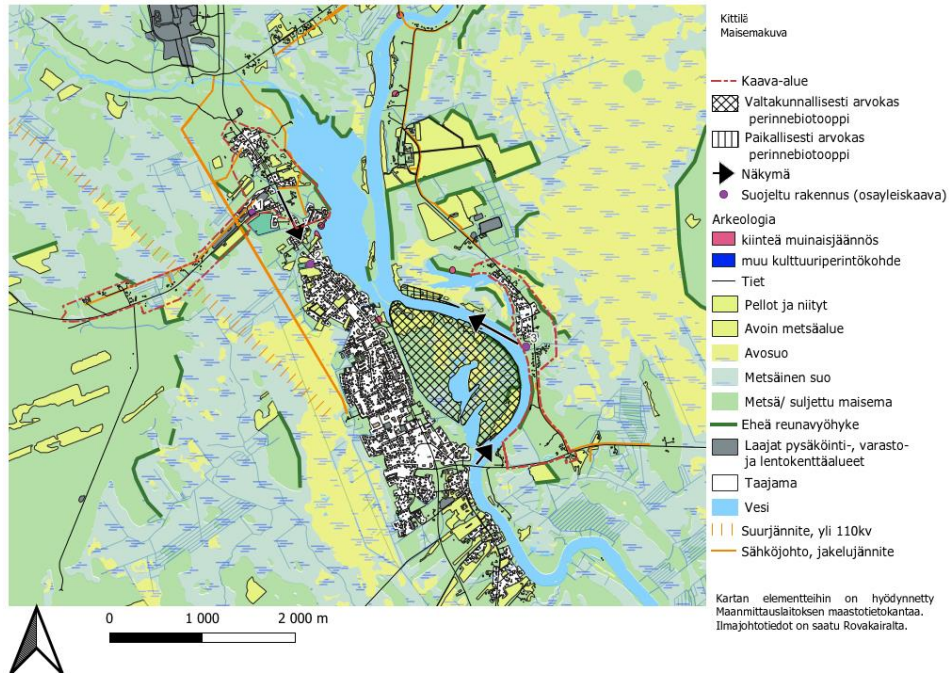
KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

Kuva 11 Maiseman arvot kaava-alueella (Sweco 2022).

Kuva 12 Kaava-alueen korkeussuhteet. Punaisella rajattuna Yläkittilän ja Pakatin asemakaava-alueet (Sweco 2022).

Kuva 13 Maisemakuva. Punaisella rajattuna Yläkittilän ja Pakatin asemakaava-alueet (Sweco 2022).

Liite 3 Maisemaselvityksen kartat

3.3.2 Rakennettu kulttuuriympäristö

Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Selvityksessä määritellään suunnittelualan rakennettun ympäristön ominaispiirteitä ja annetaan suosituksia rakennettun kulttuuriympäristön arvojen tunnistamiseen suunnittelualueelta. Rakennettun ympäristön selvitys on tehty kahteen maastokäyntiin, kirjallisuus-, kartta- ja internet selvityksiin sekä inventoinnin yhteydessä suoritettuihin haastatteluihin pohjautuvan analyysin pohjalta. Kittilän kirkonkylän rakennuskantaa on selvitetty lisäksi osayleiskaavatyön yhteydessä vuonna 2009 (Tmi Lauri Putkonen, FCG Planeko Oy). Aiemman inventoinnin yhteydessä alueelta on tunnistettu arvokkaana 1920- luvulla rakennettu hirsinen Käpykaristamo.

Vuoden 2022 selvityksen yhteydessä valokuvattiin selvitysalueelta noin 120 rakennusta, rakennelmaa tai rakennettun ympäristön kokonaisuutta. Selvitysalue jaettiin maastokäynnin ja karttatarkastelun pohjalta kuuteen osa-alueeseen, jonka jälkeen tarkempi inventointi ja valokuvaus suoritettiin osa-alueittain yhden maastokäynnin yhteydessä. Selvitysalueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita on selvityksen yhteydessä luokiteltu ja arvioitu seitsemän. Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

Kuva 14 Suunnittelualueen kulttuurimaisemaa kuvattuna Palontieltä Ylipalon pihapiiriä kohti.

Kuva 15 A.E. Kourin vanha kauppa Levintien varrella.

Kittilän kirkonkylä tuhottiin lähes täysin vuoden 1944 Lapin sodan yhteydessä. Kaava-alueelta on säilynyt tuolloin ainoastaan hirsirunkoinen käpykaristamo Aakenuksentien varrella.

Kittilän rakennuskanta sijoittuu suureksi osaksi Ounasjokilaaksoon ja Ounasjokeen laskevien sivuhaarojen varsille. Tämä ominaisuus näkyy selvitysalueella siten, että alueen jälleenrakennuskauden rakennuskanta sijaitsee pääosin Levintien ja Ounasjoen välisellä alueella. Levintien länsipuolinen rakennuskanta ja etenkin Aakenuksentien varsi on rakentunut pääosin 1960-90 -luvulla ja sen jälkeen aina 2020-luvulle saakka.

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin arvetettu kohde on Carl Ludwig Engelin suunnittelema maakunnallisesti arvokas Kittilän kirkko joka sijaitsee kaava-alueesta etelään n. 500 m.

Kuva 16 C.L. Engelin suunnittelema Kittilän kirkko näkyy maiseman kiintopisteenä suunnittelualueen eteläreunalta.

3.3.3 Arkeologia

Alueelta on tiedossa kolme kiinteää muinaisjäännöstä (Museoviraston Kyppi-palvelu 13.1.2022), joista kaikki sijaitsevat Ounasjoen rannalla. Ne ovat

- Takala, ajoittamaton asuinpaikka (1000009539)
- Vaarala, historiallinen asuinpaikka (261010093)
- Vanhainkoti, kivikautinen asuinpaikka (261010071).

Kaava-alueelle on laadittu muinaismuistonselvitys kesän 2022 aikana.

Kuva 17 Kiinteiden muinaisjäännösten sijainti oranssilla sekä kaava-alueen rajausta mustalla. © Museovirasto, Maanmittauslaitos.

Kesällä 2022 laaditun muinaisjäännösinventoinnin yhteydessä ei löydetty uusia arkeologisia kohteita (Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 2022). Entuudestaan tunnetuissa kohteissa tehtiin seuraavat havainnot ja tulkinnot:

Takala: Paikallisen tiedon mukaan Takalan löytöalueella ja lähistöllä on ollut saksalaisten asemapaikka 2. maailmansodan aikana. Takalan kohteesta mainitut kuopat eivät vaikuta rakennusten perustuksilta, niissä ei ole tulisijaa ja ne ovat liian pieniä ollakseen asuinrakennusten perustuksia. Kuopat ovat tulkittavissa koon, muodon ja historiatiedon perusteella lähinnä poteroiksi. Niiden läheisyydessä on joitakin muita epämääräisiä n. 1-1,5 m halkaisijoiltaan olevia kuoppia, jotka voivat olla myös sodanaikaisia. Kohteelle tehtiin aluerajaus, mutta sille ei ehdota suojavyöhykettä. Huomioitavaa on, että yleensä on edellytetty myös 2. maailmansodan aikaisten kohteiden huomioimista maankäyttöhankkeissa.

Vaarala. Alueella tehtiin lapionpistoja, mutta mitään arkeologisiin kerrostumiin viittaavaa ei havaittu, kohdetta ei voitu rajata, eikä kohteen löytöjä ole ajoitettu. Löytöpaikan lähistölle on tullut viime tarkastuksen jälkeen lisää rakennuskantaa.

Vanhainkoti. Asuinpaikan pohjoisosaan on tehty leveä, useita metrejä korkea tulvapenger. Kaikki mahdolliset arkeologiset kerrostumat ovat tällä alueella hävinneet. Ranta-alueen pohjaa voitiin tarkastaa kahlaamalla n. 1-5 m leveällä kaistalla, mutta uusia asuinpaikkalöytöjä ei tehty lukuun ottamatta muutamia palaneita kiviä, jotka ovat voineet joutua vesialueelle maansiirtotöissä. Aiempi kohderajaus poistettiin pohjoisessa, missä asuinpaikan todettiin jääneen useita metrejä paksun tulvapenkereen alle. Uuden rajauksen mukaan kohdetta ei sijoitu kaavan alueelle.

3.3.4 Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

Suunnittelualan kaakkoisosassa palvelutalojen korttelialueella on tulvavaaravyöhykettä. Alueelle on rakennettu tulvapenger.

Pilaantuneet maa-alueet

Kaava-alueella sijaitsee neljä kohdetta, jotka on merkitty maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI-tietokantaan). Kolme kohteista sijaitsee Aakenuksentien ja yksi Levintien varrella. Aakenuksentien varren kohteet sijoittuvat teollisuusalueille ja käsittävät sahan, linja-autovarikon sekä Teboilin polttoainesäiliön.

3.3.5 Melu

Kaava-alueen läheisyydessä on melulähteitä, sillä Kittilän lentokenttä sijoittuu noin kilometrin päähän kaavan pohjoisosasta. Yleiskaavassa osoitettu, lentokentän kiitotiehen liittyvä melualue (55 dBA) ulottuu kaava-alueen keskiosaan Aakenuksentien varrella sekä pohjoisosassa Vehkatien, Mikkolantien ja Kuuselantien läntisimpiin osiin.

Lentokentän lisäksi melua aiheuttaa kantateiden liikenne. Osayleiskaavatyön yhteydessä on laskettu ajoneuvoliikenteen melualueet poikkileikkauslaskentoina, mikä on otettu huomioon osayleiskaavaa laadittaessa. Melualueiden laskentaan hyödynnettiin vuoden 2025 ennustettuja liikennemääriä, jotka on saatu vuonna 2009 laaditusta kantatie 79 yleissuunnitelmasta (FCG, osayleiskaavan selostus).

Asemakaavatyön yhteydessä laadittiin syksyllä 2022 meluselvitys (Sweco). Meluselvityksessä selvitysalueen melutasoja on tarkasteltu sekä nykytilanteessa että ennustetilanteessa asemakaavaluonnoksen mukaisen tilanteen toteuduttua. Melulähteinä mallinnuksessa on huomioitu Aakenuksentien sekä Levintien tieliikenne nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa, kun asemakaava ja asemakaavan muutos on toteutunut kaavaluonnoksessa (valmisteluvaiheen nähtävillä pito 7.4.–28.4.2022) esitetyn mukaisena.

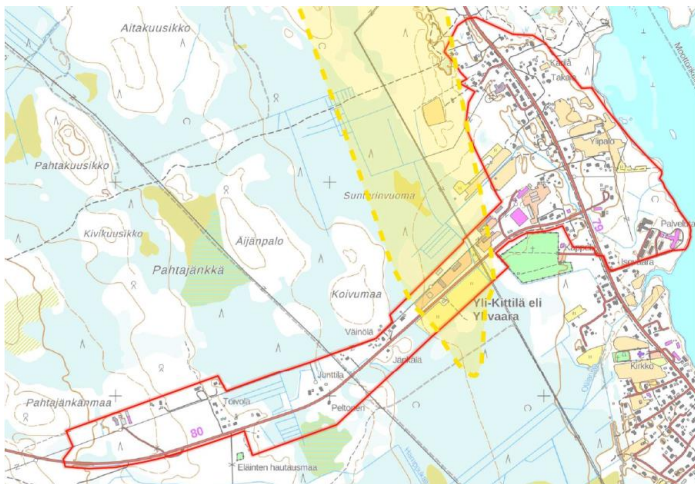
Tieliikenteen muodostamia melutasoja on arvioitu ympäristömelulaskentaan suunnitellulla ohjelmistolla Datakustik CadnaA 2022. Liikennemelulaskennat perustuvat yleisesti Suomessa käytettäviin yhteispohjoismaisiin tie- ja raideliikennemelun laskentamalleihin. Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät perustuvat Väyläviraston julkaisemiin liikennemäärätietoihin (Väylävirasto 2022). Ennustetilanteen melulaskennoissa on huomioitu Väyläviraston nykytilannetietojen lisäksi toteutuneiden asemakaavaratkaisuiden muodostamat liikennemäärät.

Melutasoja verrataan useimmiten valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuihin melutason ohjearvoihin. Melun ohjearvot on tarkoitettu käytettäväksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ohjearvot on annettu erikseen päiväajan (klo 7–22) ja yöajan (klo 22–7) melutasoille. Asumiseen käytettävillä alueilla melutason ohjearvo päiväajalla (klo 7–22) on 55 dB ja yöajalla (klo 22–7) 50 dB. Mikäli kyseessä on täysin uusi asuinalue, noudatetaan tuolloin yöajalla ohjearvotasoa 45 dB.

Lentomelu

Finavia on vuonna 2017 laatinut Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melunhallintasuunnitelman. Suunnitelmassa kuvataan lentoliikenteen lähialueille aiheuttamaa melukuormitusta sekä esitetään lentomelun Lden -vyöhykkeet. Kittilän lentoaseman siviililiikenne vaikuttaa myös Yläkittilän asemakaava-alueen melutilanteeseen.

Lentoliikenteen aiheuttama Lden 50 dB ylittävä melualue ulottuu selvityksen mukaan noin 1600 metriä etelään, jolloin vyöhyke osittain levittäytyy myös asemakaava-alueelle. Lentomelun Lden 50 dB meluvyöhykkeen sijoittuminen on esitetty Kuvassa 18. Suomessa ohjearvona asuinalueiden suunnittelussa käytetään lentokonemelutasoa Lden 55 dB.

Kuva 18 Kittilän lentoaseman siviili-ilmailun Lden 50 dB melualue keltaisella merkittynä (rajaus suuntaa antava). Suunnittelualue merkitty punaisella (LÄHTEET: Maastokartta MML, lentomelualue Finavia, suunnittelualue Sweco).

Kaava-alueella on kaksi uudehkoa erillispientaloa suuntaa antavan rajauksen mukaisella lentomelualueella suunnittelualueen pohjoisosassa.

Liikennemelu

Nykytilanteessa sekä Aakenuksentien että Levintien tieliikenne ovat merkittäviä melulähteitä selvitysalueella. Aakenuksentiellä tieliikenteen melualue on laajimmillaan selvitysalueen länsiosassa, jossa nopeusrajoitus on 100 km/h. Kyseisellä alueella 55 dB päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu tien pohjoispuolella noin 100 metrin ja eteläpuolella noin 60 metrin etäisyydelle Aakenuksentien keskilinjasta. Nopeusrajoituksen pudotessa 80 km/h myös ohjearvon ylittävä melualue supistuu ja ulottuu noin 40–50 metrin etäisyydelle tiestä.

Aakenuksentien Kittilän päädyssä nopeusrajoitus putoaa edelleen 50 km/h. Tuolloin melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle.

Levintiellä liikennemäärät ovat Aakenuksentiehen verrattuna merkittävästi suuremmat, jolloin tieliikenteen muodostama lähtömelutaso on myös korkeampi. Tilanne korostuu Aakenuksentien risteyksen pohjoispuolella, jossa Levintien nopeusrajoitus muuttuu 60 km/h:sta 80 km/h:n. Tieliikenteen muodostama 60 dB melualue ulottuu noin 20–30 metrin etäisyydelle Levintiestä ja tavoittaa monissa kohdissa lähimpien asuinrakennusten julkisivut. 55 dB melualue ulottuu Levintiellä selvitysalueen pohjoisrajaa lähestyttäessä 40–70 metrin etäisyydelle tiestä ympäröivistä maastonmuodoista riippuen.

Levintiellä Aakenuksentien risteyksestä etelään päin mentäessä tieliikenteen nopeusrajoitus on 50 km/h. 60 dB ylittävä melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle ja 55 dB ylittävä melualue noin 30–40 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Nykytilanteessa myös yöajan tieliikenne vaikuttaa selvitysalueen meluolosuhteisiin. Monilta osin yöajan ohjearvon 50 dB (olemassa olevat asuinrakennukset) ylittävä melualue ulottuu yhtä etäälle, kuin päiväajan ohjearvonkin ylittävä. Aakenuksentiellä yöajan ohjearvo ylittyy 30–80 metrin etäisyydellä tiestä, ja Levintiellä 25–70 metrin etäisyydellä nopeusrajoituksesta riippuen.

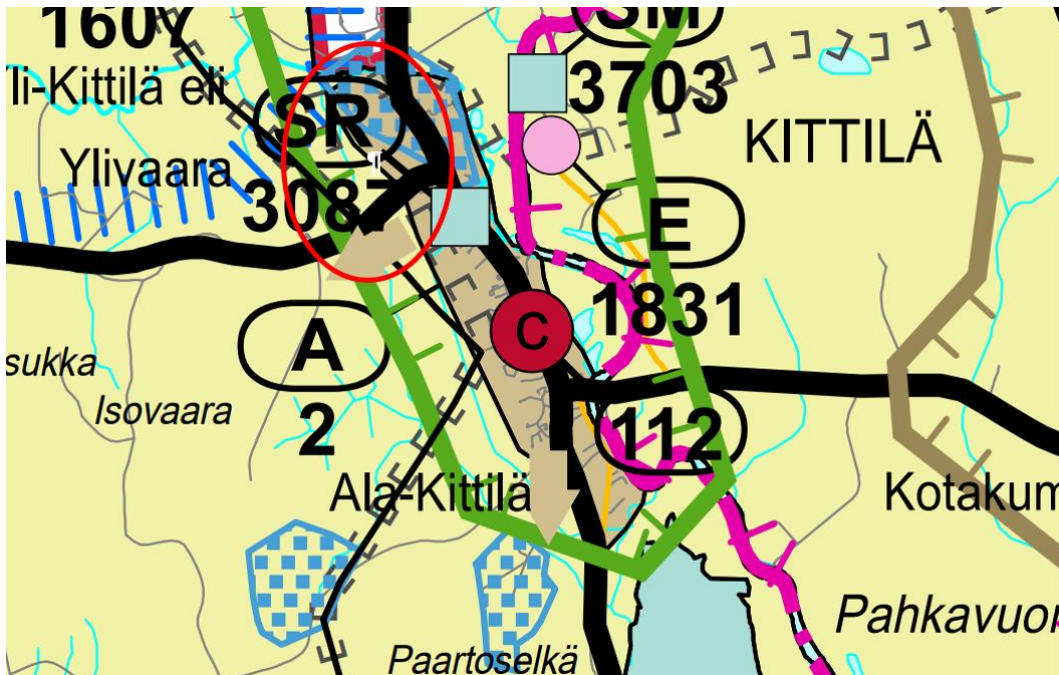
Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittävät selvitysalueella nykytilanteessa useassa kohdassa.

3.4 Kaavoitustilanne

3.4.1 Maakuntakaava

Asemakaavoitettavalla alueella on voimassa Tunturi-Lapin maakuntakaava, jossa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueena (A) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Maakuntakaavalla on osoitettu taajamatoimintojen laajenemissuunta kohti itää (ruskea nuoli). Suunnittelualue sijaitsee matkailun vetovoima-alueella sekä tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu rakennussuojelukohde (3087, Kittilän kirkko), raideliikenteen kehittämiseksi selvitettävä yhteys (Ylläsjärvi-Levi) sekä lentoliikenteen alue.

Tunturi-Lapin maakuntakaava on vahvistettu 23.06.2010 Ympäristöministeriössä.

Kuva 19 Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta. Suunnittelualueen sijainti ympyröity punaisella.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevat seuraavat määräykset:

- Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista.
- Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun.
- Maisemallisesti herkällä alueilla, kuten tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukeskusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia.
- Ranta-alueilla taajamatoimintojen alueiden (A) ja keskuskylien (at) ulkopuolella vapaan rantaviivan osuus tulee olla vähintään puolet muunnetusta rantaviivasta.
- Ranta-alueilla tulee turvata rannan suuntainen kulkuyhteys.
- Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara- alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tulvariskialueet tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

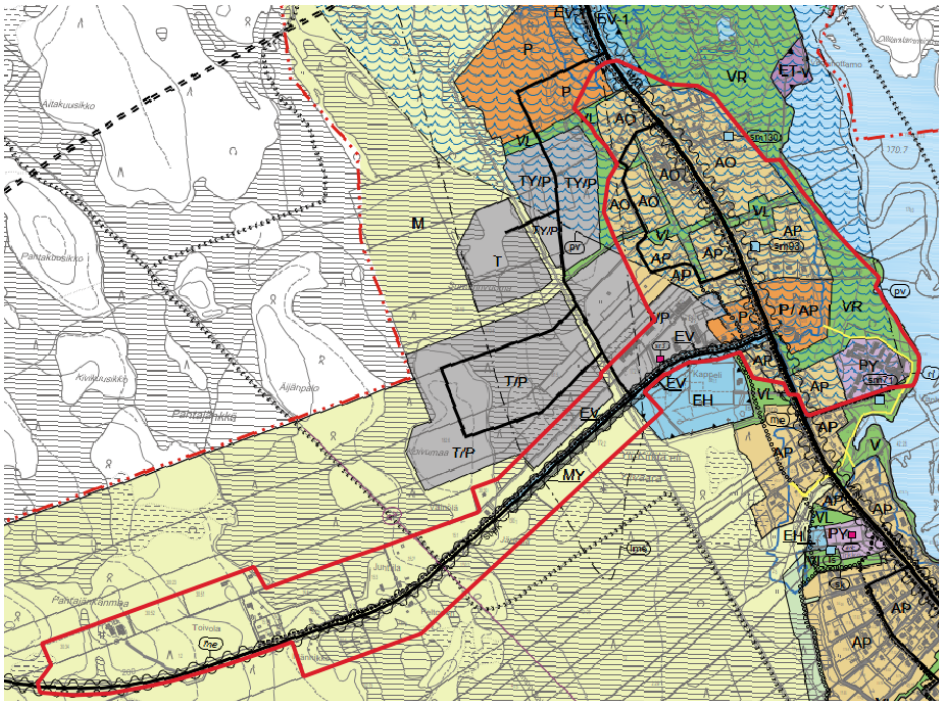
- Malminetsintä ja siihen liittyvät toimenpiteet on turvattava, kuitenkin huomioon ottaen alueen erityispiirteet.
- Poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet ja valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.
- Suojelu- (S), luonnonsuojelu- (SL) ja erämaa-alueiden (Se) hoitoja käyttösuunnitelmista on pyydettävä lausunto alueen kunnilta, Lapin liitolta, aluehallintoviranomaisilta, Saamelaiskäräjiltä saamelaisten kotiseutualueella, Paliskuntain yhdistykseltä, alueen paliskunnilta sekä muilta yhteisöiltä, joiden toimialaan suunnitelma liittyy.
- Rakennuksia tai muita huomattavia rakenteita ei tule suunnitella sijoitettavaksi maisemallisesti aroille paikoille, kuten kapeisiin niemen kärkiin ja kannaksille sekä rantamaisemaa hallitsevien kumpareiden huipulle.
- Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa rakentamiseen sopivaksi osoitettu.
- Rakentamisrajoitus:
 - Maankäyttö- ja rakennus lain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa virkistys- ja suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetuilla alueilla (V, LL, EJ, S, SL, SM, SR, Se, rs, vt, kt, st, yt, tv sähkölinja). Rajoitus laajennetaan koskemaan ampuma- ja harjoitusalueita (EAH), kaivosalueita (EK), suojavyöhykkeitä (sv) sekä tärkeitä ja vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita.
- Suojelumääräykset:
 - Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Lupaa haetaan ympäristökeskukselta, jonka on kuultava asiassa Museovirastoa.
 - Suunniteltaessa suojelualueen tai suojeluohjelmaan kuuluvan alueen käyttöä on neuvoteltava luonnonsuojelusta ja alueen hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Natura 2000 -alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa vaikutusten arviointi on tehtävä luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n mukaisesti

3.4.2 Yleiskaavoitus

Suunnittelualueella on voimassa Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.03.2012 hyväksynyt Kittilän osayleiskaavan. Kittilän kirkonkylän osayleiskaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 13.03.2015/731 ja on kuulutettu voimaan 18.03.2015.

Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu pientalovaltaista asuinuuetta (AP) ja erillispientalojen korttelialueita (AO) nyt laadittavan asemakaavan pohjoisosiin. Aakenuksentien, Levintien ja Valtatien risteyksen tuntumaan on osoitettu palvelujen alueita tilaa vievälle kaupalle (P), joen puoleiselle osalle voidaan kaupan sijaan vaihtoehtoisesti sijoittaa pientalovaltaista asuinuuetta (P/AP). Vanhainkodin alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueena (PY). Aakenuksentien pohjoispuolelle on osoitettu teollisuus-, varasto- ja palvelujen alue, joka on tarkoitettu myös tilaa vievälle kaupalle (T/P). Aakenuksentien varrella sijaitseva käpykaristamo on osoitettu suojeltuna rakennuksena (sr-3). Ounasjoen ranta-alueet on osoitettu retkeily- ja virkistysalueena (VR). Asuinuueiden väliset virkistysalueet on osoitettu lähivirkistysalueena (VL). Aakenuksentien varsi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M).

Kaavalla on osoitettu lentomelualue (lme), jolla on osoitettu 55 dB:n vyöhyke. Myös Aakenuksentien ja Levintien varsille on osoitettu melualueet. Ounasjoen rantaan on vanhainkodin ja korttelialueiden tuntumaan osoitettu ohjeellinen tulvapenger, joka ratkaistaan asemakaavalla (ri).

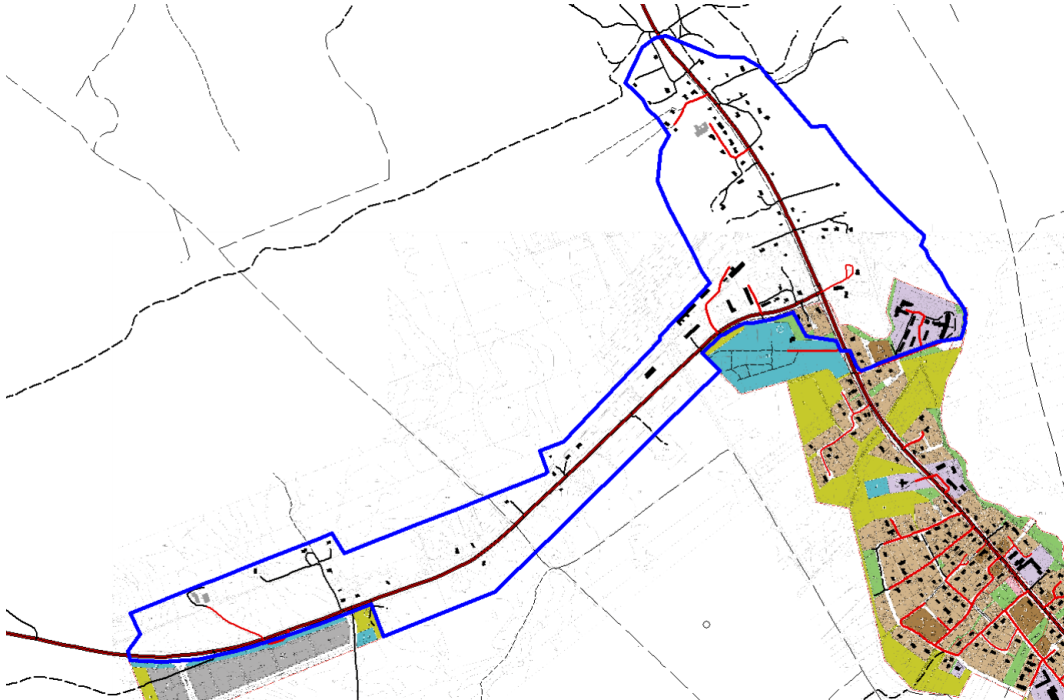

Kuva 20 Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Suunnittelualueen sijainti merkattu punaisella.

3.4.3 Asemakaava

Suurimmalla osalla suunnittelualueetta ei ole aiemmin laadittua asemakaavaa.

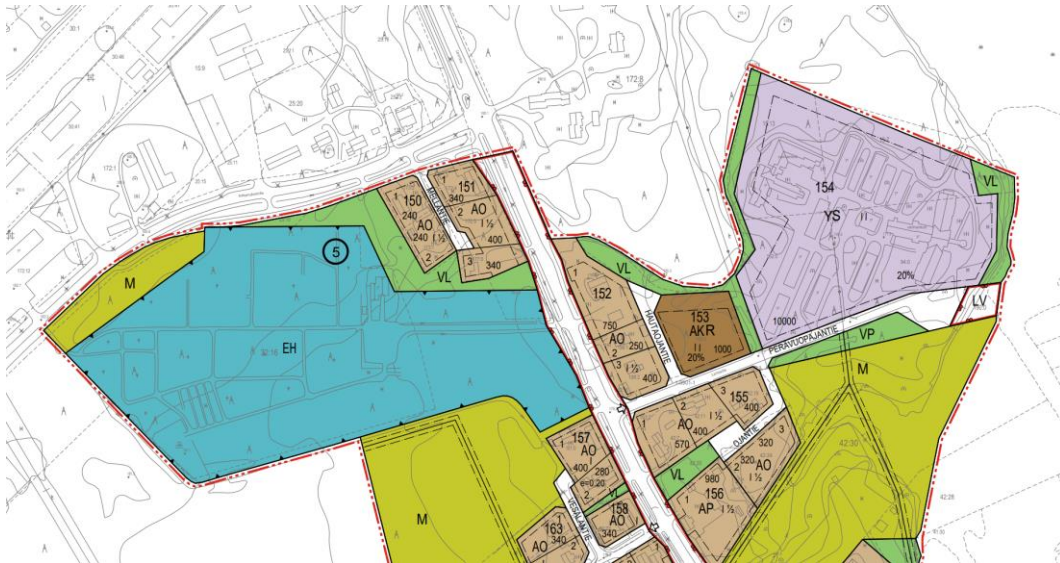
Pääskylänniemen ja Aakenuksentien risteyksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutos korttelit: 150–163, 201–229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 08.04.1992.

Kuva 21 Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asetus- ja suunnittelualueen rajausta.

Kuva 22 Ote Kittilän Kirkonkylän teollisuusalueen asemakaavasta, joka on saanut lainvoiman vuonna 2015. Kaava ei ole toteutunut.

Kuva 23 Ote Kittilän ajantasakaavasta, jossa Mellantien alue, Hautaojantien alue ja Pääskylänniemen alue ovat osa nyt laadittavaa asemakaavamuutosta.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavan laatiminen on käynnistynyt kunnan aloitteesta parantaa ja laajentaa Yläkittilän alueen asemakaavaa. Työssä huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu ja tutkitaan alueen kehittämismahdollisuuksia tulvavapenkerien rakentamisen myötä muuttuneessa tilanteessa.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja päätökset

Kunnan tekninen lautakunta on hyväksynyt Yläkittilän asemakaavamuutoksen ja laajennuksen aluerajauksen ja vireille laittamisen 28.01.2021 § 22.

Kaavan vireilletulosta on kuulutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävällepanon yhteydessä elokuussa 2021. Kaavoitushanke on sisältynyt kunnan kaavoituskatsaukseen 2020.

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

4.3.1 Osalliset

Maanomistajat, asukkaat, yhdistykset, yritykset:

- suunnittelualueen maanomistajat ja asukkaat
- naapurialueiden ja muiden lähialueiden maanomistajat ja asukkaat

- alueella toimivat yritykset ja yhdistykset
- Alakylän paliskunta

Kunnan hallintokunnat:

- rakennus- ja ympäristölautakunta

Viranomaiset:

- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Lapin liitto
- Lapin pelastuslaitos
- Lapin maakuntamuseo
- Kittilän kunta

Yhdyskuntatekniikka:

- Kittilän Vesihuolto-osuuskunta
- Rovakaira Oy
- Lapeco

Liite 1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.3.2 Vireilletulo

Kaava on kuulutettu vireille kuulutuksella elokuussa 2021.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutus

MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu keväällä 2021. OAS pidetään nähtävillä kaavan laadinnan ajan ja sitä tarkennetaan tarvittaessa kaavan edetessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 26.8. – 27.9.2021.

Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.3.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavaluonnos on lähetetty viranomaisille tiedoksi ja siitä on pyydetty viranomaislausunnot. Myös kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot.

Asemakaavatyöstä järjestettiin 1. viranomaisneuvottelu 28.9.2021.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

4.4.1 Kunnan tavoitteet

Kunnan tavoitteena on ottaa Yläkittilän alue asemakaavoituksen piiriin. Alueelle laaditaan 1. asemakaava, jossa tarkennetaan Kittilän Kirkonkylän osayleiskaavan tavoitteita. Työssä huomioidaan Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu ja tutkitaan alueen kehittämismahdollisuuksia tulvapenkereiden rakentamisen myötä muuttuneessa tilanteessa.

26(40)

KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

Asemakaavaratkaisussa huomioidaan myös tiedossa olevat muut hankkeet, kuten kantatien kehittämissuunnitelmat, Metsähallituksen aluekehittäminen Senaatin tarpeisiin ja Tokmannille myönnetty poikkeamismenettelyllä myönnetty rakennuslupa Aakenuksentien varrelle.

4.4.2 Suunnittelualueesta johdetut tavoitteet

Alue sijoittuu Kittilän keskustan yhteyteen vilkkaasti liikennöidyn Levintien ja Aakenuksentien varrelle. Näiden teiden risteysalueen liikennemäärät ovat kasvussa tulevaisuudessa mm. Ylläksen ja Levin matkailualueiden voimakkaan kehittymisen myötä. Aakenuksentien varrelle on viime vuosina kasvanut monipuolisesti pienteollisuutta, toimitiloja sekä kaupan tiloja. Alueelle on suunnitteilla myös lisärakentamista, joten alueen asemakaavoittaminen turvaa ja ohjaa alueen rakentumista kokonaisuutena viihtyisyys, toimivuus ja turvallisuus huomioiden.

Suunnittelualan erityispiirteinä ovat mm. vanha kyläasutus, joka on rakentunut alueelle ilman asemakaavaa, Kittilän lentokentästä johtuva lentomelualue ja laajat pohjavesi- ja vedenottoalueet kaava-alueen itäpuolella. Ounasjoen puoleisella osalla suunnittelualuetta suunnittelua ohjaa vahvasti myös tulvavaara-alueet ja alueelle rakentunut tulvapenger.

Kuva 24 Ote kunnan osoitekartasta.

4.4.3 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Niillä korvataan valtioneuvoston 30.11.2000 päättämät ja 1.3.2009 voimaan tulleet tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tämä velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta.

Tietyistä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainituista kohdista voidaan poimia ne, joilla kaavan voidaan todeta toteuttavan tavoitteita, vaikka alueeseen ei varsinaisia valtakunnallisia intressejä kohdistukaan.

Yläkittilää koskien voidaan nähdä nousevan esiin seuraavia tavoitteita:

”Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.”

”Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.”

”Luodaan edellytykset vähähiiliseen ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.”

”Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.”

”Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.”

”Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.”

”Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.”

28(40)

KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

”Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.”

”Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.”

”Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.”

Maakuntakaavoitus

Kaava tukeutuu voimassa olevaan Tunturi-Lapin maakuntakaavaan sitä tarkentaen. Lapin liiton virasto toteaa luonnosvaiheen lausunnossaan, että Kittilän Yläkittilän asemakaavamuutoksen valmisteluaineisto tukee Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita ja antaa hyvän pohjan asemakaavaehdotuksen laatimiseen.

Yleiskaavoitus

Asemakaavalla tarkennetaan yleiskaavan aluevarauksia tukeutuen sen perusratkaisuihin.

4.4.4 Suunnittelun aikana syntyneet tavoitteet

Tavoitteita kootaan erityisesti kaavan valmisteluvaiheen yleisötilaisuuden, kaavan laatijan tapaamisen ja nähtävilläpitojen yhteydessä niin luonnos- kuin ehdotusvaiheessa.

Osallisten mielipiteet ja viranomaislausunnot kaavaluonnosvaiheessa ovat vaikuttaneet erityisesti kaavaratkaisun katuverkkoa ja pientalotontteja koskeviin ratkaisuihin. Luonnosvaiheen palautteen perusteella tehdyt muutokset on kuvattu kohdassa 4.6. Tarkemmin saatu palaute ja sen myötä tehdyt muutokset kaava-aineistoon ovat kaavaselostuksen liitteessä 9.

Liite 9 Luonnosvaiheen palaute ja vastineet

4.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot

Kaavan laadinnan aloitusvaiheessa on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja kaavaratkaisuksi kaavan laatijan ja kunnan viranhaltijoiden yhteistyönä. Ratkaisuja on jalostettu maastokäyntien ja selvitysten avulla kaavaluonnokseksi, jonka avulla on kerätty kannanottoja alueen asukkailta ja muilta osallisilta. Nähtävillä ollutta kaavaluonnosta on saadun palautteen perusteella tarkennettu kaavaehdotukseksi.

4.6 Mielipiteiden huomioiminen

4.6.1 Valmisteluvaihe

Kaavaluonnos asetettiin nähtäville mielipiteiden esittämistä varten 7.- 28.4.2022 (MRL 62 §; MRA 30 §). Kaavan nähtävilläolon yhteydessä pidettiin yleisötilaisuus 13.4.2022 Kino Ylärin salissa. Kaavan laatijan tapaamispäivää vietettiin lisäksi 14.4.2022.

Kaavaluonnoksesta saatiin 16 mielipidettä ja 7 viranomaislausuntoa.

Mielipiteet ja lausunnot koottiin ja niihin laadittiin vastineet. Vastineista käy ilmi, onko mielipide tai lausunto vaikuttanut kaavan sisältöön. Vastineluettelo on kaavaselostuksen liitteenä 9.

Saadun palautteen perusteella kaava-aineistoon tehtiin seuraavat muutokset:

- Kaavakartalle osoitettiin jätevesipumppaamot.
- Kaavaselostuksen vaikutustenarviointiin lisättiin arvio asemakaavan suhteesta maakuntakaavaan ja kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.
- Tarkistettiin merkintöjen selitystä luo-2 osalta.
- Kaavakartalla ei ole luo-3 kohdetta, määräys merkintöjen selityksissä poistettiin.
- Suojelumääräystä sr täydennettiin purkamiskieltoa koskevalla lauseella.
- Asemakaavan määräyksistä poistettiin määräys, jonka mukaan yleinen tie tai katu voidaan rakentaa tulvapenkereenä, sillä alueella ei ole kyseiselle määräykselle tarvetta.
- Kaavaehdotusvaiheessa laadittiin meluselvitys, jonka perusteella meluntorjuntavaatimukset huomioitiin kaavamääräyksissä ja kaavakartalla merkinnöin.
- Kaavakarttaa tarkennettiin siten, että kantatien 79 tiesuunnitelma ja tilavaraus jalankulun ja pyöräilyn väylälle on huomioitu Aakenuksentien pohjoispuolelle Teollisuustien risteykseen saakka. Myös Levintien osalta tehty tiesuunnitelma huomioitiin kaavaehdotuksessa.
- Kaavaselostusta täydennettiin maaperän tilan tietojärjestelmän kohteiden (MATTI) osalta.
- Kaavaselostuksen liitteeksi 11 lisättiin Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys (Ramboll 2021). Kaavaselostukseen lisättiin myös tietoa, että selvitystä on hyödynnetty kaavan valmistelussa ja kaava-alueen pohjavesiä koskevissa kaavamääräyksissä.
- Pohjavettä koskevaa kaavamääräystä tarkistettiin.
- KTJ:stä tarkistettiin kaava-aluetta koskevat kulkurasitteet ja lisättiin ne kaavakartalle ajoyhteyksinä.
- Maalämpökaivojen sijoittamiseen kaava-alueelle otettiin kantaa rakennustapaohjeissa, jotka laadittiin kaavaehdotusvaiheessa.
- Rakennusala rajattiin pois lentomelualueelta uusien rakennuspaikkojen osalta korttelissa 626 (luonnosvaiheen korttelinumerointi). Korttelinumerointia on tarkistettu kaavaehdotusvaiheessa.
- Merkintöjen selitystä tarkistettiin moottorikelkkareitillä.
- Kaavaselostusta täydennettiin koko maakuntakaava-aluetta koskevilla määräyksillä.

30(40)

KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

- Alueen arkeologia huomioitiin kaavaehdotusvaiheessa laaditun selvityksen mukaisesti.
- Maiseman ja kulttuuriympäristön karttaa täydennettiin rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnin mukaisilla kohteilla.
- Tarkistettiin merkintöjen selitystä /S- merkinnän osalta.
- Puistomuuntamot lisättiin kaavakartalle.
- Kaavaselostusta täydennettiin ilmajohtojen ja maakaapelien etäisyyksien osalta.
- Kaavakarttaa selkeytettiin pohjavesimerkintöjen osalta.
- Tarkistettiin kaavakartan käyttötarkoitus YK korttelin 618 osalta.
- Aakenuksentien varteen osoitettiin uusi erillispientalon rakennuspaikka, jossa ajoyhteys on osoitettu viereisen AO-tontin kautta.
- Teollisuusalueen raja osoitettiin istutettavana korttelissa 617 ja samalla luovuttiin luonnosvaiheessa osoitetusta VL-alueesta.
- Sarkatien ja Takalantien varteen osoitettiin yhteensä kolme uutta rakennuspaikkaa.
- Karilantielle ja Pumpputielle osoitettiin yhteinen liittymä Levintieltä.
- Karilan kiinteistölle 29:40 osoitettiin kaavaehdotuksessa asuinrakentamista ja lähivirkistysaluetta.
- Kortteliin 628 osoitettiin uusi rakennuspaikka.
- Pumpputien, Ylipalontien ja Karilantien aluevarauksia tarkistettiin.
- Porttikatu muutettiin ajoyhteydeksi.
- Tarkennettiin suojaviheralueen ja korttelin 617 aluerajausta.
- Tarkistettiin korttelin 617 rakennusoikeuden määrää.
- Korttelista 634 poistettiin sr-merkintä, sillä rakennukset ovat huonokuntoisia.
- Korttelin 634 käyttötarkoituksia tarkistettiin siten, että luonnoksessa osoitettu palvelurakennusten korttelialueen P sijaan on osoitettu YH ja K.
- Lisäksi kaavakartan korttelinumerointia tarkistettiin kauttaaltaan.

4.6.2 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville muistutusten esittämistä varten ja pyydetään viranomaistahojen lausunnot (MRL 65 §; MRA 27 §).

Saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan kaavan laatijan vastineet.

Viranomaisneuvottelu pidetään tarvittaessa.

Täydennetään kaavan laadinnan edetessä.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne ja mitoitus

Asemakaavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 127 ha. Rakennusoikeutta on osoitettu yhteensä 71 230 kerrosalaneliömetriä.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostetaan korttelit 150-153 ja 602-635, joille sijoittuu asuinpientalojen aluetta AP-1, erillispientalojen aluetta AO, asuinkerrostalojen ja rivitalojen aluetta AKR-1, yleisten rakennusten aluetta YH ja YK, liike- ja toimistorakennusten aluetta K ja KL, teollisuus- ja varastorakennusten alue T sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden aluetta TY-1, liikennealuetta LT, maa- ja metsätalousaluetta M ja MY, suojaviheralueita EV ja EV-1 virkistys- ja puistoaluetta VL ja katualueita.

5.1.1 Korttelialueet

Asemakaavassa on osoitettu seuraavat korttelialueet:

AKR-1	Asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialue
AO	Erillispientalojen korttelialue
AP-1	Asuinpientalojen korttelialue
YH	Hallinto- ja virastorakennusten korttelialue
YK	Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue
K	Liike- ja toimistorakennusten korttelialue
KL	Liikerakennusten korttelialue
T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.
TY-1	Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

5.1.2 Yleiset alueet

Levintie (kantatie 79) ja Aakenuksentie (kantatie 80) osoitetaan asemakaavassa liikennealueena LT.

Lähevirkistysalueena VL on osoitettu taajaman läheisimmät puustoiset alueet, joita ei ole tarkoitus rakentaa puistoksi. Ne on tarkoitettu virkistys- ja ulkoilukäyttöön.

Maa- ja metsätalousalueena, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) on osoitettu Ounasjokeen rajautuva alue.

Alueeseen liittyvät rakentamattomat metsäalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueena M.

5.1.3 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Kaikki kaavamerkinnot ja -määräykset ovat kaavakartan yhteydessä.

5.1.4 Mitoitus

Asemakaavalla osoitetaan 95 erillispientalon tonttia AO, joista yhteensä 22 on kaavan laadintavaiheessa rakentamatonta. Lisäksi osoitetaan 1 asuinpientalojen korttelialue AP-1, joka on nykytilanteessa kunnan hoivapalveluiden käytössä. AP-1 alueelle on osoitettu rakennusoikeutta 4000 kerrosalaneliömetriä. Yksittäinen kerrostalojen ja rivitalojen alue AKR-1 on osoitettu Lanssintien pohjoispuolelle, mille on myös osoitettu rakennusoikeutta 6000 kerrosalaneliömetriä. Asemakaava mahdollistaa täten karkeasti arvioiden noin 400 uuden asukkaan sijoittumisen kaava-alueelle.

Asemakaavalla on osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueita T Aakenuksentien varrelle. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueille on varattu 5,91 hehtaaria ja rakennusoikeutta on osoitettu 7650 kerrosalaneliömetriä.

Asemakaava sisältää myös teollisuusrakennusten korttelialueita TY-1, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Korttelialueille on varattu 6,34 hehtaaria ja rakennusoikeutta on osoitettu 17 400 kerrosalaneliömetriä.

Asemakaavalla on osoitettu hallinto- ja virastorakennusten korttelialuetta YH 2,09 hehtaarin verran Aakenuksentien ja Levintien risteykseen. Rakennusoikeutta on osoitettu 2500 kerrosalaneliömetrin verran.

Liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta K on osoitettu Aakenuksentien ja Levintien risteuksen tuntumaan. Korttelialueille on varattu 2,27 hehtaaria ja niille on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 2800 kerrosalaneliömetriä.

Liikerakennusten korttelialuetta KL (Tokmanni) on osoitettu Teollisuustien ja Aakenuksentien risteykseen. Korttelialueelle on varattu 1,33 hehtaaria ja sille on osoitettu rakennusoikeutta 3600 kerrosalaneliömetriä. Korttelialueella sijaitsee suojeltava rakennus (sr), millä on osoitettu käpykaristamo.

Yleisten rakennusten korttelialueena on osoitettu Aakenuksentien varrella sijaitseva Jehovan todistajien valtakunnansali. Korttelialue on 0,19 hehtaarin kokoinen ja sille on osoitettu rakennusoikeutta 250 kerrosalaneliömetriä.

5.1.5 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Alue tukeutuu olemassa oleviin palveluihin, liikenneverkkoon ja kunnallistekniikan verkostoon. Alue on suurimmilta osin valmiiksi rakennettua aluetta ja asemakaavalla tiivistetään ja täydennetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Alueen uusi

33(40)

rakentaminen sovitetaan maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön arvoihin niiden potentiaalia hyödyntämällä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet sekä tulvavaara-alueet on osoitettu rakentamisen ulkopuolelle. Pohjavesialueita koskien on laadittu niitä suojaavia kaavamääräyksiä ja pohjavesialueet on huomioitu toimintojen sijoittumisessa. Kantateiden melualueet on huomioitu ehdotusvaiheessa laaditun selvityksen perusteella, eikä asuinrakentamista ole sallittu lentomelualueelle.

5.2 Kaavan vaikutukset

Vaikutusten arvioinnin lähtökohtana ovat maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n velvoite kaavan vaikutusten selvittämisestä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Vaikutuksia arvioitaessa otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Arvioinnissa tarkastellaan asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia:

- ympäristöön (luonnonympäristöön, kasvillisuuteen sekä pinta- ja pohjavesiin)
- rakennettuun ympäristöön
- talouteen
- liikenteeseen
- ihmisten elinoloihin ja ympäristöön
- maisemaan ja taajamakuvaan
- turvallisuuteen

Kaavan vaikutuksia on MRL 9 § mukaisesti arvioitu vertaamalla nykyistä maankäytön tilannetta tilanteeseen, jossa kaavaratkaisun kaikki aluevaraukset ovat toteutuneet. Arviointi laaditaan asiantuntijatyönä hyödyntäen kaava-alueita koskevia selvityksiä, kartta- ja maastotarkasteluja, asukastapaamisia sekä viranomaiskannanottoja. Asemakaavan vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavasunnittelun yhteydessä on tehty alustavia vaihtoehtoisia maankäyttöluonnoksia ja niiden vaikutustenarviointia harkiten suunnitelmaratkaisujen mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia. Tavoitteena on ollut vaikutusten arvioinnin keinoin pyrkiä vaikuttamaan valittavan suunnitelmaratkaisun sisältöön siten, että negatiiviset vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä ja suunnitelman positiiviset vaikutukset mahdollisimman merkittäviä. Vaihtoehtojen arvioinnin yhteydessä on sovellettu Ympäristöministeriön oppaan ”Vaikutustenarviointi kaavoituksessa” ohjeistusta vaihtoehtojen arvioinnista kaavoitusprosessin kuluessa. Oppaan mukaan ”vaihtoehtojen vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi osana suunnittelutyötä, erillisissä vaikutus selvityksissä tai kaavaluonnosten kootussa arvioinnissa” (Ympäristöhallinnon ohjeita 10/2006, s.26).

Kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta on laadittu kaavaehdotus.

5.2.1 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavalla on vain vähäisiä vaikutuksia luontoon tai sen ympäristöön, sillä suurin osa kaavoitettavasta alueesta on jo rakennettua ympäristöä. Kaava-alueelle on laadittu asemakaavatasoinen luontoselvitys, jonka esiin nostamat luonnonmonimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet on huomioitu asemakaavassa luo-merkinnöin.

Kaavoitettavan alueen merkittävimmät luontoarvot ovat luo-1- alueena osoitettu perinnebiotooppi Ounasjoen varrella sekä luo-2-alueena osoitetut uhanalaiset luontotyypit, joita on kaava-alueella 4 kappaletta. Kolme näistä sijoittuu Aakenuksentien ja yksi Sunterinvuoman läheisyyteen. Luo-alueiden välittömään läheisyyteen ei ole osoitettu rakentamista, mutta kaksi kohteista rajautuu Aakenuksentien varteen. Kaavan luo-merkintöjen huomioimisella rakentamisen toteuttaminen voidaan tehdä luontoarvoja heikentämättä.

5.2.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, taajamakuvaan ja maisemaan

Rakentaminen on mahdollista liittää osaksi alueella olevaa kunnallisteknistä verkostoa.

Taajamakuva

Uudisrakentaminen on sovitettu kaavamääräyksiin olemassa olevaan asutukseen. Uudet tontit on myös erotettu olemassa olevasta rakentamisesta istutusaluein tai lähivirkistysaluein. Taajamakuvaa on pyritty parantamaan myös uudisrakentamisen yhtenäisellä sijoittamistavalla tontille. Kaavaratkaisun sopivuutta ympäristöönsä ohjataan vielä tarkemmin kaavaselostuksen liitteenä olevin rakentamistapaohjein. Kaavalla nähdään olevan taajamakuvan näkökulmasta toteutuessaan positiivinen vaikutus.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Rakentaminen on sovitettu luonnonmaisemien yhteyteen siten, että Ounasjoen ranta-alueet on jätetty rakentamatta ja uusi rakentaminen sovitetaan maisemaan istutuksin ja julkisivua koskevin määräyksiin. Käpykaristamo on osoitettu suojeltavana rakennuksena (sr), rakennuksen viereinen mänty on osoitettu suojeltavana puuna sen maisemallisten arvojen vuoksi. Lisäksi suojeltavana rakennuskokonaisuutena on osoitettu Kourin kaupan pihapiiri. Suojelumerkinnot mahdollistavat alueen vanhimman ja kulttuurihistoriasta kertovimman rakennuskannan säilymisen. Lisäksi kaavassa on osoitettu Karilan ja Ylipalon alueet sekä Levintien varrella sijaitsevia jälleenrakennuskauden pihapiirejä alueena, jolla ympäristö säilytetään. Näiltä osin asemakaavalla on rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta positiivinen vaikutus. Asemakaavassa ei osoiteta suojeltavina rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä arvokkaina osoitettuja Metsähallituksen tai palvelukodin alueen rakennuskantaa, miltä osin asemakaavaratkaisu aiheuttaa rakennetun kulttuuriympäristön näkökulmasta selvityksen suositukseen nähden negatiivisia vaikutuksia.

Arkeologia

Alueella on sijainnut kolme tiedossa olevaa kiinteää muinaisjäännettä. Alueen arkeologinen tilanne on selvitetty kesällä 2022. Selvityksen perusteella alueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäänneksiä, sillä pistemäisenä tiedossa ollut Varalan kohteesta ei löytynyt arkeologisiin kerrostumiin viittavia havaintoja, eikä kohdetta voinut rajata. Tiedossa ollut Vanhainkodin kiinteä muinaisjäänneksen osalta puolestaan tarkennettiin kohteen sijaintia ja todettiin, ettei kiinteä muinaisjäänne ulotu nyt laadittavan kaavan alueelle. Takalan kohde todettiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi ja aluerajaus on osoitettu kaavakartalla. Kohteen välittömään lähiympäristöön ei ole osoitettu rakentamista. Asemakaavalla ei nähdä olevan vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön.

5.2.3 Vaikutukset talouteen

Kunnan talouteen kaavalla ei ole kokonaisuudessaan merkittäviä vaikutuksia. Kunnallistekniikka on alueella suurilta osin rakennettu valmiiksi ja sen täydentämisen kustannukset voidaan kattaa tonttien liittymismaksuilla. Uusien alueiden osalta vesihuolto rakennetaan kadunrakennuksen yhteydessä.

Merkittävimmät kustannukset kunnalle aiheutuu nykyisten yksityisteiden rakentamisesta kaduiksi ja uuden katuverkon ylläpidosta tulevaisuudessa. Kadunrakentamisen kustannuksiin vaikuttavat suuresti mm. yleinen rakennuskustannusten taso ja rakennusmateriaalien saatavuus, rakennettavan alueen maaperän laatu ja kadun liikennemäärät. Asemakaavassa osoitetut uudet kadut aiheuttavat kunnalle lisäksi vuositasolla ylläpitokustannuksia. Lisäkustannuksia aiheuttaa mm. kadunvarteen rakennettava valaistus.

Kunnalla ei ole alueella maanomistusta, minkä myynnillä se voisi kattaa alueen rakentamisen kustannuksia. Kiinteistöverotulot kasvavat alueen kehittymisen myötä jonkin verran. Alueelle uusina kuntalaisina muuttavat asukkaat tuovat lisäksi kunnalle verotuloja. Kunnalla on mahdollisuus saada tuloja maanomistajien kanssa solmittavien maankäyttösopimusten avulla.

Alueen toteutusvaiheessa aluetekniikan, uusien katujen, yleisten alueiden ja rakennusten suunnittelu ja rakentaminen työllistävät suoraan rakennusalaa ja epäsuorasti mm. palveluja.

Asemakaavan vaikutuksia metsätalouteen ja porotalouteen täydennetään mm. Paliskunnalta pyydyttävien lausuntojen perusteella kaavan jatkotyössä.

5.2.4 Vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen

Alueen liikennemäärien on arvioitu kasvavan tulevaisuudessa mm. Levin ja Ylläksen matkailijamäärien noustessa. Liikennemäärät kasvavat myös asemakaavan toteuttamisen myötä. Suurinta liikennemäärän kasvua voidaan odottaa Aakenuksentien ja Levintien teollisuus- ja liikerakennusten toteutumisen myötä. Myös poliisiaseman sijoittuminen Levintien ja Aakenuksentien risteykseen lisää liikennemääriä alueella. Asemakaava mahdollistaa Levintien ja Aakenuksentien kiertoliittymän, mikä parantaa liittymän turvallisuutta liikennemäärien lisääntyessä. Kaavalla mahdollistetaan myös

36(40)

KAAVASELOSTUS
EHDOTUS

Aakenuksentien varrelle jalankulun ja pyöräilyn väylät, mikä toteutuessaan lisää alueen liikenneturvallisuutta ja saavutettavuutta kestävästi.

Kaavassa huomioidaan myös muutoin Levintietä koskeva tiesuunnitelma. Kaavan toteuttamisen myötä alueen jalankulun ja pyöräilyn turvallisuus paranee, kun liittymät Levintieltä kevyen liikenteen väylän läpi kiinteistöille vähenevät.

Kaava-alueen katuverkostoon tulee jonkin verran lisäystä kaavan toteutumisen myötä. Uutena katuna rakennetaan Lanssatiehen liittyvä Hautaojantie, jonka kautta kerrostalo- ja rivitaloalueen liikennöinti hoidetaan.

Uudet erillispientalotontit liittyvät pitkälti nykyisten kulkuyhteyksien varsille, mutta niiden rakentaminen kaduiksi ja ylläpitotehtävä siirtyy kunnan vastuulle. Uusien erillispientalojen ja niille johtavien katujen myötä lähialueen liikennemäärät kasvavat maltillisesti.

Asemakaavassa varaudutaan Kangasojantien kadun jatkamiseen mahdollisen täydennysrakentamisen myötä tulevaisuudessa.

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä vaikutuksia joukkoliikenteelle.

5.2.5 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja ympäristöön

Yläkittilän alueen asemakaavan toteutuessa kasvavat liikennemäärät asuin- ja liikerakentamisen seurauksena sekä Aakenuksentiellä että Levintiellä. Merkittävin osa kaavaratkaisuiden muodostamasta uudesta liikenteestä sijoittuu matalamman nopeusrajoituksen (50 km/h – 60 km/h) vyöhykkeellä, jolloin meluvaikutukset kasvavat hieman maltillisemmin kuin korkeamman nopeusrajoituksen tieosuuksilla.

Aakenuksentiellä päiväajan 55 dB ylittävä melualue ulottuu nopeusrajoituksesta riippuen 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Selvitysalueen länsiosassa, missä nopeusrajoitus on 100 km/h, on myös 55 dB ylittävä melualue laajimmillaan. Kittilän kirkonkylää lähestyttäessä ajonopeudet madaltuvat ja melualueen laajuus pienenee.

Aakenuksentien ja Levintien risteysalueella asemakaavan toimintojen muodostamat liikennemäärät kasvavat merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Ajoneuvojen määrän kasvu näkyy myös melualueiden laajuuden kasvuna. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen pohjoisrajan välisellä tieosuudella 55 dB alue ulottuu noin 40–90 metrin etäisyydelle Levintiestä. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen etelärajan välisellä tieosuudella päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu puolestaan noin 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittyvät selvitysalueella useassa kohteessa niin nyky- kuin ennustetilanteessakin. Asemakaavan toteutuessa ehdotuksen mukaisena alueen liikennemäärät kasvavat, jolloin myös vallitseva melutilanne selvitysalueella heikkenee. Tieliikenteen melu on huomioitava asumiskäyttöön tarkoitettujen tonttien uusien asuinrakennusten sekä niiden piha-alueiden suunnittelussa, jotta asumisen olosuhteet saadaan ohjearvovaatimuksen mukaiselle tasolle.

Piha-alueita ei vallitsevien melutasojen vuoksi ole edullista sijoittaa tonttien tien puoleisiin osiin, mikäli melun vapaata leviämistä ei millään keinoin (rakennusmassat, meluesteet) estetä.

Yläkittilän asukkaiden ja siellä vierailevien kokema ympäristö muuttuu uuden rakentamisen ja uusien kulkuväylien myötä. Uudet asukkaat mahdollistavat ihmistenvälisen sosiaalisten kontaktien lisääntymisen ja monipuolistumisen.

Asemakaavan vaikutuksia poronhoitoon täydennetään mm. Paliskunnalta pyydettyjen lausuntojen perusteella kaavan jatkotyössä.

5.2.6 Muut vaikutukset

Alueelle muuttavat lisäävät mahdollisesti asukkaiden määrää kunnassa, minkä vaikutuksesta palvelujen kysyntä kunnan keskustassa ja lähialueella lisääntyy.

5.2.7 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätös uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on tullut voimaan 1.4.2018 ja koskevat seuraavia kokonaisuuksia:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Asemakaava liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja kuntataajamaan, jonka palvelut ovat lyhyen etäisyyden päässä kaava-alueelta. Uudet aluevaraukset ovat hyvin saavutettavissa eri kulkumuodoin.

Tehokas liikennejärjestelmä

Kaava-alue on hyvin saavutettavissa nykyisten pääteiden kautta ja se kytkeytyy olemassa olevaan kunnallistekniseen verkostoon.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Asemakaavalla valmistaudutaan turvaamaan terveellistä elinympäristöä suojautumalla ilmastomuutoksen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöihin ja lisääntyviin sademääriin ja tulviin. Kaavalla on huomioitu kantatien 79 parantamista koskevan tiesuunnitelman vaatimat aluevaraukset, joilla edistetään tehokkaan liikennejärjestelmän lisäksi liikenneturvallisuutta. Kaavalla on huomioitu sijoittuminen tulva- ja melualueelle, mikä tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Kaava-alueen katualueiden yhteyteen on osoitettu virkistysalueita, jotka tukevat asukkaiden virkistysmahdollisuuksia. Talvisin viheralueita voidaan käyttää lumensuojaintiin. Ounasjoen varteen on jätetty viher- ja maa- ja metsätalousalueita, millä turvataan maakuntakaavassa huomioitavaksi osoitettu rannansuuntainen kulkuyhteys.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Asemakaavan laadinta perustuu riittäviin selvityksiin koskien luontoa, maisemaa ja kulttuuriperintöä siten, että luonnon monimuotoisuus ja maiseman ja muun kulttuuriperinnön arvot voidaan säilyttää. Samalla voidaan tukea sekä Yläkittilän asukkaiden hyvinvointia, että alueen identiteettiä. Suunnittelualueella ei sijaitse

valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Myös pohjavesialueen erityispiirteet on otettu asemakaavassa huomioon.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Asemakaavan liitteenä olevassa rakentamistapaohjeissa on annettu ohjeistusta kestävien energiaratkaisujen hyödyntämisestä ja sijoittamisesta. Muutoin asemakaavalla ei ole erityistä vaikutusta energiahuoltoon.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavan toteutusta ohjaa Kittilän kunnan rakennusvalvonta.

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Rakentamisessa tulee noudattaa asemakaavamääräyksiä sekä asemakaavoituksen tueksi ehdotusvaiheessa laadittavia erillisiä rakennustapaohjeita. Ehdotusvaiheessa laadittava kaavan havainnekuva antaa yhden esimerkin kaavan toteuttamistavasta.

6.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Asemakaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman.

Rakennettaessa sähköjohtojen välittömään läheisyyteen on aina oltava yhteydessä verkon omistajaan, jolta saa tarkemmat ohjeet. Välittömällä läheisyydellä tarkoitetaan vaakasuuntaista etäisyyttä mitattuna kaikista rakenteista ja lähimmistä johtimista, joka on 20kV ilmajohdoilla alle 10 metriä, 400V ilmajohdoilla alle 5 metriä ja maakaapeleilla alle 3 metriä. Mahdolliset verkostoon tehtävät muutostyöt maksaa töiden tilaaja. Sähköjohtojen sijaintien selvittämisen vastuu ennen rakennusprojektiin ryhtymistä on aina projektin rakennuttajan vastuulla. Kaapeleiden sijainnit saa selvitettyä olemalla yhteydessä alueen verkkoyhtiöihin.

Kaava-alue tulee sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen.

Maalämmön käyttäminen (lämpökaivo, maalämpöpiiri) lämmitysjärjestelmänä vaatii rakennusvalvontaviranomaisen luvan sekä uudisrakentamisessa että lämmitysjärjestelmän vaihdoksessa. Lämpökaivon sijoittamisessa on huomioitava eri kohteiden minimietäisyyksiä. Minimietäisyyksien tarkoitus on ehkäistä riskejä ja ongelmatilanteita. Lämpökaivojen vähimmäisetäisyydet eri kohteissa voivat vaihdella pohjaveden virtausolosuhteista ja maaperästä riippuen. Maalämpökaivon rakentaminen luokitellulle pohjavesialueelle voi edellyttää toimenpideluvan lisäksi myös vesilain (587/2011, VL) mukaista vesi(talous)lupaa. Vesilain mukaisesta lupatarpeesta ja hankkeen edellytyksistä tulee pyytää lausunto ELY- keskukselta.

6.3 Nimistö

Asemakaavalla osoitetaan 14 uutta katua: Teollisuustie, Hamppekaltionkatu, Hautaojantie, Kangasojantie, Palontie, Ylipalontie, Sarkatie, Takalantie, Karilantie, Pumpputie, Kuuselantie, Mikkolantie, Vehkatie ja Kivikummuntie.

7 LIITTEET

Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Liite 2 Seurantalomake

Liite 3 Maisemaselvityksen kartat

Liite 4 Luontoselvitys

Liite 5 Rakennetun kulttuuriympäristön selvitys

Liite 6 Meluselvitys

Liite 7 Arkeologinen inventointi

Liite 8 Havainnekuva

Liite 9 Luonnosvaiheen palaute

Liite 10 Ehdotusvaiheen palaute

Liite 11 Ylivaaran pohjavesialueselvitys

Liite 12 Rakentamistapaohjeet

Sweco, 24.3.2023

Kaavan laatija
Maritta Heinilä
arkkitehti YKS-506

Kaavasuunnittelija
Miska Muikkula
maanmittausins. AMK

Kaavasuunnittelija
Maria Kirveslahti
FM (maisemantutkimus), miljööins. (AMK)

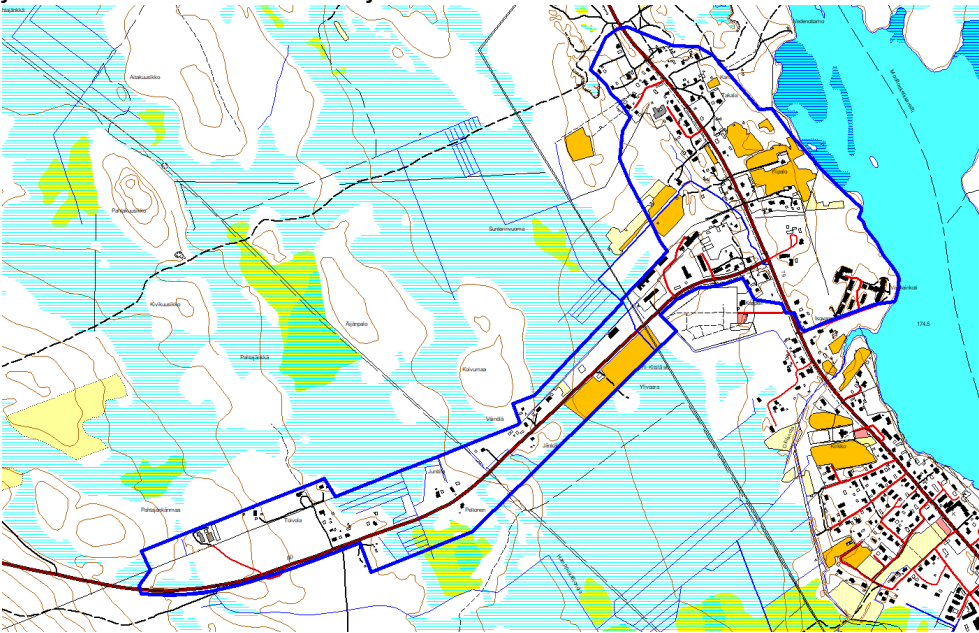

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavan laadinnan yhteydessä tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.

2. Suunnittelualue

Tarkastelun kohteena oleva alue käsittää Kittilän kirkonkylän pohjoisosan. Suunnittelualan laajuus on noin 127 ha. Kuva 1 ja 2.

Kuva 1. Ote maastotietokannasta ja suunnittelualue

Kuva 2. Ilmakuva © Maanmittauslaitos 2020

3. Suunnittelun lähtökohdat

3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Niillä korvataan valtioneuvoston 30.11.2000 päättämät ja 1.3.2009 voimaan tulleet tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

- Uudistetut tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:
- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

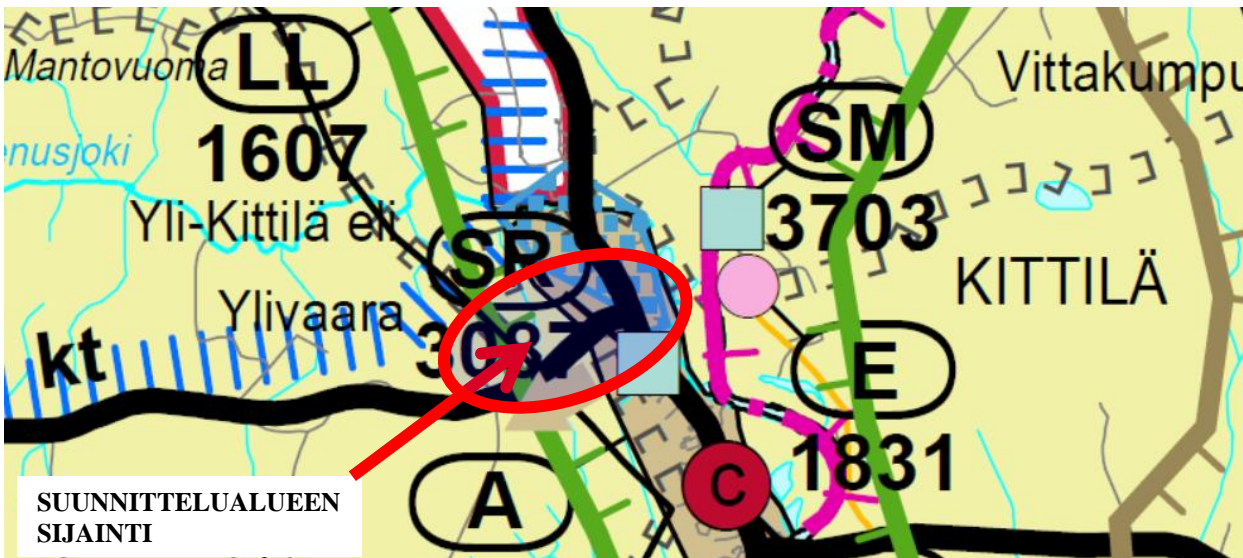
Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Tämä velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta. Tässä asemakaavassa voidaan tunnistaa seuraavia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joita kaavatyöllä voidaan erityisesti tukea:

- Asemakaavalla edistetään valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista etenkin toimivan yhdyskunnan ja kestävästä liikkumisesta näkökulmasta.
- Asemakaavalla edistetään verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta sekä tuetaan alueen elinvoimaa ja vahvuksien hyödyntämistä.
- Asemakaavalla luodaan edellytykset väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset tehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Uudet toiminnot asemakaava-alueelle sijoitetaan siten, että ne ovat eri liikkumismuodoilla hyvin saavutettavissa.
- Asemakaavalla edistetään työpaikkojen, palvelujen ja vapaa-ajanalueiden saavutettavuutta.
- Asemakaavalla valmistaudutaan turvaamaan terveellistä elinympäristöä suojautumalla ilmastomuutoksen aiheuttamiin sään ääri-ilmiöihin ja lisääntyviin sademääriin ja tulviin.
- Myös pohjavesialueen erityispiirteet otetaan asemakaavassa huomioon.
- Asemakaavan laadinta perustuu riittäviin selvityksiin koskien luontoa, maisemaa ja kulttuuriperintöä siten, että luonnon monimuotoisuus ja maiseman ja muun kulttuuriperinnön arvot voidaan säilyttää. Samalla voidaan tukea sekä Kittilän asukkaiden hyvinvointia että alueen identiteettiä.
- Asemakaavatyössä huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta samalla mahdollistaen virkistysalueiden monipuolinen käyttö.

3.2. Maakuntakaava

Asemakaavan suunnittelualue on Tunturi-Lapin maakuntakaava-alueella, jossa alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A) ja maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueeksi (M). Maakuntakaavalla on osoitettu taajamatoimintojen laajenemissuunta kohti itää (ruskea nuoli). Suunnittelualue sijaitsee matkailun vetovoima-alueella sekä tärkeällä tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Suunnittelualueen läheisyyteen on osoitettu rakennussuojelukohde (3087, Kittilän kirkko), rautatiekehittämiseksi selvittävä yhteys (Ylläsjärvi-Levi) sekä lentoliikenteen alue. Kuva 3

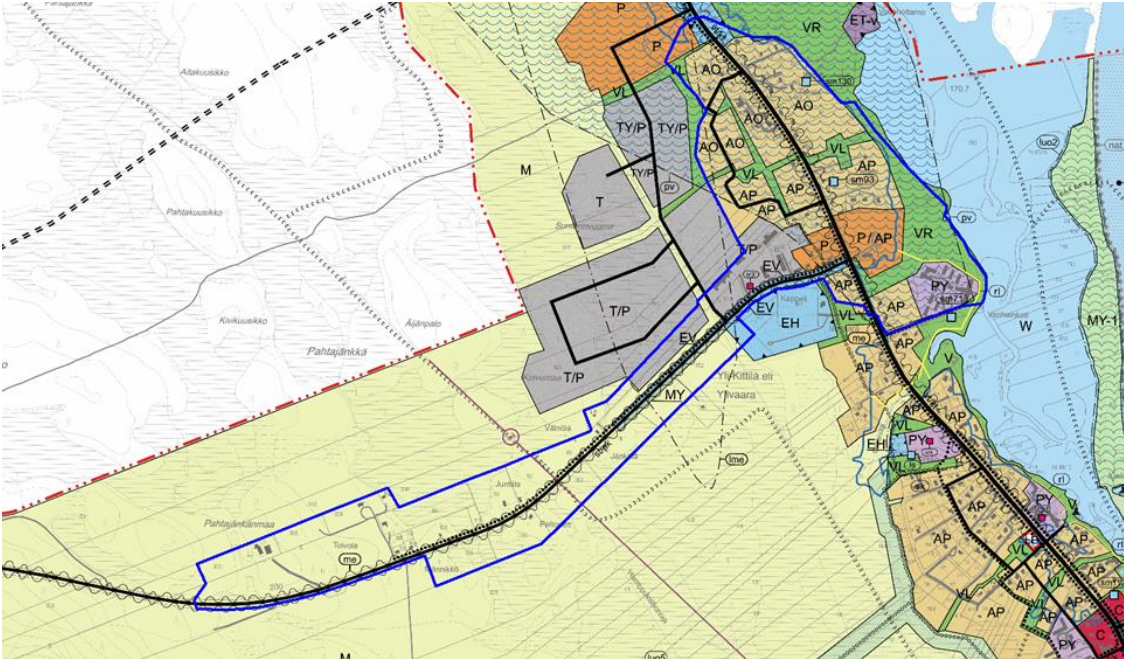

Kuva 3. Ote Tunturi-Lapin maakuntakaavasta ja –merkinnöistä (25.11.2009)

3.3 Yleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Kittilän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.3.2012 § 7 hyväksynyt Kittilän kirkonkylän osayleiskaavan. Kittilän kirkonkylän osayleiskaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 13.3.2015/731 ja on kuulutettu voimaan 18.3.2015.

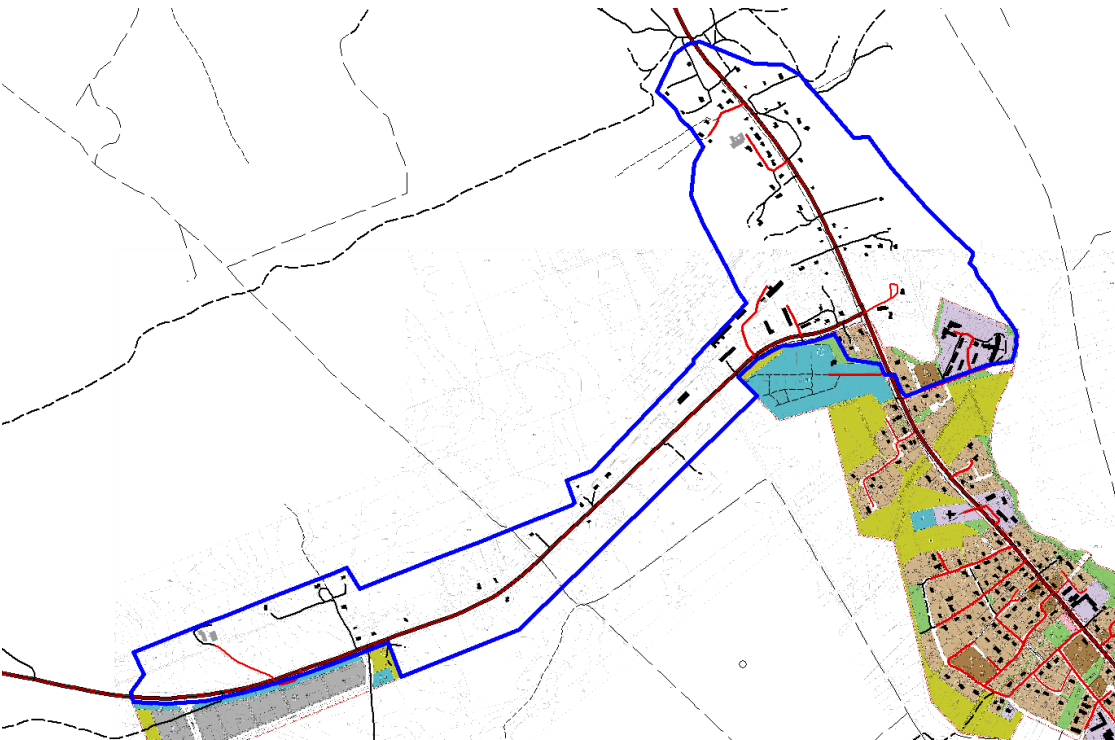
Yleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu pientalovaltaista asuinalueita (AP) ja erillispientalojen korttelialueita (AO) nyt laadittavan asemakaavan pohjoisosiin. Aakenuksentie, Levintien ja Valtatien risteuksen tuntumaan on osoitettu palvelujen alueita tilaa vievälle kaupalle (P), joen puoleiselle osalle voidaan kaupan sijaan vaihtoehtoisesti sijoittaa pientalovaltaista asuinalueita (P/AP). Vanhainkodin alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueena (PY). Aakenuksentien pohjoispuolelle on osoitettu teollisuus-, varasto- ja palvelujen alue, joka on tarkoitettu myös tilaa vievälle kaupalle (T/P). Aakenuksentien varrella sijaitseva käpykaristamo on osoitettu suojeltuna rakennuksena (sr-3). Ounasjoen ranta-alueet on osoitettu retkeily- ja virkistysalueena (VR). Asuinalueiden väliset virkistysalueet on osoitettu lähivirkistysalueena (VL). Aakenuksentien varsi on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). Kaavalla on osoitettu lentomelualue (lme), jolla on osoitettu 55 dB:n vyöhyke. Myös Aakenuksentien ja Levintien varsille on osoitettu melualueet. Ounasjoen rantaan on vanhainkodin ja korttelialueiden tuntumaan osoitettu ohjeellinen tulvapenger, joka ratkaistaan asemakaavalla (rl). Kuva 4.

Kuva 4. Kittilän kirkonkylän osayleiskaava sekä suunnittelualueen sijainti

3.4 Asemakaava

Suurimmalla osalla aluetta ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Pääskylänniemen ja Aakenuksen tien risteyksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutos kortteilit: 150-163, 201-229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 8.4.1992

Kuva 5. Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta ja suunnittelualueen rajaus

3.5 Pohjakartta

Alueelle on laadittu vuonna 2012 pohjakartta, jonka Maanmittauslaitos on hyväksynyt 7.3.2013 kaavan pohjakartaksi MML 15/621/2013. Pohjakartta on täydennetty kunnan toimesta maastomittauksella 2022. Korkeusjärjestelmä on N2000.

3.6 Maanomistus

Asemakaavamuutoksen kohteena olevan alueen omistajina ovat Kittilän kunta, yrityksiä sekä yksityisiä maanomistajia.

Kittilän kunta tekee tarpeellisilta osin maanomistajien kanssa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 91 b §) mukaiset maankäyttösopimukset.

4. Suunnittelun tavoitteet

Suunnittelun tavoitteena on laatia Yläkittilän alueelle asemakaava ja huomioida Pääskylänniemen alueen tulvasuojelu.

5. Selvitettävät asiat

Kaavatyön käynnistämisen yhteydessä on laadittu luontoa ja maisemaa koskevat selvitykset. Luontoselvitys on laadittu kesän 2021 aikana (Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk). Maisema on selvitetty osaksi kaavaselostusta (Maria Kirveslahti ja Maritta Heinilä Sweco). Yläkittilän rakennettua ympäristöä on selvitetty talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokion toimesta Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä. Asemakaavatyön luonnosvaiheen jälkeen on laadittu myös muinaismuistoja koskeva selvitys.

Työssä voidaan lisäksi hyödyntää yleiskaavatyön yhteydessä laadittuja selvityksiä:

- maisemaselvitystä (FCG Planeko Oy 2008)
- rakennuskulttuuriselvitystä (Tmi Matti Putkonen FCG Planeko Oy 2009)
- karttaa poronhoitoalueista (FCG Planeko Oy 2008)

6. Laadittavat vaihtoehdot

Kaavoituksen yhteydessä laaditaan tarpeelliset vaihtoehtoiset maankäytön mallit ja suoritetaan niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arviointi.

7. Arvioitavat vaikutukset

Kaavoituksen yhteydessä selvitetään ja arvioidaan kaavan toteutumisesta aiheutuvia vaikutuksia:

- ✓ Ympäristövaikutukset (vaikutukset luonnonympäristöön; kasvillisuuteen sekä pinta- ja pohjavesiin)
- ✓ Vaikutukset rakennettuun ympäristöön
- ✓ Taloudelliset vaikutukset (Yhdyskuntatekniset ja kadunrakentamiskustannukset)
- ✓ Liikenteelliset vaikutukset
- ✓ Sosiaaliset vaikutukset (Työllisyys, liikenneturvallisuus, palvelujen kehittämistarve)
- ✓ Vaikutukset maisemaan ja taajamakuvaan
- ✓ Turvallisuusvaikutukset

8. Osalliset

Selvityksen perusteella osallisia ovat:

Maanomistajat ja asukkaat:

- ✓ Alueen ja sen lähiympäristön maanomistajat ja asukkaat (valtio, yksityiset, yhteisö)
- ✓ Alakylän paliskunta

Yhdyskuntatekniikka:

- ✓ Kittilän Aluelämpö Oy
- ✓ Kittilän Vesihuolto-osuuskunta
- ✓ Rovakaira Oy
- ✓ Lapeco

Kunnan hallintokunnat:

- ✓ Rakennus- ja ympäristölautakunta

Viranomaiset:

- ✓ Kittilän kunta
- ✓ Lapin ELY-keskus
- ✓ Lapin Liitto
- ✓ Lapin pelastuslaitos
- ✓ Lapin maakuntamuseo

9. Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

- ✓ Kaavan vireille tulosta on ilmoitus kunnan ilmoitustaululla, Kittilä Lehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille. Varataan mahdollisuus tutustua osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, joka asetetaan nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennuslain (66 §) mukainen neuvottelu ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa (tarvittaessa).
- ✓ Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (30 §) mukainen kuuleminen: Kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus lausua mielipiteensä kaavaluonnoksesta. Kuulemisesta tiedotetaan kunnan ilmoitustaululla, Internet-sivuilla, Kittilälehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille.
- ✓ Kunnanhallituksen käsittely.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennuslain (65 §) mukaisesti kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville Kittilän kunnan tekniselle osastolle sekä Internet-sivulle osoitteeseen www.kittila.fi. Nähtävillä olosta tiedotetaan kunnan ilmoitustaululla, Internet-sivuilla, Kittilälehdessä ja kirjeitse kaavoitettavan alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajille. Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta.
- ✓ Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (26 §) mukainen viranomaisneuvottelu (tarvittaessa).
- ✓ Kunnanvaltuuston hyväksyminen.

10. Alustava aikataulu

OAS:n laadinta	8/2021
Vireilletulo (MRL 63 §)	8/2021
Valmisteluvaiheen nähtävilläpito (MRL 30 §)	4/2022
Kaavaehdotuksen nähtävilläpito (MRL 65 §)	12/2022-1/2023
Viranomaisneuvottelu / kaavaneuvottelu (tarvittaessa)	2/2023
Kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittely	2-3/2023

11. Kaavoitusprosessin kulku

11.1 Kunnanhallituksen ja teknisen lautakunnan käsittelyt

- ✓ 28.1.2021 § 24 tekninen lautakunta hyväksyi Yläkittilän asemakaavan aluerajauksen ja viireille laittamisen.

11.2 Kuulutukset Kittilä-lehdessä

- ✓ 26.8.2021 kuulutus asemakaavamuutoksen vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläpidosta.
- ✓ 5.4.2022 kuulutus kaavaluonnoksen ja valmisteluaineiston nähtävilläpidosta.
- ✓ .. 2022 kuulutus ehdotusvaiheen nähtävilläpidosta
- ✓ .. 2022 kuulutus asemakaavamuutoksen voimaantulosta

12. Yhteystiedot

Kaavoituksesta ja maankäytöstä vastaavat Kittilän kunnassa maanmittausinsinööri Toni Juuti ja maanmittausteknikko Veli-Matti Virtanen.
Osoite: Valtatie 15, 99100 Kittilä
puhelin: 0400 356 500

Kittilässä, 12.12.2022

Toni Juuti
Toni Juuti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	261 Kittilä	Täyttämispvm	04.04.2023
Kaavan nimi	Yläkittilän asemakaava ja asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	28.01.2021
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	126,8836	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	118,8022
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	8,0813

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	126,8836	100,0	71930	0,06	118,8022	57720
A yhteensä	26,8187	21,1	37030	0,14	24,7105	32820
P yhteensä						
Y yhteensä	2,2806	1,8	2750	0,12	-1,9302	-7250
C yhteensä						
K yhteensä	3,6021	2,8	6400	0,18	3,6021	6400
T yhteensä	12,2467	9,7	25750	0,21	12,2467	25750
V yhteensä	3,8331	3,0			2,9990	
R yhteensä						
L yhteensä	17,6551	13,9			16,8615	
E yhteensä	2,1247	1,7			2,1247	
S yhteensä						
M yhteensä	58,3226	46,0			58,1879	
W yhteensä						

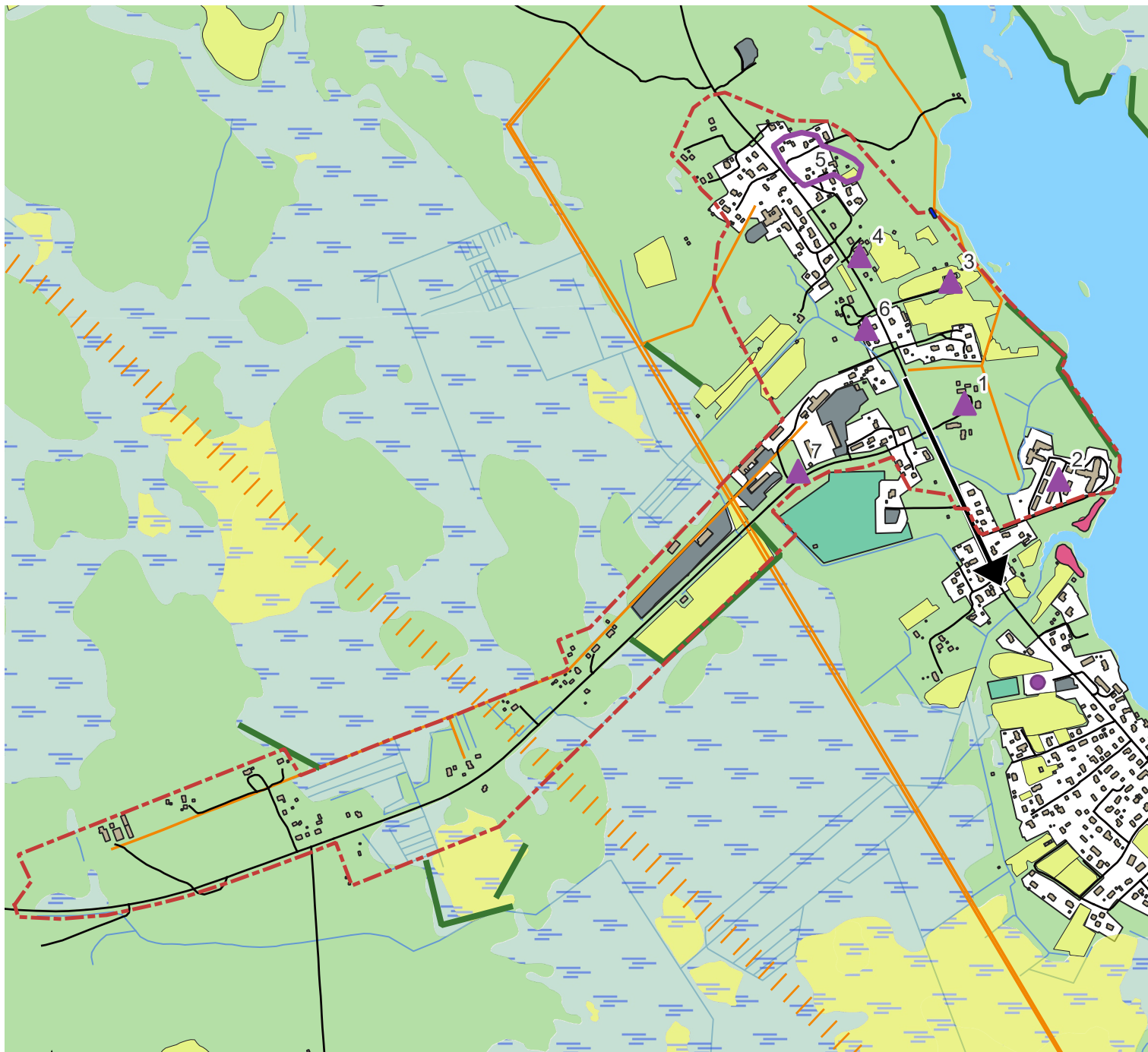
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]

Yhteensä				
----------	--	--	--	--

Alamerkinnyt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	126,8836	100,0	71930	0,06	118,8022	57720
A yhteensä	26,8187	21,1	37030	0,14	24,7105	32820
AKR					-0,5158	-1000
AP-1	2,1355	8,0	4000	0,19	2,1355	4000
AKR-1	1,4877	5,5	6000	0,40	1,4877	6000
AO	23,1955	86,5	27030	0,12	21,6031	23820
P yhteensä						
Y yhteensä	2,2806	1,8	2750	0,12	-1,9302	-7250
YH	2,0881	91,6	2500	0,12	2,0881	2500
YS					-4,2108	-10000
YK	0,1925	8,4	250	0,13	0,1925	250
C yhteensä						
K yhteensä	3,6021	2,8	6400	0,18	3,6021	6400
K	2,2706	63,0	2800	0,12	2,2706	2800
KL	1,3315	37,0	3600	0,27	1,3315	3600
T yhteensä	12,2467	9,7	25750	0,21	12,2467	25750
TY-1	6,3369	51,7	18100	0,29	6,3369	18100
T	5,9098	48,3	7650	0,13	5,9098	7650
V yhteensä	3,8331	3,0			2,9990	
VL	3,8331	100,0			2,9990	
R yhteensä						
L yhteensä	17,6551	13,9			16,8615	
Kadut	3,3015	18,7			3,0720	
LT	14,3536	81,3			13,7895	
E yhteensä	2,1247	1,7			2,1247	
EV-1	1,0306	48,5			1,0306	
EV	1,0941	51,5			1,0941	
S yhteensä						
M yhteensä	58,3226	46,0			58,1879	
M	51,4943	88,3			51,3596	
MU	6,8283	11,7			6,8283	
W yhteensä						

--- Kaava-alue

Arkeologia

■ kiinteä muinaisjäänös

■ muu kulttuuriperintökohde

➔ Näkymä

▲ Paikallisesti arvokas rakennus
(Jarmo Lokion inventointi)

1. Metsähallituksen alue

2. Palvelukeskuksen alue

3. Ylipalo

4. A.E Kourin kauppa ja asuintalo

5. Karilan alue

6. Levintie 33

7. Käpykaristamo

● Kittilän kirkko

— Eheä reunavyöhyke

■ Pellot ja niityt

■ Avosuo

■ Metsäinen suo

■ Metsä/ suljettu maisema

■ Hautausmaa

— Tiet

|| Suurjännitelinja

— Ilmasähköjohto, jakelujännite

■ Laajemmat pysäköinti- ja varastoalueet

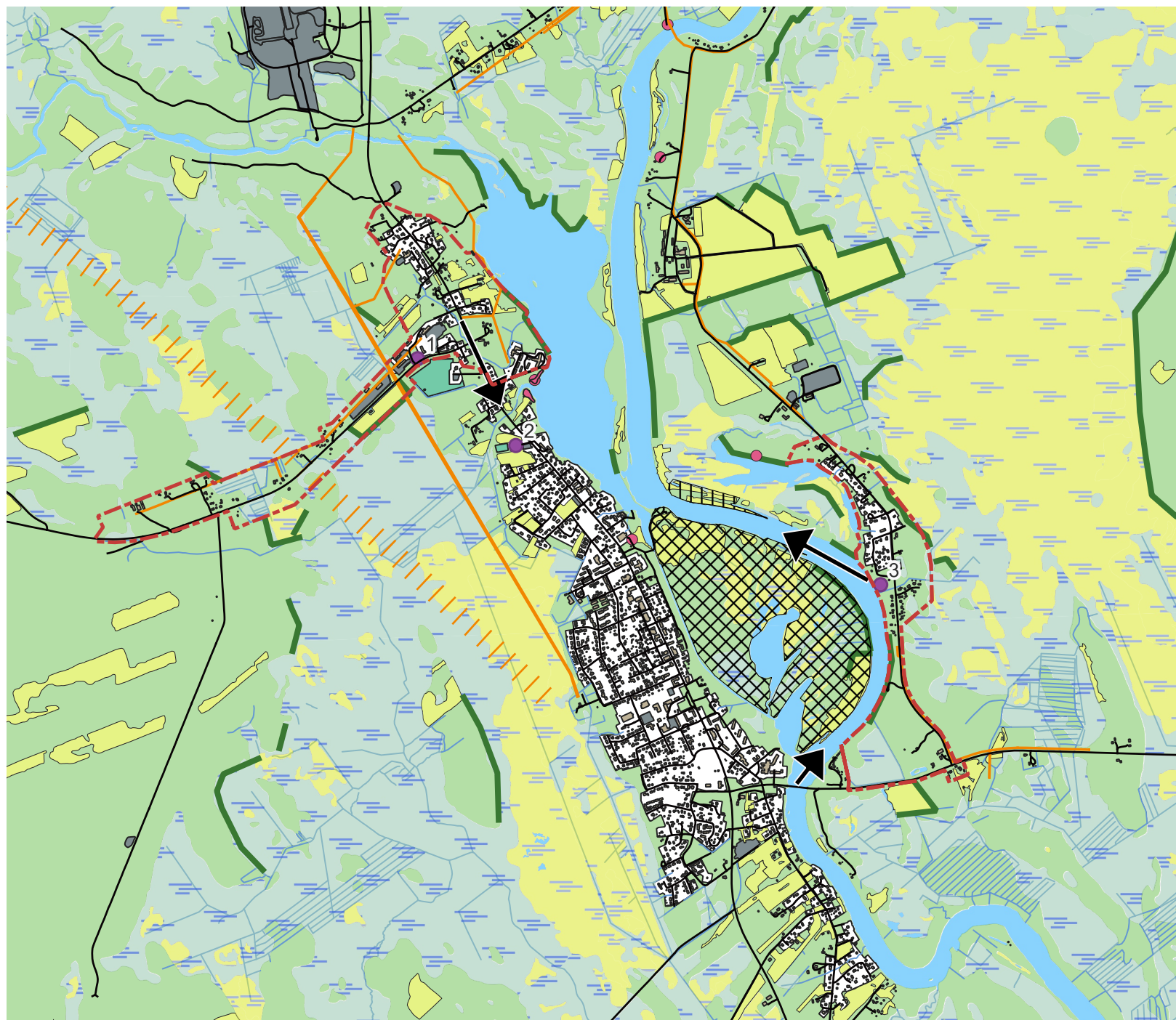
■ Vesi

■ Taajama

■ Rakennukset

0 250 500 750 1 000 m

Perustuu Maanmittauslaitoksen maastotietokantaan,
sähköjohdot päivitetty Rovakairalta saadun aineiston
mukaisesti.

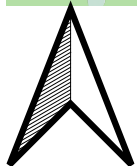

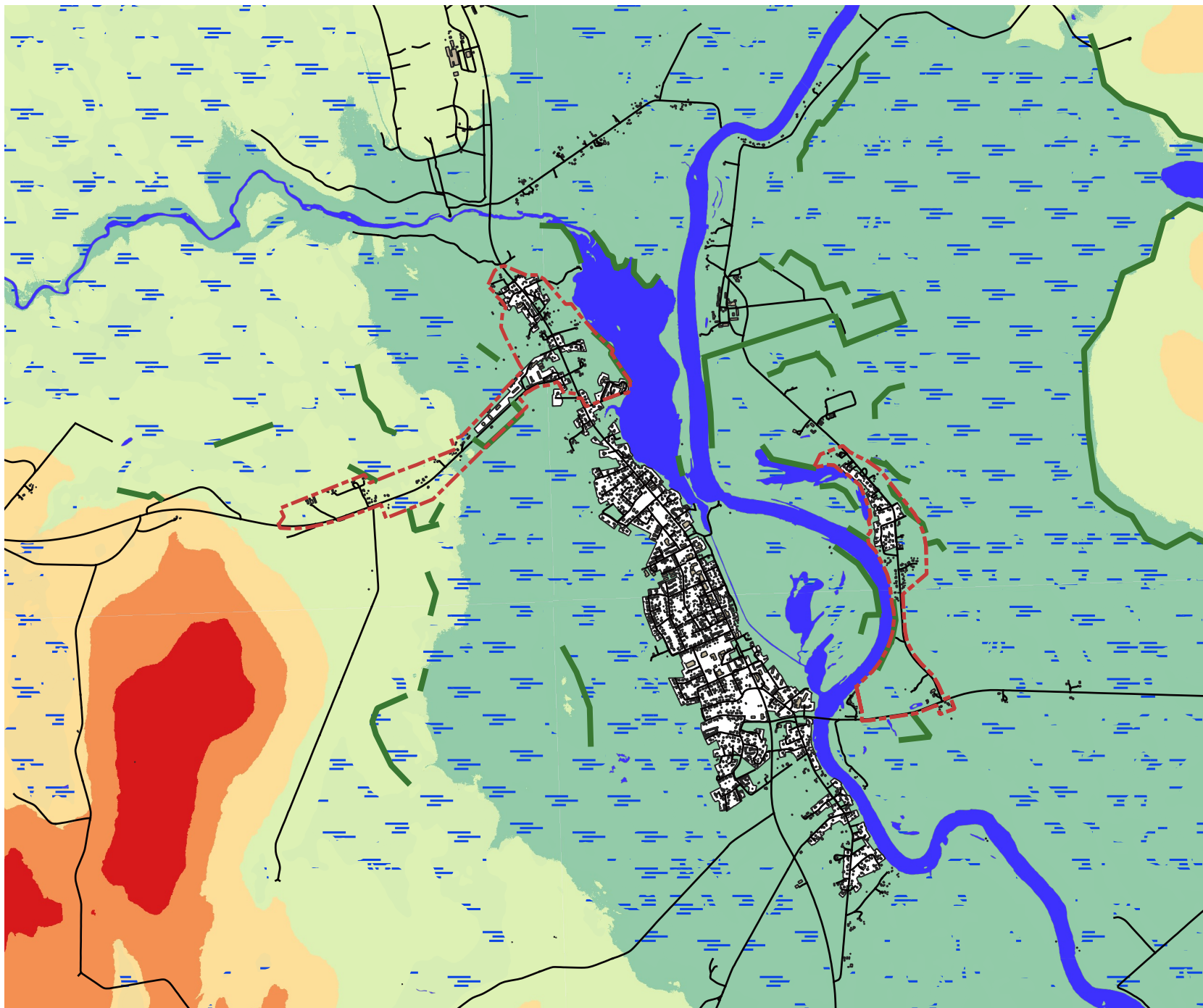
Kittilä
Maisemakuva

- Kaava-alue
- ▣ Valtakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi
- ▣ Paikallisesti arvokas perinnebiotooppi
- Näkymä
- Suojeltu rakennus (osayleiskaava)
- Arkeologia**
- ▣ kiinteä muinaisjäännös
- ▣ muu kulttuuriperintökohde
- Tiet
- ▣ Pellot ja niityt
- ▣ Avoin metsäalue
- ▣ Avosuo
- ▣ Metsäinen suo
- ▣ Metsä/ suljettu maisema
- Eheä reunavyöhyke
- ▣ Laajat pysäköinti-, varasto- ja lentokenttäalueet
- ▣ Taajama
- ▣ Vesi
- ▣ Suurjännite, yli 110kv
- Sähköjohto, jakelujännite

Kartan elementteihin on hyödynnetty Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa. Ilmajohtotiedot on saatu Rovakairalta.

0 1 000 2 000 m

Korkeussuhteet

--- Kaava-alue

U4421C

≤ 186,0 mmpy

186,0 - 217,0 mmpy

217,0 - 248,0 mmpy

248,0 - 279,0 mmpy

> 279,0 mmpy

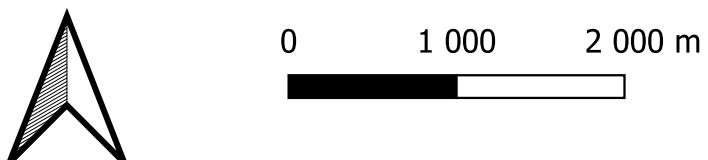
— Tiet

— Eheä reunavyöhyke

— Suo

□ Taajama

— Vesi

Kartan elementteihin on hyödynnetty Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa ja korkeusmallia.

YLÄKITTLÄN ASEMAKAAVA-ALUEEN LUONTOSELVITYS

2021

Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue	2
2	Menetelmät	3
2.1	Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus	3
2.2	Uhanalaisuusluokitus.....	4
2.3	Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät.....	5
3	Tulokset.....	5
3.1	Luontotyypit ja kasvillisuus	5
3.2	Linnusto	7
4	Johtopäätökset	9

Työn tilaaja: Sweco Infra & Rail Oy/Maritta Heinilä

Selvityksen laatija: Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen Latvasilmu osk

Kuvat: Marjo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 2022

Raportin päiväys: 5.2.2022

Yhteystiedot:

marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

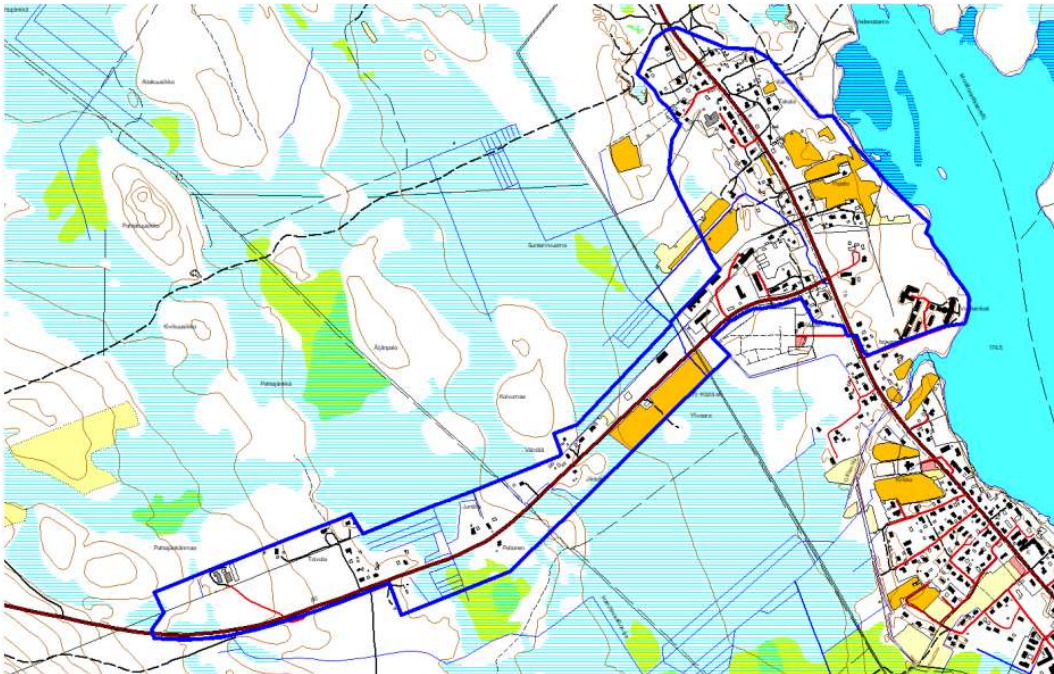
ymparisto.latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

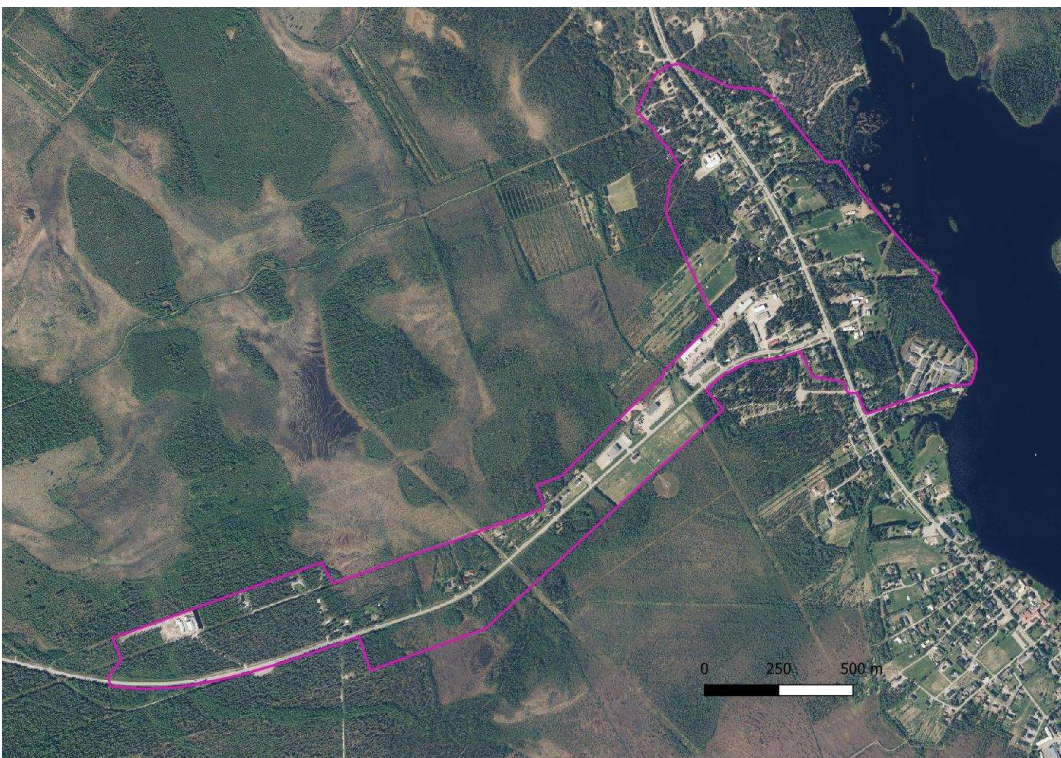
Kansikuvassa Ounasjoen rantaa asemakaava-alueella Ylipalon kohdalla

1 Tehtävän tausta, sisältö ja selvitysalue

Yläkittilän alueelle laaditaan asemakaavaa ja asemakaavan muutosta, jonka taustatiedoiksi oli tarpeen laatia ajantasainen luontoselvitys mahdollista luontoarvosta. Selvitykset tehtiin niiden suojelullisesti merkittävien lajien ja lajiryhmien osalta, joita alueella voi esiintyä ja joihin kaavoituksella voi olla vaikutusta. Alueella kartoitettiin alueen linnusto ja luontotyypit sekä kasvillisuutta. Selvitykset kohdennettiin kuvassa 1 rajatulle alueelle.

Kuva 1. Tässä luontoselvityksessä kartoitettiin lajiston ja kasvillisuuden osalta sinisellä rajattu alue. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 26.4.2021.

Kuva 2. Ilmakuva selvitysalueista, tilanne selvitysten teon aikaan ennen alueella tehtäviä hakkuita.

2 Menetelmät

Selvitykset ja raportoinnin suorittivat Marjo Pihlaja ja Matti Sissonen, joiden erityisosaamiseen kyseessä oleva lajisto ja menetelmät kuuluvat. Selvitykset tehtiin 26.-27.6.2021. Samoilla käyntipäivillä alue kierrettiin useaan otteeseen eri kellonaikoina huomioiden lajiston esiintyminen:

Linnustoa selvitetiin aamun varhaisina tunteina klo 4:00-10:00 välisenä aikana, jolloin suurin osa lajistosta on parhaiten havaittavissa. Luontotyyppejä ja kasvillisuutta kartoitettiin päivän valoisa aika. Myös päiväaikaan kirjattiin linnustosta tehtyjä täydentäviä havaintoja.

Kasvillisuuden osalta maastossa havainnoitiin pääpiirteiden ja yleislajiston lisäksi myös harvinaisten tai suojeltujen sekä haitallisten vieraslajien esiintymiä, mutta muutoin yksittäisten lajien osalta ei tehty tarkkaa kirjausta paikkatietoon.

Linnuston osalta alueen pesimälajistoa selvitetiin kartoituslaskentana kiertämällä koko alue kattavasti läpi ja kirjaten kaikki huomionarvoisten lajien yksilöt sekä tavanomaisen lajiston osalta lajistokoostumus.

2.1 Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus

Luokittelu helpottaa maankäytön suunnittelua, kun tiedetään, mitkä kohteet pitää ensisijaisesti ottaa huomioon suunnittelussa, mikäli kaikkia luonto- ja maisemakohteita ei voida säästää.

Luontokohteiden luokitus pohjautuu Södermanin (2003) esittämään arvoluokitukseen, jota on täydennetty uusien selvitysten, muuttuvien luokitustarpeiden ja uhanalaisuustietojen perusteella.

Arvoluokitus on seuraava:

- kansainvälisesti arvokkaat kohteet
- kansallisesti arvokkaat kohteet
- maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet
- paikallisesti arvokkaat kohteet
- muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Tunnetut ja maastotyössä löydetyt arvokkaat kohteet arvotetaan luonto- ja maisema-arvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Mitä harvinaisemmasta ja uhanalaisemmasta lajista on kyse, sitä arvokkaampi alue on. Etenkin linnuston uhanalaistumiskehityksen johdosta uhanalaisuus kriteerejä joudutaan tarkastelemaan niiden osalta muusta lajistosta poiketen, koska uhanalaisissa lajeissa on mukana suhteellisen monilla paikoilla esiintyviä lajeja.

Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioidaan metsän metsähoidollinen tila, lahoppuujatkumo ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet.

Kansainvälisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 –verkoston alueet, Ramsar -alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA -alueet).

Kansallisesti arvokkaat kohteet

Kansallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt, valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA -alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppinä (LsL 29§), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten sekä vaarantuneiden lajien esiintymispaikat, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat (luontodirektiivi IVa, luonnonsuojeluasetus) ja muut arvokkaat luonnonsuojelualueet.

Lisäksi kansallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat ja kulttuurimaisemat.

Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI-alueet), seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/seudullisesti merkittävät muut luontokohteet, kuten edustavat uhanalaiset luontotyypit.

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Metsälaki 10 §), vesilain mukaisten muuttamis-/heikentämiskiellon alaiset kohteet (Vesilaki 11 §), yleis- ja asemakaavojen suojeluvaraukset, paikallisesti uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymispaikat sekä muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat luontokohteet, kuten pienialaiset uhanalaiset tai silmälläpidettävät luontotyypit.

Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa mutta, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan kuuluvat luonnonmuistomerkit kuten hyvin kookkaat puuyksilöt.

METSO-luokituksen mukaiset kohteet

Metsäkokonaisuudet, jotka ovat Metsien monimuotoisuusohjelman kriteerit täyttäviä kohteita (METSO I, II, tai III). METSO-ohjelma rahoittaa vapaaehtoisesti suojeluun tarjottavia alueita. Maanomistaja voi halutessaan tarjota kohteeksi soveltuvaa metsää tai metsän osaa joko pysyvään tai määräaikaiseen suojeluun. Omistuksesta ei välttämättä tarvitse luopua, ja omistaja saa täyden korvauksen puustosta verottomana. Liito-oravan elinalueet soveltuvat METSO-ohjelmalla suojeltaviksi kohteiksi. Metsoon sopivat erittäin hyvin myös muun muassa korvet ja lehdot. (<http://www.metsonpolku.fi>).

2.2 Uhanalaisuusluokitus

Luontoselvityksen uhanalaisuusluokitus pohjautuu uhanalaisten lajien seurantatyöryhmän esitykseen, joka on laadittu IUCN:n uusien uhanalaisuusluokkien ja kriteerien mukaisesti (Rassi ym. 2010). Linnuston ja nisäkkäiden osalta käytetään päivitettyä arviointia (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Myös luontotyypit ovat luokiteltu samalla periaatteella (Kontula & Raunio 2018a ja 2018b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa käytettiin Etelä-Suomen luokitusta.

Alueellisesti uhanalaiset lajit pohjautuvat uhanalaisuusluokitukseen, jossa aluejakona käytetään metsäkasvillisuusvyöhykkeitä osa-alueineen. Lajit jaetaan kahteen luokkaan: alueellisesti hävinneet (RE) ja alueellisesti uhanalaiset (RT).

Suomelle on määritelty myös joukko lajeja, joiden suojelusta Suomi on erityisesti vastuussa (Rassi ym. 2001). Tämä perustuu siihen, että lajien kannasta merkittävä osa esiintyy Suomen alueella. Vastuulajien kohdalla seurantaa ja tutkimusta on tehostettava ja lajien elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Samalla tavalla on määritelty Suomelle tärkeimmät vastuuluontotyypit (Raunio ym. 2008). Tällaisia ovat esimerkiksi suolammet ja aitokorpiin kuuluvat metsäkortekorvet.

2.3 Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät

Luontoselvityksiin liittyy aina epävarmuustekijöitä. Yhden maastokauden aikana tehty havainnointi on otos kokonaisuudesta, jossa etenkin lajien esiintymisessä on ajallista ja paikallista vaihtelua. Esimerkiksi linnuston osalta vuosittainen pesimämenestys vaihtelee suuresti ja vaikuttaa yksilöiden sijoittumiseen ja havaittavuuteen. Yksittäisten harvinaisten kasvien havaittavuus kaavatason selvityksessä on heikko ja niiden havaitseminen on osin sattumanvaraista. Olennaisinta onkin tunnistaa ne elinympäristöt, joilla on suuri potentiaali suojelullisesti arvokkaan lajiston esiintymiselle.

Olemassa olevat aineistot aiemmilta vuosilta erityisesti linnuston osalta tukevat yhden maastokauden aikana tehtyä selvitystä.

3 Tulokset

Selvitysalueella on sekä tiheimmin rakennettua taajama-aluetta että harvempaan asuttua maaseutumaista ja metsäistä ympäristöä. Alueelle sijoittuu muutamia vanhoja tilakokonaisuuksia ja kulttuuriympäristöä, joiden alueella on myös jonkin verran perinnebiotooppia (luku 3.1., kuva 3). Niittyä on kehittynyt myös vanhoille pelloille, mutta niitä ei rajattu perinnebiotooppikohteiksi.

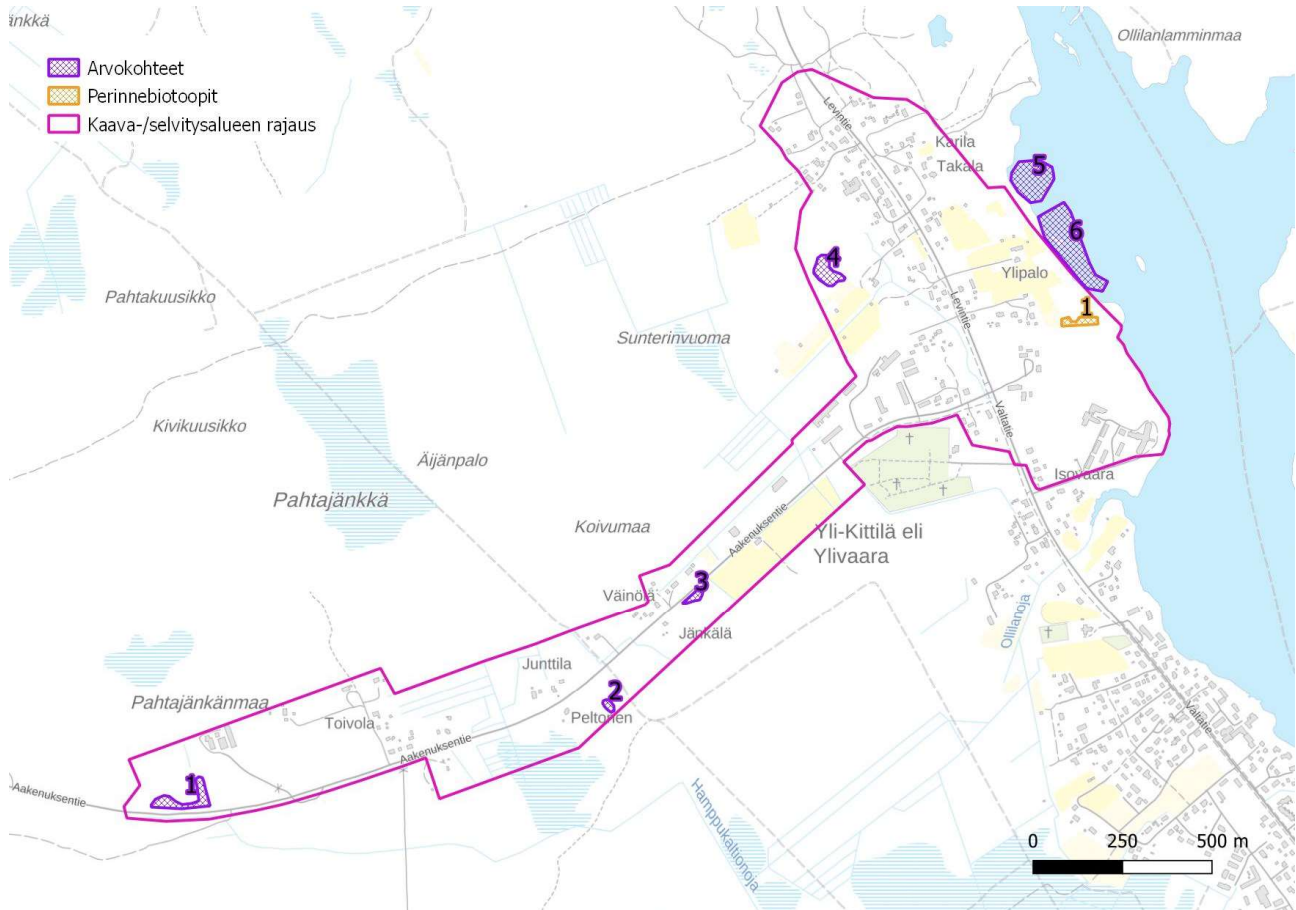
3.1 Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvitysalue sijoittuu Pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, Peräpohjolan ja Metsä-Lapin vaihettumisvyöhykkeeseen. Metsäympäristöissä kuusi ja mänty ovat valtapuina ja koivuja sekapuustona. Selvitysalueelle sijoittuvat metsäiset ympäristöt ovat pääosin metsätalouksikäytössä. Suota selvitysalueeseen rajautuu jonkin verran länsiosissa ja pieninä korpilaikkuina metsäalueilla. Itäosassa alue rajautuu Aakenusjoen ja Ounasjoen yhtymäkohtaan.

Luontotyyppien perusteella arvokkaiksi kohteiksi rajattiin kuvassa 3 näkyvät kohteet 1-4 sekä lisäksi perinnebiotooppikohte 1. Rajatuilla kohteilla on uhanalaisia luontotyyppisiä ja ne ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Kohteiden koon ja laadun perusteella kaikki kohteet arvioidaan vain paikallisesti arvokkaiksi.

Kohde 1: Pienialainen ruohokorpi (VU, Pohjois-Suomi NT), jonka reunavyöhykkeessä on korpikämmettä (EN, Pohjois-Suomi NT). Kasvillisuutta ovat mm. Metsäkorte, pajut (juolukkapaju, mustuvapaju, pohjanpaju ym.), lehväsammat, kurjenjalka, hilla, tupasvilla, haparahkasammal, juolukka, suopursu, vaivaiskoivu ja puustossa hieskoivu, kuusi ja mänty. Kohteen yhteydessä havaittiin hömötiainen (EN).

Kohde 2: Metsäkortekorpi (EN, Pohjois-Suomi VU). Kasvillisuutta ovat mm. metsäkorte, haparahkasammal, korpikämmettä, juolukka ja puolukka. Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää (kuusi, koivu, mänty).

Kuva 3. Yläkittilän kaavoitettavana olevalta alueelta tunnistetut luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet. Violetit 1-4 ovat uhanalaisia luontotyyppisiä ja 5-6 linnustollisesti arvokkaita alueita. Oranssilla rajattu kohde 1 on perinnebiotooppikohde, jolla on tuoreen niityn kasvillisuutta.

Kohde 3: Muurainkorpi ja korpiräme (EN, Pohjois-Suomi NT). Lajistoa mm. korpirahkasammal, metsäkorte, hilla, vaivaiskoivu, seinäsammal ja kastikat. Puusto on nuorta ja varttuvaa sekametsää. Kuvio vaihtuu isovarpurämeeksi kauempana tiestä.

Kohde 4: Korpiluontotyyppien reunustama isovarpuräme (NT) ja minerotrofinen lyhytkorsineva (NT). Korvet: Mustikkakorpi, muurainkorpi, korpiräme (EN, Pohjois-Suomi NT-VU). Puusto on varttuvaa ja varttunutta sekametsää.

Kuva 4. Kohteen 4 pienipiirteistä korpi-räme-neva-mosaikkia.

Perinnebiotooppikohde 1: Kapea metsän ympäröimä niittyalue (tuore suuruuhoniitty, CR) (kuva 5). Perinnebiotooppien säilyminen on riippuvaista ihmistoiminnasta (niitto/laidunnus). Kohteen lajistoa ovat mm. metsäkurjenpolvi, lehtovirmajuuri, siankärsämö, koiranputki, puna-ailakki, mesiangervo ja rantatädyke.

Kuva 5. Tuore suuruuhoniitty, jolla metsäkurjenpolvet olivat parhaillaan kukassa.

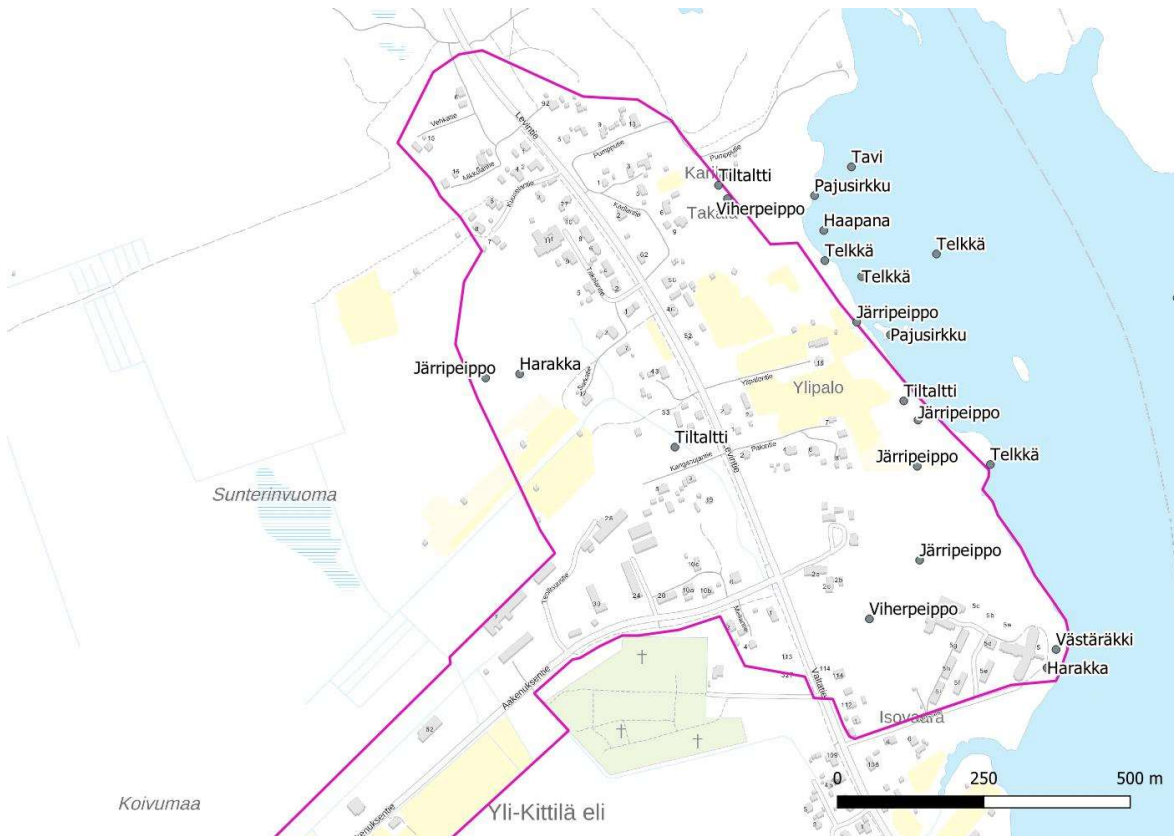
Uhanalaisista kasveista ei tehty havaintoja, mutta silmällä pidettävää (NT) ahokissankäpälää on laaja kasvusto Aakenustien pientareella. Lajin kasvupaikkatieto on myös ympäristöhallinnon lajitietorekisterissä vuodelta 2014. Haitallisista vieraslajeista havaittiin ukonputkea, jota kasvoi kävelytien reunassa Ylipalon ja Takalan tilojen välisellä osuudella.

3.2 Linnusto

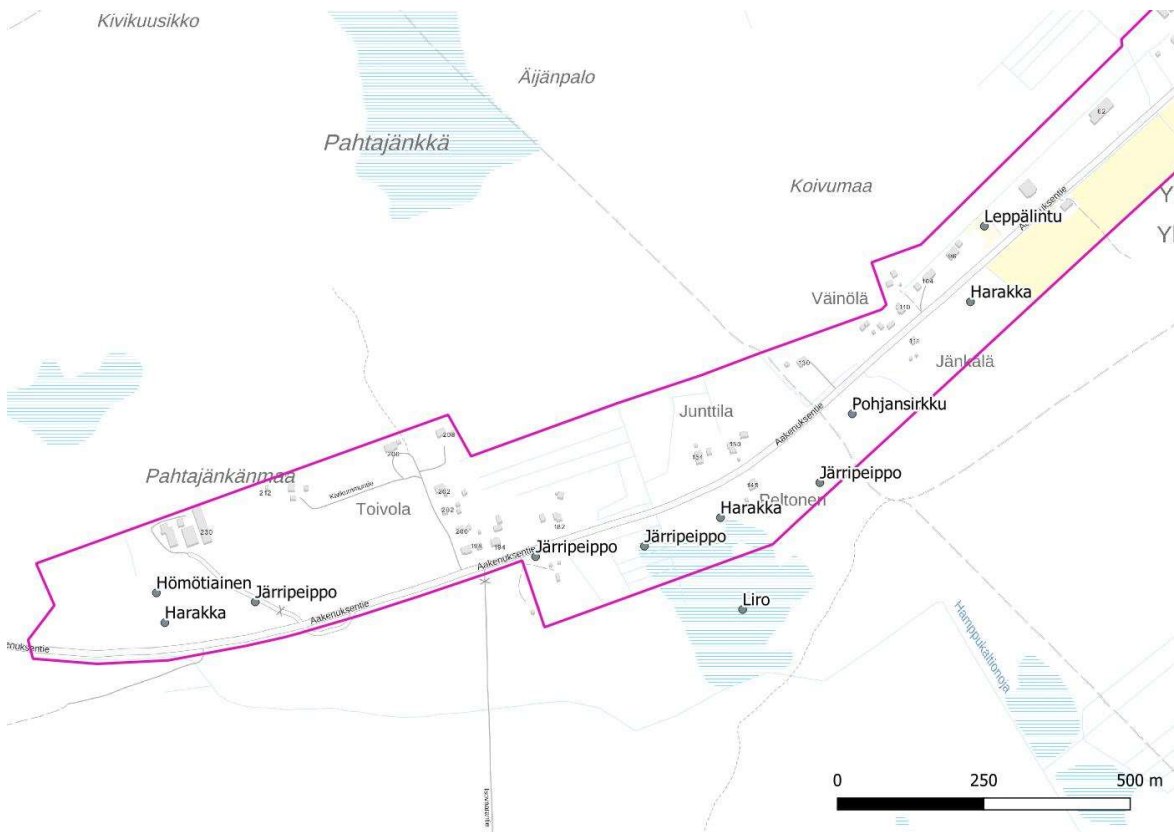
Selvityksessä saatiin yleiskuva kaavoitusalueen lajistosta. Yhdellä käynnillä tehtävä linnustolaskenta ei anna kattavaa kuvaa lajistosta, mutta sen perusteella voitiin todeta ja rajata linnuston kannalta arvokkaimmat alueet (kohteet 5 ja 6, kuva 3). Taulukossa 1 ja kuvissa 6 ja 7 on esitetty selvityksessä havaitut suojelullisesti arvokkaat lajit. Uhanalaisia lajeja havaittiin 4, silmälläpidettäviä lajeja 5. Taulukossa 2 ovat kaikki selvityksessä alueella havaitut lajit. Lajeja havaittiin kaikkiaan 31 ja runsaimmin oli peippoja ja pajulintuja. Yksilömäärät olivat kaiken kaikkiaan melko alhaisia ja lajit painottuivat metsäalueille ja rannan tuntumaan. Selvityksessä tehtyjen havaintojen lisäksi Luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustiedoissa on Pahtajänkänmaalta havaintotieto kuukkelista (NT) vuosilta 2009 ja 2010 sekä havainto nuoresta helmipöllöstä (NT) hautausmaan läheisyydestä vuodelta 2015.

Taulukko 1. Selvityksessä alueella havaittu huomionarvoinen lajisto. Uhanalaisuusluokat on selitetty luvussa 2.2. Direktiivilaji = EU:n lintudirektiivin liitteen I-laji, Vastuulaji = Suomen erityisvastuulaji, jonka kannasta merkittävä osa pesii Suomen alueella, Alueellinen = alueellisesti uhanalainen laji.

Laji		Uhanalaisuus	Direktiivilaji	Vastuulaji	Alueellinen
Haapana	<i>Anas penelope</i>	VU		x	
Tavi	<i>Anas crecca</i>			x	
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>			x	
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		x		
Liro	<i>Tringa glareola</i>	NT	x	x	
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	NT			
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x	
Tiiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>				x
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	EN			
Harakka	<i>Pica pica</i>	NT			
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	NT			
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	EN			
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	NT			x
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU			

Kuva 6. Yläkittilän kaavoitettavan alueen pohjoisosan huomion arvoinen lintulajisto (taulukko 1).

Kuva 7. Yläkittilän kaavoitettavan alueen lounaisosan huomion arvoinen linnusto.

Taulukko 2. Kaikki selvityksessä havaitut 31 lintulajia. Runsaimmin havaittiin pajulintuja ja peippoja, muutoin yksilömäärät olivat melko alhaisia.

Havaitut lajit	
Haapana	<i>Anas penelope</i>
Tavi	<i>Anas crecca</i>
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>
Telkkä	<i>Bucephala clangula</i>
Kuikka	<i>Gavia arctica</i>
Liro	<i>Tringa glareola</i>
Käki	<i>Cuculus canorus</i>
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>
Tilhi	<i>Bombycilla garrulus</i>
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>
Harmaasiippo	<i>Muscicapa striata</i>
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>
Talitiainen	<i>Parus major</i>
Harakka	<i>Pica pica</i>
Varis	<i>Corvus corone cornix</i>
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>
Urpainen	<i>Carduelis flammea</i>
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>

4 Johtopäätökset

Kaavoitettava alue sijaitsee taajamassa ja muutoinkin ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Alueella ei ole luonnonsuojelualueita ja metsäalueet ovat pääosin olleet metsätalouskäytössä. Kaavoitettavalta alueelta todettiin 4 luontotyyppiltään huomionarvoista paikallisesti arvokasta kohdetta, kaksi vesilinnustolle merkittävää aluetta sekä yksi uhanalainen perinnebiotooppikohta. Edellä mainitut kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita ja ne on syytä kaavoituksessa huomioida.

Viitteet:

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

YLÄKITILÄN RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

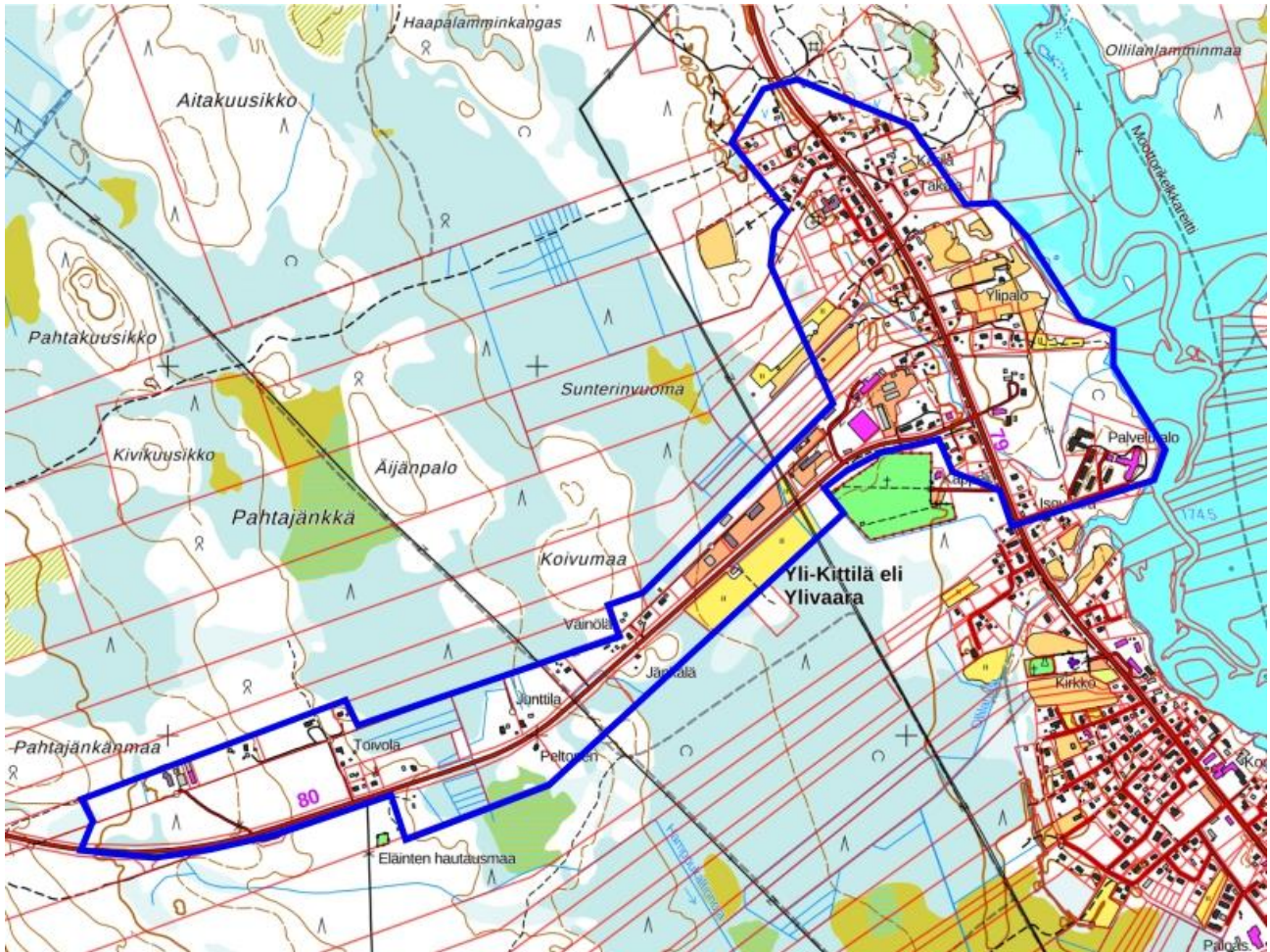
Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos

Taustaa

Yläkittilän rakennettu ympäristöselvitys on laadittu Yläkittilän tausta-aineistoksi. Selvityksen on laatinut talven 2022 aikana arkkitehti Jarmo Lokio Arkkitehtitoimisto Jarmo Lokio Oy:stä.

Selvityksessä määritellään suunnittelualueen rakennetun ympäristön ominaispiirteet, jotka ohjaavat ja rajaavat maankäyttöä. Rakennetun ympäristön selvitys muodostaa yhden lähtökohdan asemakaavassa ja asemakaavamuutoksessa määritettävään maankäyttöön.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen aluerajaus, josta rakennetun ympäristön selvitys on tehty.

Miten työ on tehty

Rakennetun ympäristön selvitys on tehty kahteen maastokäyntiin, kirjallisuus-, kartta- ja internetselvityksiin sekä inventoinnin yhteydessä suoritettuihin haastatteluihin pohjautuvan analyysin pohjalta.

Maastokäyntien aikana valokuvattiin selvitysalueelta noin 120 rakennusta, rakennelmaa tai rakennetun ympäristön kokonaisuutta. Selvitysalue jaettiin maastokäynnin ja karttatarkastelun pohjalta kuuteen osa-alueeseen, jonka jälkeen tarkempi inventointi ja valokuvaus suoritettiin osa-alueittain yhden maastokäynnin yhteydessä.

Yläkittilän rakennetun ympäristön historiaa

Asutushistoriaa

Kittilän ensimmäinen suomalainen uudisasukas oli Paavali Niilonpoika Yletyinen; talonpoika joka pakeni Savosta sotaväenottoa ja verorästejä ja saapui Kittilän kairoille jo vuonna 1619. 1600-luvun kuluessa suomalainen uudisasutus vakiintui, varsinkin kuningas Kaarle XI:n vuonna 1673 antaman Lapinmaiden asutusplakaatin jälkeen. 1700-luvun vaihteessa Kittilässä oli 9 verotaloa ja 23 verolappalaista, sekä lisäksi uudistiloja jotka eivät vielä olleet kirjoilla. Saamelaiden läsnäolo vanhassa lapinkylässään näkyi siis vielä vahvasti, mutta 1700-luvun kuluessa uudisasutuksen voimakkaasti tihentyessä - vuonna 1784 uudistiloja oli jo 169 - saamelaiset joutuivat luopumaan vanhoista elintavoistaan ja perustamaan omat uudistilansa ja ne jotka säilyttivät elintapansa vetäytyivät pohjoisemmaksi. (Lähde: Kittilän kulttuuriympäristö-ohjelma, J. Lokio 1997)

Vuonna 1825 Kittilästä tuli oma kappelikunta, johon valmistui C.L. Engelin piirtämä kirkko vuonna 1831.⁸ Omaksi kirkkoherrakunnakseen Kittilä muodostettiin vuonna 1854, jolloin pitäjässä oli asukkaita jo noin puolitoistatuhatta. Näistä ajoista saakka Kittilän väkiluku on suurinpiirtein neljässäkymmenessä vuodessa kaksinkertaistunut aina 1960-luvulle saakka, jolloin kunnassa oli enimmillään ennen suuria muuttoliikkeitä runsaat 8200 asukasta. (Lähde: Kittilän kulttuuriympäristöohjelma, J. Lokio 1997)

Nykyään Kittilässä on noin 6500 asukasta, mikä on viime vuosina hiljalleen ollut noususuuntainen.

Rakennetusta ympäristöstä

Vuoden 1944 Lapin sodan tuhoissa menetettiin Kittilässä useista muista Lapin kunnista poiketen vain keskeisimpien kylien rakennuskanta. Suuri osa sivukylistä säilyi, mihin osaltaan oli vaikuttamassa niiden syrjäinen sijainti ja teiden puute. Kittilän kirkonkylä tuhouttiin siis lähes täysin - selvitysalueelta ainoastaan hirsirunkoinen nk. käpyriihi on säilynyt Ylläksentien varressa.

Kittilän rakennuskanta sijoittuu suureksi osaksi Ounasjokilaaksoon ja Ounasjokeen laskevien sivuhaarojen varsille. Tämä ominaisuus näkyy selvitysalueella siten, että alueen jälleenrakennuskauden rakennuskanta sijaitsee pääosin Levintien ja Ounasjoen välisellä alueella. Levintien länsipuolinen rakennuskanta ja etenkin Ylläksentien varsi on rakentunut pääosin 1960-90 -luvulla ja sen jälkeen aina 2020-luvulle saakka.

Rakennettu ympäristö

Selvitysalueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti luokiteltuja kulttuuriympäristöjä. Lähin arvotettu kohde on Carl Ludwig Engelin suunnittelema maakunnallisesti arvokas Kittilän kirkko joka sijaitsee noin 500 m etelään selvitysalueelta.

Arkeologiset kohteet

Suunnittelualueelle laaditaan erillinen arkeologinen selvitys.

Selvitysalueen rakeisuus ja osa-aluejako

Yläkittilän rakennetun ympäristön selvitysalueen rakeisuuskartta osoittaa, miten rakennettu ympäristö on rakennusmassojen ja niiden sijoittelun osalta muodostunut.

Pääosa asuinrakennuskannasta talousrakennuksineen sijaitsee Levintien ja Valtatien varressa sen molemmin puolin. Vanhainkodin alueen rakennukset muodostavat oman kokonaisuuden selvitysalueen itäreunassa Lanssitien päässä ja Metsähallituksen pihapiirien rakennukset oman selkeän kokonaisuuden Levintien ja Aakenuksentien risteyksessä.

Mittakaavaltaan suurinta ympäristöä on luonnollisesti teollisuusalueella, jossa isot kauppa-, työskentely- ja varastohallit laajoine liikennealueineen luovat Aakenuksentien pohjoispuolelle selvän oman osa-alueensa.

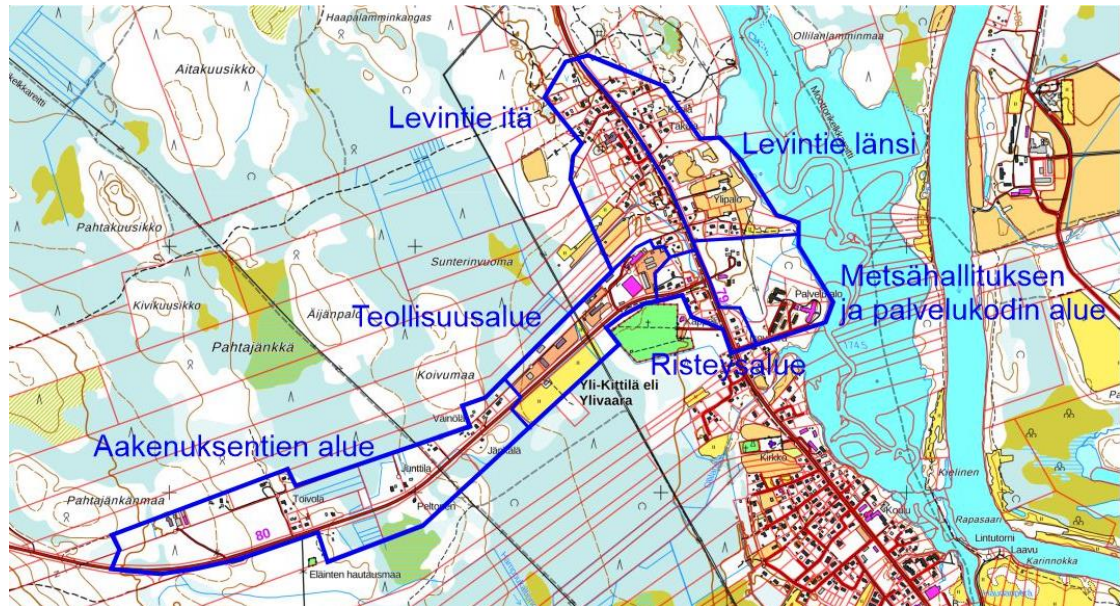
Selvitysalueen läntisin osa-alue, Aakenuksentien alue on läntisintä saha- ja varastorakennuskokonaisuutta lukuun ottamatta asuinpihapiireistä muodostuva kokonaisuus.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutosalueen rakeisuuskartta.

Yläkittilän asemakaava- ja asemakaavamuutosalue on rakennetun ympäristön ominaisuuksiensa osalta jaettu kuuteen osa-alueeseen:

1. Metsähallituksen ja palvelukodin alue
2. Risteysalue
3. Levintie länsi
4. Levintie itä
5. Teollisuusalue
6. Aakenuksentien alue

Kulttuurihistorialliset kohteet ja pihapiirit

Selvitysalueen yksittäiset kulttuurihistorialliset kohteet ja pihapiirit on valikoitu-
neet maaliskuun 2022 maastoinventoinnin ja kirjallisuus- sekä kartta-analyysi-
sien pohjalta.

Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt
tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

LKYT-luokitus:

RH = rakennushistoriallinen arvo

H = kulttuurihistoriallinen arvo

M = maisemallinen arvo

Plussien määrällä on arvioitu kunkin luokituksen ominisarvo:

Plussien yhteismäärä osoittaa kohteen kulttuuriympäristöarvon kokonaisuus-
tena:

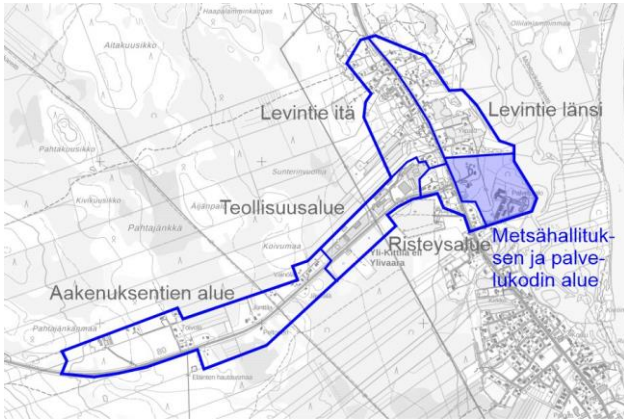
1...6 = paikallinen

7...8 = maakunnallinen

9 = valtakunnallinen

Kohteet on listattu osa-alueittain alueen yleiskuvauksen ja ominaisuuksien
sekä kuvaesityksien yhteydessä.

1. Metsähallituksen ja palvelukodin alue

Osa-alueen pinta-alasta suurimman osan vie Metsähallituksen hallinnoima ja Senaatin omistama kiinteistö, jolla sijaitsee 1950-luvulla rakennetut

- asuinrakennus (1950-luku)
- paritalorakennus (1959)
- toimistorakennus (1959, laajennettu 1974)
- viisi talousrakennusta (1950-luku ks. kuva alla)

Ortokuvassa vasemmalla Levintien itäpuolella sijaitsevat vaaleat (peltikattoiset) rakennukset ovat Metsähallituksen hallinnoimia rakennuksia ja oikealla oman kokonaisuutensa muodostaa palvelukodin alueen hoiva- ja tuetun asumisen yksiköt päärakennuksineen.

1. Metsähallituksen alue

Tyyliltään jälleenrakennuskautta edustava asuinrakennus on Metsähallituksen pihapiirin hierarkinen päärakennus, joka todennäköisesti on alunperin toiminut metsänhoitajan virka-asuntona. Rakennukseen on uusittu ikkunat ja ovet 1970- tai 1980-luvulla ja rakennuksen vaalea maalipintakin on sävyllään sovitettu tummanruskeiden ikkunoiden ja ulkooven sekä puurakenteisten avoportaiden kanssa minkä johdosta rakennuksen rakennushistorialliset arvot ovat heikentyneet alkuperäisestä.

Asuinrakennuksen pohjoispuolella sijaitsevat talous-, autotalli- ja varastorakennukset sen sijaan ovat säilyneet ilmeeltään alkuperäisinä.

Isolle avoimelle piha-alueelle saavuttaessa oikealle (etelä) puolella sijaitsee matala puurunkoinen ja vaakalautaverhoiltu vaaleansävyinen toimistorakennus, jota on laajennettu tienpuolelle v.1974.

Toimistorakennuksen takana sijaitsee metsänhoitajia varten alun perin rakennettu paritalo, joka on niin ikään puurunkoinen, vaakalautaverhoiltu ja yleisväri-tykseltään vaaleansävyinen.

Paritaloa vastapäätä sijaitsee pieni talous- ja varastorakennus.

Tyyliltään toimisto-, paritalo- ja talousrakennukset edustavat samaa myöhäistä jälleenrakennuskautta, joiden suunnitelmat on laadittu Rakennushallituksessa vv.1957-58. Toimistolaajennus v:lta 1974 on laadittu Suunnittelukeskuksen Rovaniemen toimistossa.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+

2. Palvelukodin alue

Palvelukodin alueella on yhteensä yli 80 tuetun asumisen ja palveluasumisen hoivapaikkaa, jotka on sijoitettuna eri aikakausina rakentuneisiin yksiköihin.

Näistä vanhimmat ovat 1960- ja 1970-luvun aikana rakentuneet rivitaloyksiköt, yhteensä viisi kappaletta jotka sijaitsevat diagonaalisesti ja keskenään saman suuntaisesti. Lisäksi samaan aikakauteen sijoittuu pohjaltaan neliömäinen palvelu- ja talousrakennus rivitalojen koillispuolella. Niiden pohjoispuolelta on purettu kolme pienempää saman aikakauden rivitaloyksikköä 2010-luvun alkupuolella. Tyyliltään rakennukset edustavat tyyppillistä 1960-luvun modernismia tasakattoineen ja horisontaalisuutta korostavine julkisivuineen.

7(20)

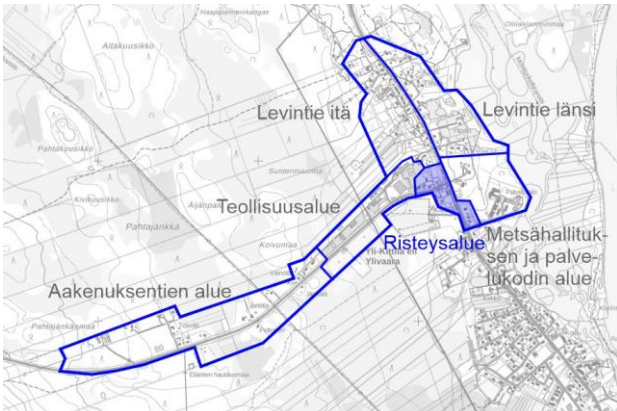

Rivitaloyksiköiden länsipuolella sijaitsee palvelutalo Metsola, joka tyyliltään edustaa 1980-luvun postmodernia, lämminhenkistä nk. Oulun koulun tyyliä punatiiliseinineen ja valkoisine puurakenteisine julkisivurytmityksineen.

Suurimman rakennusyksikön muodostaa alueen itäreunassa 1990-luvulla rakennettu palvelutalo Pääskylä, joka tyyliltään edustaa myös lämminhenkistä postmodernia tyyliä mutta on yleisväritykseltään ja materiaalikäsittelyltään monimuotoisempi kuin palvelutalo Metsola.

Alueen tulvasuojauksen vuoksi rakennusten ja Ounasjoen väliin on rakennettu tulvavalli, joka estää näkymät alueelta joen suuntaan pohjois-, itä- ja eteläsuunnalla.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H+, M+

2. Risteysalue

Osa-alueen rakennuskanta koostuu kymmenestä asuin- ja pienrivitalosta talousrakennuksineen sekä yhdestä kirkollisesta rakennuksesta.

Vanhin rakennuskanta sijaitsee Valtatien itäpuolella, missä on kaksi tyyliltään jälleerakennuskauden pihapiiriä palvelukotialueelle vievän Lanssitien pohjoispuolella.

Kuvapari ylhäällä: Valtatien ja palvelukotialueelle vievän Lanssitien pohjoiskulmauksessa sijaitsee kaksi lähes alkuperäisessä ilmeessä olevaa jälleerakennuskauden pihapiiriä. Vasen kuva © Google Maps 9/2011, oikea kuva J.Lokio 3/2022.

Kolmas tien itäpuolella sijaitseva pihapiiri ja kaksi tien länsipuolella sijaitsevaa omakotipihapiiriä ovat 1970...1990-luvulla rakentuneita. Yksi pihapiiri on tyyllittäin jälleenrakennuskautta edustava mutta ikkunoiden ja julkisivuväriytyksen osalta 2000-luvun uusperinnettyihin kunnostettu.

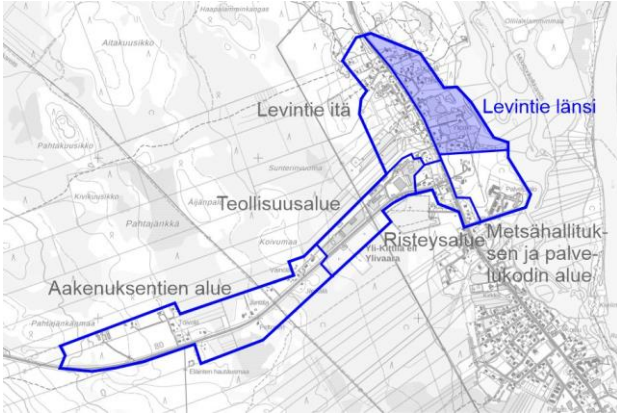
Aakenuksentien risteysalueen luoteisiskulmauksessa oleva kirkollinen rakennus on Jehovan todistajien puuverhoiltu valtakunnansali, joka ajalleen tyyppillisesti rakennettiin 1990-luvulla talkootyönä.

Rakennuksen länsipuolella on todennäköisesti tielaitoksen entisiä tiilipintaisia 1960-luvulla toteutettuja henkilökunnan asuinrakennuksia; kolme paritaloa ja yksi rivitalo, joista paritalot on 2010-luvulla kunnostettu puupintaisiksi ja pääjulkisivuväritään ruskeiksi. Asuinrivitalo on edelleen alkuperäisessä punatiilissä ilmeessään.

Alueen LKYT-luokitus: RH-, H+, M-

3. Levintie länsi

Osa-alueella sijaitsee 22 asuinpihapiiriä, joista kymmenen pihapiiriä edustaa nk. jälleerakennuskauden tyyliä ja aikakautta.

Kahden jälleerakennuskauden pihapiirin päärakennukset Levintien varressa ovat tyhjiällä tai peruslämmöt päällä, muut ovat edelleen aktiivisessa asuin- tai vapaa-ajan käytössä.

Uudemmat, pääosin 1960...1980-luvuilla rakentuneet asuinpihapiirit ovat sijoittuneet alkuperäisten pihapiirien lomaan. Kiinteistöjaotuksen perusteella uudemmat asuinpihapiirit on lohkottu vanhoista kantatiloista mikä on nähtävissä etenkin osa-alueen Ylipalon, Takalan ja Karilan tilojen ympäristössä.

3. Ylipalo 172:8

Ylipalon pihapiiri on edustava esimerkki jälleerakennuskauden lappilaisesta maatilasta Ounasjoen varressa. Pihapiiriin kuuluu pää- ja talousrakennuksen (ent. navetta) lisäksi metsänreunan sijoitettuja muita talous- ja varastorakennuksia. Pihapiirin ympärillä on avoimet viljelymaat, minkä ansiosta pihapiiri loivan kummun laella muutamine täysikasvuisine pihapiiripuineen muodostaa komean perinteisen ilmeisen maatilakokonaisuuden. Myös Ylipalontien alkupäässä sen eteläpuolella oleva jälleerakennuskauden pihapiiri kiinteistöllä 35:1 täydentää kokonaisuutta osana Ylipalon lähimaisemaa.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+++

4. A.E. Kourin kauppa- ja asuintalo 22:13

A.E.Kourin kauppa- ja asuintalo on rakennettu v.1946 saksalaisten polttaman hirsirunkoisen rakennuksen tilalle. Rakennuksessa toimi sekatavara-kauppa v:een 1973 saakka ja kauppiaan rouva asusti taloa v:een 1995 saakka. Sen jälkeen rakennuksessa on ollut vain peruslämmöt päällä eikä se satunnaisia yöpymisiä lukuun ottamatta ole ollut enää asuinkäytössä, minkä johdosta rakennukseen on kertynyt korjausvelkaa etenkin ulkovuorauksen osalta. Rakennuksen pohjoispuolella sijaitsee kauppiaan pojan 1973 perustaman porotilan päärakennus ja väliin jää komean kokonaisuuden muodostavat puurakenteiset talous- ja varastorakennukset (lähde: P. Kouri puhelinhaastattelu 18.3.2022)

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M+

5. Karilan alue

Karilan jälleenrakennuskauden asuinkokonaisuus koostuu neljästä jälleenrakennuskauden asuinpiiristä viiden kiinteistön (29:25, 29:27, 29:30, 29:40 ja 29:46) alueella. Pihapiirien väliin jää vielä avoimena olevat pelto- ja niittyalueet sekä täysikasvuista puistomaista lehti- ja havupuustoa (koivu, haapa, mänty ja kuusi). Rakennuskanta on säilynyt ilmeeltään alkuperäisenä, mikä yhdessä ympäröivän puistomaisen luonnon kanssa muodostaa viihtyisän ja ehjän kokonaisuuden aikansa rakentamistavasta.

Alueen LKYT-luokitus: RH+, H++, M++

teriaaleiltaan ja -tavoiltaan vaihtelevina eivät muodosta yhtenäisiä kokonaisuuksia osa-alueelle.

6. Levintie 33, kiinteistö 182:5

Yksittäisistä pihapiireistä mainittakoon Levintie 33 oleva kiinteistö 182:5, jossa on suhteellisen edustava esimerkki jälleenrakennuskauden pihapiiristä, jossa rakennusten ilme on säilynyt alkuperäisen näköisenä.

Kohteen LKYT-luokitus: RH+, H+, M+

Vehkatien ja Mikkolantien varsien rakennuskanta (viisi kuvaa) osa-alueen pohjoisosassa on 1980...2000-luvulla rakentunutta. Väriytyks on joko punatai vaaleansinisävyyistä pihapiireissä. Päärakennusten muoto on samantyyppinen: 1-kerroksinen, pohjaltaan suorakaiteen muotoinen, harjakattoinen ja pienellä kuistilla varustettu.

Kuuselantien varressa on parin jälleenrakennuskauden tyyllisen pihapiirin lisäksi (ks. kuvapari alla) 1970-luvulla rakentuneita pihapiirejä, joille tunnus-

omaista on loiva harjakatto ja julkisivuiltaan suhteellisen matalat päärakennukset (ks kuvat alla).

Osa-alueen keskivaiheilla sijaitsevan Takalantien päässä sijaitsee keittiökalusteita valmistava tuotantolaitos (ks. kuva alla). Laitokselle johtavan tien molemmin puolin olevat asuinpihapiirit ovat rakennustavaltaan, -materiaaleiltaan ja

väriykseltään kirjavaa johtuen pääosin rakennusajankohtien vaihtelusta (1960-luvulta 2000-luvulle).

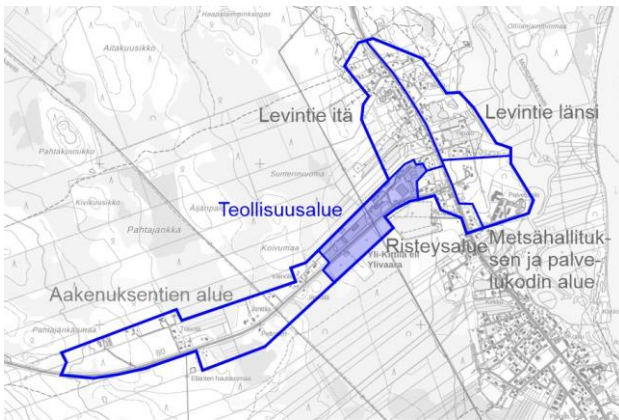
Takalantiestä erkanevan Sarkatien varressa sijaitsee kolme arviolta 1990- ja 2000-luvuilla rakentunutta asuinpiiriä (kuvapari alla).

Sarkatien eteläpuolelle Levintien varressa ja kohteen 6. Levintie 33 pohjoispuolella sijaitsee porotila (kuvapari alla).

Osa-alueen eteläosassa sijaitsevan Kangasojentien varressa on kaksi tyyliltään samanlaista 1980-luvun asuinpihapiiriä (kuvapari alla).

5. Teollisuusalue

Osa-alue nimensä mukaisesti koostuu kaupallisista, teollisista, tuotannollisista ja varastorakennuksista, joita alueella on yhteensä 20 kpl. Uusin ja pinta-alaltaan suurin rakennus on 2021 avattu halpakauppa, jonka kiinteistön alueella sijaitsee myös kulttuurihistoriallisesti arvoitettu hirsirunkoinen käpykaristamorakennus. Osa-alueen rakennuskanta sijaitsee yhtä vanhaa heinälatoa lukuun ottamatta kokonaisuudessaan Aake-

nuksentien pohjoispuolella.

7. Käpykaristamo

Käpykaristamo on metsätalouden historiaa kuvastava, harvoja Lapin sodan tuhoilta säästyneitä kirkonkylän rakennuksia aivan Aakenuksentien varressa. Entisen karistamon hirsinen 1920-luvun rakennus on nykyisellään käyttämättömänä ja sille tulisi löytää mielekäs käyttötarkoitus jotta voidaan varmistaa sen säilyminen.

Kohteen LKYT-luokitus: RH++, H++, M+

Osa-alueen itäosassa sijaitsee tielaitoksen entisiä varikko- ja huoltorakennuksia sekä keskeneräinen teräsrunkoinen varstohalli.

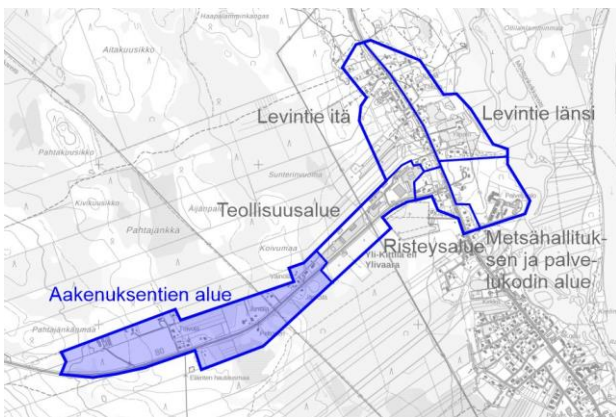
Osa-alueen uusin ja pinta-alaltaan suurin rakennus on 2021 avattu halpakauppaketjun hallirakennus, jonka kiinteistön alueella sijaitsee myös kulttuurihistoriallisesti arvotettu hirsirunkoinen käpykaristamo.

Halpakauppaketjun länsi- ja pohjoispuolella sijaitsee Aakenuksentien suuntaisia pitkänomaisia halli-, toimitila- ja varastorakennuksia.

Osa-alueen länsiosassa on pari 2000-luvulla rakennettua kuljetusalan yrityksen huolto- ja toimitilakiinteistöä.

6. Aakenuksentien alue

Osa-alueella sijaitsee 16 asuinpihapiiriä ja yksi huolto- ja varistorakennuksista koostuva kiinteistö osa-alueen itäpäässä. Kaksi asuinpihapiiriä sijaitsee Aakenuksentien eteläpuolella, joista toinen on tyhjiällä (tai kesäkäytössä).

Osa-alueen itäpuoliskolla Kivikumuntien varressa sijaitsevat asuinpihiirit ovat rakennuskannaltaan ja -tavaltaan sekä väriykseltään vaihtelevia. Matalan tiiliverhoillun päärakennuksen pihiirissä sijaitseva peräpohjalaistyylinen entinen asuinrakennus vaikuttaa olevan edelleen joko varasto- tai vapaa-ajan käytössä.

Aakenuksentien eteläpuolen asuinpihiireistä toinen on tyhjillään.

Osa-alueen itäosassa sijaitsee kaksi tyyliltään jälleenrakennuskauden asuinpiiriä. Muut asuinpiirit ovat 1980- (punaiset rakennukset) ja 2010-luvulta (harmaat rakennukset)

Yhteenveto

Yläkittilän rakennetun ympäristön analyysin pohjalta voidaan todeta johtopäätöksinä seuraavaa:

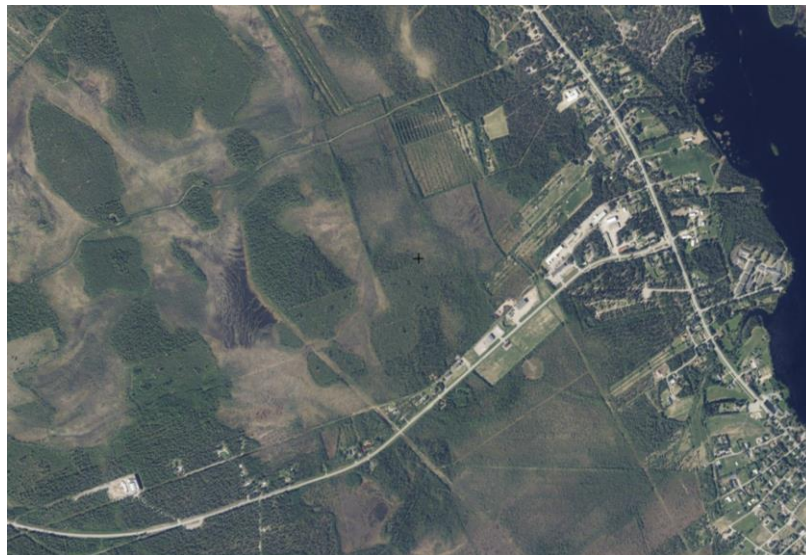
Rakennuskanta koko selvitysalueella on Lapin sodan perusteellisen tuhon johdosta 1900-luvun jälkipuoliskolla ja osin myös 2000-luvulla rakentunutta.

Selvitysalueen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita on selvityksen yhteydessä luokiteltu ja arvotettu seitsemän. Kohteiden arvotus on tehty LKYT-luokituksen (Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi) mukaisesti selvityksen laatijan toimesta.

LKYT-luokituksen mukaan laaditun arvotuksen perusteella kohteiden ominaisarvomäärä jäi välille 1...6. Tämä tarkoittaa, etteivät kohteet sisällä maakunnallisia tai valtakunnallisia arvoja vaan kohteet ovat rakennus- ja kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan ja merkitykseltään paikallisia.

Mikäli tässä selvityksessä arvotetuista kohteista jotkut todetaan kaavaprosessin kuluessa säilyttämisen arvoisiksi on säilyttämiseen pyrkivissä kaavamerkinnöissä ja määräyksissä huomioitava niiden paikallinen arvo ja pohdittava huolellisesti niiden vaikutus kiinteistön tai kohteen säilymismahdollisuuksiin.

Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laadintaa varten selvityksen tehtävänä on antaa osa-alueittaista tietoa rakentamistavasta. Osa-alueittain laaditun selvityksen perusteella tulevan kaavan painopiste rakentamistavan osalta tulee olla eheyttävää uudis- ja täydennysrakentamista tavoittelevat kaavamerkinnät ja -määräykset. Etenkin arvotettujen kohteiden alueille ja lähistöön sijoittuvassa uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee kiinnittää huomiota kohteiden arvoa tukevaan ja säilymistä edistävään rakentamistapaan.

ROVANIEMELLÄ 23.3.2022

Jarmo Lokio
arkkitehti YKS 122

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava ja
asemakaavamuutos

Meluseelvitys

Muutosluettelo

Versio	Päiväys	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	25.8.2022	Luonnos	Tuomo Pynnönen	Tiina Mönkäre
2	15.9.2022	Valmis	Tuomo Pynnönen	Pekka Lähde

Sweco Infra & Rail Oy
Projekti
Työnumero
Asiakas
Päiväys
Tekijä

Reg. No. 2998506-9
Yläkittilän asemakaava
23702415
Kittilän kunta
15.9.2022
Tuomo Pynnönen

Sisältö

1.	Hankkeen kuvaus	4
2.	Asemakaavamuutos ja -laajennus	5
2.1	Nykyinen asemakaava	5
2.2	Asemakaava ja asemakaavamuutos	5
3.	Melun matemaattinen mallintaminen.....	6
3.1	Melulaskentaohjelmisto ja melulaskentamallit	6
3.2	Lähtötiedot.....	7
3.2.1	Maastomalli.....	7
3.2.2	Rakennukset ja rakenteet	7
3.2.3	Liikennetiedot.....	7
3.3	Melutasojen ohjearvot	8
3.4	Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melu	9
4.	Melumallinnuksen tulokset ja johtopäätökset	10
4.1	Nykytilanne	11
4.2	Ennustetilanne.....	12
4.3	Johtopäätökset	12
5.	Lähteet.....	12
	Liitteet	13

1. Hankkeen kuvaus

Tämä meluselvitys on laadittu Kittilän kunnan asemakaavoitustyön tueksi. Meluselvityksen tarkoituksena on tarkastella melutasoja kaavahankkeen ”Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos” mukaisella alueella (Sweco Infra & Rail Oy, 2022). Selvitysalueen melutasoja tarkastellaan sekä nykytilanteessa että ennustetilanteessa asemakaavaluonnoksen mukaisen tilanteen toteuduttua. Asemakaava- ja asemakaavamuutosalue ja meluselvitysalue on esitetty Kuvassa 1.

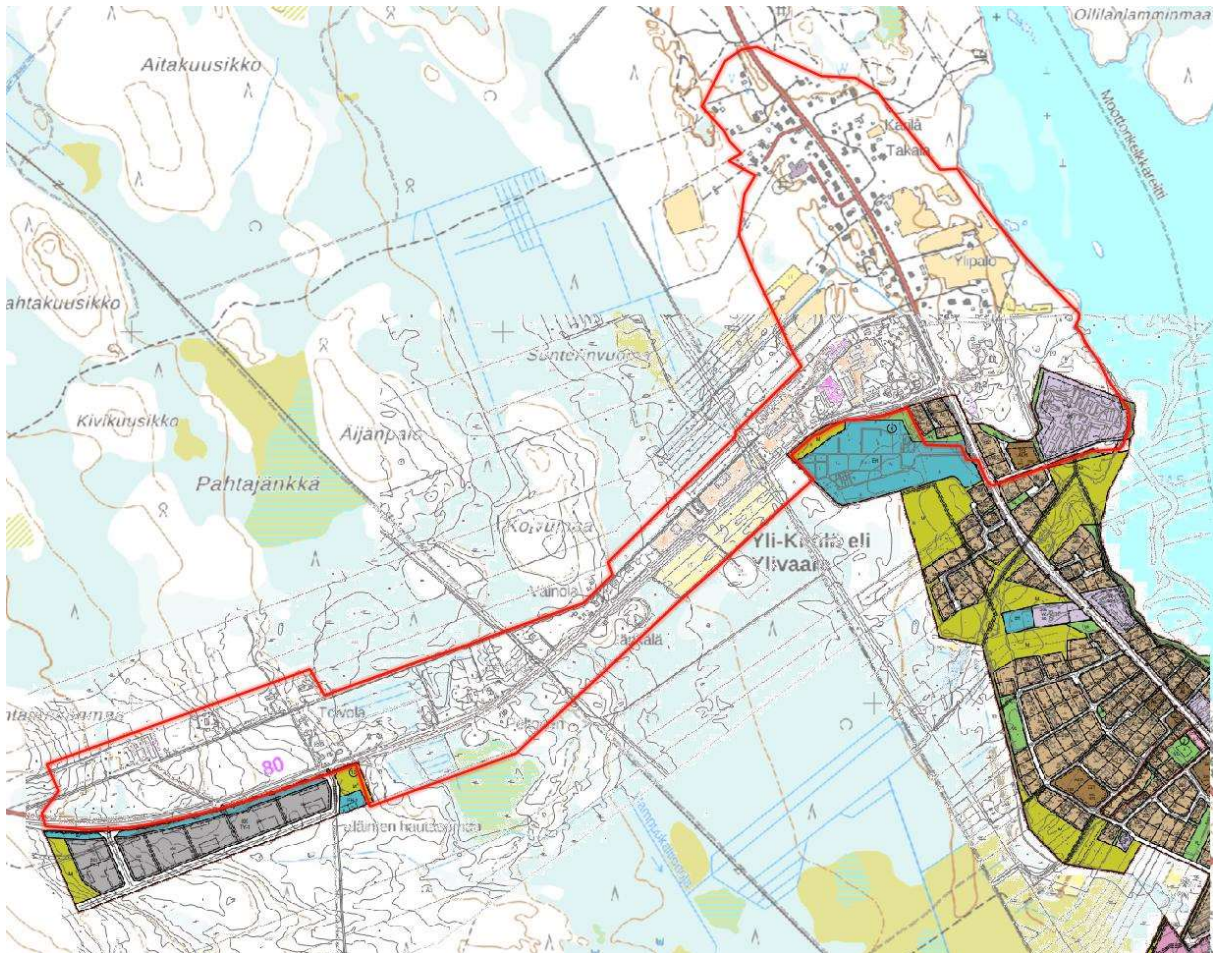
Kuva 1. Asemakaavahankealueen ja meluselvitysalueen rajaus punaisella viivalla merkittynä (LÄHTEET: peruskartta MML, kaavahankealue Sweco Infra & Rail Oy).

Melulähteinä mallinnuksessa on huomioitu Aakenuksentien sekä Levintien tieliikenne nykytilanteessa sekä ennustetilanteessa, kun asemakaava ja asemakaavan muutos on toteutunut kaavaluonnoksessa (valmisteluvaiheen nähtävillä pito 7.4.–28.4.2022) esitetyn mukaisena.

2. Asemakaavamuutos ja -laajennus

2.1 Nykyinen asemakaava

Suurimmalla osalla selvitysalueella ei ole aiemmin laadittua asemakaavaa. Pääskylänniemen ja Aakenuksentien risteuksen alueella on voimassa Kittilän kirkonkylän asemakaava ja asemakaavamuutoksen kortteli: 150-163, 201-229, 301, 302, 401 ja 402, joka on vahvistettu 8.4.1992 (Sweco Infra & Rail Oy, 2022). Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta on esitetty Kuvassa 2.

Kuva 2. Ote Kittilän kirkonkylän ajantasa-asemakaavasta. Selvitysalue merkitty kartalle suuntaisesti punaisella viivalla (LÄHTEET: Maastokartta MML, asemakaava Kittilän kunta, selvitysalue Sweco Infra & Rail Oy).

2.2 Asemakaava ja asemakaavamuutos

Alue tukeutuu olemassa oleviin palveluihin, liikenneverkkoon ja kunnallistekniikan verkostoon. Alue on suurimmilta osin valmiiksi rakennettua aluetta ja asemakaavalla tiivistetään ja täydennetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Asemakaavan alueen pinta-ala on yhteensä noin 127 ha. Asemakaavalla muodostuvat korttelit 150-153, 602-634, liikennealuetta, maa- ja metsätalousaluetta sekä virkistys- ja katualueita. Asemakaavalla osoitetaan 91

erillispientalon tonttia AO, joista yhteensä 17 on kaavan laadintavaiheessa rakentamatonta. Lisäksi osoitetaan 1 asuinpienalojen korttelialue AP-1 sekä yksittäinen kerrostalojen alue AK (Sweco Infra & Rail Oy, 2022).

Ote kaavakarttaluonnoksesta on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 3).

Kuva 3. Ote Yläkittilän asemakaavakartasta (LÄHTEET: kaavakarttaluonnos 28.3.2022 Sweco Infra & Rail Oy).

3. Melun matemaattinen mallintaminen

3.1 Melulaskentaohjelmisto ja melulaskentamallit

Tieliikenteen muodostamia melutasoja on arvioitu ympäristömelulaskentaan suunnitellulla ohjelmistolla Datakustik CadnaA 2022. Liikennemelulaskennat perustuvat yleisesti Suomessa käytettäviin yhteispohjoismaisiin tie- ja raideliikennemelun laskentamalleihin.

Tieliikennemelun laskentamallin tulokset ovat vertailukelpoisimpia silloin, kun selvitysalueen maastonmuodot ovat melko tasaisia ja vallitsevat sääolosuhteet vastaavat laskentamalliin asetettuja olosuhdeparametrejä. Pohjoismaisten tie- ja raideliikennemelumallien tarkkuus lähietäisyyksillä (<30 m) on tyypillisesti ± 2 dB.

Ohjelma laskee melun leviämisen ympäristöön kolmiulotteisen maastomallin perusteella. Maastomalliin on mallinnettu melulähteet, rakennukset, melusteet ja maastonmuodot sekä näiden akustiset ominaisuudet siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin todellista vallitsevaa tilannetta. Tässä melumallinnuksessa käytetyt laskenta-asetukset on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Mallinnuksen laskenta-asetukset.

Parametri	Käytetty arvo
Laskentaruudun koko	5 m x 5 m
Laskentakorkeus	2 m
Melutason laskentaetäisyys	2000 m
Rakennusten heijastus	0,2
Heijastusten lukumäärä	2

3.2 Lähtötiedot

3.2.1 Maastomalli

Melumallinnuksen maastomalli on muodostettu Kittilän kunnan pohjakartta-aineiston sekä Maanmittauslaitoksen korkeusmalli- ja laserkeilausaineiston avulla.

Yleisesti ottaen akustisesti koviksi pinnoiksi määritetään asfaltti- ja kivipinnat, vesistöt, rakennusten alapuoliset alueet sekä mallinnettavat tiealueet. Selvitysalueen maanpinta on tiealueita, yksittäisiä piha-alueita ja Ounasjokea lukuun ottamatta päälystämätöntä metsämaata. Tästä johtuen melumallinnuksessa rakentamattomat alueet on mallinnettu ääntä sitovina (maavaimennustermi $G=0$). Tiealueet ja vesistöt on puolestaan mallinnettu ääntä heijastavina (maavaimennustermi $G=0$).

3.2.2 Rakennukset ja rakenteet

Meluselvityksen maastomallin rakennukset on mallinnettu Kittilän kunnan pohjakartta-aineistoon perustuen. Nykytilanteen ja ennustetilanteen rakennusmassat huomioitiin nykytilanteen mukaisina, koska kaava-aineiston laatimisen yhteydessä ei ole laadittu ehdotuksia rakennusmassojen sijoittamisesta.

Selvitysalueella ei ole olemassa olevien rakennusmassojen lisäksi toteutettu melusteita tai muita melun leviämistä rajoittavia rakennelmia.

3.2.3 Liikennetiedot

Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät perustuvat Väyläviraston julkaisemiin liikennemäärätietoihin (Väylävirasto 2022). Nykytilanteen liikennemäärät on esitetty Taulukossa 2.

Taulukko 2. Melulaskennoissa käytetyt nykytilanteen liikennemäärät.

Nykytilanne

Tie	Nopeusrajoitus	KVL	Yöajan osuus	Raskaan liikenteen osuus		Ajoneuvoja/h (kevyt)		Ajoneuvoja/h (raskas)	
				Päivä	Yö	Päivä	Yö	Päivä	Yö
Levintie (osa 1)	50-80 km/h	3222	12 %	4,9 %	4,9 %	180	41	9	2
Levintie (osa 2)	50 km/h	6502	12 %	5,3 %	5,3 %	361	82	20	5
Aakenuksentie	50-100 km/h	1491	12 %	9,0 %	9,0 %	80	18	8	2

Ennustetilanteen melulaskennoissa on huomioitu Väyläviraston nykytilannetietojen lisäksi toteutuneiden asemakaavaratkaisuiden muodostamat liikennemäärät. Ennustetilanteen liikennemäärät on esitetty Taulukossa 3.

Taulukko 3. Melulaskennoissa käytetyt ennustetilanteen liikennemäärät.

Ennustetilanne

Tie	Nopeusrajoitus	KVL	Yöajan osuus	Raskaan liikenteen osuus		Ajoneuvoja/h (kevyt)		Ajoneuvoja/h (raskas)	
				Päivä	Yö	Päivä	Yö	Päivä	Yö
Levintie (osa 1)	50-80 km/h	4362	12 %	4,9 %	4,9 %	243	55	13	3
Levintie (osa 2)	50 km/h	8542	12 %	5,3 %	5,3 %	475	108	27	6
Aakenuksentie (osa 1)	100 km/h	1508	12 %	9,0 %	9,0 %	81	18	8	2
Aakenuksentie (osa 2)	80 km/h	1704	12 %	9,0 %	9,0 %	91	21	9	2
Aakenuksentie (osa 3)	50 km/h	4438	12 %	9,0 %	9,0 %	237	54	23	5

Melulaskentojen raskaan liikenteen osuudet on arvioitu Väyläviraston julkaisemiin nykytilanteen liikennemäärätietoihin perustuen. Liikenteen vuorokausijakauman osalta päiväajan liikenteen osuudeksi Aakenuksentiellä sekä Levintiellä on arvioitu 88 % ja yöajan liikenteen osuudeksi 12 %. Kyseiset arvot perustuvat Helsingin kaupungin liikennemeluselvytysten laatimisoheeseen (Helsingin kaupunki, 2019).

3.3 Melutasojen ohjearvot

Melutasoja verrataan useimmiten valtioneuvoston päätöksessä 993/1992 annettuihin melutason ohjearvoihin. Melun ohjearvot on tarkoitettu käytettäväksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Ohjearvot on annettu erikseen päiväajan (klo 7–22) ja yöajan (klo 22–7) melutasoille. Valtioneuvoston päätöksen mukaiset melutasojen ohjearvot on esitetty taulukossa 4.

Asumiseen käytettävillä alueilla melutason ohjearvo päiväajalla (klo 7–22) on 55 dB ja yöajalla (klo 22–7) 50 dB. Mikäli kyseessä on täysin uusi asuinalue, noudatetaan tuolloin yöajalla ohjearvotasoa 45 dB.

Taulukko 4. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992).

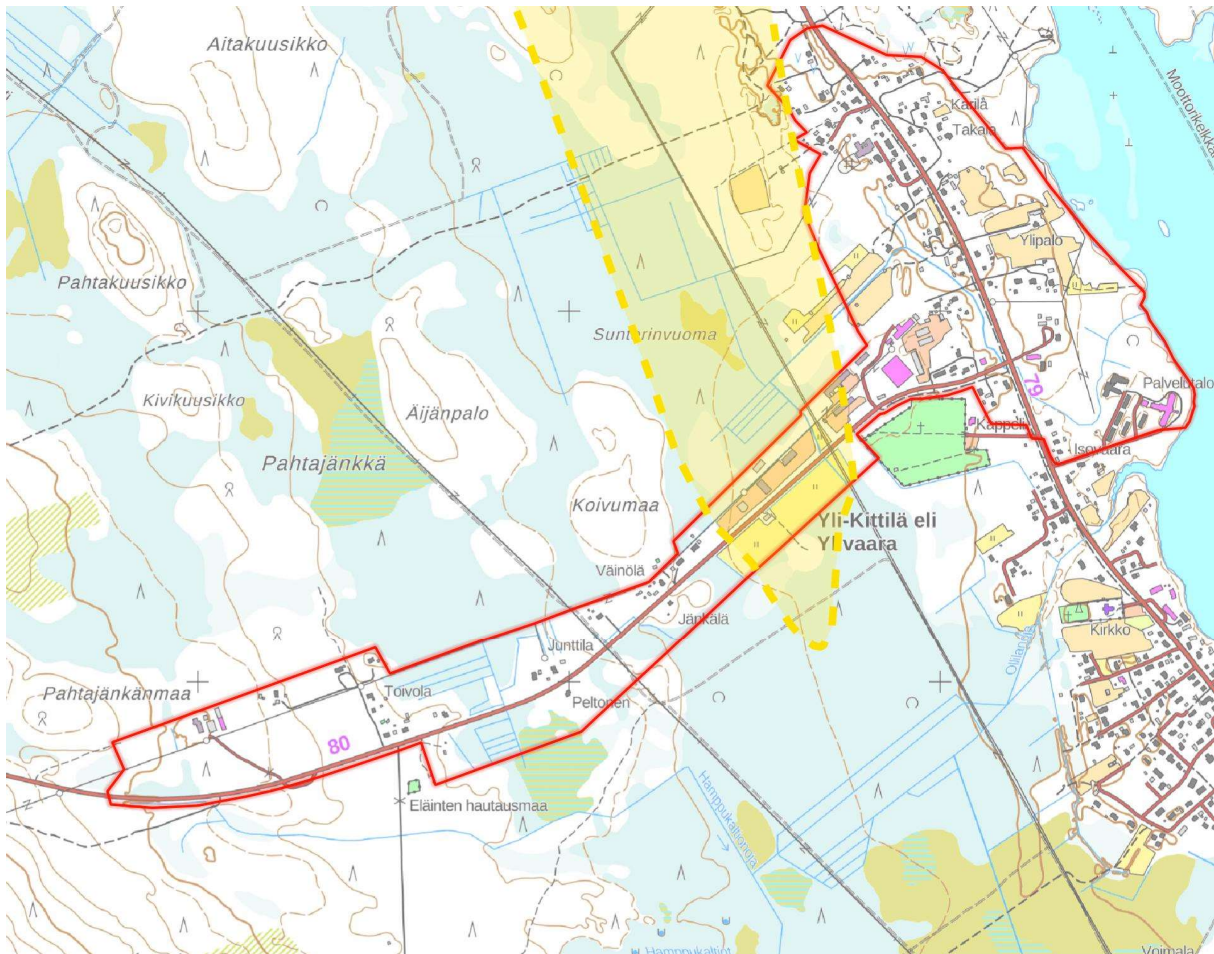
Keskiaänitaso L_{Aeq} enintään

Ohjearvot ulkona	Päivällä	Yöllä
Asumiseen käytettävät alueet	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Virkistysalueet taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	-
Loma-asumiseen käytettävät alueet ja leirintäalueet	45 dB	40 dB
Virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB
Ohjearvot sisällä	Päivällä	Yöllä
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneistot	45 dB	-

3.4 Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melu

Finavia on vuonna 2017 laatinut Kittilän lentoaseman siviililentoliikenteen melunhallintasuunnitelman. Suunnitelmassa kuvataan lentoliikenteen lähialueille aiheuttamaa melukuormitusta sekä esitetään lentomelun L_{den} -vyöhykkeet.

Kittilän lentoaseman siviili liikenne vaikuttaa myös Yläkittilän asemakaava-alueen melutilanteeseen. Lentoliikenteen aiheuttama L_{den} 50 dB ylittävä melualue ulottuu selvityksen mukaan noin 1600 metriä etelään, jolloin vyöhyke osittain levittäytyy myös asemakaava-alueelle. Lentomelun L_{den} 50 dB meluvyöhykkeen sijoittuminen on esitetty Kuvassa 4. Suomessa ohjearvona asuinalueiden suunnittelussa käytetään lentokonemelutasoa L_{den} 55 dB.

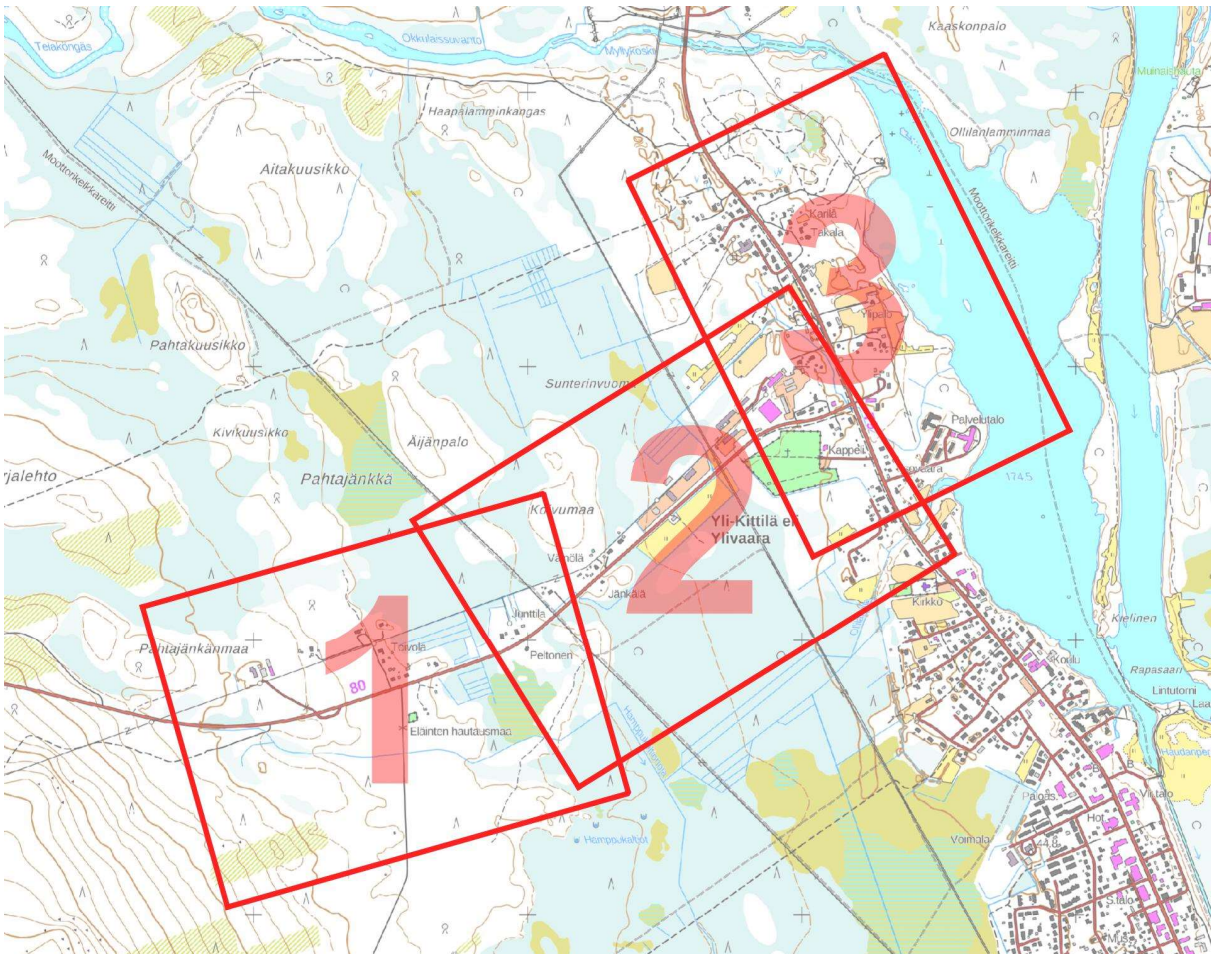

Kuva 4. Kittilän lentoaseman siviili-ilmailun L_{den} 50 dB melualue keltaisella merkittynä (rajaus suuntaa antava). Suunnittelualue merkitty punaisella (LÄHTEET: Maastokartta MML, lentomelualue Finavia, suunnittelualue Sweco Infra & Road Oy).

Nykytilanteessa lentomelualueelle L_{den} 50 dB ei sijoitu asuinrakennuksia.

4. Melumallinnuksen tulokset ja johtopäätökset

Melumallinnuksen tulokset nykytilanteen osalta on esitetty selvitysraportin Liitteessä 1 ja ennustetilanteen osalta Liitteessä 2. Meluvyöhykekarttojen indeksikartta on esitetty Kuvassa 5. Indeksinumerointi on sama sekä nykytilanteen että ennustetilanteen meluvyöhykekartoissa.

Kuva 5. Meluvyöhykekarttojen indeksikartta (LÄHTEET: Maastokartta MML).

4.1 Nykytilanne

Nykytilanteessa sekä Aakenuksentien että Levintien tieliikenne ovat merkittäviä melulähteitä selvitysalueella.

Aakenuksentiellä tieliikenteen melualue on laajimmillaan selvitysalueen länsiosassa, jossa nopeusrajoitus on 100 km/h. Kyseisellä alueella 55 dB päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu tien pohjoispuolella noin 100 metrin ja eteläpuolella noin 60 metrin etäisyydelle Aakenuksentien keskilinjasta. Nopeusrajoituksen pudotessa 80 km/h myös ohjearvon ylittävä melualue supistuu ja ulottuu noin 40–50 metrin etäisyydelle tiestä. Aakenuksentien Kittilän päädyssä nopeusrajoitus putoaa edelleen 50 km/h. Tuolloin melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle.

Levintiellä liikennemäärät ovat Aakenuksentiehen verrattuna merkittävästi suuremmat, jolloin tieliikenteen muodostama lähtömelutaso on myös korkeampi. Tilanne korostuu Aakenuksentien risteuksen pohjoispuolella, jossa Levintien nopeusrajoitus muuttuu 60 km/h:sta 80 km/h:n. Tieliikenteen muodostama 60 dB melualue ulottuu noin 20–30 metrin etäisyydelle Levintiestä ja tavoittaa monissa kohdissa lähimpien asuinrakennusten julkisivut. 55 dB melualue ulottuu Levintiellä selvitysalueen pohjoisrajaa lähestyttäessä 40–70 metrin etäisyydelle tiestä ympäröivistä maastonmuodoista riippuen.

Levintiellä Aakenuksentien risteyksestä etelään päin mentäessä tieliikenteen nopeusrajoitus on 50 km/h. 60 dB ylittävä melualue ulottuu noin 20 metrin etäisyydelle ja 55 dB ylittävä melualue noin 30–40 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

Nykytilanteessa myös yöajan tieliikenne vaikuttaa selvitysalueen meluolosuhteisiin. Monilta osin yöajan ohjearvon 50 dB (olemassa olevat asuinrakennukset) ylittävä melualue ulottuu yhtä etäälle, kuin päiväajan ohjearvonkin ylittävä. Aakenuksentiellä yöajan ohjearvo ylittyy 30–80 metrin etäisyydellä tiestä, ja Levintiellä 25–70 metrin etäisyydellä nopeusrajoituksesta riippuen.

4.2 Ennustetilanne

Yläkittilän alueen asemakaavan toteutuessa kaavaluonnoksen mukaisena kasvavat liikennemäärät asuin- ja liikerakentamisen seurauksena sekä Aakenuksentiellä että Levintiellä. Merkittävin osa kaavaratkaisuiden muodostamasta uudesta liikenteestä sijoittuu matalamman nopeusrajoituksen (50 km/h – 60 km/h) vyöhykkeellä, jolloin meluvaikutukset kasvavat hieman maltillisemmin kuin korkeamman nopeusrajoituksen tieosuuksilla.

Aakenuksentiellä päiväajan 55 dB ylittävä melualue ulottuu nopeusrajoituksesta riippuen 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta. Selvitysalueen länsiosassa, missä nopeusrajoitus on 100 km/h, on myös 55 dB ylittävä melualue laajimmillaan. Kittilän kirkonkylää lähestyttäessä ajonopeudet madaltuvat ja melualueen laajuus pienenee.

Aakenuksentien ja Levintien risteysalueella asemakaavan toimintojen muodostamat liikennemäärät kasvavat merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Ajoneuvojen määrän kasvu näkyy myös melualueiden laajuuden kasvuna. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen pohjoisrajan välisellä tieosuudella 55 dB alue ulottuu noin 40–90 metrin etäisyydelle Levintiestä. Aakenuksentien risteuksen ja selvitysalueen etelärajan välisellä tieosuudella päiväajan ohjearvon ylittävä melualue ulottuu puolestaan noin 40–70 metrin etäisyydelle tien keskilinjasta.

4.3 Johtopäätökset

Melumallinnuksen perusteella on todettavissa, että melutasojen ohjearvot ylittyvät selvitysalueella useassa kohteessa niin nyky- kuin ennustetilanteessakin. Asemakaavan toteutuessa ehdotuksen mukaisena alueen liikennemäärät kasvavat, jolloin myös vallitseva melutilanne selvitysalueella heikkenee.

Tieliikenteen melu on huomioitava asumiskäyttöön tarkoitettujen tonttien uusien asuinrakennusten sekä niiden piha-alueiden suunnittelussa, jotta asumisen olosuhteet saadaan ohjearvovaatimuksen mukaiselle tasolle. Piha-alueita ei vallitsevien melutasojen vuoksi ole edullista sijoittaa tonttien tien puoleisiin osiin, mikäli melun vapaata leviämistä ei millään keinoin (rakennusmassat, meluesteet) estetä.

5. Lähteet

Helsingin kaupunki, 2019. Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun. Maankäytön yleissuunnittelun ohje 9.9.2019.

Kittilän kunta, 2022. Kittilän kirkonkylän ajantasakaava 4.3.2019. Saatavissa <https://kittila.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/asemakaavat> [viitattu 24.8.2022].

Sweco Infra & Rail Oy, 2022. Yläkittilän asemakaava ja asemakaavamuutos, valmisteluvaiheen nähtävillä ollut aineisto. Kaavaselostus ja kaavakartta.

Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992.

Väylävirasto 2022. Tieliikenteen liikennemäärät 2012–2021.

Turku, 15. syyskuuta 2022

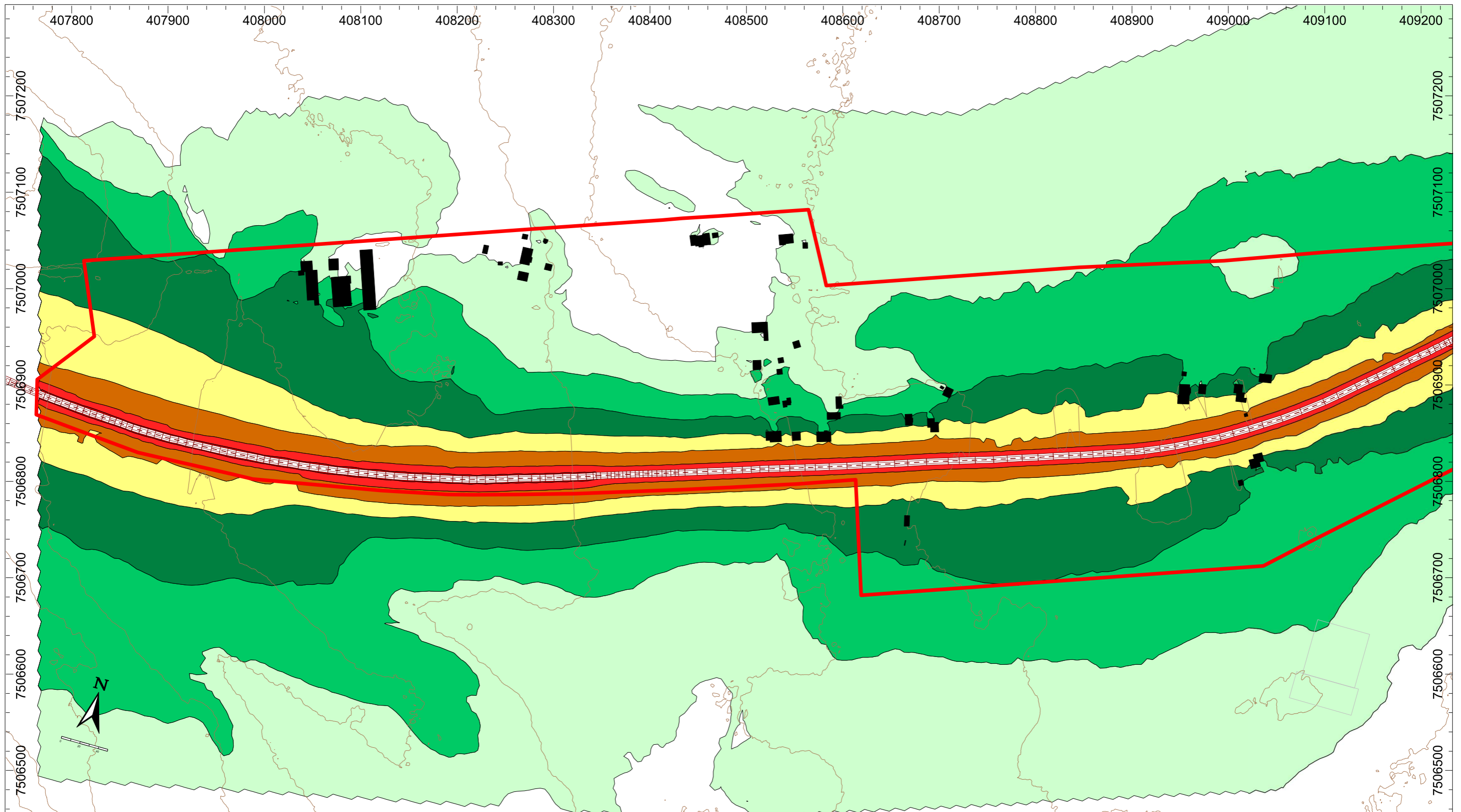
Sweco Infra & Rail Oy

Tuomo Pynnönen
Ympäristöasiantuntija
Insinööri (AMK)

Pekka Lähde
Projektipäällikkö
Ympäristösuunnittelija (AMK)

Liitteet

- Liite 1 Meluvyöhykekartat, nykytilanne
- Liite 2 Meluvyöhykekartat, ennustetilanne

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

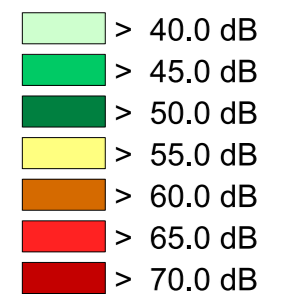
23702415

LAeq päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

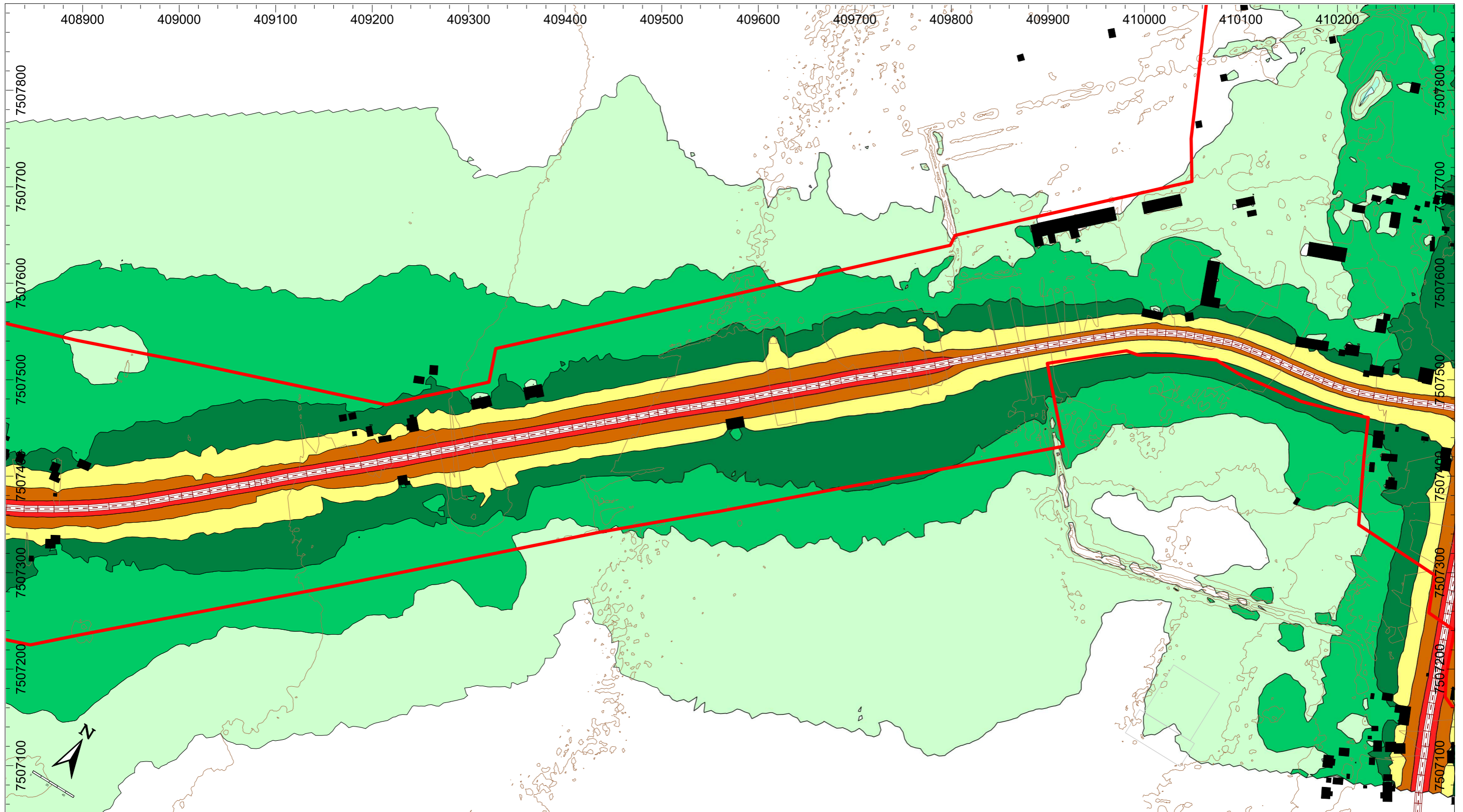
Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

723

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

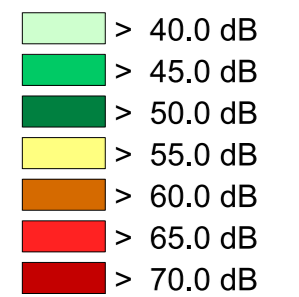
23702415

LAeq päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

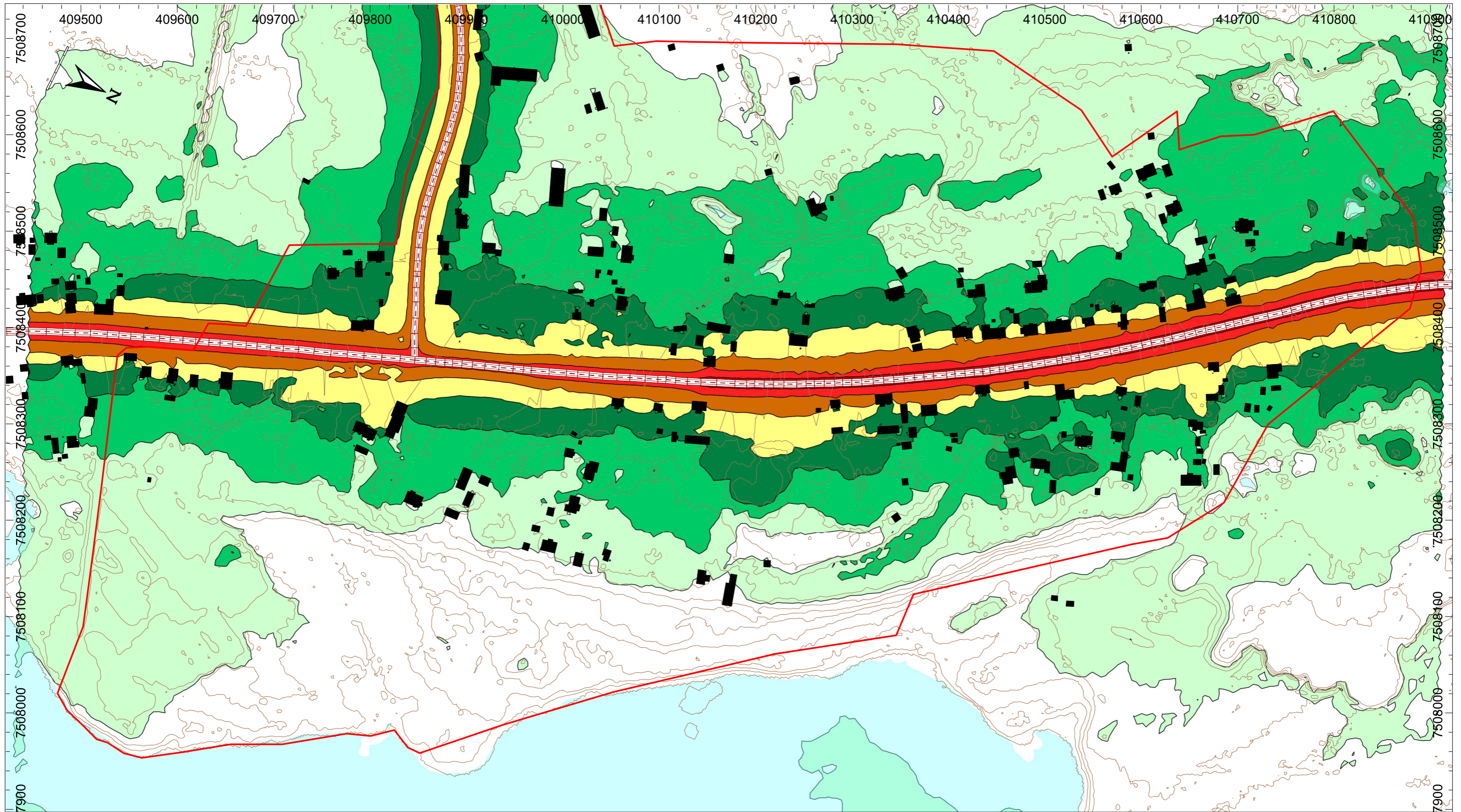
Kartta 2/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

723

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

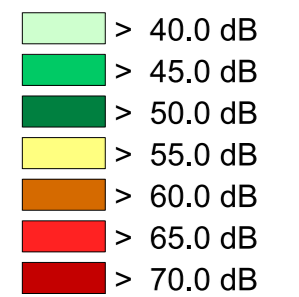
23702415

L_{Aeq} päivä (klo 7-22)
Nykytilanne

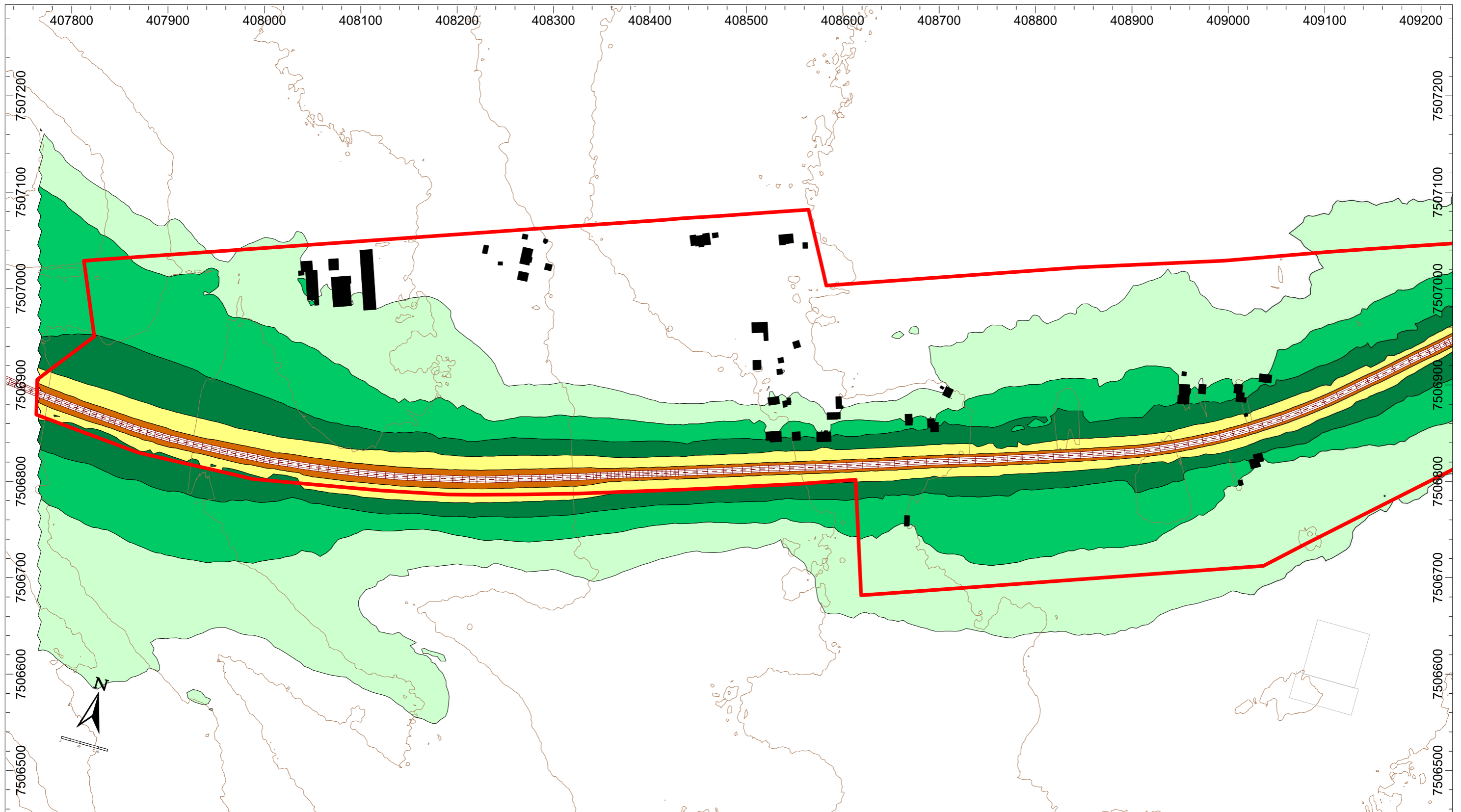
Kartta 3/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

723

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

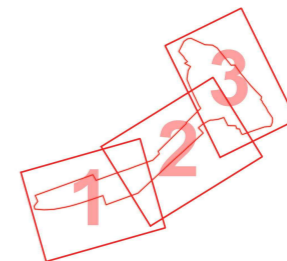
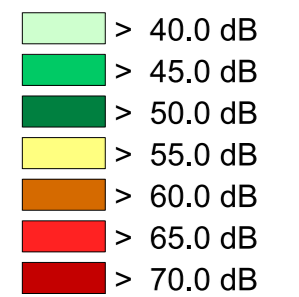
23702415

LAeq yö (klo 22-7)
Nykytilanne

Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

23702415

LAeq yö (klo 22-7)
Nykytilanne

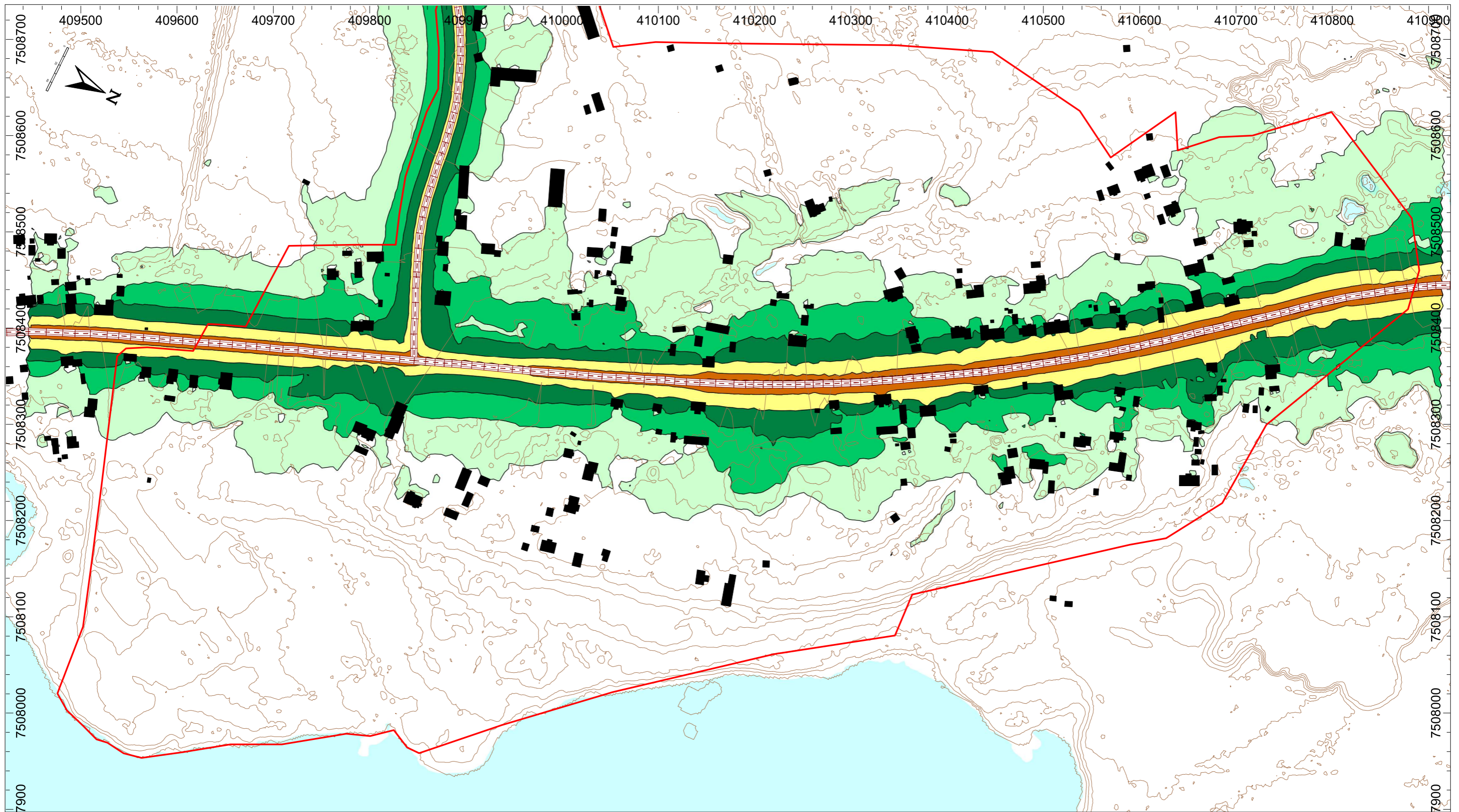
Kartta 2/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

7-23

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

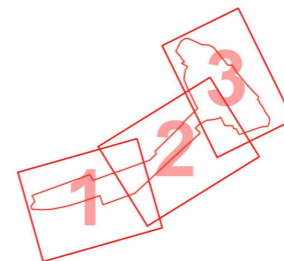
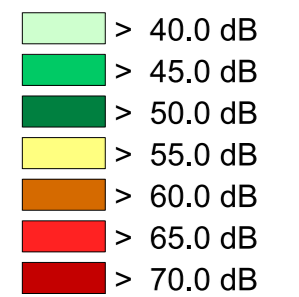
23702415

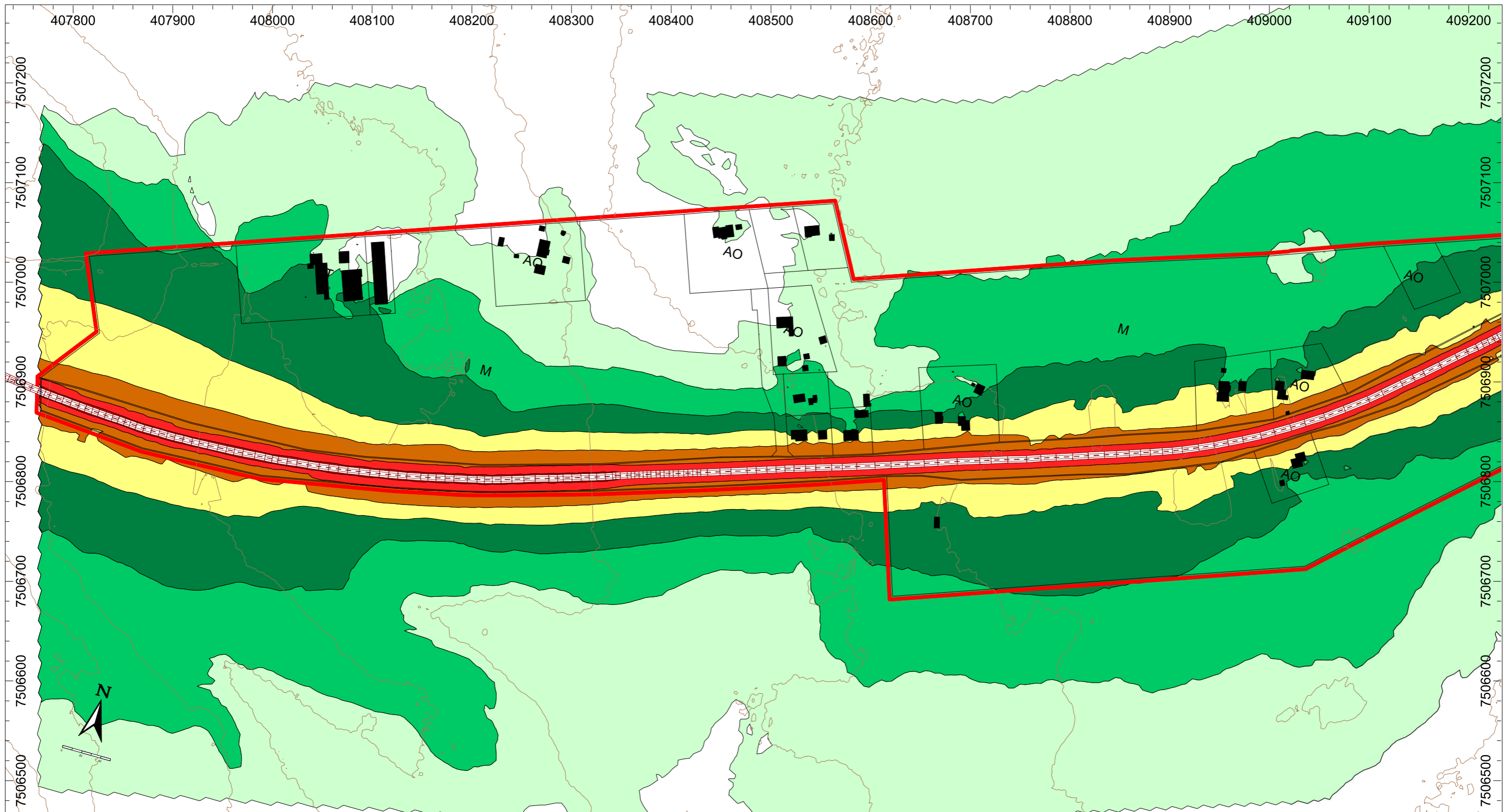
LAeq yö (klo 22-7)
Nykytilanne

Kartta 3/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

Liite 1

Kittilän kunta

Yläkittilän asemakaava
ja asemakaavan muutos

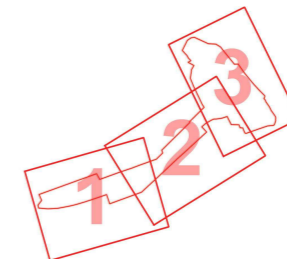
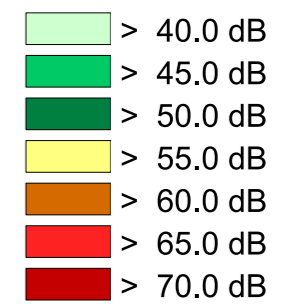
23702415

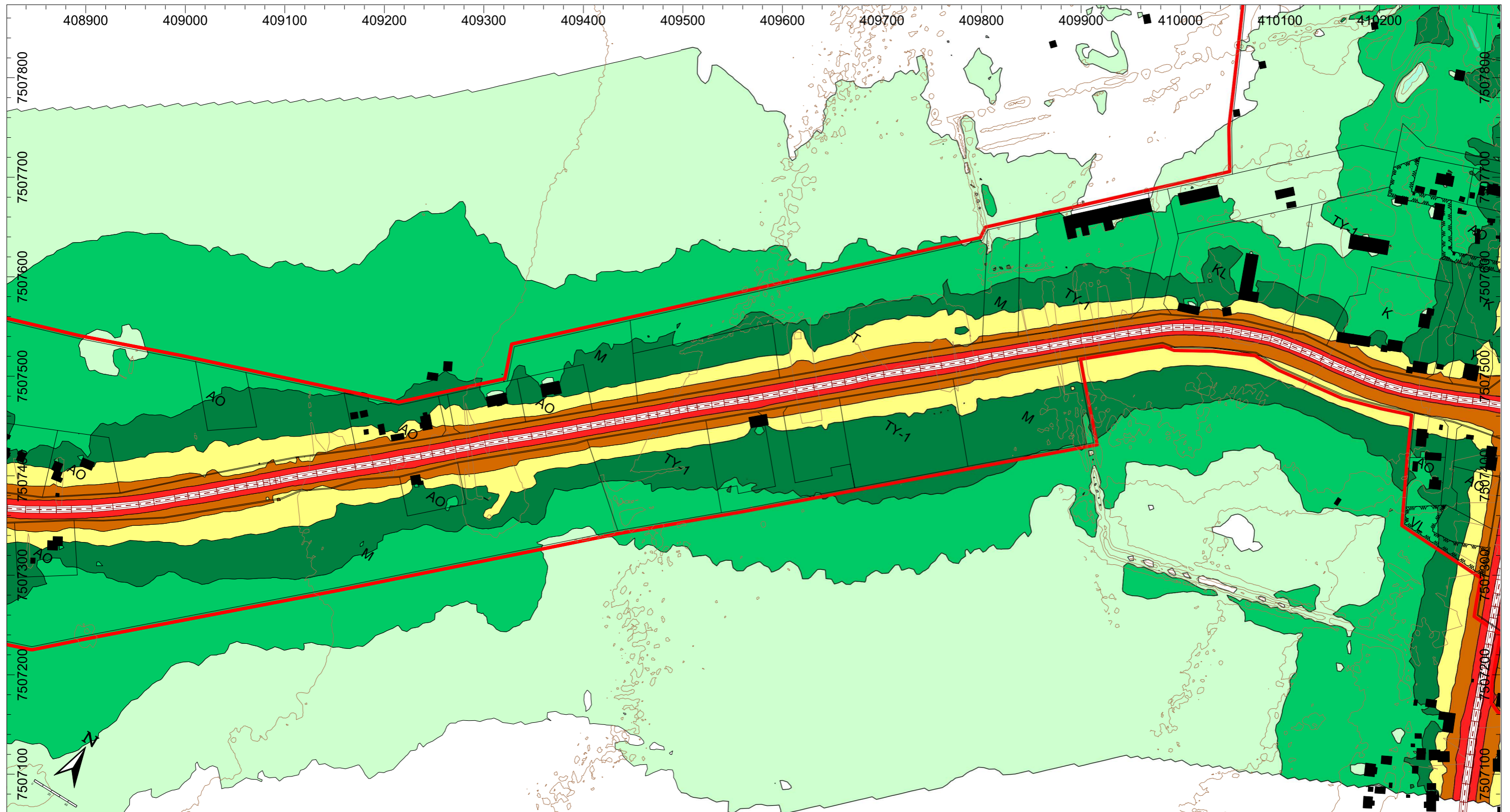
LAEq päivä (klo 7-22)
Ennustetilanne 2030

Kartta 1/3

25.8.2022

Sweco Infra & Rail Oy
FITPUO

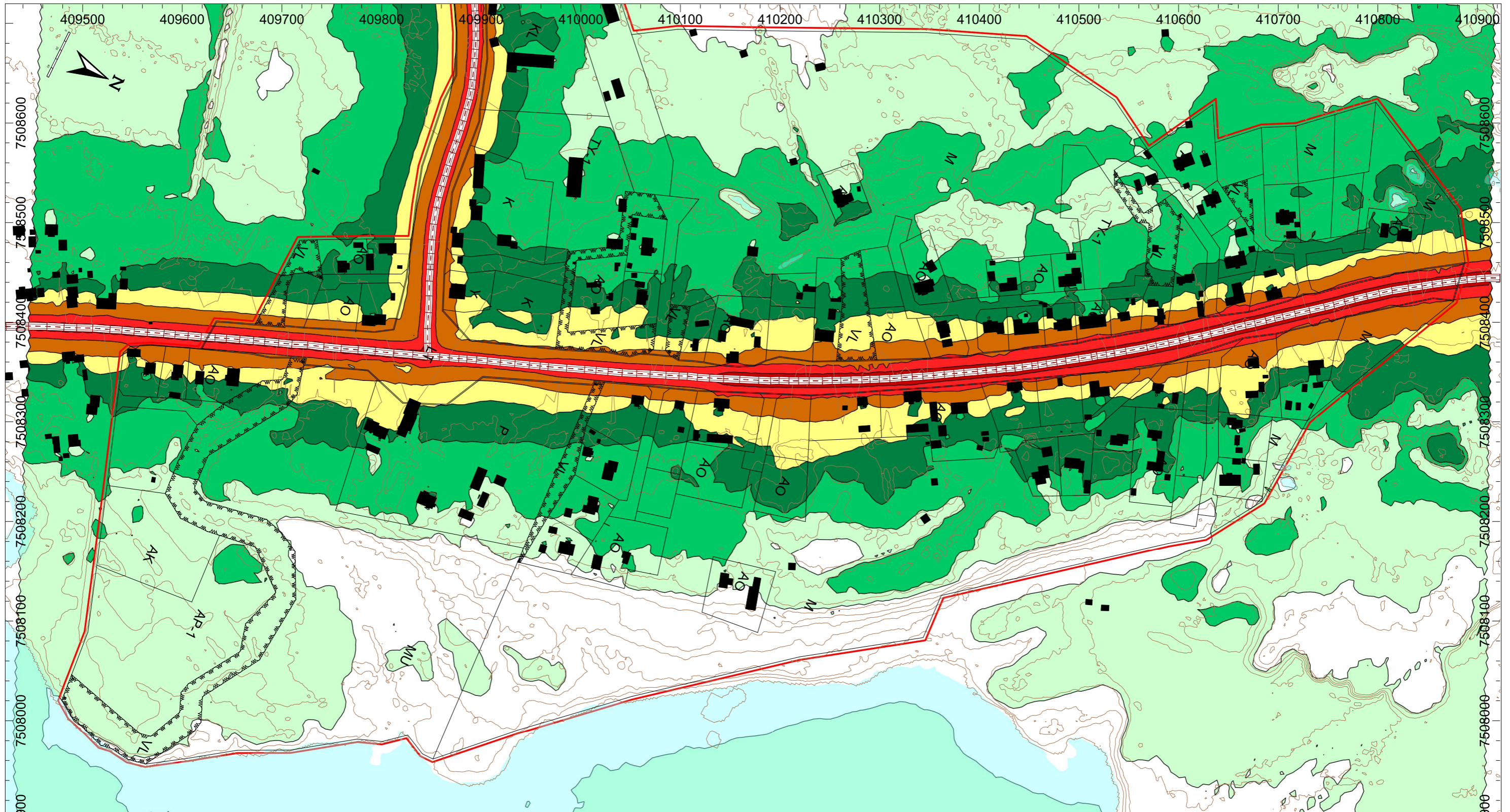
Liite 1

Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

LAEq päivä (klo 7-22)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 2/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

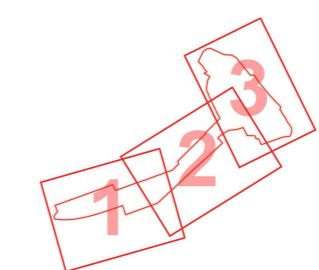

Liite 1

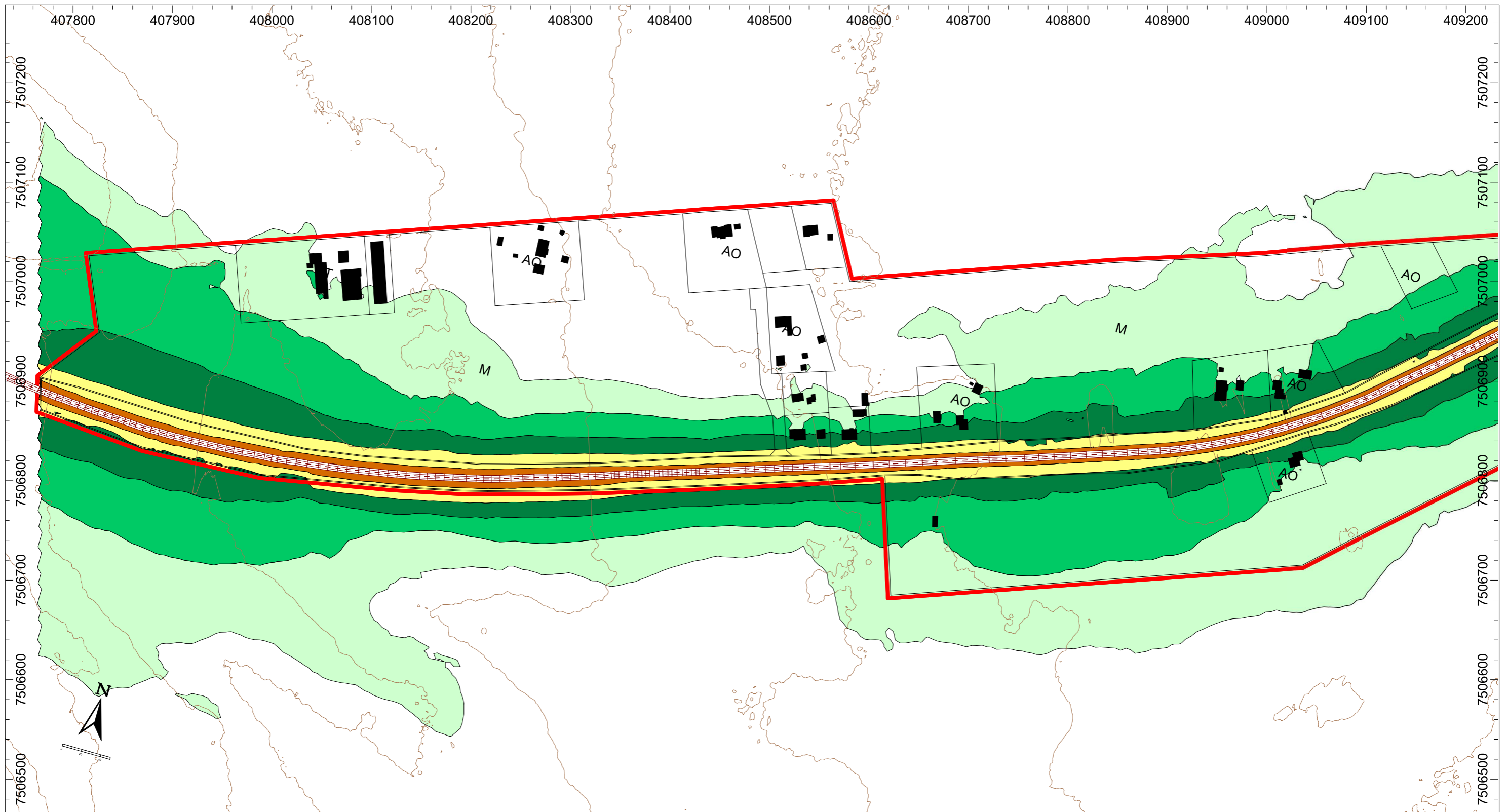
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

LAEq päivä (klo 7-22)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 3/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

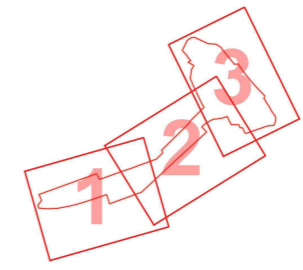
Liite 1

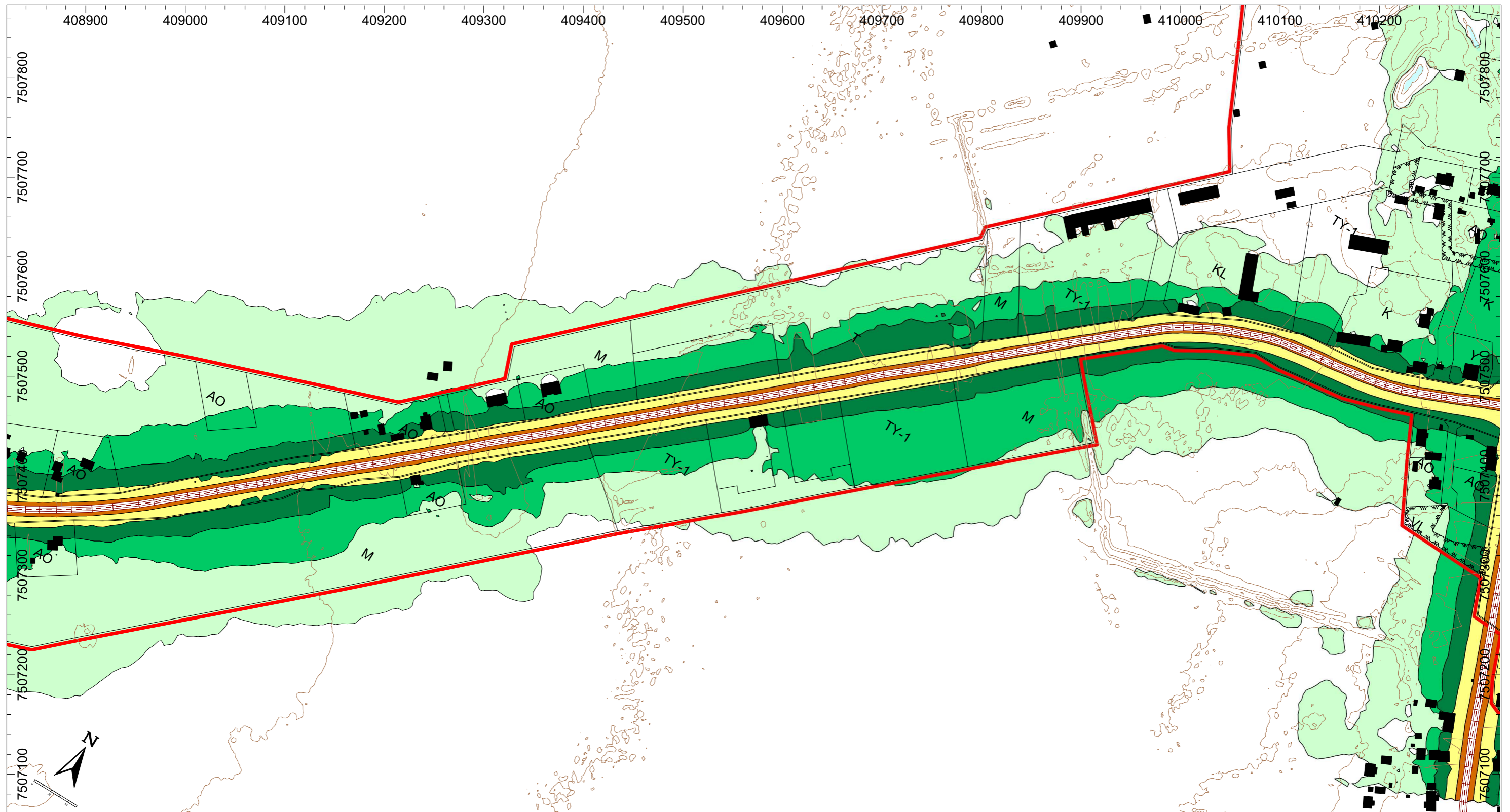
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

L_{Aeq} yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 1/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

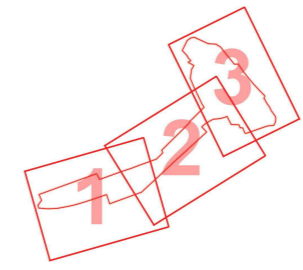

Liite 1

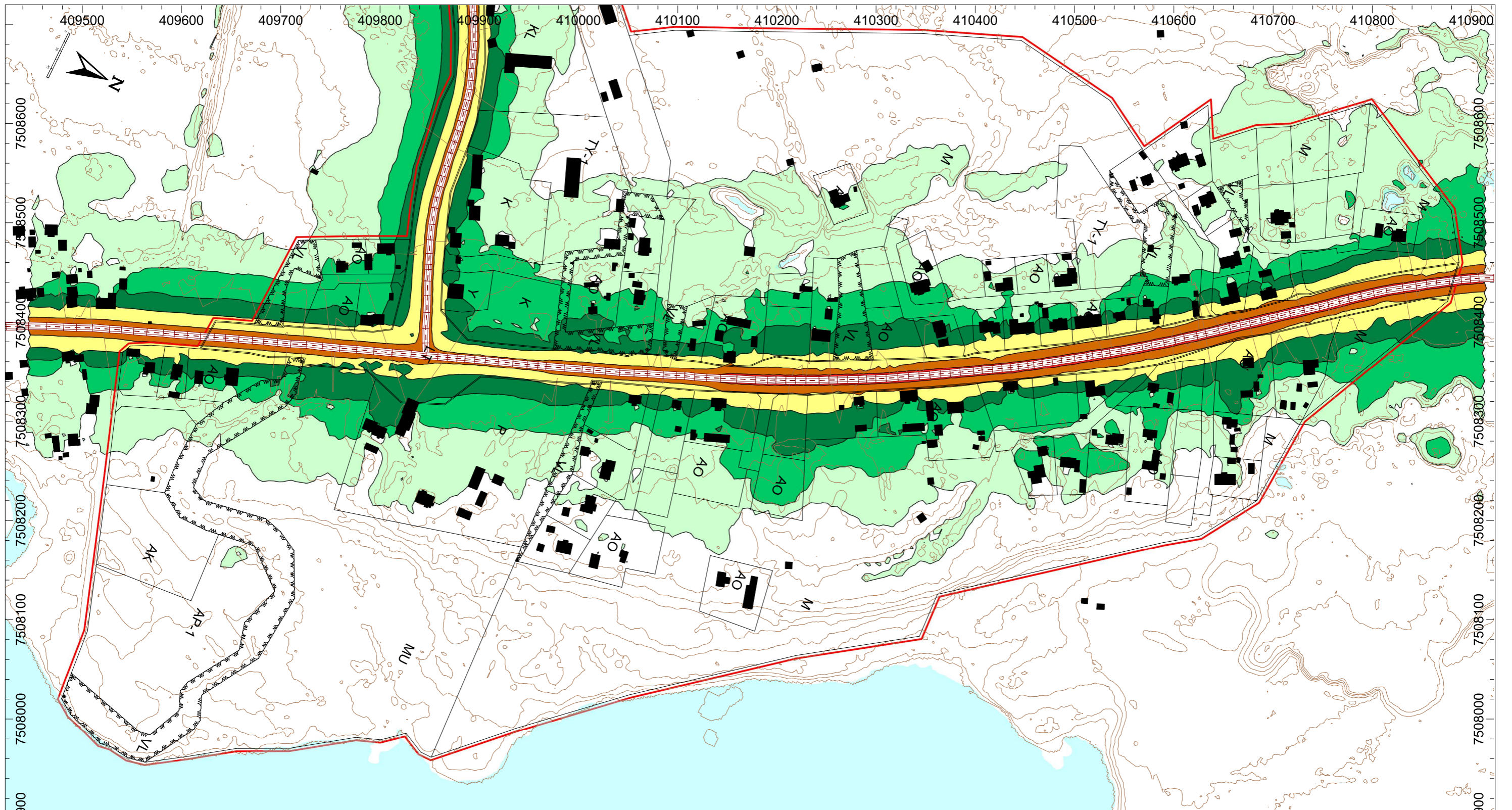
Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

L_{Aeq} yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 2/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

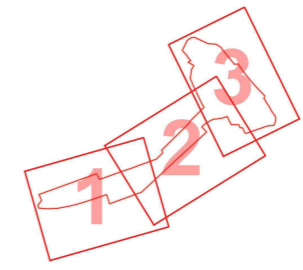
Liite 1

Kittilän kunta
 Yläkittilän asemakaava
 ja asemakaavan muutos
 23702415

L_{Aeq} yö (klo 22-7)
 Ennustetilanne 2030
 Kartta 3/3

25.8.2022
 Sweco Infra & Rail Oy
 FITPUO

- > 40.0 dB
- > 45.0 dB
- > 50.0 dB
- > 55.0 dB
- > 60.0 dB
- > 65.0 dB
- > 70.0 dB

Kittilä 2022

Yläkittilän asemakaavan arkeologinen inventointi

Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz 14.12.2022

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Kittilässä Yläkittilän asemakaavan alueella. Maastotyön suorittivat FM Jaana Itäpalo ja FM/MA Hans-Peter Schulz 18.6. ja 20.6.2022. Työn tilaajat ovat Kittilän kunta ja Sweco Infra & Rail Oy.

Inventointialue on n. 127 hehtaaria ja se sijaitsee Kittilän keskustasta n. 1,5 km pohjoiseen Ounasjoen lentymän länsirannalla. Suunnittelualueelta tunnettiin ennen inventointia kolme arkeologista kohdetta: *Takala*, ajoittamaton asuinpaikka (Museoviraston rekisteriportaalin tunnus 1000009539), *Vaarala*, historiallisen ajan asuinpaikka (261010093) ja *Vanhainkoti*, kivikautinen asuinpaikka (261010071). Muut lähimmät tunnetut arkeologiset kohteet sijaitsevat joen vastarannalla ja pohjoisessa n. 1,3-1,9 kilometrin etäisyydellä.

Inventoinnissa ei havaittu uusia arkeologisia kohteita. Kivikautisen asuinpaikan 1. *Vanhainkoti* pohjoisosa todettiin tuhoutuneeksi kaavan alueella, kohteen 2. *Takala* tulkittiin liittyvän 2. maailmansodan aikaiseen saksalaisten asemapaikkaan ja kohteesta 3. *Vaarala* ei tehty arkeologisia löytöjä.

Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	3
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	4
2.1 Tutkimushistoria.....	4
2.2 Menetelmä.....	4
3. Maisema, topografia ja geologia.....	4
4. Alueen maankäytön historiaa	9
5. Tulokset	11
6. Kohdelista.....	12
7. Yleiskartta.....	12
8. Kohdetiedot.....	13
9. Aineistoluettelo.....	18

Kansikuva: Kuva 1. Drone-kuva kaavan eteläreunalta luoteeseen.

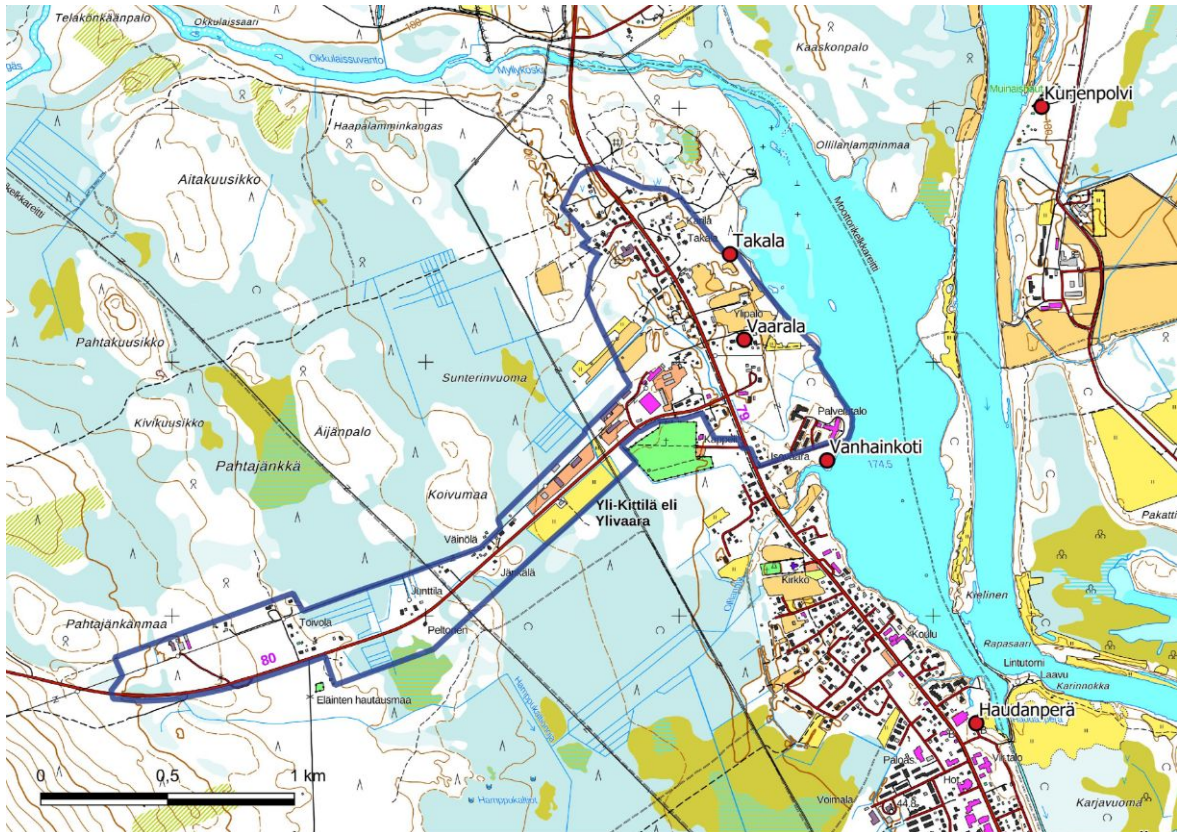

1. Perustiedot

Selvitysalue: Yläkittilän asemakaava, n. 127 ha
Tilaaja: Kittilän kunta
Laji: osainventointi
Karttanumerot: TM35-lehtijako MML U4421L (mk 1:20 000), vanha yleislehtijako 273211 ja 273212 MML (mk 1:20000)
Korkeus: n. 174,5 – 202,50 m mpy
Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto
Aiemmat löydöt: Vanhainkoti KM 24268 ja KM 28555, Vaarala KM 28562 1-3, asuinpaikkalöytö ?
inventointilöydöt: -
Aiemmat tutkimukset: 1988 Hannu Kotivuori tarkastus, Vanhainkoti, 1992 Markku Torvinen tarkastus, Vanhainkoti, 1994 Petro Pesonen kaivaus, Vanhainkoti, 1994 Petro Pesonen tarkastus, Vaarala 1998 Hannu Kotivuori ja Virva Lompola, Takala inventointi.

Kaavan yleissijainti. Taustakartta Mml/6/2022.

Kaavan rajaus ja tunnetut arkeologiset kohteet ennen inventointia. Arkeologiset kohteet Museoviraston rekisteriportaalin mukaan. Taustakartta Mml 6/2022.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Kittilän Yläkittilän alueelle ollaan laatimassa asemakaavaa, mihin liittyen tehtiin yhtenä selvityksenä arkeologinen inventointi. Alue sijaitsee Ounasjoen länsirannalla Kittilän keskustasta pohjoiseen. Noin 127 ha laaja suunnittelualue on lähinnä omakotitaloasutusalueita ja metsämaata, itäosassa Aakenustien varrella on useita teollisuusalueen kiinteistöjä. Kohdealueelta oli tiedossa kolme kiinteää muinaisjäännöstä ennen inventointia.

2.1. Tutkimushistoria

Kohdealueella aiemmat tutkimukset on tehty vuonna 1988 ja 1990-luvulla. *Vanhainkodin* kivikautisella asuinpaikalla on tehty kaivauksia vuonna 1994, tutkittu alue oli n. 227 m². Samana vuonna on tarkastettu Vaaralan kohde (Petro Pesonen, Museovirasto). Vaaralan kohteesta löytyneistä eläinten luista on tehty osteologinen analyysi (Pirkko Ukkonen). Lapin maakuntamuseo on inventoinut Takalan kohteen (Hannu Kotivuori ja Mirva Lompolo). Lähiseudulla on tehty vuonna 2013 laaja inventointi *Kittilän kulttuuriperintöinventointi, Kittilän pohjoispuoli*, joka oli yksi Metsähallituksen vuosina 2010-2015 suoritetuista metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinneista (Taisto Karjalainen).

2.2. Menetelmä

Maastoinventointi perustui lähistöllä tehtyjen aiempien arkeologisten selvitysten raporttitietoihin, Maanmittauslaitoksen maaperäkarttoihin, ortokuvaan, korkeusmalliin, laserkeilausaineistoon ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämään digitaaliseen tietokantaan. Asutushistoria ja historialliset elinkeinot on selvitetty kirjallisuuden ja vanhojen karttojen avulla. Maastossa tavatuilta paikallisilta henkilöiltä saatiin tietoa kohdealueen asutus- ja tapahtumahistoriasta.

Kittilän isonjaon toimitukset on tehty 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella, joten tarkempaa vanhempaa karttamateriaalia ei ole. Lähihistorian maankäytön vaikutuksia maisemaan ja mahdollisiin arkeologisiin kohteisiin arvioitiin maastohavainnoinnin lisäksi mm. vanhimpien vuonna 1968 laadittujen peruskarttojen avulla.

Kenttätyömenetelmät olivat pintahavainnointi, valokuvaaminen, drone-kuvaus, kairaus käsikairalla sekä rannanpuoleisella kaavan alueella n. 30 x 30 cm:n kokoiset lapionpistot, metsäisillä alueilla poistettiin muutamien ihmisen tekemiksi oletettujen kivikumpujen päältä kasvillisuutta. Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s ja QuantumGis -paikkatieto-ohjelmaa.

3. Maisema, topografia ja geologia

Kaavoitusalue sijaitsee Kittilän keskustasta n. 2 km pohjoiseen Ounasjoen länsirannalla molemmin puolin Levintietä, lännessä molemmin puolin Aakenuksentietä. Alue on pääosin omakotitaloasutusalueita, rantavyöhyke on pysynyt tulvimisen takia rakentamattomana lukuun ottamatta kaakkoisosaa, Pääskylänniemeä, missä on palvelutalo ja palveluasuntoja. Pääskylänniemeen on rakennettu hiljattain n. 800 m pitkä tulvapenger kohdalle, jossa alun perin on ollut ilmeisesti luotainen virta, ja joka on jatkunut Levintien itäpuolelle, virta on nykyisin suureksi osaksi suoristettu ja virtaussuuntaa muutettu. Alueella on myös peltoja, joitakin metsittyneitäkin. Aakenuksentien koillispuolella on teollisuus- ja palvelutoimintojen kiinteistöjä, tien eteläpuolella on muutamia entisiä peltoja. Tien varrella on jonkin verran omakotitaloasutusta, muuten alue on pääosin rakentamattomaa metsämaata. Ennen Ounasjoen veden pinnan nostoa entisen joen uoman ja nykyisen länsirannan välissä virtasi Aakenusjoki, joka yhtyi Ounasjokeen Kirkonkylässä nykyisen Kielisen eteläpuolella.

Levintien länsipuolella maaperä on karkeaa hiettaa, alueen pohjoisosassa tien itäpuolella myös soraa. Aakenustien varrella maaperä on hiekkamoreenia ja turvetta. Lännessä rannan puolella Vaaralan ja Karilan välinen kankaan reuna kohoaa ympäristöstään n. 5 m, muuten alue on tasaisempaa.

2. Metsätie Karilan pohjoispuolella, lounaaseen.

3. Nykyisen poroitauksen vieressä on poroaidan jäännös.

4. Ounasjoen veden pintaa on nostettu, kuva itään.

5. Polun varrella oleva kyltti osoittaa vuoden 2005 suurtulvan tason.

6. Ounasjoen reunalla kulkee ulkoilupolku, koilliseen.

7. Vesijohtokaivanto rannan tuntumassa.

8. Ylipalon pelto, kuva lounaaseen.

9. Kuva Vaaralaa kohti lounaaseen.

10. Romahtanut rakennus hautausmaan itäpuolella,

11. Alueella virtaavaa ojaa on suoristettu, kuva luoteeseen

12. Entisen Kourin kaupan pihaa, kuva itään.

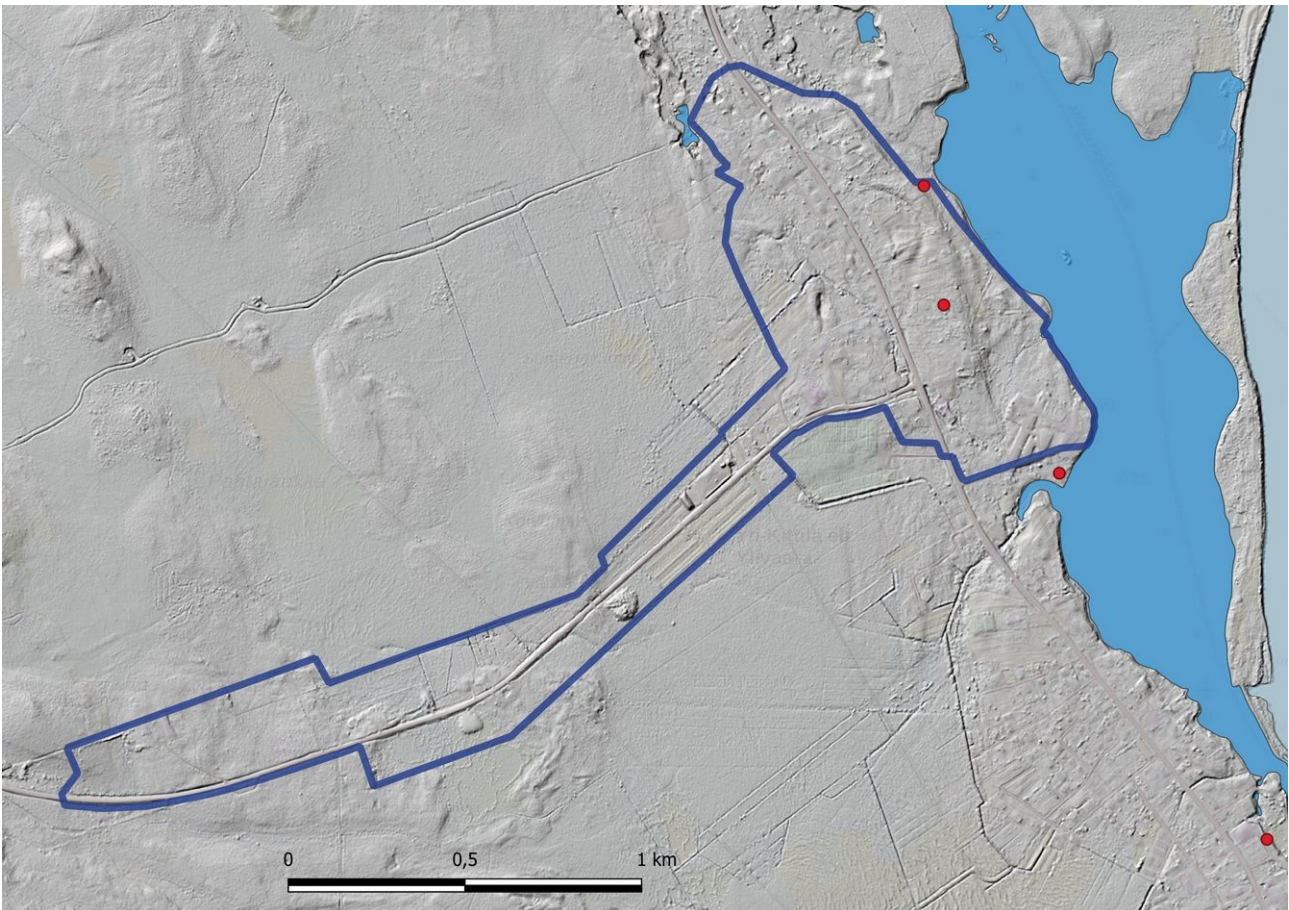
13. Alueen pohjoisosan reunalla on ollut maanottoa.

14. Aitta- ja vajarakennus Aakenustien varrella.

15. Aakenuksentie länteen.

Kaavan alue vinovalovarjosteessa. Tausta-aineistot Mml 6/2022. Arkeologiset kohteet Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan.

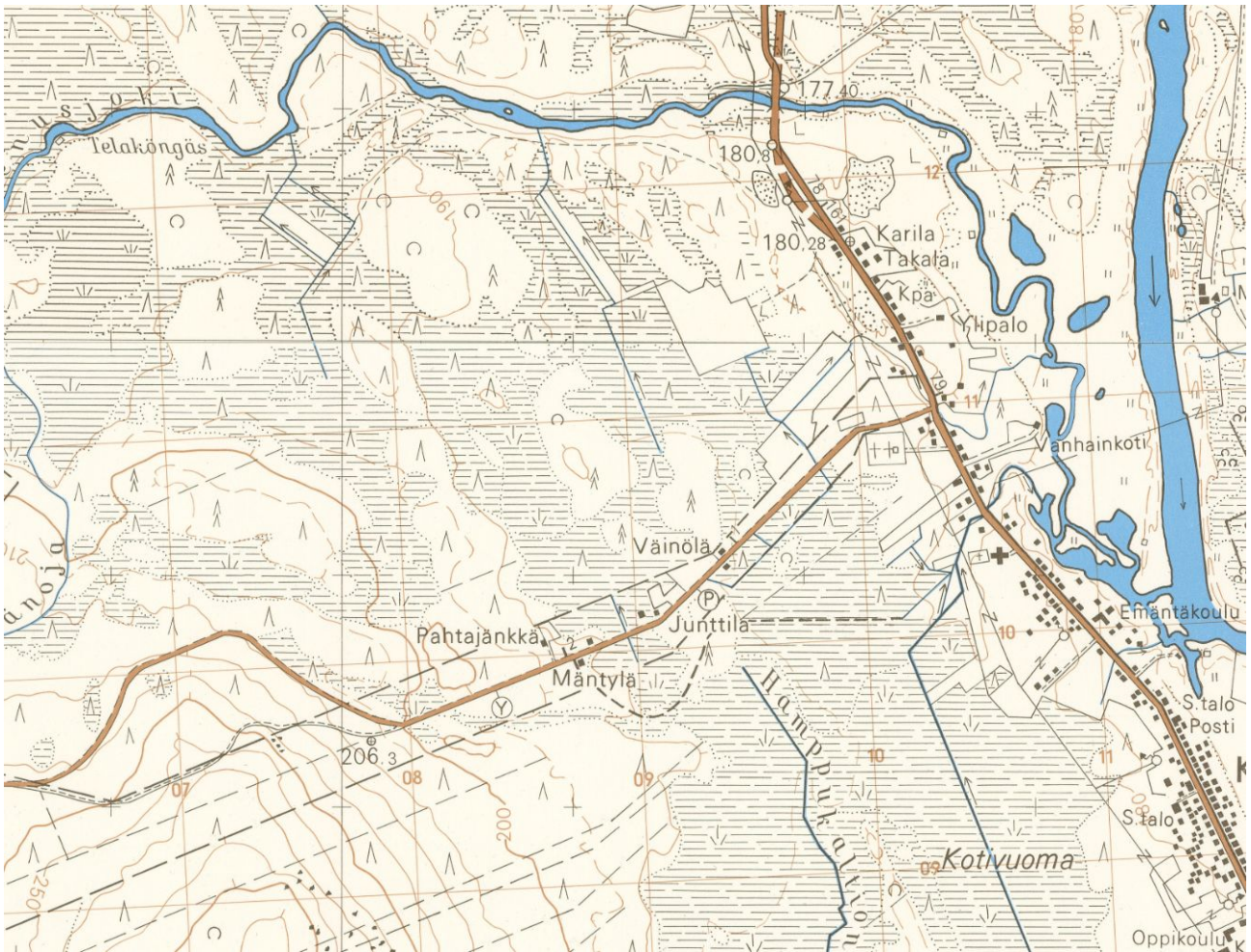

Kaavan alue ortokuvalla. Tausta-aineistot Mml 6/2022. Arkeologiset kohteet Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan.

4. Alueen maankäytön historiaa

Alue sijaitsee n. 174,5 – 202,50 m mpy. Kohdealue on supra-akvaattista – jääkauden jälkeen se paljastui kuivana maana – sillä ei siten voi sijaita varhaisimpia ranta-asuinpaikkoja. Kaavan eteläosassa sijaitsevasta laajemmasta kivilukaisesta asuinpaikasta *Vanhainkoti* (tunnus 261010071) on löytöinä on kvartsi- ja kvartsiittiaineiston lisäksi mm. meripihkanappi mahdollisesta haudasta, useita kivesineitä tai niiden katkelmia. Joen vastarannalla noin 1,3 km koilliseen sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä 1700-luvun kalmisto *Kurjenpolvi* (tunnus 261010053). Paikka oli mahdollisesti vanha saamelaiden hautapaikka 1500-luvulle saakka (Paavo Riihitammela, Hanhivaara, Eira, Raudus ja Tepasto suvuissa mukana. 2011, s. 5) Hieman etäämmältä pohjoisesta Ounasjoen rannalta tunnetaan vielä *Kurjennivan* kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka (261010085). Noin 1,4 km kaakkoon joen toisella puolella sijaitseva pienen Pakattijärven pohjoisrannalla on löytynyt tien leikkauksesta neljä kvartsi-iskosta ja n. 0,5 g asbestia, mikä viittaa esihistorialliseen asuinpaikkaan (tunnus 261010091).

Voudinluettelossa Kittilään oli merkitty vuonna 1555 viisi verotettavaa lappalaista. Maakirjakyläksi Kittilä tuli 1760-luvulla. 1800-luvun puolivälissä Kittilässä oli talvikylät Lombolassa ja Loukinen-Kapsajoen seudulla (Paavo Riihitammela, s. 4). Kittilän uudisasutus syntyi 1600-luvulla, minkä jälkeen saamelainen asutus säilyi, myös perinteiset elinkeinot kalastus, metsästys ja myöhemmin poronhoito säilyivät tärkeimpinä elinkeinoina. Paikallisen tiedon mukaan jossakin Karilan ja Ylipalon lähistöllä tai välisellä alueella on ollut myös saamelaisasutuksen historiallisen ajan kenttä. Ounasjoen muinainen uoma on sijainnut n. 850 metriä idempänä ja Aakenusjoen uoma n. 300 m idempänä, mahdollinen kenttä on siten voinut jäädä veden alle. Siitä yritettiin etsiä merkkejä myös pohjoisempaa kaavan alueen ulkopuolelta, missä maasto näytti otollisemmalta ja missä kangas ylittää lähemmäs entistä Aakenusjoen entistä uomaa, merkkejä kentästä ei kuitenkaan paikannettu.

Kohdealuetta esittävät vanhimmat peruskartat ovat vuodelta 1968. Maanmittauslaitos, kartat 273211 ja 273212 <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

5. Tulokset

Kivikautisen asuinpaikan 1. **Vanhainkoti** pohjoisosa todettiin tuhoutuneen tulvapenkereen rakentamisessa. Kohteen 2. **Takala** jäänteet voitiin liittää paikallisen perimätiedon ja rakenteen perusteella alueella sijainneeseen 2. maailmansodan aikaiseen saksalaisten asemapaikkaan. Kohteessa 3. **Vaarala** pyrittiin löytämään merkkejä paikan vanhemmasta historiallisen ajan tai esihistoriallisen ajan asutuksesta, mutta arkeologisia löytöjä ei tehty. Vaaralan itäpuolista aluetta voi pitää potentiaalisena esihistorialliselle asutuksen sijainnille.

Inventoinnissa ei havaittu uusia arkeologisia kohteita.

14.12.2022

Jaana Itäpalo

Jaana Itäpalo

Hans-Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

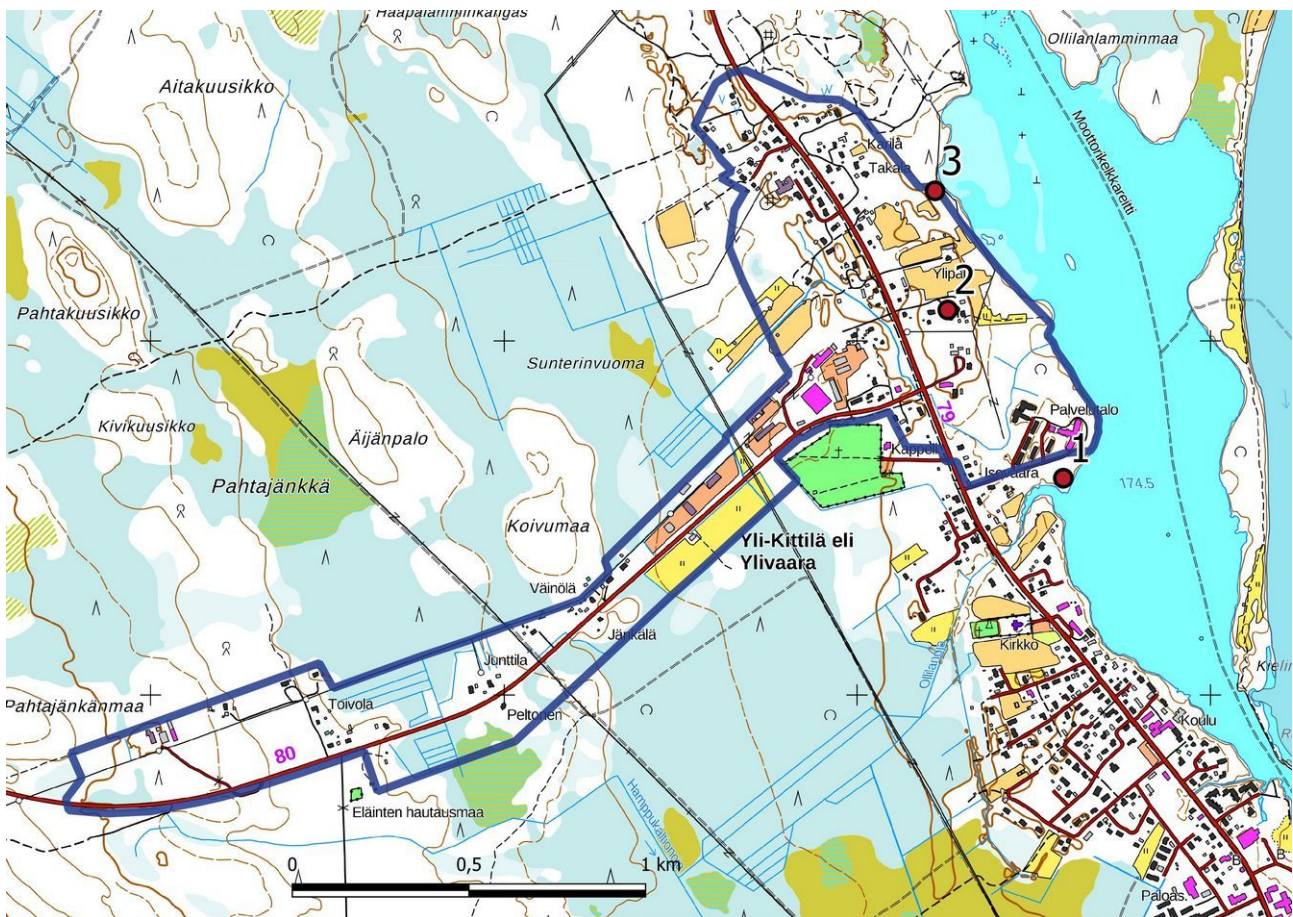

6. Kohdelista

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajotus	lkm.	status
1. Vanhainkoti	13	asuinpaikat	kivikautinen	1	MJ
2. Vaarala	15	asuinpaikat	ajottamaton	1	MJ ?
3. Takala	16	puolustusvarustukset/kaivannot	moderni	2	KP

Status: MJ muinaisjäännös, KP muu kulttuuriperintökohde, LP löytöpaikka, m muu kohde.

7. Yleiskartta

Raportin kohteet 1-3. Taustakartta Mml 6/2022.

8. Kohdetiedot

1. Vanhainkoti			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	261010071	TM35-lehtijako	U4421L
Laji	kiinteä muinaisjäänös	Vanha yleislehtijako	273211
Tyyppi	asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyyppin tarkenne		N2000	Z n. 180 m
Ajoitus	kivikautinen	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1988 Hannu Kotivuori tarkastus 1992 Markku Torvinen tarkastus 1994 Petro Pesonen, kaivaus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	KM 24268, KM 28555	Inventointilöydöt	-
Kuvaus: rekisteriportaali: Asuinpaikka sijaitsee Ounasjoen länsipuolella, hiekkaperäisellä peltotörmällä, vanhainkodin etelä- ja kaakkoispuolella. Alueella 1994 tehtyjen kaivausten perusteella asuinpaikan laajuus voitiin pääosin määrittää. Ollinojan pohjoispuolella se noudattaa muinaista rantatörmää ainakin 150 m matkalta. Pohjoisraja on epäselvä, mutta asuinpaikka ulottuu ainakin vanhainkodin pysäköintialueen koillispuoleiseen metsikköön. Löytöinä on mm. kvartsi- ja kvartsiittiaineistoa, jaspista, kivilajiesineitä sekä meripihkanappi mahdollisesta haudasta ja palanutta luuta 2022: Palvelutalon itäpuolelle on tehty leveä tulvapenger entisen Aakenusjoen kohdalle, penkereen alueella asuinpaikka on tuhoutunut. Rantatörmälle on rakennettu ulkoilua varten myös ramppi. Tulvapenger jatkuu pohjoiseen ja sen uoma edelleen länteen n. 800 m. Aiemman rajauksen pohjoispuolella aivan rannassa kaipa alue säilynyt, joka tarkastettiin sekä rannan pohjaa kahlaamalla n. 2-5 m leveällä kaistalla, mutta uusia asuinpaikkalöytöjä ei tehty lukuun ottamatta muutamia palaneita kiviä, jotka ovat voineet joutua vesialueelle maansiirtotöissäkin. Myös kaavan eteläpuolella on asuinpaikkaa tuhoutunut pengertämisessä.			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	Asuinpaikan pohjoisosa on tuhoutunut, ja sen alueelle ei ehdoteta suojavyöhykettä.		

Vanhainkoti, ehdotus kohderajaukseksi. Kaavan raja sinisenä viivana. Taustakartta Mml 6/2022.

Asuinpaikan pohjoispuolella sijaitsevan tulvapenkereen rannanpuoleinen reuna kuvattu etelään ja koilliseen.

Asuinpaikan kohdalle on tehty ulkoilua varten ramppi, kuva koilliseen. Oikealla tulvapenkereen rannanpuoleista reunaa aiemman asuinpaikkarajauksen pohjoispuolella, kuva etelään .

Rantavedessä näkyvyys oli hyvä.

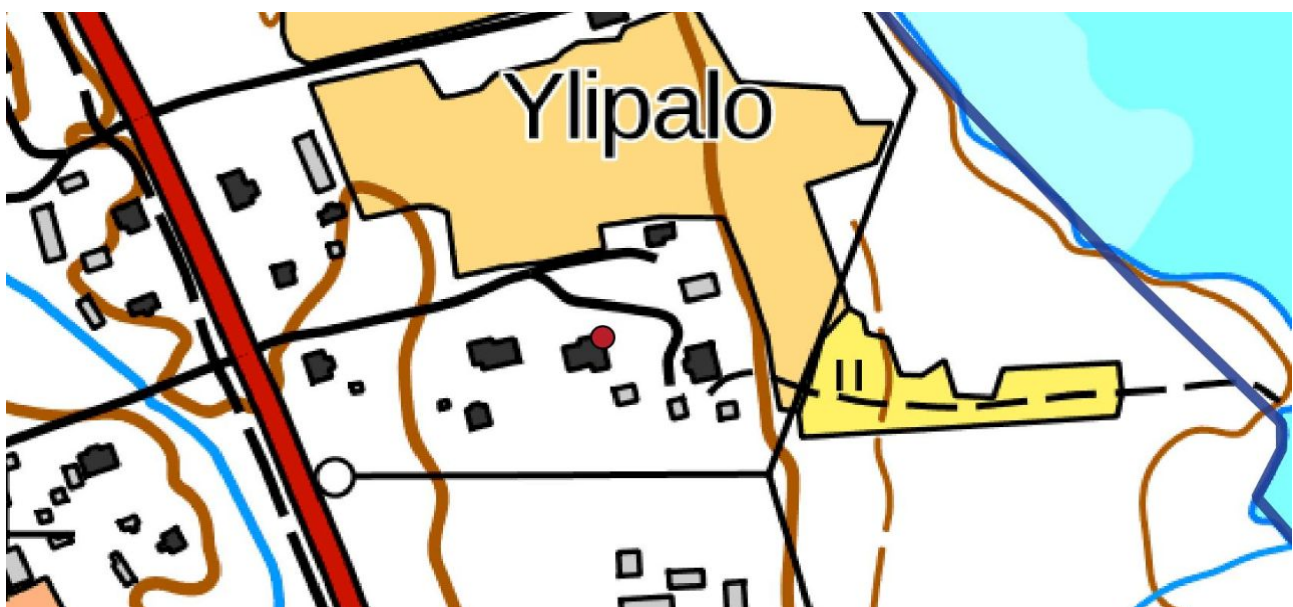

Vanha petäjä rannassa.

Ks. myös raportin kannen drone-kuva.

2. Vaarala			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	261010093	TM35-lehtijako	U4421L
Laji	kiinteä muinaisjäännös ?	Vanha yleislehtijako	243209
Tyyppi	asuinpaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyypin tarkenne		N2000	Z n. 180 m
Ajoitus	ajoittamaton	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1994 Petro Pesonen, tarkastus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus, lapionpistot
Aiemmat löydöt	KM 28562:1-3	Inventointilöydöt	-
<p>Kuvaus: Vuonna 1994 oli saatu tietoa joitakin vuosia sitten Vaaralan asuinrakennuksen kuistin rakennustöiden yhteydessä löytyneestä kivetystä liedestä. Liesi oli löytynyt peltokerroksen alta, se on ollut n. 60 cm halkaisijaltaan ja kiviä on ollut yhdessä kerroksessa. Liedessä on ollut paljon nokea sekä luita. Hampaita ja palaneita kiviä on tullut pihamaalle tulevan tien risteyksestä. Vuoden 1994 tarkastuksessa oli löytynyt joitakin palaneen luiden kappaleita talon koillispuolisesta perunapellosta. Tuolloin saadun paikallisen tiedon mukaan perunapellosta olisi löytynyt aikoinaan myös kivikirves, jonka olinpaikka ei kuitenkaan ollut tiedossa tarkastuksen aikana.</p> <p>Luuanalyysi tehtiin palamattomasta luusta; analyysin tulos: hevosen hammas, peräisin melko pienikokoiselta yksilöltä sekä tarkemmin määrittelemättömän nisäkkään luita. Kohde on ajoitettu todennäköisesti historialliselle ajalle. Kohteen löytöjä ei ole ajoitettu.</p> <p>2022: Inventoinnin aikana pellot ja maanpinta olivat peitteisiä. Löytöpaikan lähistölle on tullut viime tarkastuksen jälkeen jonkin verran lisää rakennuskantaa. Ajojien reunoille tehtiin 10 lapionpistoa sekä inventoitiin ajotien reuna pintahavainnoimalla. Myös itäpuoliselle pellolle tehtiin 10 lapionpistoa. Mitään arkeologisiin kerrostumiin tai löytöihin viittaavaa ei voitu tunnistaa. Havaintojen puuttuessa kohdetta ei rajattu.</p> <p>Ennen Ounasjoen veden pinnan nostoa entisen jokiuoman ja nykyisen länsirannan välissä virtasi Aakenusjoki, joka yhtyi Ounasjokeen Kielisen kohdalla. Takalan ja Vaaralan välinen hiekkainen rinne on ollut soveltuva myös esihistorialliselle asutukselle.</p>			
Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-.		

Vaarala.

Vaaralan lieden löytöpaikka merkitty ympyrällä. Perunapello on sijainnut talon itäpuolella. Drone-kuva luotteeseen.

3. Takala			
Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000009539	TM35-lehtijako	U4412L
Laji	muu kulttuuriperintökohde	Vanha yleislehtijako	27312
Tyyppi	puolustusvarustukset	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7508425 I: 410201
Tyyppin tarkenne	kaivannot	N2000	Z n. 185 m
Ajoitus	moderni	Koordinaattiselite	aiempi tieto
Aiemmat tutkimukset	1994 Petro Pesonen, tarkastus	Inventointimenetelmät	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat löydöt	KM 28562:1-3	Inventointilöydöt	-

Kuvaus: rekisteriportaali: Takalan tilasta 200 m kaakkoon on kuusikon keskellä rantatörmällä sähkölinjan ja aidan välissä kaksi tupasijaa, joiden ala on n. 3,5 x 3,5 metriä, sekä muutama kuopanne.
2022: Paikallisen tiedon mukaan alueella on ollut saksalaisten asemapaikka 2. maailmansodan aikana. Takalan kohteesta mainitut kuopat eivät vaikuta rakennusten perustuksilta, niissä ei ole tulisijaa ja ne ovat liian pieniä ollakseen asuinrakennusten perustuksia. Kuopat ovat tulkittavissa paikallisen perimätiedon, koon ja muodon perusteella asemapaikkaan liittyviksi, ne voivat olla esim. varastorakennusten pohjia tms. Olisi myös hyvin epätodennäköistä, että tulvimisalueelle olisi perustettu asutusta. Isompien kuoppien läheisyydessä on joitakin muita epämääräisiä n. 1-1,5 m halkaisijoiltaan olevia kuoppia, jotka voivat olla myös sodanaikaisia. Kuoppien päällä kasvavat kuuset ovat enimmillään n. 40-50 cm rungon läpimitalta.

Ehdotus suojavyöhykkeeksi:	-.
----------------------------	----

Takala. Kohderajaus ja havaitut rakenteet.

Eteläisempi kuoppa kuusten lomassa, kuva itäkoilliseen, oikealla pohjoisempi kuoppa, kuva koilliseen.

9. Aineistoluettelo

Digitaalinen aineisto

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>
<http://vanhatpainenutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto, Kulttuuriympäristön palveluikkuna, arkeologiset kohteet ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Vanha kartta, <https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta/page/etusivu>
Vanha kartta: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-200908203673>

Kirjallisuus:

Johansson, Peter, Jääjärvet. Pohjois-Suomen maaperä (Johansson, P. ja Kujansuu, R. toim.). Geologian tutkimuskeskus. 2005.

Lokio, Jarmo, Lapin kulttuuriympäristöohjelma. Lapin ympäristökeskus. 1997.

Riihitammela, Paavo, Hanhivaara, Eira, Raudus ja Tepasto suvuissa mukana. 2011.

KITILÄN KUNTA

Yksityinen asemakaava ja asemakaavamuutos
KIVUNENKIVIA
EHDOTUS
1/2022

Asemakaavan muutos koskee korttelia 150-154 sekä siihen liittyviä katu-,
liikenne-, maan- ja metsätalouden sekä virkistysalueita.

Asemakaavalla ja asemakaavamuutoksella muodostuu kortellit 150-153 ja
603-623 sekä niihin liittyvät katu-, liikenne-, maan- ja metsätalouden, koulu- ja
virkistysalueet.

Ortoikkuna (C) Maanmittauslaitos.

Esitelmävuoden kuluksen: 7.4. - 24.4.2022
Suostumisajan alkamispäivä: 2022
Korvaushinta: 2022 €
Korvausluokka: 2022 B
Vakuutus: 2022

24.3.2022

SWECO

Merita Huusikallio
Mikka Mäkelä
Merita Kivimäki
arkkitehti YKS-067 maanmittauslaitos FI

KITTILÄ, YLÄKITTILÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAMUUTOS

VASTINERAPORTTI 12.12.2022

KAAVALUONNOS 28.3.2022, NÄHTÄVILLÄ 7.- 28.4.2022

Lausuntoja ja mielipiteitä on voitu lyhentää.

Lausunnot:

1.	Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta	26.4.2022
2.	ELY-keskus	27.4.2022
3.	Lapin liitto	27.4.2022
4.	Lapin maakuntamuseo	28.4.2022
5.	Rovakaira Oy	28.4.2022
6.	Rakennus- ja ympäristölautakunta	9.5.2022

Mielipiteet:

MP 1.	yksityinen	23.4.2022
MP 2.	yksityinen	28.4.2022
MP 3.	yksityinen	22.4.2022
MP 4.	yksityinen	28.4.2022
MP 5.	yksityinen	21.4.2022
MP 6.	Metsähallitus	27.4.2022
MP 7.	yksityinen	21.4.2022
MP 8.	yksityinen	19.4.2022
MP 9.	Senaatti-kiinteistöt	27.4.2022
MP 10.	yksityinen	25.4.2022
MP 11.	yksityinen	25.4.2022
MP 12.	yksityinen	28.4.2022
MP 13.	yksityinen	26.4.2022
MP 14.	yksityinen	27.4.2022
MP 15.	yksityinen	24.4.2022
MP 16.	yksityinen	27.4.2022

LAUSUNNOT

1. Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta

26.4.2022

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Yläkittilän vesi- ja viemäriinjojen, sekä niihin läheisesti kuuluvien laitteiden mm. jätevesien siirtoon tarkoitettujen pumppaamoiden aluevaurauksia ei ole merkitty Yläkittilän asemakaavan ja asemakaavamuutoksen asemakaavaluonnokseen.

Kaavassa on osoitettu putket ja johdot rasitteena korttelialueilla. Korttelialueiden ulkopuolella johtoja ja putkia ei ole esitetty kaavassa.

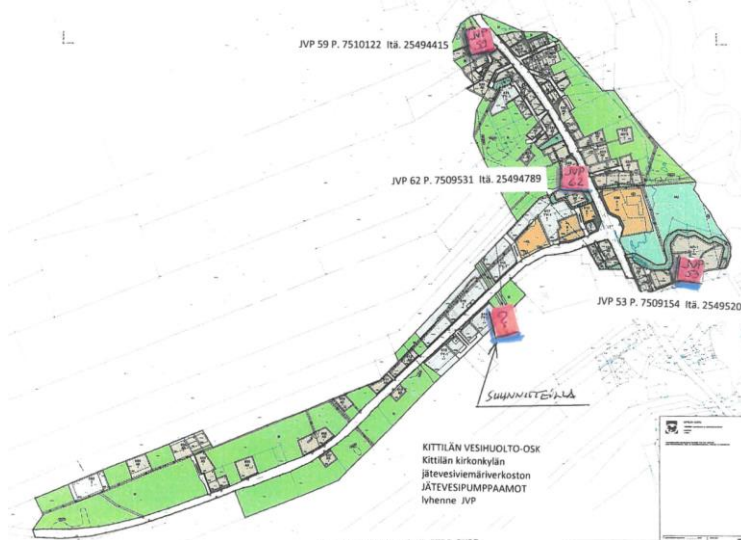
Kaavaehdotuksessa pumppaamot osoitetaan kaavamerkinnoin.

Kittilän Vesihuolto-osuuskunta on perustettu 20.9.1956 hoitamaan jäsentensä kiinteistöjen veden hankintaa ja viemärlaitosta Kittilän kirkonkylällä. Osuuskunnan säännöt velvoittavat jäsentä mm. luovuttaa osuuskunnan käyttöön korvaukset maata jäsenten kiinteistöille johdettavien osuuskunnan vesi- ja viemärijohtojen rakentamisesta, korjaamisesta ja uusimisesta varten. Vesihuoltoverkoston rakentaminen alueelle on tapahtunut vaiheittain tarpeen mukaan, ilman asemakaavaa. Osa rakennetuista linjoista voi sijoittua suunnitelluille asemakaavatonteille. Kittilän Vesihuolto-osuuskunta toteaa, että jos asemakaavamuutos edellyttää vesi- ja viemäriinjojen ja niihin liittyvien laitteiden tai laitojen siirtämistä, niin siirtokustannuksista vastaa kaavoittaja.

Asemakaavassa pyritään pitkälti hyödyntämään nykyinen vesi- ja viemäriverkosto. Kunta vastaa asemakaavan aiheuttamista mahdollisista siirtokustannuksista.

Yläkittilän alueella on kolme (3) jätevesiensirtoon tarkoitettua pumppaamoja, jotka tulisi merkitä asemakaavassa ET merkinnällä (Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen alue). Kohteet ja niiden sijaintikoordinaatit on esitetty liitekartalla 1. (ETRS—GK25, järjestelmä). Lisäksi Aakenuksentien varteen on suunnitteilla yksi jätevesipumppaamo TY—1 korttelialueen eteläpuolelle (heti hautausmaan jälkeen). Sen sijainti on esitetty oheisella liitekartalla.

Tarkistetaan kaavakarttaa lisäämällä ET-alueet (jätevesiensirron pumppaamot) lausunnon mukaisesti.

Aakenuksentien varren asemakaavaluonnokselle asetetut tavoitteet jäävät epämääräiseksi. Tien varren kaavoittaminen yli kahden ja puolen (2,5) kilometrin matkalle herättää kysymyksen sen tarpeellisuudesta. Ensimmäisen osa-alueen kaavoittaminen Levintieltä Kolariin päin (n. kilometrin matkalla) on perusteltua, mutta kaavaluonnoksen toisella puolikkaalla -tien ylittävän moottorikelkkareitin länsipuolella —

Aakenuksentien varrella on haja-asutusluontoisesti rakentunutta uutta ja vanhaa pientaloasutusta, teollisuustoimintaa ja aikaisemmin asemakaavoitettu toteuttamaton teollisuusalue. Alueelle on maanomistajien toiveista noussut esiin muutamia asumisen

1. Ylä-Kittilän Vesihuolto-osuuskunta **26.4.2022**

on "kortteloitu" vain rakennetut tontit (13 kpl), reilun kilometrin matkalle. Osa rakennuksista ovat tyhjiillään. Alue on selvästi taajaman ulkopuolella.

laajenemisaalueita. Asemakaavan laajentamisella kytketään suunniteltu teollisuusalue osaksi laajempaa asemakaava-aluetta ja ohjataan Aakenuksentien varren rakentamista kokonaisuutena mm. liikenneturvallisuus ja melulta suojautuminen huomioiden.

Tarvittaessa Kittilän vesihuolto-osuuskunta voi toimittaa kaavoittajalle päivitetyn vesihuollon verkostokartan Yläkittilän alueelta.

Päivitetty vesihuollon verkostokartta tilataan osuuskunnalta.

2. Lapin ELY-keskus **27.4.2022**

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

MRL 24 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Kaavaselostusluonnokseen on kirjattu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta tavoitteiden kokonaisuudet otsikkotasolla sekä kuvattu, mitkä tavoitteet koskevat kyseistä kaavaa. ELY—keskus huomauttaa, että selvyiden vuoksi tavoitteet tulisi olla kirjattuna siten kuin ne on kirjattu valtioneuvoston päätökseen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Lisäksi ELY—keskus toteaa, että kaavaa koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta tulee kuvata konkreettisemmin, miten kyseessä olevassa kaavassa edistetään niiden toteutumista.

Kaavaselostuksen kohdassa 4.4.3 Suunnittelutilanteesta johdetut tavoitteet on kuvattu millä tavoin Yläkittilän olosuhteissa voidaan asemakaavalla huomioida konkreettisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista. **Ehdotusvaiheessa kaavan vaikutusten arviointeihin lisätään kappale asemakaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.**

Asemakaavan sisältövaatimukset ja vaikutusten arviointi

Asemakaavan sisältövaatimuksista säädetään MRL 54 §:ssä ja MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. MRL 57.1 §:n mukaan asemakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-aluetta rakennettaessa tai muutoin käytettäessä (asemakaavamääräykset).

Luontoympäristö

Luontoselvityksen mukaan alueelta todettiin neljä luontotyyppiltään huomionarvoista paikallisesti arvokasta kohdetta, kaksi vesilinnustolle merkittävää aluetta sekä yksi uhanalainen perinnebiotooppikohde, jotka ovat luonnonmonimuotoisuuden kannalta arvokkaita. Luontotyyppien perusteella arvokkaiksi kohteiksi rajattiin neljä suokohdetta sekä perinnebiotooppikohde (tuore niitty). Rajatuilla kohteilla on uhanalaisia luontotyyppiä ja ne ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita. Kohteiden koon ja laadun perusteella kohteet on arvioitu paikallisesti arvokkaiksi.

ELY-keskus huomauttaa, että kaavakartalle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita (luo-2), mutta niiden kohdetyypin "monimuotoinen suokohde" sisältävä kaavamerkintä puuttuu. ELY-keskus toteaa, että suokohteiden (korpjen) vesitasapainon tulee säilyä luonnontilaisena, mikä tulisi huomioida luo-2 -merkintää koskevassa kaavamääräyksessä. ELY-keskus huomauttaa

Tarkistetaan merkintöjen selitystä luo-2 osalta.

Kaavakartalla ei ole luo-3 kohdetta, määräys merkintöjen selityksissä poistetaan teknisenä korjauksena.

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

myös, että kaavamerkinnöissä olevaa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokasta, lajistoltaan ja luonteeltaan monimuotoista metsäkohdetta (luo-3) ei ole osoitettu kaavakartalla.

ELY—keskuksen näkemyksen mukaan lähivirkistysaluetta (VL) sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jossa on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) on osoitettu riittävällä tavalla asemakaava-alueella (MRL 54 §). ELY-keskus pitää luontoselvitystä riittävänä ja luontokohdet on huomioitu kaavaluonnoksessa.

Merkitään tiedoksi.

Maisema

Kaava-alueen avoimet peltoaukeat on tunnistettu osaksi arvokasta kulttuurimaisemaa. Erillispientalojen korttelialueita (AO) on kuitenkin osoitettu kaavaluonnoksessa aktiivisessa peltokäytössä oleville alueille, jotka ovat maataloustukien piirissä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan jäljellä olevia yhtenäisiä peltoaukeita tulisi vaalia osana Kittilän taajama-alueen kulttuurimaisemaa.

Yhtenäisiä peltoalueita on vaalittu kaavaratkaisussa, luonnosvaiheen jälkeen Ylipalontien varrelta on poistettu peltoaukean päälle osoitettu tontti.

Rakennettu kulttuuriympäristö

ELY-keskus toteaa, että kaava-alueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna sitä, että rakentaminen on osoitettu luonnonmaisemien yhteyteen siten, että Ounasjoen ranta—alueet on jätetty rakentamatta ja uusi rakentaminen sovitetaan maisemaan. ELY-keskus toteaa, että kaavaluonnoksessa on otettu huomioon suunniteltualueelle sijoittuvat suojeltavat rakennukset, kuten Käpykaristamo, Metsähallituksen vanha rakennuskanta, Kourin kaupan pihapiiri ja yksittäinen jälleenrakennuskauden pihapiiri Levintien varresta. Lisäksi kaavaluonnoksessa Karilan ja Ylipalon alueet on osoitettu alueena, jolla ympäristö säilytetään.

Merkitään tiedoksi ja **huomioidaan osana kaavan vaikutustenarviointia.**

Rakennussuojelu ratkaistaan lähtökohtaisesti asemakaavassa ja toteutetaan ensisijaisesti MRL:n mukaisesti kaavamääräyksin. ELY-keskus katsoo, että kaavamääräyksissä on huomioitava rakennusten purkamista koskevat määräykset tarkoituksenmukaisella tavalla. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 139 §n mukaan purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus— tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksetoteuttamista. ELY-keskus toteaa, että suojeltavien rakennusten alueen kaavamääräyksessä on huomioitava rakennusten purkaminen siten, että kaavamääräyksestä käy ilmi purkamiskielto.

Suojelumääräystä sr täydennetään purkamiskieltoa koskevalla lauseella.

Tulva

ELY-keskus toteaa, että Kittilä on nimetty valtakunnallisesti merkittäväksi tulvariskialueeksi. Kaavan valmisteluaineistossa on tunnistettu alueelle kohdistuva tulvavaara. Pääskylänniemen tulvariskiä pienennetään osoittamalla kaavaluonnoksessa alueelle tulvapenger. Kaavalla edistetään Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista Kittilän osalta.

Merkitään tiedoksi ja **huomioidaan osana kaavan vaikutustenarviointia.**

Tulva— ja kosteusvahinkojen vaara huomioidaan kerran 100 vuodessa toistuvilla tulvilla yleisenä kaavamääräyksenä. Määräyksen mukaan uusien rakennusten rakentaminen tulvavaara-alueelle on

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

kielletty, ellei yleistä tulvasuojaa ole rakennettu. ELY-keskus toteaa, että kyseinen kaavamääräys on asianmukaisesti esitetty.

Kaavamääräyksen mukaan yleinen tie tai katu voidaan rakentaa tulvavapenkereenä. Kaavan valmisteluaineistosta ei käy ilmi, onko kaava-alueella tulvavapenkereeksi suunniteltuja tieosuuksia. ELY-keskus toteaa, että kaavaan tulee osoittaa asianmukaisin merkinnöin mahdolliset tiet, kadut ja muut alueet, jotka on tarkoitettu osaksi tulvasuojelua. Mikäli kaavassa ei ole tällaisia teitä tai katuja, on kyseinen kaavamääräys tarpeeton ja se tulee poistaa.

ELY-keskus myös muistuttaa, että tulvavapenkereen ja tien rakenteet poikkeavat toisistaan. Tiepenkereen rakenne läpäisee vettä tulvavapenkertä helpommin, jolloin tietä tulvasuojaustarkoitukseen rakennettaessa on kiinnitettävä huomiota tierakenteen tulvakestävyyteen.

Liikenne

Kaava-alueen läpi kulkee kaksi kantatietä, kantatie 79 (Levintie, Rovaniemi-Kittilä—Muonio) ja kantatie 80 (Aakenuksentie, Sodankylä-Kittilä- Kolari). ELY-keskus pitää asemakaavan laatimista Aakenuksentien ja Levintien varteen hyvänä asiana liikenteen näkökulmasta. Kaava-alueelle on myönnetty useita uusia yksityistieliittymiä lisääntyneen rakentamisen myötä viime vuosina. Kaavoituksen avulla liikennejärjestelyt voidaan suunnitella keskitetysti ja liittymämäärää voidaan vähentää, mikä parantaa myös liikenneturvallisuutta.

Kaava-alueella voimassa olevassa Kittilän kirkonkylän osayleiskavassa Aakenuksentielle ja Levintielle on osoitettu melualueet. ELY—keskus huomauttaa, että kaava-alueen liikennemelusta ei ole laadittu selvitystä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaava-alueen kantatien 79 ja 80 liikennemelu tulee selvittää. Selvitysten pohjalta voidaan luotettavasti määrittää mahdolliset melusuojaustarpeet ja suojaetäisyydet sekä mahdolliset melua koskevat määräykset voidaan kohdentaa melualueelle. Melualueen rajat on syytä merkitä kaavakarttaan. Mikäli rakentamista ohjataan melualueelle, tulee kunnan tai kiinteistön omistajan toteuttaa mahdolliset meluntorjuntarakenteet liikennealueen ulkopuolella. Tarvittaessa kaavamääräyksiin tulee lisätä meluntorjuntavaatimukset.

Kaava-alueen eteläosassa on meneillään kantatien 79 parantamista koskevan tiesuunnitelman laatiminen. ELY-keskus toteaa, että kaavaluonnoksessa on pieniä eroavaisuuksia valmisteilla olevan tiesuunnitelman kanssa. ELY—keskuksen näkemyksen mukaan eroavaisuudet tulee yhteensovittaa. Lausunnon liitteenä olevaan karttaan on merkitty yhteensovittamista vaativat kohteet. Pumpputien ja Karilantien liittymien kohdalla tulee yleisen tien alueen (liikennealueen) rajaa muuttaa siten, että katualueet jäävät kokonaisuudessaan yleisen tien alueen (liikennealueen) ulkopuolelle. Esitys uudeksi yleisen tien alueen (liikennealueen) rajaksi on merkitty liitteenä olevaan karttaan.

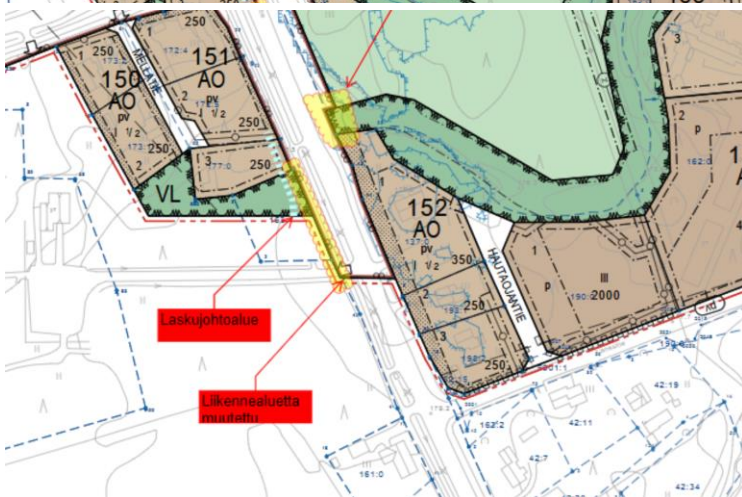
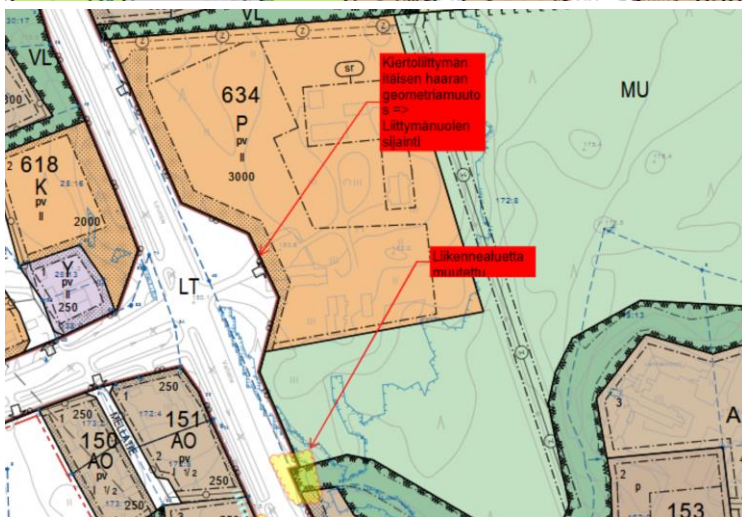
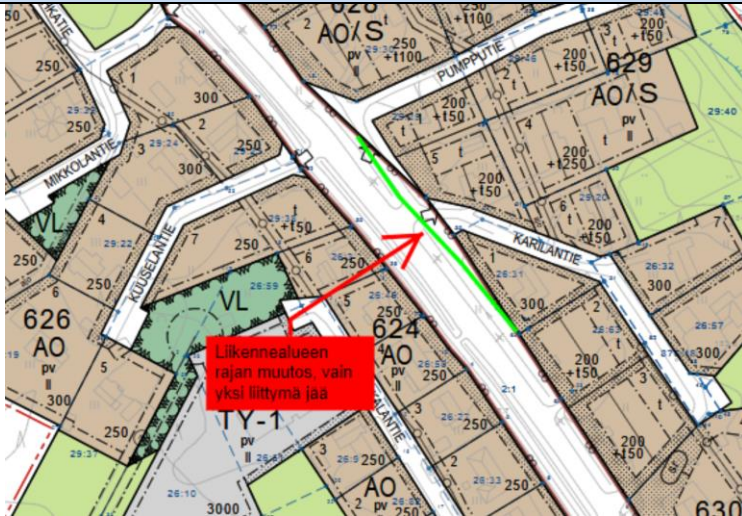
Asemakaavan määräyksistä poistetaan määräys, jonka mukaan yleinen tie tai katu voidaan rakentaa tulvavapenkereenä, sillä alueella ei ole kyseiselle määräykselle tarvetta.

Kaavaehdotusvaiheessa on laadittu meluselvitys, jonka perusteella meluntorjuntavaatimukset on huomioitu kaavamääräyksissä ja kaavakartalla merkinnöin.

Tarkennetaan kaavakarttaa siten, että huomioidaan kantatien 79 tiesuunnitelma ja tilavaraus jalankulun ja pyöräilyn väylälle Aakenuksentien pohjoispuolelle Teollisuustien risteykseen saakka.

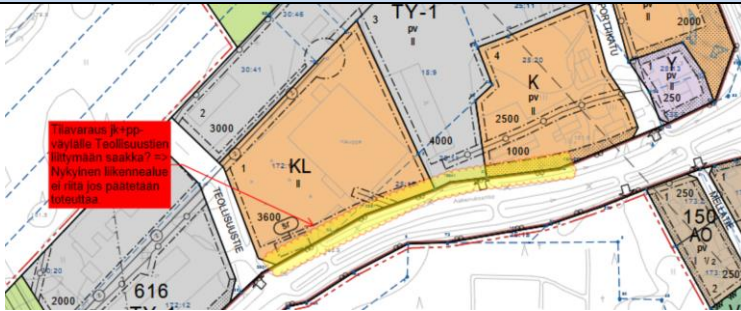
2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

Pilaantuneet maat ja ympäristöä pilaava toiminta

Kaavan valmisteluaineistosta ei käy ilmi, että mahdollisesti ympäristöä pilaavat toiminnot ja pilaantuneet maat olisi selvitetty kaava-alueelta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pilaantuneiden maiden ja riskikohteiden selvittäminen tulee tehdä kaava-alueelle. Selvittämisellä varmistetaan etukäteen, että aiheuttaako mahdollinen alueen pilaantuneisuus I riskikohteet rajoitteita suunnitellulle tulevalle maankäytölle.

Kaavoitettaessa pilaantunutta maata voidaan tavoitteena pitää sitä, että maaperä on tutkittu ja puhdistettu tai tehty vaarattomaksi ennen kaavoituksen aloittamista, jolloin suunnittelua voitaisiin tehdä ilman pilaantuneesta maaperästä aiheutuvia rajoitteita. Perusajatuksena voidaan pitää sitä, että maaperän mahdollinen pilaantuneisuus on selvitetty ja pilaantuneille alueille on tehty kunnostussuunnitelma ennen asemakaavan hyväksymistä.

Maaperän tilan tietojärjestelmän (Matti) mukaan asemakaavan muutosalueella sijaitsee neljä maaperäkohdetta, joista kolme on toiminnassa olevia. Kaavaluonnoksen korttelissa 602 toimii Aakenus-Saha Oy (saha, kiinteistöllä 261-405-30-34, kohde-ID: 100330403) ja korttelissa 615 toimii Tunturilinjat Oy (linja-autovarikko, kiinteistöllä 261-405-172—13, kohde-ID: 100330606). Kaavaluonnoksessa toiminnot sijaitsevat teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueella (T).

Asemakaavaselostusta, -karttaa ja kaavamääräyksiä tarkennetaan huomioiden pilaantuneet maa-alueet.

Kaavaluonnoksen korttelissa 617 sijaitsee kohde (Ent. Tiehallinto, Lapin tiepiiri, Kittilän tukikohta; aiemmin kiinteistötunnuksilla 261-405-15-9 ja 261-405-25—1 1, nykyinen kiinteistötunnus 261-405-25-22, kohde-ID: 100327531), jonka toiminnaksi on ilmoitettu moottoriajoneuvojen huolto- ja korjaus, moottoriajoneuvojen pesu ja polttonesteiden jakelu. Kohde on kunnostettu vuonna 2004 (ei jäännöspitoisuuksia), mutta kohteen osalta on merkitty selvitystarve. Kaavaluonnoksessa kohde sijaitsee ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuustoimintojen korttelialueella (TY-1). Kyseisten maaperäkohteiden osalta kohderaporteissa todetaan, että maarakentamisessa tai maankäytön muutoksissa tulee ottaa yhteyttä valvontaviranomaiseen.

Kaavaluonnoksen korttelissa 630 sijaitsee lopetettu polttonesteiden jakeluasema (Ent. kyläkauppa ja polttonesteiden jakeluasema, Levin-tie 54, kiinteistöillä 261—405-22-3 ja 261-405-22-13, kohde-ID: 100331900). Kyseisen maaperäkohteen osalta kohderaportissa todetaan, että maarakentamisessa tai maankäytön muutoksissa tulee ottaa yhteyttä valvontaviranomaiseen. Kaavaluonnoksessa kohde sijaitsee erillispientalojen korttelialueella (AO).

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

Kaikkia kohteita ei ole välttämättä tallennettu maaperän tilan tietojärjestelmään, joten tarvittaessa alueen toimintahistoria ja mahdollinen maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää kaavoituksen yhteydessä. Tarkempia tietoja maaperän tilan tietojärjestelmän kohteista voi kysyä ELY-keskukselta.

ELY-keskus toteaa, että jos selvitysten perusteella todetaan, että kaava-alueelle sijoittuu puhdistettavia tai kunnostettavia maa-alueita, tulee ne osoittaa asianmukaisesti kaavaan (saa -merkintä). Kaavamääräyksessä tulee olla velvoite siitä, että pilaantunut maaperä on kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä. Kaavaa hyväksyttäessä on oltava varmuus siitä, että alue soveltuu kaavassa osoitettuun käyttöönsä myös maaperän terveellisyyden osalta.

Pohjavedet ja arvokkaat geologiset kohteet

Kaava-alue sijoittuu Ylivaaran (12261101) vedenhankintaa varten tärkeälle (1-luokka) pohjavesialueelle. Pohjavesialueella sijaitsee Kittilän vesihuolto-osuuskunnan vedenottamo, jolle on vesilain mukaisella päätöksellä perustettu vuonna 1975 kauko- ja lähisuojavyöhykkeet (Dnro. ||12070/D-73/9b). Pohjavesialueella on laadittu Kittilän yleiskaavatyön yhteydessä pohjavesiselvitys (Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys, Ramboll, 10.11.2020). ELY-keskus kiinnittää huomiota siihen, että Ylivaaran pohjavesiselvitystä ei ole liitetty valmisteluaineistoon, eikä sitä ole mainittu kaavaselostuksessa. ELY-keskus katsoo, että pohjavesiselvitys olisi syytä tuoda esiin kaavaselostuksessa, sillä pohjavesiselvityksessä on käsitelty myös alueen asemakaavoitusta, ja selvityksessä esitettyjä tietoja sekä suosituksia kaavamääräyksistä on hyödynnetty myös Kittilän kirkonkylän asemakaavatyössä.

ELY-keskus katsoo, että valmisteluaineistossa on huomioitu kaava-alueen sijoittuminen pohjavesialueelle. Pohjavesialueen rajaus ja pohjaveden kaukosuojavyöhyke on kaavaluonnoksessa sekä annettu pohjaveden laatua ja määrää turvaavia kaavamääräyksiä. Kaava-alue rajoittuu vesilain mukaisen lähisuojavyöhykkeen rajaukseen, eikä toimintoja ole osoitettu lähisuojavyöhykkeelle. Kaava mahdollistaa vähäisen asuinrakentamisen täydentämisen (AO) vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä, mutta ELY-keskus katsoo, että uusia rakennuspaikkoja on osoitettu maltillisesti ja pohjaveden laatua ja määrää voidaan turvata kaavamääräyksin. Pohjavesialueella sijoittuvat palvelurakennusten korttelialueen (P), liike- ja toimistorakennusten korttelialueet (K) sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuustoimintojen korttelialueet (TY—1) käsittävät jo olemassa olevia toimintoja.

Pohjavesialuetta koskevalla pv-merkinnällä osoitettujen K— ja TY-korttelialueiden lastaukseen sekä ajoneuvoliikenteeseen ja pysäköintiin käytettäviä alueita koskevan kaavamääräyksen mukaan alueet on eristettävä vettä läpäisemättömällä materiaalilla ja alueelta kerätyt sade- ja sulamisvedet on johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle. ELY-keskus katsoo, että kaavamääräystä tulee täydentää siten, että sade- ja sulamisvedet on johdettava öljynerotuskaivojen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle.

Lisätään MATTI-tiedot kaavaselostukseen ja huomioidaan tiedot kaavaehdotuksen suunnittelussa.

Kyseistä selvitystä on hyödynnetty kaavan valmistelussa ja kaava-alueen pohjavesiä koskevissa kaavamääräyksissä. **Lisätään tästä tieto kaavaselostukseen. Laadittu selvitys lisätään myös kaavaselostuksen liitteeksi 11.**

Merkitään tiedoksi ja huomioidaan osana kaavan vaikutustenarviointia.

Tarkistetaan kaavamääräystä lausunnon mukaisesti.

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa tulisi lisäksi ottaa kantaa maalämpökaivojen sijoittamiseen edellytyksiin pohjavesialueella. Viimeaikaisin oikeuskäytäntö suhtautuu pohjavesialueille rakennettaviin energiakaivoihin entistä tiukemmin. Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjapäätösten (KHO:2019:37 ja KHO:2015:150) valossa vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty, mikäli energiakaivosta voi aiheutua ympäristönsuojelulain 17 §:ssä tarkoitettua pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa. ELY-keskus katsoo, että asemakaavoitetulla alueella maalämpökaivoja koskeva käytäntö tulisi ratkaista kaavoituksella, jotta käytäntö olisi kaikille yhtenäinen. Ylivaaran pohjavesialueelle laaditun pohjavesiselvityksen mukaan vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä ei tulisi sallia maalämpökaivojen rakentamista. ELY-keskus toteaa lisäksi, että koko pohjavesialueella maalämpökaivojen rakentaminen voi vaatia vesilain mukaisen luvan. Edellä lausuttu tulisi käydä ilmi myös kaavaselostuksesta.

Kaava-alueelle ei sijoitu arvokkaita geologisia kohteita.

Maalämpökaivojen sijoittamiseen kaava-alueelle otetaan kantaa kaavaehdotusvaiheessa kaavaselostukseen.

Kittilän kunnan rakennusjärjestyksessä on linjattu maalämpökaivojen osalta seuraavaa pohjavesialueisiin liittyen: Maalämmön käyttäminen (lämpökaivo, maalämpöpiiri) lämmitysjärjestelmänä vaatii rakennusvalvontaviranomaisen luvan sekä uudisrakentamisessa että lämmitysjärjestelmän vaihdoksessa. Lämpökaivon sijoittamisessa on huomioitava eri kohteiden minimietäisyyksiä. Minimietäisyyksien tarkoitus on ehkäistä riskejä ja ongelmatilanteita. Lämpökaivojen vähimmäisetäisyydet eri kohteissa voivat vaihdella pohjaveden virtausolosuhteista ja maaperästä riippuen. Maalämpökaivon rakentaminen luokitellulle pohjavesialueelle voi edellyttää toimenpideluvan lisäksi myös vesilain (587/2011, VL) mukaista vesi(talous)lupaa. Vesilain mukaisesta lupatarpeesta ja hankkeen edellytyksistä tulee pyytää lausunto ELY-keskukselta.

Vesihuolto

Kaavaselostusluonnoksen mukaan kunnallistekniikka on alueella suurilta osin rakennettu valmiiksi ja uusien alueiden osalta vesihuolto rakennetaan kadunrakennuksen yhteydessä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaava-alue tulee sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen, jos sitä ei vielä ole määritetty.

Merkitään tiedoksi ja **huomioidaan osana kaavaselostusta.**

Jätevedet

Kaava-alue sijaitsee Suomen virallisen taajamarajauksen mukaisella taajama-alueella lukuun ottamatta kortteleita 603-611 A0 ja 602 T. Yhdyskuntajätevesistä annetun valtioneuvoston asetuksen (888/2006) 3 § 1 momentin mukaan taajamat on sisällytettävä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettaviin alueisiin. Taajaman ulkopuolella sijaitsevat alueet kuuluvat Kittilän vesihuolto- osuuskunnan tavoitteelliseen toiminta-alueeseen. Alueelle kaavoitettavat asuin- ja teollisuusrakentamiseen tarkoitettut korttelit ovat valmiiksi rakennettuja. Näitä kiinteistöjä koskee ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 luvun ja hajajätevesiasetuksen (VnA 157/2017) mukaiset määräykset jätevesien käsittelystä, kunnes vesihuoltolaitoksen toiminta-alue vahvistetaan alueelle. Jätevesien käsittelystä ei ole tarpeen antaa erillisiä kaavamääräyksiä.

Merkitään tiedoksi ja **huomioidaan osana kaavaselostusta.**

Lentomelu

Kaavaluonnoksessa on osoitettu lentomelualue (viivamerkintä). Erilispientalojen korttelialueet (A0) 626 ja 627 sijaitsevat osittain lentomelualueella. Kyseisissä kortteleissa on osoitettu uusia rakennuspaikkoja lentomelualueelle. ELY-keskus huomauttaa, että valtakun-

Rajataan rakennusala pois lentomelualueelta uusien rakennuspaikkojen osalta korttelissa 626. Kortteli 627 ei sijaitse kaavakartalla osoitetulla lentomelualueella.

2. Lapin ELY-keskus

27.4.2022

nallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti kestävän alueidenkäytön yhtenä tehtävänä on ennalta ehkäistä merkittäviä terveys- ja ympäristöhaittoja, etenkin altistumista melulle. ELY-keskus katsoo, että melualueille ei tulisi osoittaa uutta rakentamista.

Kaavamerkinnyt ia määräykset

Kaavaluonnoksessa maa- ja metsätalousalueen, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), pohjoisosaan on osoitettu viivamerkinnyt moottorikelkkareitti. ELY-keskus huomauttaa, että kaavamerkinnyt nöstä ja -määräyksistä puuttuu moottorikelkkareittiä osoittava merkintä.

Tarkistetaan merkintöjen selitystä moottorikelkkareitillä.

3. Lapin liitto

27.4.2022

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Suhde maakuntakaavaan

Asemakaava-alue sijaitsee 16.5.2012 lainvoiman saaneessa Tunturi-Lapin maakuntakaavan Kittilän taajamatoimintojen alueella (A 2).

Merkinnällä osoitetaan asumiseen ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle rakentamisalueita, pääväyliä, pienempiä liikenneväyläalueita, virkistys- ja puistoalueita sekä erityisalueita. Kittilän taajamatoimintojen alueelta on osoitettu myös taajamatoimintojen laajenemissuunta itään. Merkinnällä osoitetaan taajamien yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tavoiteltavat päälaajenemissuunnat. Kaavamääräyksen mukaan yhdyskuntarakentamisen laajenemista suunniteltaessa tulee turvata alueen liikenteelliset ja yhdyskuntatekniset huollon edellytykset

Suunnittelualue kuuluu Levi—Ylläs-Olos-Pallas-Hetta matkailun veto-voima-alueeseen (mv 8411). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistykseen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Kaavamääräyksen mukaan aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla.

Suunnittelualueen läpi kulkee kantatie 79 ja kantatie 80. Suunnittelualueen pohjoispuolelle on osoitettu (LL 1607). Kantatien 80 ja kantatien 79 kantatien 80 risteyksestä pohjoisen suuntaan on osoitettu rai-deliikenteen kehittämiseksi selvitettävä yhteys. Kantatien 80 varsi on osoitettu maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M 4511). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoituksesta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin käyttötarkoituksiin.

Suunnittelualueen eteläpuolella Kittilän kirkko on merkitty rakennus-suojelualueeksi (SR 3087 Kittilän kirkko). Merkinnällä osoitetaan kirkkolain, rakennus-suojelulain ja valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita.

3. Lapin liitto

27.4.2022

Alue ei kuulu erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen rajan sisäpuolella. Suunnittelualueella on tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.

Tunturi-Lapin maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntakaava-alueella koskevia määräyksiä muun muassa meluhaittojen ehkäisemisestä sekä arvokkaista luonnonympäristöistä. Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyssä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjeistoista. Lisäksi maisemallisesti herkillä alueilla, kuten tunturialueilla, jokien ja järvien rannoilla sekä pääteiden, matkailukusten, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä eri käsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia. Samoin poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Tulva- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tulvariskialueet tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa.

Asemakaavan suunnittelualueella on voimassa Kittilän kirkonkylän osayleiskaava. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Lapin liiton näkemys

Asemakaavaselostuksessa on tuotu esille maakuntakaavan merkinnot sekä asemakaavan suhde maakuntakaavaan. Asemakaavaselostukseen olisi hyvä päivittää koko maakuntakaava-alueella koskevia määräyksiä.

Täydennetään kaavaselostusta koko maakuntakaava-alueella koskevilla määräyksillä.

Lapin liiton virasto toteaa, että Kittilän Yläkittilän asemakaavamuutoksen valmisteluaineisto tukee Tunturi-Lapin maakuntakaavan tavoitteita ja antaa hyvän pohjan asemakaavaehdotuksen laatimiseen.

Merkitään tiedoksi ja huomioidaan osana kaavan vaikutustenarviointia.

4. Lapin maakuntamuseo

28.4.2022

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Arkeologia

Merkitään tiedoksi.

Alueen arkeologinen selvitystilanne ei ole ajantasainen. Alueen vuonna 2015 voimaan kuulutetun osayleiskaavan laatimisen yhteydessä ei ennakkotietojen perusteella ole teetetty arkeologista inventointia. Kaavaselostuksen sivulla 15 mainitaan, että kaavan yhteydessä toteutetaan arkeologinen selvitys kesällä 2022. Tutkimuksen jälkeen, ja tulokset nähtyään, Lapin maakuntamuseo voi arvioida kaavan vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön ajantasaistietojen perusteella. Selvitysten raportti tulee valmistuttuaan toimittaa Lapin maakuntamuseolle, jonka vastuulla on tarkastaa toimialueensa arkeologisten inventointien raportit.

4. Lapin maakuntamuseo

28.4.2022

Kaava-alueelta tunnetaan tällä hetkellä kolme kiinteää muinaisjään-
nöstä. Nämä ovat kohteet 1000009539 (kohdenimi Takala),
261010093 (kohdenimi Vaarala) sekä 261010071 (kohdenimi Van-
hainkoti). Näistä vain viimeksi mainittu on merkitty kaavaan sm-alue-
rajauksena. Myös kaksi muuta kohdetta tulee merkitä kaavaan.
Kohde 261010093 (Vaarala) lienee pääosin jäänyt rakentamisen alle,
eikä kaavan yhteydessä teetetävän inventoinnin aikana liene tarkoi-
tuksenmukaista yrittää rajata kohdetta. Näin ollen kohde tulee merkitä
kaavaan pistemäisenä sm-merkintänä. Kohde 1000009539 (Takala)
on kohdekuvausten perusteella sen sijaan rakenteita sisältävä kohde,
joka tulee merkitä kaavaan sm-alueajauksena. Kaavan yhteydessä
teetetävän inventoinnin yhteydessä inventoivan arkeologin tulee tar-
kastaa kohteen tila sekä rajata kohdealue. Kohde 261010071 (Van-
hainkoti-) on merkitty kaavaan asianmukaisesti sm-alueena.

Kesän 2022 aikana laaditussa muinaisjään-
nösinventoinnissa ei löytynyt uusia arkeolo-
gisia kohteita. Entuudestaan tunnetuissa
kohteissa tehtiin seuraavat havainnot ja tul-
kinnat:

1. Vanhainkoti. Asuinpaikan pohjoisosaan
on tehty leveä, useita metrejä korkea tulva-
penger. Kaikki mahdolliset arkeologiset ker-
rostumat ovat tällä alueella hävinneet.
Ranta-alueen pohjaa voitiin tarkastaa kah-
laamalla n. 1-5 m leveällä kaistalla, mutta
uusia asuinpaikkalöytöjä ei tehty lukuun otta-
matta muutamia palaneita kiviä, jotka ovat
voineet joutua vesialueelle maansiirtotöissä.
**Aiempi kohderajaus poistettiin pohjoi-
sessa, missä asuinpaikan todettiin jää-
neen useita metrejä paksun tulvapenge-
reen alle. Uuden rajauksen mukaan koh-
detta ei sijoitu kaavan alueelle.**

2. Takala. Kuopat ovat tulkittavissa koon,
muodon ja historiatiedon perusteella lähinnä
potoeroiksi. Niiden läheisyydessä on joitakin
muita epämääräisiä n. 1-1,5 m halkaisijoi-
ltaan olevia kuoppia, jotka voivat olla myös
sodanaikaisia. **Kohteelle tehtiin aluera-
jauus, mutta sille ei ehdoteta suojavyöhy-
kettä.**

3. Vaarala. Alueella tehtiin lapionpistoja,
mutta mitään arkeologisiin kerrostumiin viit-
taavaa ei havaittu, **kohdetta ei voitu rajata.**
Kohteen löytöjä ei ole ajoitettu. Löytöpai-
kan lähistölle on tullut viime tarkastuksen jäl-
keen lisää rakennuskantaa.

Kaavamääräysten osalta sm-merkintöjä tulee tarkentaa. Kaavan sm-
merkintöihin tulee liittää kohteiden muinaisjäänösrekisterin tunnuk-
sen kolme viimeistä numeroa ja kaavamääräyksissä kohteet tulee lis-
tata yksitellen mainiten niiden koko muinaisjäänösrekisterin tunnus
sekä kohdenimi. Lisäksi kaavamääräystä tulee tarkentaa muotoon
”Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös.
Kohteeseen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta
koskevista maankäyttöhankkeista tulee pyytää alueellisen vastuumu-
seon lausunto.”

**Tarkennetaan sm- merkinnän määräystä
kohdetiedoilla ja tarkistetaan määräyksen
sisältö lausunnon mukaisesti muotoon ”
Muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama
kiinteä muinaisjäänös. Kohteeseen ka-
joaminen on muinaismuistolain nojalla
kielletty. Aluetta koskevista maankäyttö-
hankkeista tulee pyytää alueellisen vas-
tuumuseon lausunto.”**

Rakennettu kulttuuriympäristö

Asemakaavaluonnosta varten on laadittu arkkitehtitoimisto Jarmo Lo-
kion toimesta rakennetun kulttuuriympäristön inventointi. Inventointia
voidaan pitää riittävänä ja asianmukaisena. Inventointitietojen kohtei-
den sijainti on kaava-asiakirjoista hankalasti todennettavissa, joten
asiaa selventävä kartta alueen rakennetun kulttuuriympäristön ar-
voista olisi hyvä lisätä kaava-aineistoon.

**Täydennetään maiseman ja kulttuuriym-
päristön karttaa rakennetun kulttuuriym-
päristön inventoinnin mukaisilla koh-
teilla.**

4. Lapin maakuntamuseo

28.4.2022

Inventointitietojen perusteella on asemakaavakartalle osoitettu suojeltavia rakennuksia (sr) sekä säilytettäviä alueita (/s). Suojeltavien rakennusten (sr) kaavamääräystä voidaan pitää epäselvästi kirjoitettuna, jolloin se voi johtaa tulkintaan määräyksen tarkoituksesta. Kaavamerkintä voisi Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan olla esimerkiksi muotoa: Rakennuksen ja sen pihapiirin kulttuurihistorialliset ominaispiirteet jo taajamakuvaan kannalta merkittävä luonne tulee säilyttää. Muutos- ja korjaustöistä on oltava yhteydessä museoviranomaiseen. Lisäksi kaavamerkinnän tarkoittaman kohteen suojelun selventämiseksi olisi hyvä todeta myös, että rakennusta ei saa MRL:n 43.2 §n mukaisesti purkaa. Kaavakartalle osoitettujen /s -merkinnän selitystä ei ole erilliseen kaavamerkintöjen selitysosaan merkitty lainkaan. Merkintä tulee lisätä.

Tarkistetaan sr- merkinnän määräystä.

Tarkistetaan merkintöjen selitystä /S-merkinnän osalta.

Lapin maakuntamuseo lisäksi esittää rakennetun kulttuuriympäristön inventoinnissa esiin nousseiden metsähallituksen alueen etelän puoleisten rakennusten osoittamista (sr) merkinnällä, koska ne inventointitiedon mukaan vanhimmilta osiltaan ajoittuvat muiden alueen vanhimpien rakennusten kanssa samaan aikakauteen. Lapin maakuntamuseo myös esittää harkittavaksi palvelukodin alueen edustavimpien kohteiden säilymisen turvaamista asemakaavassa.

Metsähallituksen rakennuksia ei osoiteta kaavaehdotuksessa suojelumerkinnällä johdettujen rakennusten huonokuntoisuudesta, minkä vuoksi niiden realistiset säilyttämisedellytykset ovat erittäin heikot. Myöskään rakennusryhmän sijoittuminen poliisi-aseman välittömään läheisyyteen ei ole poliisin toimintaan liittyvien erityisvaatimuksien vuoksi toivottavaa eikä siten tue rakennusten säilyttämistä.

Palvelukodin alueen rakennukset ovat kärsineet voimakkaita tulvavahinkoja, eikä niiden säilymisen turvaamista asemakaavassa nähdä tavoitteellisena. Alueen tulvasuojeluun on kohdennettu merkittäviä kustannuksia ja kunnan näkökulmasta alueen kehittäminen ja uusi rakentaminen halutaan mahdollistaa.

5. Rovakaira

28.4.2022

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Rovakaira lausuu aluevaraukset puistomuuntamoille. Aluevarausten sijainti on esitetty karkealla tasolla kaavaluonnoksessa.

Osoitetaan puistomuuntamot kaavakartalle lausunnon perusteella.

5. Rovakaira

28.4.2022

Rakennettaessa sähköjohtojen välittömään läheisyyteen on aina oltava yhteydessä verkon omistajaan, jolta saa tarkemmat ohjeet. Välittömällä läheisyydellä tarkoitetaan vaakasuuntaista etäisyyttä mitattuna kaikista rakenteista ja lähimmistä johtimista, joka on 20kV ilmajohtoilla alle 10 metriä, 400V ilmajohtoilla alle 5 metriä ja maakaapeleilla alle 3 metriä. Mahdolliset verkostoon tehtävät muutostyöt maksaa töiden tilaaja. Sähköjohtojen sijaintien selvittämisen vastuu ennen rakennusprojektiin ryhtymistä on aina projektin rakennuttajan vastuulla. Kaapeleiden sijainnit saa selvitettyä olemalla yhteydessä alueen verkkoyhtiöihin.

Täydennetään kaavaselostuksen toteutus-kappaletta ilmajohtojen ja maakaapeleiden etäisyyksien osalta.

6. Rakennus- ja ympäristölautakunta

9.5.2022

LAUSUNTO

Kivikumuntien tulisi jatkua viimeiseen asuttuun kiinteistöön, kortteiliin 603 saakka.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Ajoyhteytenä osoitettu yhteys luonnosvaiheessa osoitetulta Kivikumuntien katualueelta yksittäiselle asuinrakennukselle on pituudeltaan n. 175 m. Mikäli katualueen yhteyteen ei osoiteta enemmän asuinrakentamista, ei kadun osoittaminen ole kaavataloudellisesti järkevää. Kivikumuntien jatkaminen katuna yksittäistä asuinkiinteistöä varten n. 175 metriä ei myöskään olisi tasapuolista muita vastaavassa asemassa olevia kohtaan.

Pohjavesialueiden merkinnät tulee merkitä selkeämmin asemakaavakarttaan (kaukosuojavyöhyke, lähisuojavyöhyke sekä yleinen pv-merkintä).

Selkeytetään kaavakarttaa pohjavesimerkintöjen osalta.

Pohjavesialueelle rakentamisessa huomioitava Vesioikeuden määräämät käyttörajoitukset ja luvanvaraiset toimenpiteet on tarkemmin määriteltävä asemakaavamääräyksissä.

Tarkistetaan pohjavesialueen asemakaavamääräystä Vesioikeuden määräämistä käyttörajoituksista ja luvanvaraisista toimenpiteistä.

6. Rakennus- ja ympäristölautakunta **9.5.2022**

Luo - 2 merkintä on asemakaavakartassa mutta puuttuu asemakaavamääräyksistä ja luo — 3 alueita ei ole asemakaavakartalla vaan pelkästään määräystekstissä.

Tarkistetaan merkintöjen selitystä luo-2 osalta.

Kaavakartalla ei ole luo-3 kohdetta, määräys merkintöjen selityksissä poistetaan teknisenä korjauksena.

Asemakaavakartassa kortteleissa 628, 629 ja 632 on käyttötarkoitus AO/S. Määräys /S puuttuu asemakaavamääräysten tekstiosasta.

Lisätään merkintöjen selitys /S- merkinnän osalta.

Korttelin 618 tontin 1 osalta kaavamerkintä YK kuvaa rakennetun kiinteistön käyttöä paremmin kuin pelkkä Y.

Tarkistetaan kaavakartan käyttötarkoitus YK korttelin 618 osalta.

7. Lapin pelastuslaitos **11.5.2022**

LAUSUNTO

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Huomioidaan pelastuslaitoksen riittävä vedensaanti sammutustoimia varten joko vesiasemilla tai pintapaloposteilla.

Merkitään tiedoksi.

MIELIPITEET

MP 1 - yksityinen **23.4.2022**

MIELIPIIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Omistuksessani oleva tontti on kaavassa 26:59, joka on kaavassa merkattu lähivirkistysalueeksi. Tontti on meillä aktiivisessa käytössä ja olen hakenut siihen jo aikaisemmin rakennuslupaa omakotitalolle, johon sain myönteisen päätöksen. Tontilla on ulkorakennuksia sekä perunamaa aktiivisessa käytössä. Haluan että kyseinen lähivirkistysalue merkintä poistetaan kaavasta tonttini osalta.

Suunnittelutarveratkaisu, joka oli myönnetty 16.6.2011 on rauennut vuonna 2013, sillä rakennuslupaa ei ole haettu. **Asemakaavanehdotuksessa kiinteistö osoitetaan virkistysalueeksi VL, jolla pyritään sovittamaan teollisuustoiminta asuntorakentamisen yhteyteen negatiivisia vaikutuksia heikentäen.** Lähivirkistysalue Takalantien päässä helpottaa myös kadun ylläpitoa etenkin talviaikaan.

MP 2 - yksityinen
28.4.2022
MIELIPIIDE

Kunnioittaen pyydän huomioimaan asemakaavavalmistelussa kanta-tila Uusitalon not 22:6, 12 ja 13 (Kouri ja Arttula): Mielestäni lähtökohdaisesti pitäisi selvittää perustiedot. En ole saanut luettavakseni kaavaselostetta.

Takalan puolella on rasitteita, mitkä koskevat naapureita. Kourin ja Takalan rajalle on rakennettu tie, minkä tuli muuttua kaduksi niin pitkälle itään kuin kaavoitettavaa aluetta rajataan. Itselläni on omistus puoleen "Kourin kauppaa". Näin oikeutenani säilyy kulkea Aakenusjoen rantaan saakka. Veden alle on jäänyt myös yhteistä rantaa. Tiloilta kuuluu luonnollisesti oikeus vesiin. Arttula tilan omistajalle on myös lohkomisessa merkitty kulkuoikeus Levintieltä länteen Isoonaaraan ulottuvalle palstalleen.

Kulkuoikeus olisi hyvä merkitä myös Yläksentieltä kortteleiden 612 ja 616 väliseltä alueelta tai Tokmannille johtavalta kadulta, missä kyllä sekoittuisi asiointiliikenne ja ehkä myöhemmin rakennettava Yliväärän lännestä ohittava tie Aakenusjoelle.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Kaavaselostusluonnos on ollut nähtävillä ja tutustuttavissa kunnan teknisessä virastossa sekä kunnan nettisivuilla.

Tarkistetaan rasitteiden mukaiset ajoyhteystarpeet kaavakartalle.

MP 3 - yksityinen
22.4.2022
MIELIPIIDE

Uudessa kaavaluonnoksessa omistamalleni tontille no 611, Aakenusentie 110 on tonttini toinen pää merkitty M alueeksi. Pyydänkin ottamaan huomioon tuolle alueelle osoitettavan AO—rakennuspaikan sekä siihen liittyvän talous/autotallirakennuksen.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Osoitetaan kaavaehdotukseen mielipiteen mukainen AO-rakennuspaikka. Kulkuyhteys tontille esitetään kaavaluonnoksen mukaisen korttelin 609 ajoliittymän kautta. Katso mielipide 4.

MP 4 - yksityinen
28.4.2022
MIELIPIIDE

Uudessa kaavaluonnoksessa omistamalleni tontille on nro.609, Aakenusentie 130, on maantien sekä taloni välinen alue merkitty M-alueeksi. Pyydän ottamaan huomioon, että tälle alueelle on tarkoitettu talousrakennus sekä autotalli. Näille on tehty jo putki/maalämpövaraukset valmiiksi.

Uudessa kaavaluonnoksessa voitte ottaa myös huomioon liittymäni kautta kulun naapuritontille. Tämä onnistuu liittymän sisääntulon jälkeen heti toiselle kiinteistölle tielaitoksen auravarauksen jälkeen. Ei käyntiä pihatien perältä tai puolesta välistä.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Tarkistetaan kaavakarttaa AO-rajauksen osalta korttelissa 609.

Huomioidaan esitetty liittymän hyödyntäminen viereiselle kiinteistölle osoitettavaan AO-tonttiin.

Tässä uudessa kaavaluonnoksessa voitte ottaa myös huomioon rasitteen kelkkareitistä, joka on merkitty tonttikirjaani. Tälle rasitteelle on varattu tonttini länsireunasta 5 m (viisi metriä) kelkkareitille. Tämä on

Kelkkareitti on osoitettu kaavakartalla reittitoimituksen mukaiselle paikalle. **Ei muutosta kaavaan.**

MP 4 - yksityinen **28.4.2022**

toteutettu väärin tekemällä mittaus länsirajasta 5 m ja sen jälkeen toteutettu kelkkareitti. Tämä vie huomattavan osan tonttini pinta-alasta. Vaadin toteuttamaan tämän rasitteen korjauksen tai siihen kuuluvan asianmukaisen korvauksen.

MP 5 - yksityinen **21.4.2022**

MIELIPIIDE

Ylipalontien osalta ihmettelen katukaavaehdotuksen laadinnassa Ylipalontien päättymistä ilman että se tulisi kiinteistölle 632. Vertaa Palontie, jossa tie tulee vanhalle kiinteistölle 634 asti. Ehdotan kadun jatkamista Ylipalontien päähän asti kiinteistölle 632.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Palontien varrella rakennuskanta sijoittuu tiiviisti kadun varteen, kun taas Ylipalontielle kortteli 632 sijaitsee selvästi erillään muusta rakennuskannasta.

Ajoyhteytenä osoitettu yhteys luonnosvaiheessa osoitetulta Ylipalontien katualueelta yksittäiselle asuinrakennukselle on pituudeltaan n. 90 m. Koska katualueen yhteyteen ei osoiteta enemmän asuinrakentamista, ei kadun osoittaminen ole kaavataloudellisesti järkevää. **Ei muutosta kaavaan.**

MP 6 - Metsähallitus **27.4.2022**

MIELIPIIDE

Metsähallitus on tutustunut asemakaavan ja asemakaavamuutoksen valmisteluvaiheen aineistoon ja toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa aineistosta.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Merkitään tiedoksi.

MP 7 - yksityinen **21.4.2022**

MIELIPIIDE

Omistamastani maa-alueesta Haapalampi 29:34 on kaavaluonnoksessa kaavoitettu osa asuinrakentamiseen ja osa maa- ja metsätalousalueeksi. Toivoisin, että maa- ja metsätalousalue muutettaisiin asuinalueeksi, koska mielestäni koko alue soveltuu hyvin omakotitalorakentamiseen. Alueella on Vesiosuuskunnan vesi- ja viemäriverkosto.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Kiinteistön osalta Vehkatien varteen on osoitettu kaksi uutta tonttia erillispientaloille. Kiinteistön länsipuolinen metsäalue sijoittuu lentoliikenteen melualueelle (55dBA). Lentomelualueille ei ole osoitettu uutta asumista.

Levintien puolelle on osoitettu yksi uusi erillispientalotontti, jossa tulee huomioida Levintien liikennemelusta johtuen melumääräys (me-1).

MP 8 - yksityinen

19.4.2022

MIELIPIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Veikkola- kiinteistö 261-405-0025-0022, on luonnoksella vielä vanhoilla numeroilla Tiestö I ja Tiestö- II 15-93 ja 25- 11.

Tarkistetaan kiinteistönnumerointi kaavaehdotukseen.

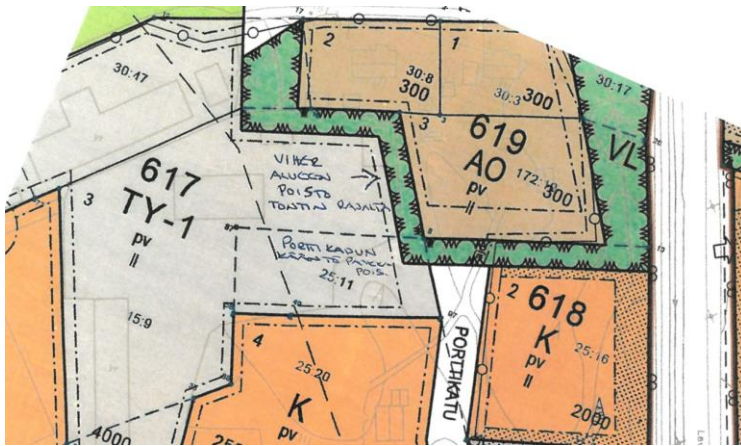
Viheralueeksi merkityn alueen osalta esitän, että Veikkolan kohdalle merkitty viheralue poistetaan kokonaan. Nyt viheralue on piirretty olemassa olevien varastojen päälle.

Esitetään virkistysalueen sijaan kiinteistörajalle määräyksiä aitaamisesta/istutuksista asutuksen ja teollisuusalueen rajalle.

Porttikadun päässä olevan kääntöpaikan suunnittelussa ei ole huomioitu Veikkolan kiinteistöllä olevaa väestösuojaa. Miksi tietä ei ole piirretty suoraan 619 AO / 172-10 tontille, kääntöpaikka tulee poistaa kokonaan. Porttikatu ei palvele lainkaan Veikkola kiinteistöä, koska raskasliikenne ei voi kulkea sitä kautta.

Porttikatu kulkee kiinteistön 25-16 ja 25-20 kautta, sen aluevaraukset eivät kosketa kiinteistöä 25-22.

Korttelin 617 tontille 3 (TY-1) voidaan kulkea Aakenuksentien kautta.

MP 9 – yksityinen/ Senaatti

27.4.2022

MIELIPIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Senaatti-kiinteistöt esittää mielipiteenään Kittilän teknisellä osastolla valmistelussa olevan kaavahankkeen, Yläkittilän asemakaava ja asemakaavan muutos, asemakaavaluonnoksesta seuraavaa:

Senaatti-kiinteistöt suhtautuu alueen asemakaavoittamiseen ja maltilliseen kehittämiseen erittäin myönteisesti. Myös kaavaluonnoksessa Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimille alueille osoitetut käyttötarkoituserkinnät vastaavat valtiontarpeisiin ja huomioivat käynnissä olevat ja mahdolliset tulevat tarpeet. Tulvasuojelun huomiointi edustaa vastuullista maankäytön suunnittelua, mutta tässä tapauksessa sen edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen aiheuttaa ko. alueelle haasteita. Tähän liittyen Senaatti-kiinteistöt esittää, että ELY-keskuksella laadittavana olevassa tiesuunnitelmassa esitetyn kiertoliittymän sijoittamista tutkitaan vielä siten, että tulvarakenteet yms. eivät edellyttäisi alueella sijaitsevan toimistorakennuksen purkamista. Vaihtoehtoisesti tulee arvioida kriittisesti kiertoliittymän tarpeellisuutta. Molemmissa tapauksissa asemakaavassa. esitettävää tiealueen rajausta olisi mahdollista tarkistaa.

Tiealueen rajauksessa on huomioitu ELY:n tuore tiesuunnitelma.

MP 9 – yksityinen/ Senaatti
27.4.2022

Asemakaavaluonnoksessa Metsähallituksen asunnot on esitetty suojelumerkinnällä. Valmistelumateriaalin perusteella suojelu perustuisi enemmän ko. rakennusryhmän toteuttajan historiaan ja kehitykseen kuin laajempiin tai merkittäviin kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Lisäksi on huomionarvoista, että ko. rakennukset ovat huonokuntoisia, minkä vuoksi niiden realistiset säilyttämisedellytykset ovat erittäin heikot. Myöskään rakennusryhmän sijoittuminen poliisiaseman välittömään läheisyyteen ei ole poliisin toimintaan liittyvien erityisvaatimusten vuoksi toivottavaa eikä siten tue rakennusten säilyttämistä. Edellä kirjoitetuin perusteluoin esitetään, että ko. suojelumerkintä poistetaan.

Metsähallituksen rakennuskantaa koskeva suojelumerkintä sr poistetaan kaavakartalta.

Teknisenä huomiona mainittakoon, että kaavakartalla osoitettu moottorikelkkareitti tulisi lisätä kaavamääräyksiin.

Tarkistetaan kaavamerkintöihin moottorikelkkareitin selite.

MP 10 - yksityinen
25.4.2022
MIELIPIIDE

Kiinteistöt 26:71, 26:67, 26:75, 26:30

Toivotaan maksimirakennusoikeutta kaikille kiinteistöille. Kiinteistöt rajoittuvat suoraan nyt muodostettuihin pientalokortteleihin AO. Tällä hetkellä kiinteistöt on merkitty asemakaavakarttaluonnokseen M = maa- ja metsätalousalueiksi. Tontit ovat liian pieniä, jotta ne soveltuisivat maa- ja metsätalousalueiksi. Kittilän yleiskaavassa alueet ovat käsittääksemme merkitty asuinalueiksi.

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Kaavaehdotuksessa osoitetaan täydennysrakentamista esitetyille kiinteistöille. Kunta laatii maanomistajan kanssa maankäyttösopimuksen ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä.

MP 11 - yksityinen
25.4.2022
MIELIPIIDE

Ajo-oikeutta Pumpputien päästä rannan suuntaan ei tule perustaa. Kunnan tulisi järjestää kulku muuta kautta. Jos tämä ei onnistu voisiko kulku tapahtua suoraan kiinteistöjen rajaa pitkin tasapuolisesti. Pumpputien nimen vaihtamista vastustan. Se aiheuttaisi vain lisää kuluja ja vaivaa pumpputien nykyisille asukkaille. Minun mielestä suunniteltu asemakaavaluonnos Pumpputien kohdalla on hyvä ja onnistunut. Enkä halua siihen tehtävän muita muutoksia, kun tuon edellä mainitsemani rannan suuntaan kulku. Omistan Pumpputiehen rajoittuvat kiinteistöt **2 kpl Numerot 29:27 ja 29:26.**

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Pumpputie muutetaan yksityistiestä kaduksi asemakaavoituksen myötä ja samalla mahdollistetaan jatkossakin kulku vedenottamolle. Tien lopullinen leveys tarkentuu katusuunnitelman yhteydessä. Asemakaavavaiheessa kadulle varataan leveyttä 12 m, mikä pitää sisällään kadun rakenteet ja ojituksen /lumivaran.

Pumpputien katuvaraus sijoitetaan kaavaehdotuksessa keskeisesti nykyiseen tiepohjaan nähden huomioiden kuitenkin nykyisen rakennuskannan sijoittuminen.

Toisistaan poikkeavista kannanotoista johon katu nimetään nykyisen nimen, Pumpputien, mukaan.

MP 12 - yksityinen

28.4.2022

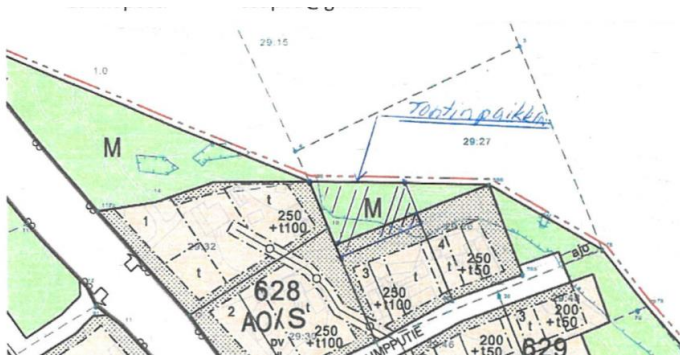
MIELIPIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Tonttiehdotus tilaan 29:27

Tilasta 29:27 on suuri osa noin puolet suojamaa alueella. Haluaisin tilalle tontin pientaloa varten. Rajasin alla olevaan kuvaan paikan jolle mielestäni tontti sopisi. Olisiko mahdollista sijoittaa tämä tontti lopulliseen kaavaan.

Mielipiteessä esitetty tontti osoitetaan kaavaehdotukseen huomioiden kiinteistöllä sijaitseva tulvavaara-alue.

MP 13 - yksityinen

26.4.2022

MIELIPIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

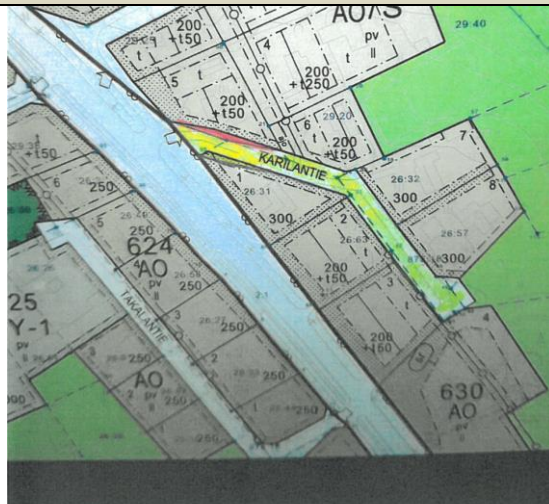
Mäkelän tilan 29:25 osalta.

Olen käynyt jo ennakoon keskustelun Ylikittilän asemakaavaluonnokseen tehtävistä ehdotuksistani Karilantien ja Pumpputien osalta seuraavasti.

Karilantie: Vaihtoehto 1

Ehdotettuun asemakaavaluonnokseen esitän seuraavan muutoksen eli tiealueen pohjoispuolen varaus menisi Levintien laidassa olevalta pyykiltä 113 suoraan pyykille 56 (piirretty karttaan LIITE 1). Tällä toteutukselle säästyisi vanhat yli 100-vuotiaat pihakuuset ja silti tie sijoittuisi kokonaan Mäkelän tilan tontille. Pyykiltä 56 eteenpäin pyykille 4 voi tiealueeseen käyttää Mäkelän tilan tonttia, kuten kaavaluonnoksessa esitetään.

Mielipide huomioidaan tältä osin kaavaehdotuksessa Karilantien katualueen varauksessa.

Kuva 1 Liite 1

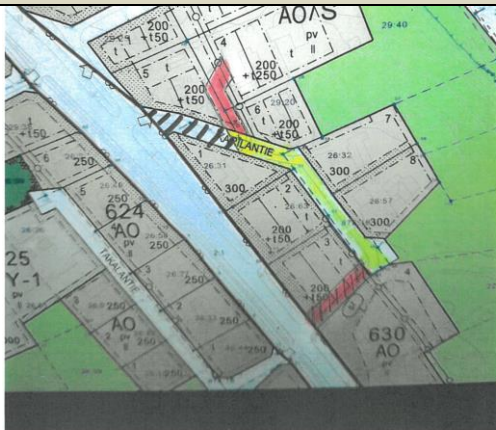
Karilantie: Vaihtoehto 2

Ehdotuksessa uusi Karilantie lähtisi Levintieltä nykyistä Hummilantien liittymää hyödyntäen. Tie rakennettu noin 10 vuotta sitten kulkuyhteydeksi Niemelän (Takala) tilasta lohkotuille tonteille, joita kaavassa 5kpl (yksi rakentamaton) sekä kaavan ulkopuolella oleville useille lohkotuille tonteille, jotka mahdollisesti poikkeusluvalla rakennettavissa eli pääpaino tonteilla on Hummilantien puolella. Kaavassa on ainoastaan 3kpl tontteja Karilan tilasta, jotka käyttäisivät tätä uutta Karilantietä (Hummilantietä).

Hummilantien nykyinen linjaus osoitetaan katualueena Karilantien lisäksi kaavaehdotuksessa, sillä alueelle osoitetaan asemakaavaehdotuksessa myös täydennysrakentamista (9 uutta AO-tonttia). Hummilantie ja sen jatke nimetään Kourinkaarteeksi.

Arkkitehti Maritta Heinilän kanssa keskusteltiin vaihtoehdosta 2, jossa kaavatie päättyisi Nurkkalan ja Jukkalan tilan rajalle, jolloin Mäkelän tilalleni tulisi rasite Nurkkalan tilan kautta nykyistä Karilantietä noudattaen. Kuten jo keskusteluissa arvelin, niin tämä ei ole hyvä vaihtoehto Nurkkalan tilalle. Ehdotankin kaavatien jatkamista Mäkelän tilalleni ja Karilan tilalle vesijohtolinjan rinnalla hyödyntäen nykyistä Karilan tilan ajo-oikeutta (rasitetta Jukkalan tilasta) ja Mäkelän tilan tonttiani (piirretty karttaan LIITE 2). Näin kaavatielle olisi yhteys kaikilta tonteilta ilman rasitteita ja siihen käytettäisiin jo valmiina olevia tiepohjia.

Katso yllä olevat vastineet.

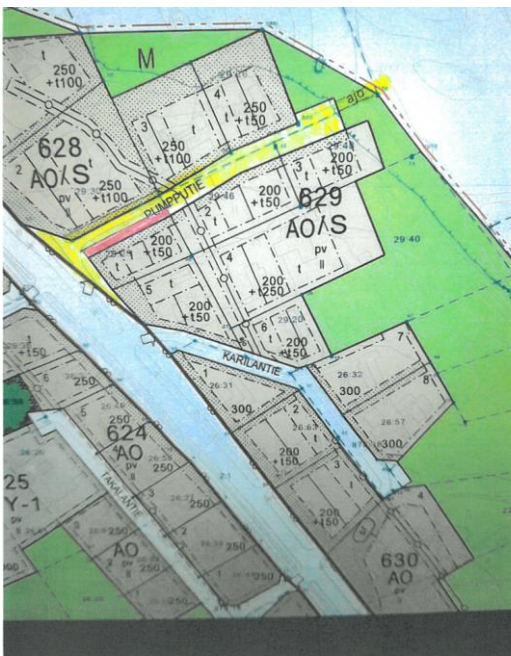
■ = Muutokset kaavatieuunnukseen Mäkelän ja Kasian tilojen osalta
■ = Hummilantien kautta Levintielle
■ = Nykyisestä kantatiestä poistuva osuus

Kuva 2 Liite 2

Pumpputie:

Ehdotettuun asemakaavaluonnokseen esitän seuraavan muutoksen eli teialuetta siirretään pohjoispuolelle päin siten, että se kuljisi rajalinjan molemmin puolin pyykiltä 5 pyykille 1 käyttäen Ravian tilan 29:14 ja Mäkelän tilan 29:25 tontteja (piirretty karttaan LIITE 3). Arkkitehti Maritta Heinilän kanssa keskusteltiin tästä yhteisymmärryksessä tästä muutoksesta. Lisäksi haluan varmistaa, että Pumpputien kautta turvataan jatkossakin ajo-oikeus rantaan Aakenusjoelle (tekoaltaalle), kuten tähän asti on ollut.

Pumpputie muutetaan yksityisestä kaduksi asemakaavoituksen myötä ja samalla mahdollistetaan jatkossakin kulku vedenottamolle. Tien lopullinen leveys tarkentuu katusuunnitelman yhteydessä. Asemakaavavaiheessa kadulle varataan leveyttä 12 m, mikä pitää sisällään kadun rakenteet ja ojituksen /lumivaran.

■ = Mäkelän tilan uuteen tonttiin jäävä alue
■ = Pumpputie uudessa asemakaavassa

Kuva 3 Liite 3

Pumpputien katuvaraus sijoitetaan kaavaehdotuksessa keskeisesti nykyiseen tiepohjaan nähden huomioiden kuitenkin nykyisen rakennuskannan sijoittuminen.

Mikäli Karilantien kaavatieksi tulee vaihtoehto 2 (Hummilantien liittymää käyttäen) niin pyydän esittämään ELY-keskukselle nykyisen Karilantien- ja Pumpputien Levintielle menevän liittymän poistamista ja

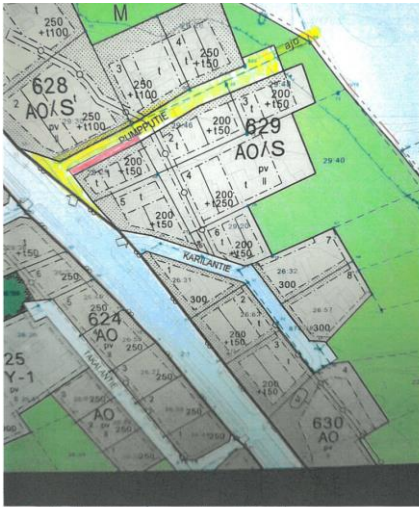
Kaavaehdotuksessa liittymät kantatielle osoitetaan sekä Karilantien että Hummi-

MP 13 - yksityinen

26.4.2022

Pumpputien uuden liittymän rakentamista suoraan Levintielle (piirretty karttaan LIITE 4).

lantien (Kourinkaarre) kohdalle. Karilantien ja Pumpputien osalta kaavassa on vain yksi liittymä.

 = Mäkelän tilan uuteen tonttiin jäävä alue
 = Pumpputie uudessa asemakaavassa

Kuva 4 Liite 4

Kuulin naapurilta, että Karilantietä on ehdotettu siirrettäväksi kulkemaan Pumpputielle täysin uutta neitseellistä reittiä Mäkelän tonttini pihapiirin edustalta (1960 luvulla rakennetut varastona oleva talli ja maakellari tielinjalla) ja osittain myös uudessa kaavassa esitetyn rakentamattoman tonttini kautta. Mielestäni Mäkelän tilaan kohdistuu kaavatievarauksia riittävästi ilman tätä uutta esitystäkin, joten en tule hyväksymään tätä esitystä vaan hyödynnetään nykyisiä tiepohjia kaavateihin vanhoja pihapiirejä kunnioittaen. Suunnittelussa on hyvä huomioida tasapuolinen menettely kaikkia tiloja kohtaan.

Karilantietä ei kaavaehdotuksessa siirretä esitetyllä tavalla.

MP 14 - yksityinen

27.4.2022

MIELIPIIDE

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Metsäalueen rajaaminen tontilla Karila 29:40 pienemmäksi, jotta rakennusoikeus tulevaisuudessa mahdollista. Karttaliitteessä rajaus.

Karilan kiinteistölle 29:40 osoitetaan kaavaehdotuksessa asuinrakentamista ja lähivirkistysaluetta.

MP 14 - yksityinen

27.4.2022

Kuva 5 Liite

MP 15 - yksityinen

24.4.2022

MIELIPIIDE	VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)
<p>Ajo-oikeutta "Pumpputien" päästä eteenpäin rannan suuntaan ei tule perustaa. Nytkin, vaikka ajo-oikeutta ei ole, läpiajo aiheuttaa häiriötä ja vaaraa alueen lapsille. Kunta voi järjestää kulun vedenottamolle muuta kautta.</p>	<p>Pumpputie muutetaan yksityistiestä kaduksi asemakaavoituksen myötä ja samalla mahdollistetaan jatkossakin kulku vedenottamolle.</p>
<p>"Pumpputie" pitää jatkaa vain siihen asti, että tonteille 29:26 ja 29:48 pääsee kulkemaan</p>	<p>Pumpputie jatketaan siten, että siitä on kulku kaikille kadunvarren uusille ja vanhoille tonteille.</p>
<p>"Pumpputiekseksi" riittäisi n. 4m:n levyinen katu. Pihakatu olisi riittävä, koska tonttien 29:26 ja 29:43 jälkeen ei ole enää tontteja.</p>	<p>Tien lopullinen leveys tarkentuu katusuunnitelman yhteydessä. Asemakaavavaiheessa kadulle varataan leveyttä 12 m, mikä pitää sisällään kadun rakenteet ja ojituksen /lumi-varan.</p>
<p>"Pumpputien" nimi pitää sijoittaa siten, että se on puoliksi siihen rajoituvien tonttien alueella.</p>	<p>Pumpputien katuvaraus sijoitetaan kaavaehdotuksessa keskeisesti nykyiseen tiepohjaan nähden huomioiden kuitenkin nykyisen rakennuskannan sijoittuminen.</p>
<p>"Pumpputien" nimi pitäisi olla esim. Vuollontie, Aatunraitti tai Aatuntie, koska alue on ollut 1900-luvulta asti Vuollon suvun omistuksessa. Mauri Adolf Vuollo, jota kutsuttiin Aatuksi, on joskus 1925 muuttanut alueelle. "Pumpputie" oli 1960 luvun lopulle asti lehmipolku, jota pitkin Aatu usein mopoillaan liikkui.</p>	<p>Toisistaan poikkeavista kannanotoista johtuen katu nimetään nykyisen nimen, Pumpputien, mukaan.</p>

MIELIPIDE

Mielipide Yläkittilän kaavaehdotuksessa olevaan Ylipalontien kadun osalta. Katu on piirretty päättymään kiinteistö 633 etukulmaan johon tulisi lumenlajityspaikka. Keväällä, kun lumet sulaa vedet tulee kiinteistö 35:1 pihalle. Eikö sitä vois jatkaa noin 20—30m kiinteistön taka kulmalle silloin se olisi mäen nyppylän takana ja vedet menisi pellolle eivätkä olisi kenenkään haittana. Kiinteistö 633 on maatalous käytössä siinä on minun perunamaa ja poromiehet tekevät siitä heinää. YLIPALOTIEN kadun piiriin kuuluu kaksi asuttua kiinteistöä eli "35:1 ja 632. Katu tulisi ensisijaisesti 632 tarpeisiin!

VASTINE JA TOIMENPITEET (lihavoitu)

Katualue rajataan uudelleen kaavaehdotusvaiheessa ja kääntöpaikka osoitetaan kaavaehdotuksessa Ylipalontien pohjoispuolelle, jonne sijoittuu myös kaksi uutta AO-tonttia.

Vastaanottaja
Kittilän kunta

Asiakirjatyyppi
Raportti

Päivämäärä
15.1.2021

KITTIILÄN KUNTA

KITTIILÄN YLIVAARAN

POHJAVESISSELVITYS

KITILÄN KUNTA

KITILÄN YLIVAARAN POHJAVESISELVITYS

Projekti **Kittilän Ylivaaran pohjavesiselvitys**
Projekti nro **1510057823**
Vastaanottaja **Kittilän kunta**
Asiakirjatyyppi **Raportti**
Päivämäärä **15.1.2021**
Laatija **Nina Kasurinen**
Tarkastaja **Maija Jylhä-Ollila**

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Pohjavesialue ja vedenottamo	2
3.	Tutkimukset	3
4.	Tutkimustulokset	3
4.1	Maaperäolosuhteet	3
4.2	Pohjaveden pinnankorkeus ja virtaus	4
4.3	Vedenottamon valuma-alue	4
4.4	Yksityiskaivot	4
4.5	Vedenoton kehittäminen	4
4.6	Pohjaveden riskikohteet	5
5.	Kittilän kirkonkylän yleiskaava	5
5.1	Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa	5
5.2	Arvio kaavan vaikutuksista pohjaveteen	6
5.3	Suosituksia asemakaavoitusta varten	7
6.	Yhteenveto	8

LIITTEET

- 1.Vedenottamon suoja-aluepäätös
- 2.Havaintopistekortit
- 3.Yleiskaavaote

PIIRUSTUKSET

- 1.Sijaintikartta
- 2.Hydrogeologinen kartta

1. JOHDANTO

Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa on osoitettu asemakaavoituksella ratkaistavaa rakentamista Yläkittilän alueelle sijoittuvalle Ylivaaran I-luokan pohjavesialueelle, joka sijaitsee kunnan keskustan pohjoispuolella (piirustus 1). Alueella sijaitsee Kittilän vesihuolto-osuuskunnan Ylivaaran vedenottamo. Alueen asemakaavoitusta varten alueen pohjavesiolosuhteet oli tarpeen selvittää, jotta pohjaveden suojelun näkökohdat voidaan kaavoituksessa ottaa riittävästi huomioon asemakaavavaiheessa.

Tässä työssä on selvitetty Ylivaaran pohjavesialueen pohjavesiolosuhteita sekä arvioitu kaavan vaikutuksia pohjaveden laatuun, määrään ja virtauskuvaan Lapin ELY-keskuksen ohjeistuksen (3.4.2020) mukaisesti.

Selvitys perustuu seuraaviin aineistoihin:

Insinööritoimisto Maa ja Vesi 1957: Vesihuoltosuunnitelma (6.8.1957)

Insinööritoimisto Maa ja Vesi 1964: Pohjavesitutkimus (30.4.1964)

Kersalo J. ja Pirinen P. 2009: Suomen maakuntien ilmasto. Ilmatieteenlaitoksen raportteja 2009: 8.

Suunnittelukeskus Oy 1973: Pohjavesitutkimus (8.10.1973)

Suunnittelukeskus Oy 1984: Kirkonkylän pohjavesitutkimus (1.2.1984)

Sekä viranomaistietokantoihin (ympäristöluvut, suoja-aluepäätökset, HERTTA- ja MATTI-tietokannat, öljysäiliörekisteri) ja työn aikana tehtyihin maastotarkasteluihin ja tutkimuksiin.

2. POHJAVESIALUE JA VEDENOTTAMO

Kittilän Ylivaaran pohjavesialue on Kittilän kunnan keskustan pohjoispuolella sijaitseva vedenhankintaa varten tärkeäksi luokiteltu I-luokan pohjavesialue (piirustus 2). Pohjavesimuodostuma on syntynyt laaja-alaiseen deltamaiseen kerrostumaan, Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 2,11 km², josta varsinaisen pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 0,94 km². Lapin ELY-keskus on arvioinut muodostuvan pohjaveden määräksi 600 m³/vrk.

Pohjavesialue rajautuu pohjoisessa ja idässä Aakenusjokeen, jonka pinnankorkeutta on nostettu padolla vuonna 1997. Kittilän vesihuolto-osuuskunnalta saaduista pohjaveden havaintosarjoista nähdään, että joen patoaminen on nostanut Ylivaaran vedenottamon läheisyydessä pohjaveden pintaa keskimäärin noin yhden metrin. Muilta alueilta ei ole saatavilla riittävän kattavia pohjaveden pinnankorkeuden havaintosarjoja ennen ja jälkeen joen patoamisen.

Ylivaaran vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen itäosassa (piirustus 2). Vedenotto alueella on aloitettu vuonna 1960. Vedenottamolla on voimassa Pohjois-Suomen vesioikeuden vuonna 1965 myöntämä lupa (Dnro. I/486/H-64) sekä vuonna 1975 määrätyt suoja-alueet (Dnro. II/2070/D-73/9b) (liite 1). Alun perin vedenotto on tapahtunut lähempänä Levintietä sijainneesta kaivosta, mutta riittämättömän antoisuuden takia on rakennettu uusi kaivo vuonna 1965 lähemmäs Aakenusjokea. Vesimäärää on lisätty imeyttämällä tekopohjavettä maaperään. Tekopohjavettä on muodostettu vedenottamolla vuosina 1972-1994. Vanhan ja nykyisen kaivon sekä käytöstä poistetun tekopohjaveden imeytysaltaan sijainnit on esitetty piirustuksessa 2. Vedenottamon vesi on laadultaan hyvää, rauta- ja mangaanipitoisuudet ovat olleet alhaisia.

Tekopohjavettä ryhdyttiin muodostamaan, kun vedenottamon luontainen antoisuus ei riittänyt veden saantiin. Vedenottamon luontaiseksi antoisuudeksi arvioidaan 500 m³/vrk (mm. Suunnittelukeskus 1983) ja tekopohjavesitoiminnalla vettä on saatu käyttöön 700-800 m³/vrk. Nämä antoisuusarviot on tehty ennen Aakenusjoen patoamista korkeammalle tasolle.

Vedenottamon antoisuuden rajallisuus viittaa siihen, ettei ottamalla tapahdu merkittävää rantaimetyymistä Aakenusjoesta, vaan kaivon ja joen välillä olevat maakerrokset ovat vettä huonosti läpäiseviä.

Vaaratien vedenottamon avaamisen jälkeen vuonna 1994 ei tekopohjaveden imeyttämiseksi Ylivaaran vedenottamolla ole enää ollut tarvetta. Ennen Vaaratien vedenottamon avaamista vedenoton keskiarvo Ylivaarassa oli ollut noin 700-800 m³/vrk, josta noin kolmasosa oli tekopohjavettä (Suunnittelukeskus 1983). Viime vuosina vuorokausittaisen vedenoton keskiarvo on vaihdellut 200-300 m³/vrk välillä. Vedenotto on yleensä suurimmillaan vuodenvaihteessa ja kevätseisongin aikaan, jolloin ottamolta johdetaan vettä myös Leville.

3. TUTKIMUKSET

Taustatiedot maaperä- ja pohjavesiolosuhteista selvitettiin aikaisemmista pohjavesitutkimuksista.

Alueelle tehtiin maaperäkairaus ja pohjavesiputken (PEH 52 mm) asennus viiteen pisteeseen HP1, HP2, HP3, HP4 ja HP5 ELY-keskuksen laatiman tutkimussuunnitelman mukaisesti (piirustus 2, liite 2). Kairaus tehtiin raskaalla porauskalustolla määräsyytyteen ja kairauksen yhteydessä tunnistettiin maalajit aistinvaraisesti. Tutkimuspisteiden sijainti paikannettiin GPS:llä ETRS-TM35FIN koordinaatistoon ja korkeusjärjestelmään N2000.

Kairaustyön, mittaukset ja havaintoputkien asennuksen suoritti Road Consulting Oy.

Yksityiset likakaivot kartoitettiin vesihuoltolaitoksen viemärikarttojen ja puhelinkyselyiden perusteella. Öljylämmitystiedot pyydettiin pelastuslaitoksen öljysäiliörekisteristä. Mahdolliset pilaantuneet maa-alueet selvitettiin kunnan tiedoista ja MATTI-rekisteristä. Olemassa olevat muut riskitoiminnot selvitettiin kunnan ympäristölupa- ja maa-ainesviranomaisilta saatavan aineiston perusteella.

Alueelle tehtiin maastokatselmuksia 9.9.2020 ja 10.9.2020, joissa riskikartoitustiedot varmistettiin ja kairauspisteet merkittiin maastoon. Maastokatselmuksen yhteydessä tarkastettiin myös alueelta HERTTA-tietokantaan merkityt vanhat havaintoputket (KP33, KP35 ja 468F), joita ei katselmuksen yhteydessä maastosta löytynyt. Aikaisemmat havainnot ko. putkista ovat vuodelta 1983.

4. TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Maaperäolosuhteet

Pohjavesialueella on tehty laajamittaisia kairauksia vuosina 1972-1983 (Suunnittelukeskus 1973 ja Suunnittelukeskus 1984), jossa on pyritty löytämään uusia tekopohjaveden imeytyspaikkoja vedenottamon toiminnan tehostamiseksi. Vedenottamon ja imeytysaltaan ympäristöön ja altaan länsipuolelle on kairattu noin 20-30 kairauspistettä, aluetta pitkiä halkovan Levintien länsipuolelle 12 pistettä ja lisäksi alueella on ollut 11 pohjaveden havaintoputkea (piirustus 2). Hyvin vettä johtavat hiekka- ja sorakerrokset ovat Levintien itäpuolella vedenottamon ympäristössä 7-12 m paksuja ja niiden alla on tiivis moreenikerros. Pohjavedellä kyllästyneen vettä johtavan hiekka- ja sorakerroksen paksuus on tyypillisesti 5-9 m.

Levintien länsipuolella maaperä on moreenia ja silttiä sekä silttistä hiekkaa (Suunnittelukeskus 1983). Pohjoisimmissa kairauspisteissä Myllykosken lähellä moreenikerroksen päällä on 2-3 m hiekka- ja sorakerros. Alueella ei kairausten perusteella ole hyvin vettä johtavia vedenottoon

soveltuvia kerroksia. 300-350 m itään ja pohjoiseen (pisteet 1-15) vettä johtavat kerrokset ovat matalammat, 3-5 m syvyydelle maan pinnasta. Vettä läpäisevien kerrosten alla on hiekkaista ja kivistä moreenia.

Tätä selvitystä varten tehdyt tutkimukset tukevat alueella aikaisemmin tehtyjen maaperäkairausten tuloksia. Levintien länsipuolella pohjavesialueen pohjois- ja keskiosassa on kivisen moreenin päällä 0,6-3 m paksuinen hiekkainen sorakerros (liite 2). Levintien itäpuolella pohjois- ja keskiosissa kivisen moreenin päällä on 2-4 m vahvuinen hiekka- tai hiekkainen sorakerros. Pohjoisosan tutkimuspiste on vanhalla maanottoalueella. Alueen eteläosa on kairaustulosten perusteella hiekkaa 5 m syvyyteen saakka.

4.2 Pohjaveden pinnankorkeus ja virtaus

Pohjaveden pinnankorkeus on Levintien länsipuolella tasossa +180...+182 mpy ja itäpuolella tasossa +176...+178 mpy. Levintien länsipuolella pohjavedenpinta on asennetuissa uusissa havaintoputkissa 1-3 m syvyydessä maanpinnasta ja itäpuolella 1-4 m syvyydessä (liite 2).

Pohjaveden virtauksen pääsuunta pohjavesialueen pohjoisosassa on itään ja etelässä itään tai kaakkoon kohti Aakenusjokea. Pohjavesialueen pohjoisimmassa reunassa pohjavesi purkautuu todennäköisesti vähäisissä määrin jokeen suoraan pohjavesialueen pohjoispuolelle.

Vuonna 1983 tekopohjaveden muodostamisen laajentamiseen tähtäävässä imeytyskokeessa pohjaveden virtausnopeudeksi mitattiin suolaliuoksen kulkeutumisen nopeuden perusteella imeytysaltaan ja vedenottamon välillä 52 m/vrk eli 3 vrk (Suunnittelukeskus 1983). Suolaliuos on kuitenkin puhdasta pohjavettä tiheämpää eikä kulkeudu aivan samalla tavoin kuin tavallinen pohjavesi, joten keskimääräinen pohjaveden virtaus on alueella hitaampaa. Lisäksi ilman tekopohjaveden imeytystä pohjaveden virtaus on luontaisesti hitaampaa.

4.3 Vedenottamon valuma-alue

Ylivaaran vedenottamon valuma-alueen laajuutta on arvioitu suoja-alueen laatimisvaiheessa, jossa oletettu valuma-alue on rajattu vedenottamon kaukosuojavyöhykkeeksi (piirustus 2). Vedenottamon luontaisen antoisuuden perusteella valuma-alue on todennäköisesti kaukosuojavyöhykettä hieman pienempi (Ramboll 2020, piirustus 2). Pohjavesimuodostuma ei rajaudu teräväpiirteisiin kalliokynnyksiin, vaan vaihettuu länsireunassa hienompiin maakerroksiin, jonka vuoksi erityisesti länsireunan valuma-alueen määrittämiseen liittyy epävarmuuksia ja eri arvioissa (pohjavesialueraja, kaukosuojavyöhyke, arvio valuma-alueesta tähän selvitykseen).

4.4 Yksityiskaivot

Kaikki pohjavesialueella sijaitsevat kiinteistöt ovat liittyneet vesijohtoverkostoon.

4.5 Vedenoton kehittäminen

Olemassa olevan kohtalaisen laajan tutkimusaineiston perusteella nykyinen vedenottamo on hyvällä sijainnilla Ylivaaran pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden käyttöönottamiseksi.

Ottamolta ei kuitenkaan saada käyttöön pohjavesialueen eteläosassa muodostuvaa pohjavettä, jonka vesimäärä on arviolta 200-500 m³/vrk. Mahdollinen kaivonpaikka pohjavesialueen eteläpäässä voisi olla Pääskylänniemen Palvelutaloalue, mutta tällä alueella on asutusta ja pohjaveden laatua vaarantavia riskikohteita. Pohjaveden laatua alueella ei ole tutkittu.

4.6 Pohjaveden riskikohteet

Ylivaaran pohjavesialueella kaikki kiinteistöt ovat liittyneet Kittilän Vesihuolto-osuuskunnan vesi- ja viemäriverkostoon eikä alueella ole yksityisiä jätevesikaivoja. Jätevedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle puhdistettavaksi.

Lapin pelastuslaitoksen öljysäiliörekisterin mukaan varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella on kaksi öljysäiliötä osoitteissa Palontie 4 ja Palontie 6. Pohjavesialueen rajalla alueen eteläosassa on kolmas öljysäiliö osoitteessa Mellantie 2. Kaikki rekisteröidyt öljysäiliöt sijaitsevat pohjavesialueen eteläosassa, yli 0,5 km etäisyydellä vedenottamosta (piirustus 2).

ELY-keskusten ylläpitämään MATTI-rekisteriin (maaperän tilan tietojärjestelmä) on Ylivaaran pohjavesialueelle merkitty yksi selvityskohde (ID 20006142) (piirustus 2). Kyseessä on entinen kyläkauppa, jonka yhteydessä on ollut pienimuotoista polttonesteiden jakelua tynnyreistä. Kohteen toiminta on loppunut 70-luvulla, eikä kohteen maaperän tilaa ole tutkittu tämän jälkeen. Pohjavesialueen ulkopuolella rajan välittömässä läheisyydessä on toinen MATTI-kohde (ID 20001371), jossa on suoritettu pilaantuneen maaperän kunnostustoimenpiteitä. Kohde on entinen tielaitoksen varikko. Kohteen pohjavedessä on todettu öljyhiilivetyjä sekä kohonneita kloridipitoisuuksia ennen kunnostustoimenpiteitä. Pohjaveden haitta-ainepitoisuudet laskivat merkittävästi maaperän puhdistuksen jälkeen.

Pohjavesialueella ei ole ympäristölupaa vaativaa toimintaa eikä voimassa olevia maa-aineslupia. Alueen pohjoisosassa on aikaisemmin otettu maa-ainesta laajoilta alueilta Levintien itä- ja länsipuolilta. Osa maanotosta on ulottunut pohjavedenpinnankorkeuden alapuolelle.

5. KITILÄN KIRKONKYLÄN YLEISKAAVA

Kittilän kirkonkylän yleiskaavassa vedenottamon arvioidulle valuma-alueelle sijoittuu viher- ja virkistysalueita, suojaviheralueita ja maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (V, VR, EV-1, M) (liite 3).

Vedenottamon valuma-alueella on myös erillispientalojen korttelialue ja pientalovaltainen asuinalue (AO, AP), joka on pääasiassa väljästi rakennettua omakotiasumista. Kaava mahdollistaa vähäisen asuinrakentamisen lisäyksen. Vedenottamon lähisuojavyöhykkeelle, jolla sijaitsee muun muassa vedenottamo, ei ole osoitettu uutta rakentamista.

Uudet merkittävät toiminnot yleiskaavassa ovat pohjavesialueelle sijoittuva palvelujen alue, joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle (P) sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden ja/tai palveluiden alue, joka on tarkoitettu tilaa vievälle kaupalle (TY/P) pohjavesialueen luoteiskulmassa (piirustus 2, liite 3). P-alueen pinta-ala pohjavesialueella on noin 0,15 km² ja se sijoittuu vedenottamolta 0,63-1,1 km etäisyydelle, ja TY/P-alueen pinta-ala pohjavesialueella on 0,07 km² ja se sijoittuu vedenottamolta 0,76-1 km etäisyydelle.

Kittilän kirkonkylän osayleiskaavassa pohjavesialueen eteläosaan ei ole esitetty merkittäviä uusia toimintoja, joilla olisi olennaista merkitystä pohjavesialueen vedenhankintakelpoisuudelle.

5.1 Pohjaveden huomioiminen maankäytön suunnittelussa

Pohjavesialueelle rakennettaessa maankäytöllä on seuraavia tavoitteita pohjavesimuodostuman turvaamiseksi:

- Pohjaveden käyttöönottoon soveltuvat alueet tunnistetaan ja varataan vedenotolle. Vedenottamopaikkojen ympäristö (tyypillisesti 300-500 m etäisyys) rauhoitetaan

rakentamiselta ja jätetään mahdollisimman luonnontilaiseksi, esimerkiksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi tai virkistysalueeksi

- Pohjaveden muodostuminen turvataan siten, että päällystettyä pinta-alaa tulee pohjavesialueelle mahdollisimman vähän. Hulevedet imeytetään maaperään, mikäli ne arvioidaan riittävän puhtaksi, jotta ne eivät aiheuta pohjaveden pilaantumiskä. Suomessa ei ole määritetty laissa minkä tyyppiset hulevedet ovat riittävän puhtaita imeytettäväksi pohjavesialueelle, jonka vuoksi tämä ratkaistaan käytännössä tapauskohtaisesti kaavassa.
- Rakentaminen ei saa aiheuttaa tarpeetonta pohjaveden purkautumista esimerkiksi ojituksen kautta.
- Pohjavesialueelle ei sijoiteta sellaista toimintaa, joka voi vaarantaa pohjaveden laadun, esimerkiksi kemikaalivarastoja, suuria suolattavia teitä tai vastaavia kohteita.

5.2 Arvio kaavan vaikutuksista pohjaveteen

V, VR, EV-1, M alueet vedenottamon valuma-alueella eivät vaikuta pohjaveden määrään tai laatuun, lukuun ottamatta peltoviljelyn ja viheralueiden lannoitteita tai torjuntakemikaaleja, mikäli niitä käytetään. Pohjavesialueen maa- ja metsätalousvaltaisella alueella ei ole peltoviljelyä. Kaava mahdollistaa vähäisen asuinrakentamisen lisäyksen (AO, AP). Vähäinen täydennysrakentaminen ei ole pohjaveden suojelun kannalta merkityksellistä.

P ja TY/P – tyyppien maankäytössä päällystettyjen (asfaltoitujen) piha-alueiden ja rakennusten pinta-ala on suuri, tyypillisesti 60-90% maa-alueen kokonaispinta-alasta, mikä vähentää pohjaveden muodostumista. Mikäli pohjavesialueen pohjoisosaan suunniteltujen uusien alueiden kaikkien päällystettyjen alueiden vedet johdettaisiin pois pohjavesialueelta, rakentaminen vähentäisi pohjaveden muodostumista laskennallisesti 85-130 m³/vrk (taulukko 1). Suunnitellut alueet sijoittuvat ainakin osittain vedenottamon valuma-alueelle, joten tällä voi olla merkitystä vedenottamon antoisuuteen.

Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi alueen hulevesiä tulee pyrkiä imeyttämään maaperään. Puhtaat kattovedet voidaan johtaa maaperään esimerkiksi imeytyskaivojen kautta. Parkki- ja katualueiden hulevesissä voi esiintyä pieniä määriä epäpuhtauksia, kuten raskasmetalleja ja mahdollisesti ajoittain pieniä määriä polttoaineita. Nämä aineet ovat pääosin maaperän pintaosiin tehokkaasti pidättyviä. Ottaen huomioon pitkän etäisyyden vedenottamolle (vähimmillään 630 m), voidaan myös pääosa katu- ja parkkialueiden vesistä imeyttää maaperään hulevesien imeytysrakenteiden kautta.

Lumien sulamisjaksoilla ja rankkasateista kaikkia vesiä ei voida imeyttää imeytysrakenteiden kautta, mutta tällä ei ole olennaista merkitystä pohjaveden muodostumisen turvaamiselle.

Taulukko 1. Pohjavesialueen pohjoispäähän suunniteltujen P ja TY/P-alueiden vaikutus pohjaveden muodostumismääriin eri suunnitteluvaihtoehdoilla. Laskelmassa on arvioitu vuosisadannaksi 550 mm ja pohjaveden imeytymiskertoimeksi 0,6 pohjaveden muodostumisalueella ja 0,3 muodostumisalueen ulkopuolella.

Alue		P	TY/P
Perustiedot alueesta			
Pinta-ala pohjavesialueella yhteensä	m2	148259	73828
Pinta-ala pohjaveden muodostumisalueella	m2	83744	8425
Pinta-ala pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella	m2	64515	65403
Pohjaveden muodostumismäärä pohjaveden muodostumisalueella	m3/vrk	76	8
Pohjaveden muodostumismäärä muualla pohjavesialueella	m3/vrk	29	30
Pohjaveden muodostumismäärä yhteensä pohjavesialueella	m3/vrk	105	37
Pohjaveden muodostumisen vähentyminen rakentamisen johdosta eri vaihtoehdoilla			
Päällystetyn osuus 60%, kaikki hulevedet johdetaan pois	m3/vrk	63	22
Päällystetyn osuus 90%, kaikki hulevedet johdetaan pois	m3/vrk	94	33
Päällystetyn osuus 60%, kattovedet (30% alasta) imeytetään, muut vedet johdetaan pois	m3/vrk	31	11
Päällystetyn osuus 90%, kattovedet (45% alasta) imeytetään, muut vedet johdetaan pois	m3/vrk	47	17

5.3 Suosituksia asemakaavoitusta varten

- Pohjavesialueella on kielletty sellainen toimenpide tai rakennelman käyttäminen, josta voisi aiheutua vesilain 3 luvun 2 §:n tarkoittaman muutoksen pohjaveden laadussa tai määrässä sekä ympäristönsuojelulain 17 §:n (pohjaveden pilaamiskielto) ja 16 §:n (maaperän pilaamiskielto) tarkoittamia seurauksia. Esimerkiksi pohjaveden kuivatuspumpusta vaativa maanalainen rakentaminen, laajamittainen hulevesien poisjohtaminen päällystetyiltä alueilta, nestemäisten tai vesiliukoisten kiinteiden kemikaalien varastointi tai suurimittakaavainen välivarastointi.
- Vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ei sijoiteta maalämpökaivoja.
- Alueen hulevesien johtamisesta tulee laatia erillinen suunnitelma. Puhtaat katto- ja hulevedet tulee imeyttää sellaisilla alueilla, joilla pohjamaa on vettä läpäisevää. P ja TY/P-alueiden päällystettyjen piha- ja parkkialueiden vedet imeytetään pohjaveden

muodostumisalueelta maaperään erikseen mitoitettavien viherrakenteiden kautta. Lastaus, purku- ja väliavarastointialueet, joissa hulevesiin voi joutua haitallisia aineita, on sijoitettava ensisijaisesti pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolelle, ja hulevedet on johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle. Hulevesien johtamisen suunnittelussa on arvioitava mahdollisten sammutusvesien vaikutus onnettomuustilanteessa.

- Rakentamisen yhteydessä pohjaveden pintaa ei saa alentaa pysyvästi ja rakentamisessa tulee käyttää puhtaita kivennäismaita, kuten soraa ja hiekkaa. Savea ei tule käyttää pohjavesialueella.
- Alueelle ei saa sijoittaa öljynjalostamotuotteiden, näihin verrattavien kemikaalien tai muiden pohjavedelle vaarallisten aineiden myyntivarastoja, jakelupaikkoja tai johtoja, eikä näitä aineita lukuun ottamatta rakennusten lämmityksessä ja koneiden ja laitteiden kunnossapidossa välttämättömiä öljyjalosteita.
- Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle vesitiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn suurin määrä. Rakenteet on suunniteltava sellaisiksi, että säiliöiden tiiviyttä voidaan jatkuvasti tarkkailla.
- Alueen suunnittelussa on huomioitava Kittilän kirkonkylän vedenottamon suoja-aluepäätöksen mukaiset määräykset (liitteenä 2) sekä kunnan ympäristönsuojelumääräykset.

6. YHTEENVETO

Kittilän kirkonkylän yleiskaavan toteuttamista varten tehtiin erilliselvitys pohjavesiolosuhteista Ylivaaran pohjavesialueella. Selvitys tehtiin Lapin ELY-keskuksen ohjeistuksen (3.4.2020) mukaisesti. Työssä tarkennettiin alueen pohjavesiolosuhteita muun muassa tekemällä maaperäkairaus viiteen pisteeseen. Näihin pisteisiin asennettiin myös pohjaveden havaintoputket.

Kaavan mahdollistamat uudet P ja TY- alueet sijoittuvat Kittilän käytössä olevan vedenottamon valuma-alueelle, vähimmillään 630 m etäisyydelle vedenottamolta. P ja TY-alueet eivät sijoitu mahdollisten tulevien vedenottoaikkojen kohdalle, koska ne sijaitsevat valuma-alueen yläosassa.

Lausunnossa on annettu hulevesiä ja kemikaalien varastointia koskevia ehdotuksia kaavamääräyksistä, joiden tarkoitus on turvata pohjavesialueella muodostuvan pohjaveden määrää ja laatua P ja TY-alueilla.

LIITE 1. VEDENOTTAMON SUOJA-ALUEPÄÄTÖS (Dnro. II/2070/D-73/9b)

Jäljennös.

DN:o II/2070/D-73/9b.

N:o 29/75/II.

POHJOIS-SUOMEN VESIOIKEUDEN PÄÄTÖS

Kittilän kunnan hakemukseen, joka

koskee suoja-alueen määräämistä Kit-

tilän kirkonkylän pohjavedenottamol-

le Kittilän kunnassa. Annettu Oulus-

sa huhtikuun 15 päivänä 1975.

16.4.1975

23/500/100/1975

Asiakirjoista saadaan tietää seuraavaa:

Kittilän kunta on vesioikeuteen lokakuun 15 päivänä 1973 saapuneessa hakemuksessa pyytänyt hakemuksen oheen liitetyissä suunnitelmissa esitetyn alueen määräämistä Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamon suoja-alueeksi suunnitelmissa esitetyin käyttörajoituksin.

Vesioikeus on lokakuun 18 päivänä 1973 määrännyt hakemuksen käsiteltäväksi katselmustoimituksessa ja pyytänyt vesihallitusta määräämään toimitusta varten toimitusinsinöörin. Vesihallitus on joulukuun 12 päivänä 1973 määrännyt toimitusinsinööriksi diplomi-insinööri Urpo Alatalon.

Vedenottamo, jolle suoja-alueen määräämistä on haettu, sijaitsee Kittilän kirkonkylältä pohjoiseen menevän kantatien n:o 79 itäpuolella noin 450 metrin, etäisyydellä tiestä Aakenusjoen länsipuolella ja noin 3,0 - 3,5 km:n etäisyydellä kirkonkylän keskustasta. Hakemuksessa ehdotetun suoja-alueen kokonaispinta-ala on noin 102 ha ja se rajoittuu pohjoisessa ja idässä Aakenusjokeen. Lännessä suoja-alue ulottuu noin 1 km:n etäisyydelle ja etelässä noin 0,6 km:n etäisyydelle vedenottamosta. Esityksen mukaan vedenottamolle muodostetaan vedenottamoalueen lisäksi lähi- ja kaukosuojavyöhykkeet. Suoja-alueen pohjois- ja

Maksuitta.

Lapin vesipiirin vesitoimisto.

länsiossa on asumatonta metsämaastoa. Eteläosassa on asutusta. Kantatie n:o 79 kulkee ehdotetun suoja-alueen halki.

Vedenottamo käsittää halkaisijaltaan 3 metrin suuruisen ja 8,30 metrin syvyisen uppokaivon ja pumppaamon. Pumppaamorakennuksessa olevilla kahdella teholtaan 1500 l/min. x 55 m pumpulla vesi pumpattiin kaivosta painesäiliöihin ja niistä edelleen kulutukseen. Maastotutkimusten perusteella oli valuma-alueeksi, jolta vettä vedenottamolle kerääntyi, arvioitu noin 1,5 km².

Suoja-alueen maaperä on pintaosastaan pääasiallisesti hiekkaa ja soraa. Alueen länsiosassa on luode - kaakkoissuuntainen harjumuodostuma, jolta maasto viettää loivasti vedenottamo kohti. Aivan vedenottamon ympäristössä hiekka- ja sorakerros ulottuu 7 - 12 m syvyyteen ja vedenottamosta länteen olevissa sorakuopissa, joissa soraa on otettu pohjavedenpinnan tasoon, jäljellä olevan sorakerroksen paksuus vaihtelee 2,4 - 3,2 m välillä. Hiekka - sorakerroksen alla on hiekkaista tai hietaista moreenia. Suoritettujen selvitysten mukaan pohjaveden virtaus tapahtuu pääasiassa vedenottamon länsipuolella olevilta sora-alueilta.

Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamosta saadaan hyvälaatuista pohjavettä keskimäärin n. 500 m³/vrk ja vesimäärää voidaan lisätä muodostamalla tekopohjavettä. Vettä käytetään asutuksen, sosiaali-, opetus- ja liiketoiminnan talousvetenä. Ennusteiden mukaan vedentarve lähimpinä vuosikymmeninä tulee kehittymään seuraavasti:

Vuosi	1972	1980	1990	2000
Laitoksen AVL	2150	2400	3600	4900
Ominaiskulutus l/as. vrk.	180	190	220	240

(Keskim.kulutus vrk:ssa) m³/vrk 390 460 790 1100

Tehtyjen pohjavesitutkimusten mukaan pohjaveden saantimahdollisuudet Kittilän kirkonkylän lähiympäristössä ovat rajoitetut. Otettavissa olevan vesimäärän, veden laadun sekä sijaintinsa vuoksi kirkonkylän vedenottamalla on tärkeä merkitys Kittilän kirkonkylälle. Pohjaveden muodostumisalueella pintamaalajit ovat suurimmaksi osaksi helposti vettä johtavia hiekkamaalajeja. Alueella on suuria soranottoalueita, joilta soraa on otettu pohjavesipintaan saakka. Edelleen pohjaveden muodostumisalueella on verrattain runsaasti viemäröimätöntä asutusta, öljysäiliöitä ja karjarakennuksia, jotka saattavat aiheuttaa kunnostamattomina pohjaveden likaantumista. Näistä syistä suoja-alueen muodostamista ja sille asetettavia käyttörajoituksia on pidettävä yleisen edun mukaisina ja tärkeän tarpeen vaatimina.

Vedenottamoalueen pinta-ala on suunnitelman mukaan noin 1 ha. Vedenottamoalueen ympärillä olevan ensimmäisen suoja-aluevyöhykkeen lähisuojavaiohykkeen pinta-alaksi on esitetty noin 45 ha. Mitoitusperusteena on käytetty 50 - 60 vuorokauden virtausaikaa lähisuojavaiohykkeen ulkorajalta vedenottamolle. Lähisuojavaiohykettä ympäröivän kaukosuojavaiohykkeen pinta-ala on suunnitelman mukaan noin 56 ha. Koko suoja-alue käsittäisi noin 102 ha.

Yrityksen toteuttaminen ei vaikuta haitallisesti vesiliikenteeseen, uittoon, kalastukseen, vedensaantiin, vesivoiman hyväksikäyttöön eikä vesialueisiin. Maa-alueisiin, rakennelmiin, laitteisiin ja niiden käyttöön kohdistuvat vaikutukset jäivät toimitusinsinöörin käsityksen mukaan niinkään vähäisiksi, mikäli lähisuojavaiohykettä pienennettiin siten, kuin katsel-

muskirjassa ja toimitusmiesten lausunnossa esitettiin. Pienentämisestä huolimatta jäi lähisuojavaoähykkeen rajalta toimitusinsinöörin käsityksen mukaan riittävän pitkä matka vedenottamolle, eivätkä lähisuojavaoähykkeelle esitetyt käyttörajoitukset pienennyksen jälkeen enää aiheuttaneet tuntuvia haittoja. Pienentämisen jälkeen lähisuojavaoähykkeen pinta-ala oli noin 30 ha ja kaukosuojavaoähykkeen noin 72 ha.

Toimitusinsinööri on yhdessä uskottujen miesten kanssa aloittanut katselmustoimituksen Kittilän kunnassa tammikuun 29 päivänä 1974 pidetyllä säädetyllä tavalla kuulutetulla alkukokouksella. Jäljennöksen tarkastetusta suunnitelmasta ja katselmuskirjasta oltua yleisesti nähtävänä Kittilän kunnan vesilautakunnassa marraskuun 1 päivästä 1974 alkaen katselmuskokoukseen saakka katselmustoimitus on päätetty marraskuun 14 päivänä 1974 Kittilän kunnassa pidettyyn katselmuskokoukseen. Edellämainittujen asiakirjojen nähtävänäoloa ja katselmuskokouksen pitämistä koskeva kuulutus on ollut julkipantuna Kittilän kunnan ilmoitustaululla lokakuun 17 päivästä marraskuun 14 päivään 1974.

Joulukuun 19 päivänä 1974 päivätyssä lausunnossaan, joka on kuulutettuna ollut yleisesti nähtävänä joulukuun 17 päivästä 1974 tammikuun 13 päivään 1975 Kittilän kunnantoimistossa, toimitusmiehet esittävät, että suoja-alue määrättäisiin suunnittelukeskus Oy:n piirustusten 8218,3420,2 ja 3 osoittamaan paikkaan siten, että lähi- ja kaukosuojavaoähykkeen välinen raja määrättäisiin katselmustoimituksessa piirustuksiin tehtyjen korjausten mukaan. Suoja-alueen käyttöä koskeviksi rajoituksiksi toimitusmiehet ovat esittäneet muun muassa, ettei suoja-alueella soraa, hiekkaa tai muuta rakennusmaata otettaessa saa jättää pysyviä avoimia kuoppia tai kaivantoja, jotka ulottuvat ylimpään

pohjavesipintaan saakka ja että alueella jo mahdollisesti olevat tällaiset kuopat ja kaivannot on peitettävä tähän tarkoitukseen sopivalla maa-aineella.

Toimitusmiesten lausunnon johdosta ei määräaikana ole tehty muistutuksia.

Vesihallitus ja metsähallitus ovat määräaikana ilmoittaneet, ettei niillä ole huomauttamista toimitusmiesten lausunnon johdosta.

Merkitään, että vesioikeus on lokakuun 12 päivänä 1965 antamallaan päätöksellä n:o 58/65/I myöntänyt Kittilän vesihuolto-osuuskunnalle luvan pohjavedenottamon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen metsähallituksen hallinnassa olevalta maalta ja samoin osuuskunnan omistamalta tilalta RN:o 29⁹ Kittilän kunnan Kittilän kylässä päätöksestä tarkemmin ilmenevin ehdoin.

V e s i o i k e u s on tutkinut tämän asian; ja koska asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan suoja-alueen määrittäminen Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamolle on pohjaveden puhtautta säilyttämiseksi pidettävä tarpeellisena, vesioikeus huomioonottaen lisäksi säännökset vesilain 1 luvun 18 ja 22 §:ssä, harkitsee oikeaksi vesilain 9 luvun 20 §:n nojalla määrätä suunnitelman liitteenä olevalle Suunnittelukeskus Oy:n laatimalle kartalle 1:2000 n:o 8218,3420,3 "pohjavedenottamo, maanomistus suoja-alueella." /30.05.1973, täydennetty 17.06.1974, siten kuin se katselmustoimituksessa osittain on korjattu, rajoitetut alueet Kittilän kirkonkylän pohjavedenottamon suoja-alueeksi. Lisäksi vesioikeus määrää:

1) Kaukosuojavyöhykkeelle, joka sijaitsee seuraavien kiinteistö-

jen alueella:

RN:o	Tilan nimi	Ilmoitettu omistaja
12 ²	Sattanen	Johannes, Toivo, Elsa ja Aarno Ylipalo
12 ³	Valtion maantiealue	
12 ⁴	-"-	
12 ⁶	Nilikoski	Kittilän kunta
15 ⁸	Foudila	Suomen valtio
22 ¹	Nikkinen	Eelis Karilan perikunta
22 ²	Uusitalo	Aino ja Artturi Kouri
26 ³	Karikumpu	Aaro Takala
26 ⁵	Niemelä	Toivo Lampela
26 ⁶	Kiiski	Kittilän kunta
26 ⁷	Sinervä	Laura Kaarela
26 ⁸	Puisto	Vilho ja Onni Takala
26 ⁹	Harju	Tapani Yritys
26 ¹⁰	Alanko	Alla Takala
26 ¹¹	Salo	Alla Takala
26 ¹³	Kulma	Kittilän kunta
26 ¹⁵	Vierelä	Matti ja Saara Vierelä
26 ¹⁶	Rinne	Asta Klaus
26 ¹⁷	Rakka	Taimi Niemelä
26 ¹⁸	Raivio	Suomen valtio
26 ²⁰	Kivikuusikko	Vilho Takala
26 ²¹	Takalo	Onni Takala
26 ²²	Pomokarkko	Alla Takala
26 ²³	Haapala	Aira Takala
26 ²⁴	Lehtola	Asta Klaus
26 ²⁵	Ruutitieva	Oiva Takala
29 ²	Mäkelä	Samuel ja Maila Vuollo

29 ³	Kivelä	Martti Ala
29 ⁶	Karila	Akseli ja Aune Vuollo
29 ¹⁴	Ravia	Tellervo Ala sekä Unto Ala
29 ¹⁶	Näremäki	Mauri Vuollo
30 ¹¹	Palo	Johannes Palon perikunta ja Eine Palo
35 ¹	Kulma	Elsa Ylipalo
35 ²	Ylipalo	Johannes Ylipalo,

vahvistetaan seuraavat käyttörajoitukset:

- Soraa, hiekkaa tai muuta rakennusmaata otettaessa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta huomioon ottaen, mitä vesilain 1 luvun 18 ja 22 §:ssä on säädetty.
- Alueelle ei saa rakentaa jätevedenpuhdistamoja ja jäteveden maahan imeyttäminen alueella on kielletty. Alueella olevien kiinteistöjen osalta tulee hakijan huolehtia siitä, että jätevesiä ei pääse imeytymään maakerrostumiin. Alueelle mahdollisesti rakennettavien asuin- ja karjarakennusten jätevedet sekä kiinteät jätteet tulee kerätä tiiviisiin säiliöihin ja kuljettaa suoja-alueen ulkopuolelle tarkoitusta varten varatuille paikoille tai johtaa tiiviissä viemäreissä suoja-alueen ulkopuolelle siellä erikseen käsiteltäviksi.
- Uusia navettoja ei saa rakentaa ilman asianmukaisia suojarakenteita. Lantalat on varustettava vesitiiviillä lattioilla sekä virtsakaivoilla.
- Hautausmaiden ja kaatopaikkojen perustaminen alueelle on kielletty.
- Uusia lämmitysöljysäiliöitä ei sallita ellei niitä suojata asianmukaisesti. Säiliöt on sijoitettava tiiviisiin betoni tms. kaukaloihin. Käytössä jo olevat säiliöt tulee tarkastaa ja tar-

vittaessa kunnostaa asianmukaisella tavalla.

- Öljytuotteiden, tiesuolujen, myrkkyjen, fenolipitoisten aineiden tms. pohjavedelle vaarallisten aineiden varastointi alueella on kielletty.

2) Lähisuojavyyhykkeellä, joka sijaitsee seuraavien kiinteistöjen alueella

RN:o	Tilan nimi	Omistaja
12 ²	Sattanen	Johannes, Toivo, Elsa ja Aaro Ylipalo
26 ¹⁸	Raivio	Suomen valtio
26 ²⁰	Kivikuusikko	Vilho Takala
26 ²¹	Takalo	Onni Takala
26 ²⁵	Ruutitieva	Oiva Takala
29 ⁹	Vetelä	Kittilän vesihuolto-osuuskunta
29 ¹¹	Tippavaara	Kittilän kunta
29 ¹⁵	Vesikulma	Kittilän kunta
29 ¹⁶	Näremäki	Mauri Vuollo
30 ¹¹	Palo	Johannes Palon perikunta sekä Eine Palo,

on edellä kaukosuojavyyhykkeelle vahvistettujen määräysten lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

-Alueelle ei saa ilman vesioikeuden lupaa rakentaa teollisuuslaitoksia eikä asuinrakennuksia.

- Alueella ei sallita leiriytymistä.

- Alueella ei ilman vesioikeuden lupaa sallita sellaista säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, josta likaa tai muuta veden laatuun haitallisesti vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen.

- Alueella ei sallita ilman vesioikeuden lupaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

3) Vedenottamoalueella, joka sijaitsee valtion maalla, on edellä olevien määräysten lisäksi noudatettava seuraavia määräyksiä:

- Vedenottamoalue varataan yksinomaan vedenottamon käyttöön liittyvään toimintaan ja siellä sallitaan vain vedenottamoon kuuluvia laitteita ja rakenteita. Ottamon toimintaan tarvittavien kemikaalien ja hoitoaineiden säilytys on järjestettävä siten, että niiden pääsy maaperään ei ole mahdollista.
- Alueella olevat puut ja pensaat ovat sallittuja, mutta niiden lannoittaminen samoin kuin kemiallisten tuhoeläintorjunta-aineiden käyttö on kielletty.

4) Suoja-alueilla hakijan on lisäksi suoritettava seuraavat suojatoimenpiteet:

- Hakijan on ilmoitettava alueen maanomistajille suoja-alueelle vahvistetuista käyttörajoituksista.
- Suoja-alueella sijaitsevien kiinteistöjen jätehuolto on järjestettävä suoja-aluemääräysten mukaisesti.
- Lämmitysöljy- tms. säiliöt on tarkastettava ja tarvittaessa kunnostettava asianmukaisella tavalla.
- Suojavyöhykettä osoittavat kilvet on asetettava suoja-alueen läpi kulkevien teiden varsille ja suoja-alue on viitoitettava maastoon niin, että sen rajat ovat todettavissa.
- Vedenottamoalue on siistittävä ja aidattava.
- Hakijan tulee tarvittaessa ilmoittaa suoja-alueen kiinteistön omistajille pohjavedenpinnan paikallinen asema.
- Hakijan tulee varautua vahinkotapausten nopeaan ja tehokka-

seen torjuntaan.

5) Mikäli suoja-alueääräyksistä aiheutuu sellainen vahinko, häiriö tai muu edunmenetys, jota tässä päätöksessä ei ole edellytetty, voi vahinkoa kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomainen saattaa asian tämän päätöksen lainvoimaisuuden estämättä vesioikeuden käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilaissa säädetty.

6) Tässä päätöksessä tarkoitetut työt on suoritettava kahden (2) vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi ja on töiden valmistumisesta ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Suomen vesioikeudelle kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa.

Tätä päätöstä siltä osin, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on vesilain 9 luvun 19 §:n 3 momentin ja 20 §:n 2 momentin nojalla noudatettava, vaikka siihen haettaisiinkin muutosta.

Muutosta tähän päätökseen saadaan hakea Korkeimmalta hallinto-oikeudelta valituskirjelmällä, joka valittajan itsensä allekirjoittamana tai varustettuna asiakirjan laatijan nimikirjoituksella sekä ilmoituksin hänen ammatistaan ja kotipaikastaan on liitteineen sekä tämä päätös joko alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä, ensiksi mainitut kaksin kappalein, valittajan itsensä tai laillisesti valtuuttamansa asiamiehen taikka laillisen edustajan välityksellä annettava Pohjois-Suomen vesioikeuden kirjaajankonttoriin viimeistään ennen kello 12 kuudentenkymmenentenä (60) päivänä siitä, kun tämä päätös on julkipanon jälkeen annettu, sanottua

päivää mukaan lukematta eli siis väliin sattuvien lauantain ja pyhäpäivän vuoksi viimeistään maanantaina, kesäkuun 16 päivänä 1975.

Valittaja tai hänen asiamiehensä, joka näyttää valtuutuksen taikka toimeksiannon nojalla olevansa oikeutettu toimimaan valittajan puolesta, saa myöskin lähettää valitusasiakirjat omalla vastuullaan vesioikeudelle maksettuna postilähetyksenä tai lähetin välityksellä. Jos valituskirjat lähetetään postitse, ne on annettava postiin niin ajoissa, että ne ehtivät saapua perille määröpäivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajan on, jollei vapautusta leimaveron suorittamisvelvollisuudesta ole laissa myönnetty, varustettava valituskirja, valtakirja ja jokainen liite, valituksenalaista päätöstä lukuun ottamatta, kaikki erikseen leimamerkeillä 3,50 markan määrään, minkä lisäksi valittajan on aikanaan lunastettava Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ja leimaverolain mukaan siitä suoritettava leimaveroa päätöskappaleen luvun mukaan leimana 12,50 markkaa kultakin arkin lehdeltä sekä sen lisäksi lisäleimana 82 markkaa.

Paikka ja aika edellä mainitut.

Vesioikeuden puolesta:

Vesioikeustuomari

Jukka Hölttä

(1.s.)

Vesioikeuden sihteeri

Lolita Tuomainen

Jäljennöksen oikeaksi todistaa: Oulussa;
Pohjois-Suomen vesioikeudessa huhtikuun 15
päivänä 1975

V i r a l l i s e s t i

Vesioikeuden sihteeri

Lolita Tuomainen
Lolita Tuomainen

LIITE 2. HAVAINTOPISTEKORTIT

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP2	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	2.11.20	3.11.20	5,56	177,55	
Koordinaatit:		X:	7508349,30				
		Y:	410124,52				
		Z:	181,71				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	183,11
Siivilän alapään taso:	176,51
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,40
Jatkoputken pituus:	2,60
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,60

Wmax = 178,01
Wmin = 177,55

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,40	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-4.6	Hk	
Jatkoputken pituus:	2,60	4.6-4.8	HkMr	
		4.8-5.2	Ki	
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	183,11	m
3min	183,11	m
5min	183,11	m
10min	183,11	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP3	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	2.11.20	2.11.20	2,30	175,82	
				3.11.20	2,20	175,92	
Koordinaatit:		X:	7508720,93				
		Y:	410023,54				
		Z:	177,02				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	178,12
Siivilän alapään taso:	172,12
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,10
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	4,00
Kokonaispituus:	6,00

Wmax = 175,92
Wmin = 175,82

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,10	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-2	HkSr	
Jatkoputken pituus:	2,00	2-4.9	HkMr	
		2.6-3.1	Ki	
		4.7-5.4	Ki	
Siiviläosan pituus:	4,00			

Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	178,12	m
3min	178,12	m
5min	178,12	m
10min	178,12	m

POHJAVESIPUTKEN MITTAUS- JA ASENNUSKORTTI

Projekti / Paikka:	Kittilä	Asentaja:	Aleksi Kuusela	HAVAINNOT			
Putken numero:	PVP5	Puhelin:	0401492695	Pvm.	Syvyys putken- päästä	Pohjavesi- pinnan taso	Huom.
Asiakas:							
Puhelin:		Asennus päivä:	3.11.20	3.11.20	1,75	181,65	
				3.11.20	1,74	181,66	
Koordinaatit:		X:	7508701,55				
		Y:	409538,42				
		Z:	182,20				
Koordinaattijärjestelmä:		ETRS-TM35FIN					

TASOTIEDOT JA RAKENNE

Putken yläpään taso:	183,40
Siivilän alapään taso:	179,40
Putkimateriaali:	PEH
Putken halkaisija, mm:	50,00
Siivilän rako, mm:	0,30
Vandaaliputken materiaali:	Teräs
Putki maanpinnasta:	1,20
Jatkoputken pituus:	2,00
Siivilän pituus:	2,00
Kokonaispituus:	4,00

Wmax = 181,66
Wmin = 181,65

Putken kuva/sijainti

Putki maanpinnasta:	1,20	Maalajit		
		Syvyys [m]	Maalaji	
		0-3	HkSr	
Jatkoputken pituus:	2,00	1.2-1.5	Ki	
		1.8-2.3	Ki	
		2.8-3.8	Ki	
Siiviläosan pituus:	2,00			

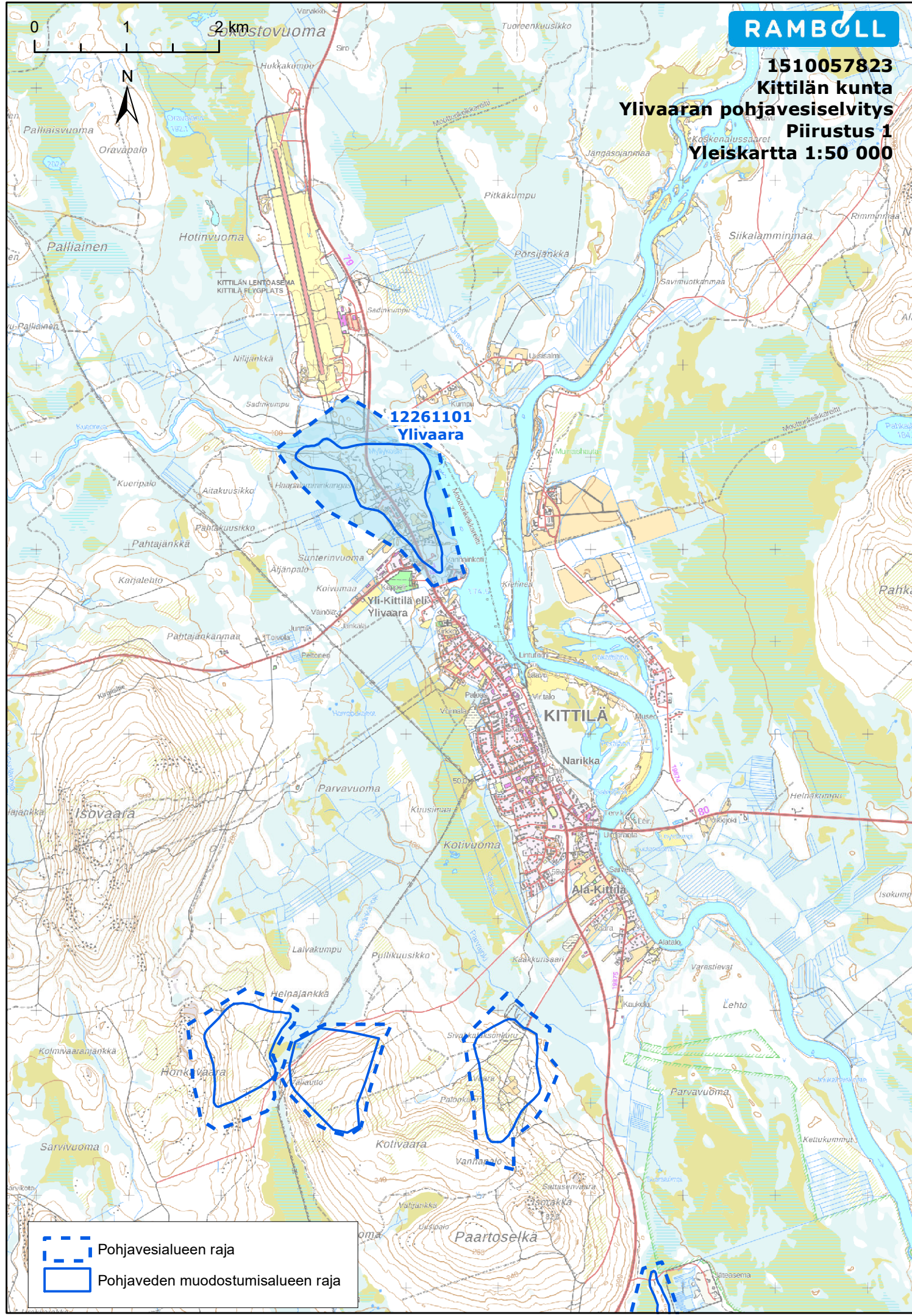
Huomautukset

Maalajit määritetty silmämääräisesti

Toimivuustesti	Vedenpinnan taso	Yksikkö
1min	183,40	m
3min	183,40	m
5min	183,40	m
10min	183,40	m

LIITE 3. YLEISKAAVAOTE

PIIRUSTUS 1. SIJAINTIKARTTA

12261101
Ylivaara

Yli-Kittilä eli
Ylivaara

KITTIÄ

Narikka

Ala-Kittilä

Paartoselkä

- Pohjavesialueen raja
- Pohjaveden muodostumisalueen raja

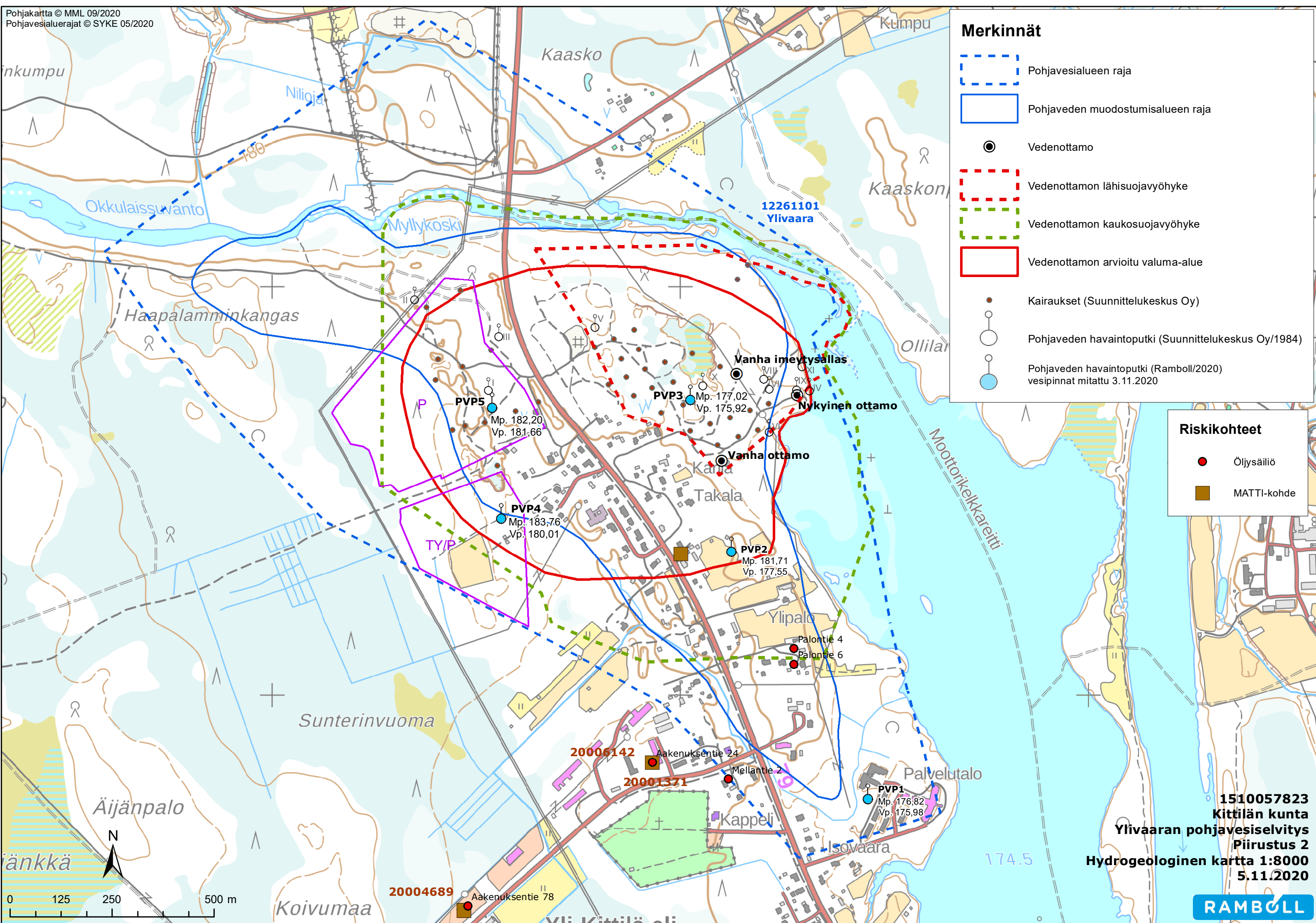
PIIRUSTUS 2. HYDROGEOLOGINEN KARTTA

Merkinnät

- Pohjavesialueen raja
- Pohjaveden muodostumisalueen raja
- Vedenottamo
- Vedenottamon lähisuojavyöhyke
- Vedenottamon kaukosuojavyöhyke
- Vedenottamon arvioitu valuma-alue
- Kairaukset (Suunnittelukeskus Oy)
- Pohjaveden havaintoputki (Suunnittelukeskus Oy/1984)
- Pohjaveden havaintoputki (Ramboll/2020)
vesipinnat mitattu 3.11.2020

Riskikohteet

- Öljysäiliö
- MATTI-kohteet

1510057823
Kittilän kunta
Yli-Kittilän pohjavesiselvitys
Piirustus 2
Hydrogeologinen kartta 1:8000
5.11.2020

Sweco	Y-tunnus. 2661738-3
Projekti	Yläkittilän asemakaavamuutos ja laajennus
Työnumero	23702415
Asiakas	Kittilän kunta
Päiväys	21.3.2023
Tekijä	Maritta Heinilä, Maria Kirveslahti
Dokumenttiviite	Rakennustapaohjeet

Sisältö

1.	Kaava-alueen erityispiirteet	5
1.1	Kaava-alueen sijainti	5
1.2	Maiseman erityispiirteet	5
1.3	Maaperä ja korkeuserot	5
2.	Piha-alueiden jäsentely	6
2.1	Maaston muotoilu	6
2.2	Liittymä	6
2.3	Rakentamisesta vapaat alueet	6
2.4	Lumen varastointi	7
2.5	Melulta suojautuminen	7
2.6	Istutukset	7
2.7	Jätehuolto	8
2.8	Hulevesien käsittely ja tulvavedet	8
3.	Kestävä kehitys	9
3.1	Rakennusten käyttöikä ja korjattavuus	9
3.2	Energjaratkaisut	9
4.	Rakentamisen yleiset laatutavoitteet	10
5.	Rakentaminen Yläkittilän asemakaavan asuinkortteleilla	11
5.1	Julkisivujen jäsentely, materiaalit ja värit	11
5.2	Katon kaltevuus, materiaali, väri	11
5.3	Ikkunat ja ovet	13
5.4	Terassit ja katokset	13

Johdanto

Rakentamistapaohjeiden tarkoitus on edistää laadukkaan, kestävä, viihtyisän ja kerroksellisen asuinalueen luomista Yläkittilän alueelle. Yläkittilän asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuvat korttelit 150–153 ja 602–635 sekä niihin liittyvät liikenne-, suojaviher-, virkistys-, katu- ja maa- ja metsätalousalueet. Asemakaavalla osoitetaan sekä rakennettuja että vielä rakentamattomia asuintontteja AO ja AP-1 sekä teollisuus ja varastointi- (T ja TY-1), liike- ja toimistorakennusten- (K ja KL) ja asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialuetta (AKR-1). Rakentamistapaohjeissa annetaan koko asemakaava-alueella koskevia yleisiä ohjeita sekä materiaali- ja väriohjeet merkittävimmille uusille rakentamisen alueille. Rakentamistapaohjeilla onkin tavoitteena yhtenäistää ja parantaa Yläkittilän asuinalueen yleisilmettä kokonaisuudessaan.

Kaavan teollisuuskortteleille 613 ja 614 sekä uusille tai osittain uusille asuinkortteleille on annettu asemakaavakartalla julkisivumääräykset (ju-1 ja ju-2). Julkisivumääräyksen ohella kaavakartalla on seuraavia rakentamistapaa ohjaavia määräyksiä:

- rakennuksen harjan suuntaa ohjaava viiva
- erilliset rakennusalat asuin- ja talousrakennuksille
- istutettavat alueen osat
- yleismääräykset:
 - T ja TY-1 tonteilla rakennusten harja saa olla enintään +10 m korkeudella ympäröivästä maanpinnasta.
 - AO-tontille saa rakentaa yhden asuinrakennuksen, jossa saa olla enintään kaksi huoneistoa.
 - Rakennus on rakennettava vähintään 4 metrin päähän viereisen tontin rajasta.
 - Rakennukset, pihatiet, autopaikat, tiet, ulkoilureitit ja teknisen huollon verkosto on rakennettava siten, että mahdollisimman vähän rikotaan maanpintaa, muutetaan sen tasoa tai kaadetaan puustoa. Tonteilla leikkaukset ja pengerrykset on toteutettava kivitukimuureilla.
 - Rakentamisessa tulee noudattaa kaavaa varten laadittuja erillisiä rakentamistapaohjeita.
 - Tontilla muodostuvat hulevedet tulee viivyttaa tontilla siten, että viivytyssäiliöiden tai painanteiden mitoitustilavuuden tulee olla yksi kuutiometriä jokaista sataa vettä läpäisemätöntä pintaa kohti ja niiden tulee tyhjentyä 12 - 24 tunnin kuluessaan täyttymisestään ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto.
 - Kestopäällistetyiltä piha-alueilta hulevedet on kerättävä sadevesiviemäröinnillä, joka on varustettava suljettavilla öljyn- ja hiekanerotuskaivoilla. Öljynerottimien tulee täyttää EN-standardin 858 I-luokan vaatimukset. Hulevesien käsittelyssä voidaan käyttää myös ohivirtausjärjestelmää, joka täyttää edellä mainitut vaatimukset.
 - Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien hallinnasta (MRL 103 e §). Alueella ei ole hulevesiverkostoa.

Rakentamistapaohjeet toimivat Kittilän kunnan rakennusvalvonnan apuna rakentamisen ohjauksessa. Rakentajan tulee käydä asiakirjan ohjeet läpi rakennushankkeeseen ryhtyessä.

Rakentamistapaohjeet asetetaan julkisesti nähtäville samanaikaisesti asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kanssa ehdotusvaiheessa, jolloin osallisilla on mahdollisuus toimittaa mielipiteitä ja muistutuksia.

1. Kaava-alueen erityispiirteet

1.1 Kaava-alueen sijainti

Yläkittilä sijaitsee Kittilän kirkonkylän pohjoispuolella. Kaava-alueen läpi kulkevat Levintie ja Aakenuksentie. Idässä alue rajautuu Aakenusjoen ja Ounasjoen yhtymäkohtaan. Omakotiasutus on keskittynyt Levintien varrelle sekä Aakenuksentien pohjoispuolelle, kun taas liike- ja teollisuusrakentaminen on keskittynyt Aakenuksentien Levin risteuksen tuntumaan. Aakenuksentien varrella aluetta halkoo metsäinen suo. Itäisin osa on pääosin rakentamatonta metsää ja tulvaniittyä. Pohjoisessa alue rajautuu metsään. Etelässä suunnittelualueen rajautuu hautausmaan alueeseen, Perävuopajantiehen sekä Levintien varteen ottaen mukaan asuin- ja teollisuusrakennukset.

1.2 Maiseman erityispiirteet

Kittilän kohdalla on Ounasjoessa suvantojakso, missä joki virtaa loivasti kaartuen. Yläkittilän alue sijoittuu Aakenusjoen suiston järvimäisen altaan rannalle. Asutus on muodostunut pääasiassa orgaanisesti teiden varsille. Kaava-alueelle antaa leimallisen piirteen metsäisyys, suunnittelualueen läpikulkeva pohjoiseteläsuuntainen Levintie sekä sen varrelle sijoittunut pientaloasutus. Asutus on tyyliältään vaihtelevaa, sillä se on rakentunut ilman asemakaavaa. Alue on maisemakavaltaan melko sulkeutunutta varsinkin Levintien länsipuolella ja pidemmät näkymät muodostuvat lähinnä Levintien ja Aakenuksentien suuntaisesti. Pienialaiset peltoalueet sijoittuvat pääasiassa rannan ja Levintien väliin rakennuskannan yhteyteen. Rakentuneet alueet ovat maisemakavaltaan avonaisempia. Ounasjoen läheisyys tekee kaava-alueen itäosasta laajalti tulvavaara-aluetta.

1.3 Maaperä ja korkeuserot

Asemakaava-alueen maaperä on lähes kokonaan karkeaa hietaa, hiekkamoreenia sekä alavimmilla alueilla myös saraturvetta. Maasto nousee kohti länttä. Alueella ei ole suuria korkeuseroja.

2. Piha-alueiden jäsentely

2.1 Maaston muotoilu

Rakennussuunnitteluun ryhdyttäessä on hyödynnettävä kunnasta löytyvää pohjatutkimusaineistoa, teetettävä mahdolliset täydentävät pohjatutkimukset tai muutoin selvitettävä perustamisolosuhteet. Suunnittelussa on huomioitava tontin korkotaso ja naapurien korkeusasemat. Perustamiskorkojen suunnittelussa on huomioitava alueen kerran sadassa vuodessa toistuva tulvakorkeus (korkeimmillaan +178,15 mmp N60 järjestelmässä). Rakennukset tulee sopeuttaa nykyisiin maastonmuotoihin välttäen tarpeettomia pengerryksiä ja leikkauksia. Maanpäällisten kellarikerrosten rakentaminen on kielletty. 70 senttimetriä ylittävän sokkelin yläpuolinen osuus tulee verhoilla julkisivun tapaan.

2.2 Liittymä

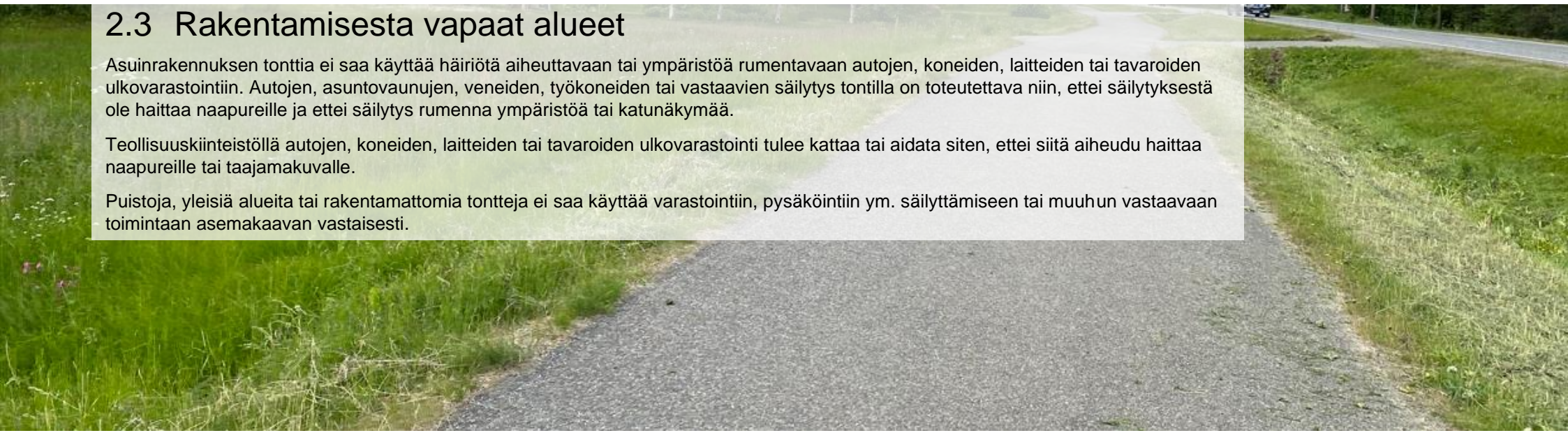
Tonttiliittymän sijaintia suunniteltaessa tulee huomioida asemakaavassa osoitetut liittymänuolet sekä mahdolliset katualueen liittymäkieltoalueet. Myös katuvalaistuksen sijainti tulee huomioida liittymäratkaisun yhteydessä. Ajoneuvoliittymä tontille saa olla leveydeltään enintään 4 metriä. Liikenneturvallisuuden vuoksi autosuoja tulee sijoittaa tontille siten, että sinne ajetaan pihan kautta, eikä suoraan katu- tai liikennealueelta. Auto tulee voida kääntää pihassa.

2.3 Rakentamisesta vapaat alueet

Asuinrakennuksen tonttia ei saa käyttää häiriötä aiheuttavaan tai ympäristöä rumentavaan autojen, koneiden, laitteiden tai tavaroiden ulkovarastointiin. Autojen, asuntovaunujen, veneiden, työkoneiden tai vastaavien säilytys tontilla on toteutettava niin, ettei säilytyksestä ole haittaa naapureille ja ettei säilytys rumenna ympäristöä tai katunäkymää.

Teollisuuskiinteistöllä autojen, koneiden, laitteiden tai tavaroiden ulkovarastointi tulee kattaa tai aidata siten, ettei siitä aiheudu haittaa naapureille tai taajamakuvalle.

Puistoja, yleisiä alueita tai rakentamattomia tontteja ei saa käyttää varastointiin, pysäköintiin ym. säilyttämiseen tai muuhun vastaavaan toimintaan asemakaavan vastaisesti.

2.4 Lumen varastointi

Kiinteistön tulee pihajärjestelyillään huolehtia, että lumen varastointiin omalle tontille jää riittävästi tilaa, lunta ei saa siirtää tie-, katu- tai yleisille alueille. Lumi on varastoitava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille. Tontin sisäiset pelastusreitit on pidettävä lumesta vapaina.

2.5 Melulta suojautuminen

Asemakaavamääräyksissä on huomioitu kaava-alueelle tehty meluselvitys osoittamalla Levintien ja Aakenuksentien varren korttelialueille päivämelun 50 dB mukainen raja ennustilanteessa 2030. Asumiseen osoitetuille korttelialueille, joissa Valtioneuvoston mukaiset melun raja-arvot ylittyvät, on esitetty me-1 määräys. Me-1 määräyksen mukaan korttelialueilla rakennukset tulee sijoittaa siten, että ne suojaavat ulko-oleskelutiloja liikennemelulta. Rakennusten ulkoseinät ja ikkunat tulee rakentaa niin, etteivät Valtioneuvoston meluohjearvot rakennusten sisätiloissa ylity. Rakennuksista ja rakennelmista (aidat ja katokset) tulee muodostua melulähteen suuntaan suojaa antava yhtenäinen rakenne. Aitauksen rakentamisessa tulee pyrkiä yhtenäiseen rakentamistapaan sekä tontin rakennuskannan että naapurien aitarakenteiden kanssa.

2.6 Istutukset

Yläkittilä sijoittuu Pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen, Peräpohjolan ja Metsä-Lapin vaihtumisvyöhykkeeseen. Metsäympäristöissä kuusi ja mänty ovat valtapuina ja koivuja sekapuustona. Metsäalueet ovat metsätalouskäytössä. Yläkittilän asutusalue on luonteeltaan vehreä ja metsäinen, joten piha-alueiden suunnittelussa pyritään mahdollisimman luonnonmukaiseen ratkaisuun. Asemakaavassa osoitetuille metsään rajoittuville istutettaville alueille sijoitetaan pintakasvillisuutta, kunttaa, ja matalaa kasvustoa, kuten vaivaiskoivua, katajaa tai vuorimäntyä, millä tontti liitetään osaksi siihen rajautuvaa luontoa. Katualueeseen rajoittuville istutettaville alueille sijoitetaan kasvillisuusvyöhykkeellä menestyvää pensaslajistoa, kuten eri ruusulajikkeita, rusopajuangervoa, loistoangervoa, puistosyreeniä, unkarinsyreeniä, sinikuusamaa, isotuomipihlajaa sekä viitapihlaja-angervoa.

2.7 Jätehuolto

Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään Lapin kuntayhtymän eli Lapecon toimesta. Kiinteistön jätehuollossa tulee noudattaa Kittilän kunnan yleisiä jätehuoltomääräyksiä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta, joka valvoo jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista sekä neuvoo ja opastaa jätehuoltoon liittyvissä kysymyksissä.

Kiinteistöillä syntyvästä yhdyskuntajätteestä on lajiteltava erikseen biojäte, lasi-, muovi-, metalli- ja kartonkipakkausjätteet, pienmetalli sekä tekstiilijätteet. Puutarha- ja puustojäte sekä risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava kuntayhtymän osoittamaan vastaanottopaikkaan.

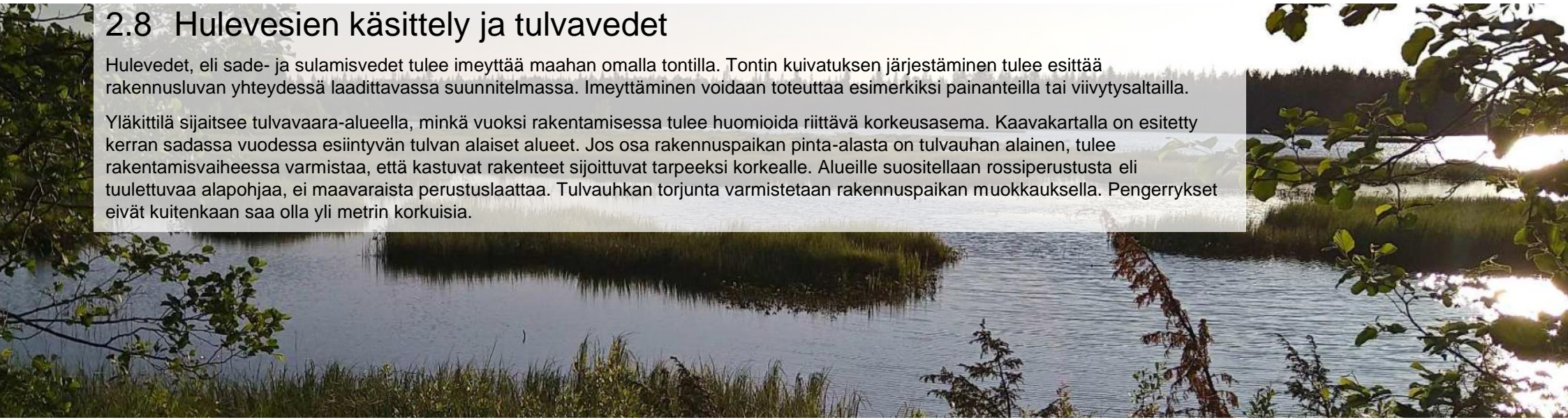
Jäteastiat tulee sijoittaa lähelle katualuetta siten, että ne ovat helposti tyhjennettävissä. Jätehuoltoalue on osoitettava asemapiirroksessa ja sen suunnittelussa tulee huomioida visuaalinen haittattomuus. Kiinteistöllä saa kompostoida siellä syntyvää biojätettä. Kompostori on sijoitettava, rakennettava ja ylläpidettävä niin, että sen käytöstä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle, ympäristölle tai naapurille. Kompostori on sijoitettava vähintään viiden metrin päähän tontista rajasta (naapurin luvalla lähemmäksi) ja 15 metrin päähän kaivosta tai vesialueesta. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puustoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille. Jätteiden hävittäminen polttamalla on kielletty.

Kiinteistön haltijan on järjestettävä jätehuolto varten tarvittava keräyspaikka. Keräyspaikka tulee valita siten, ettei keräysvälineiden tyhjennyksestä aiheudu tarpeetonta vaaraa tai haittaa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle eikä tyhjentäjälle. Jäteastiat on sijoitettava keräyspaikkaan, joka on saavutettavissa ilman kynnystä, porrasta tai muuta estettä. Keräyspaikka on sijoitettava riittävän kauas rakennuksen ilmanottoaukoista sekä asuntojen ikkunoista. Keräyspaikalla on oltava riittävä valaistus.

2.8 Hulevesien käsittely ja tulvavedet

Hulevedet, eli sade- ja sulamisvedet tulee imeyttää maahan omalla tontilla. Tontin kuivatuksen järjestäminen tulee esittää rakennusluvan yhteydessä laadittavassa suunnitelmassa. Imeyttäminen voidaan toteuttaa esimerkiksi painanteilla tai viivytysaltailla.

Yläkittilä sijaitsee tulvavaara-alueella, minkä vuoksi rakentamisessa tulee huomioida riittävä korkeusasema. Kaavakartalla on esitetty kerran sadassa vuodessa esiintyvän tulvan alaiset alueet. Jos osa rakennuspaikan pinta-alasta on tulvauhan alainen, tulee rakentamisvaiheessa varmistaa, että kastuvat rakenteet sijoittuvat tarpeeksi korkealle. Alueille suositellaan rossiperustusta eli tuulettuvaa alapohjaa, ei maavaraista perustuslaattaa. Tulvauhkan torjunta varmistetaan rakennuspaikan muokkauksella. Pengerrykset eivät kuitenkaan saa olla yli metrin korkuisia.

3. Kestävä kehitys

3.1 Rakennusten käyttöikä ja korjattavuus

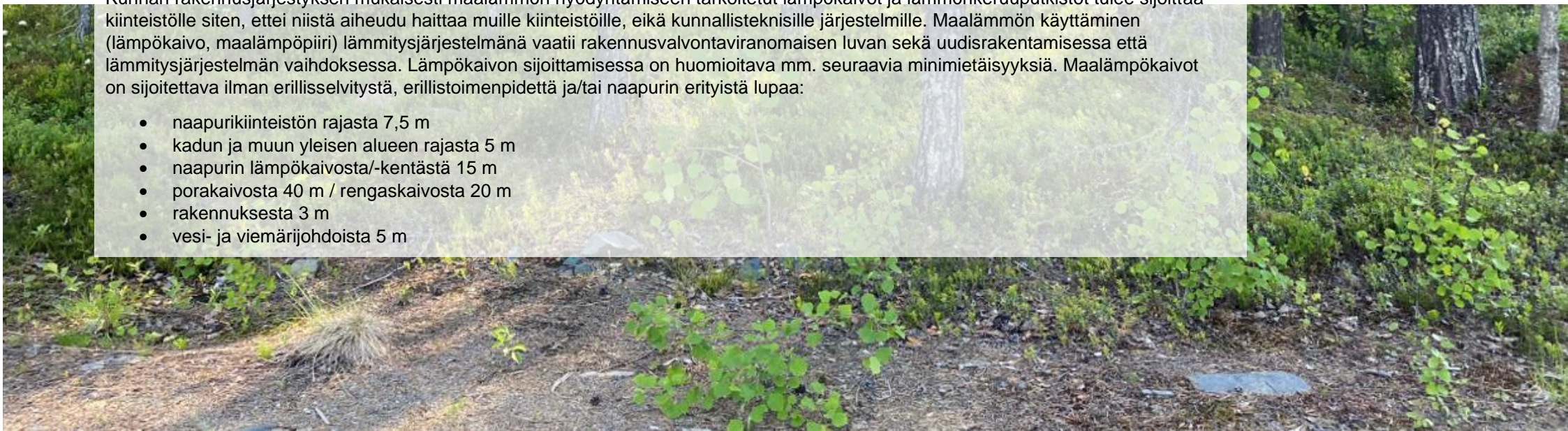
Rakennuksen suunnittelun lähtökohtana on rakennukselle määriteltävä käyttöikä, jonka on oltava käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävän pitkä. Rakenteita ja laitteita suunniteltaessa ja valittaessa tulee ottaa huomioon rakennukselle suunniteltu käyttöikä. Rakenteiden ja laitteiden korjattavuus tulee ottaa huomioon tilavarauksissa. Rakentamisessa tulee käyttää materiaaleja, joiden kestävydestä, huollettavuudesta, korjattavuudesta ja käytöstä poistamisesta on kokemusta tai luotettavaa tietoa. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon materiaalien kierrätettävyys ja niiden elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset käyttäen pitkäikäisiä ja muunneltavia ratkaisuja. Materiaalien suositellaan olevan helposti purettavia, lajiteltavia ja kierrätettäviä.

3.2 Energiaratkaisut

Rakennuksissa suositellaan hyödynnettävien kestäviä energiaratkaisuja, kuten maalämpökaivoja, aurinkopaneeleja, aurinkokeräimiä ja ilmalämpöpumppuja. Aurinkokennot tai -keräimet tulee sijoittaa rakennusten kattopinnoilla lappeen ja julkisivussa seinän suuntaisesti tai integroida suoraan käytettävään kate- tai julkisivumateriaaliin. Ilmalämpöpumput tulee verhota osaksi julkisivua ja ne tulee suunnata siten, että niistä ei aiheudu mahdollista meluhaittaa naapureille.

Kunnan rakennusjärjestyksen mukaisesti maalämmön hyödyntämiseen tarkoitetut lämpökaivot ja lämmönkeruuputkistot tulee sijoittaa kiinteistölle siten, ettei niistä aiheudu haittaa muille kiinteistöille, eikä kunnallisteknisille järjestelmille. Maalämmön käyttäminen (lämpökaivo, maalämpöpiiri) lämmitysjärjestelmänä vaatii rakennusvalvontaviranomaisen luvan sekä uudisrakentamisessa että lämmitysjärjestelmän vaihdoksessa. Lämpökaivon sijoittamisessa on huomioitava mm. seuraavia minimietäisyyksiä. Maalämpökaivot on sijoitettava ilman erillisselvitystä, erillistoimenpidettä ja/tai naapurin erityistä lupaa:

- naapurikiinteistön rajasta 7,5 m
- kadun ja muun yleisen alueen rajasta 5 m
- naapurin lämpökaivosta/-kentästä 15 m
- porakaivosta 40 m / rengaskaivosta 20 m
- rakennuksesta 3 m
- vesi- ja viemärijohdoista 5 m

4. Rakentamisen yleiset laatutavoitteet

Rakennusten sijoittelussa tulee huomioida tontilla olevien rakennusten suhde toisiinsa sekä muihin ympäristön rakennuksiin. Sijoittelussa tulee pyrkiä yhtenäiseen muotokieleeseen sekä katutilaa ja pihaa rajaaviin linjoihin.

Levintien ja Aakenuksentien varren rakennukset pihapiireineen muodostavat tärkeän julkisivun kunnan sisääntuloväylien varrella ja siksi rakennusten arkkitehtoniseen ilmeeseen ja piha-alueisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Aakenuksentien varteen sijoituvia uusia teollisuusalueita koskee julkisivumääräys ju-2.

Aakenuksentiellä rakennusten julkisivuihin tulee kiinnittää erityistä huomiota tielle avautuvien näkymien suhteen. Tontti tulee rakentaa ja massoitella siten, ettei piha-alue parkkipaikkoinen tai varastointialueineen avaudu kantatien suuntaan. Alueen ulkovalaistus ja rakennusten julkisivuvalaistus on toteutettava siten, ettei se aiheuta häiriötä liikenteelle. Kantatien taajamakuvan kannalta on tärkeää, että tielle avautuvia rakennusmassoja porrastetaan ja julkisivuja jäsenellään ikkuna-aukokuksella, jottei rakennusmassoista muodostu pitkiä ja monotonisia.

5. Rakentaminen Yläkittilän asemakaavan asuinkortteleilla

5.1 Julkisivujen jäsentely, materiaalit ja värit

Asuinrakennusten julkisivumateriaalin tulee olla puuta. Julkisivulaudoitus on pystysuuntaista, vaakasuuntaista tai niiden yhdistelmää. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää höylähirttä lyhytristinurkalla. Rakennusten muotokielen tulee olla suorakulmaista, yksinkertaista ja yksityiskohdiltaan vähäeleistä. Rakentamisessa tulee suosia kestäviä, pitkäaikaisia ja huollettavia materiaaleja. Alueen väryksessä huomioidaan kulttuurimaisema (ks. värisävyesimerkit). Julkisivuvärystä suositellaan täydennettäväksi korostesävyllä. Sokkelien tulee olla harmaita.

5.2 Katon kaltevuus, materiaali, väri

Katot luovat alueen ilmettä ja ovat merkittävä osa rakennusten julkisivua. Kattokaltevuuden tulla olla 1:3–1:2 väliltä.

Asuinrakennuksissa tulee olla tumman harmaan sävyinen harjakatto. Aumakattoja ei sallita. Harjakatto voi olla symmetrinen tai epäsymmetrinen (toinen lape pidempi). Asuinrakennusten harjansuunta on määrätty asemakaavakartalla. Rakennuksiin suositellaan tehtäväksi räystäät suojaamaan seiniä ja muita rakenteita sateelta. Katemateriaaliksi käyvät bitumihuopa, tiili ja konesaumattu pelti. Katolle voidaan myös asentaa aurinkopaneeleja. Rakennusten ulokkeissa ja katoksissa voi käyttää myös pulpettikattoja.

Talusrakennuksissa suositaan harjakattoa. Mikäli kuitenkin päädytään pulpettikattoon, tulee kiinnittää erityistä huomiota kadunvarren rakennusten yhteensovittamiseen harjankorkeuksien osalta. Talusrakennusten tulee olla yksikerroksisia, asuinrakennuksia matalampia ja runkosyvyydeltään pienempiä. Kadun suuntaan olevassa julkisivussa tulee olla aukotusta tai muuta julkisivuverhousta elävöittävää aihetta, kuten puuritiöitä.

D116

Kekäle

Q147

Sato

Q612

Vuokko

D101

Ohra

D111

Kajakki

D109

Torppa

Yllä esimerkkejä Yläkittilän alueelle sopivista julkisivusävyistä
(Sävynumerot Tikkurilan väripaletista).

5.3 Ikkunat ja ovet

Myös ikkunavalinnalla on tärkeä rooli alueen yhtenäisen ilmeen kannalta. Ikkunaruudun päälle asetettuja ikkunaristikoita tai koristeleikattuja vuorilaudoituksia ei sallita. Osa asuinrakennuksen päätilojen ikkunoista tulee avautua kadun suuntaan. Pääoven tulisi olla helposti löydettävissä, eikä piilossa autosuojan takana. Ulko-oven on hyvä erottua julkisivusta myös julkisivuverhouksesta poikkeavalla värillä tai vuorauksella. Sisäänkäynnin yhteyteen on hyvä rakentaa katos.

5.4 Terassit ja katokset

Rakennukseen liittyvä terassi ei saa ulottua kuin enintään rakennuksen kahdelle julkisivulle. Terassin kattamista kulman ympäri tulee välttää.

Rakentamistapaohjeet ovat laatineet:

arkkitehti YKS-506 Maritta Heinilä

FM maisematutkimus, miljööinsinööri AMK Maria Kirveslahti

Sweco 21.3.2023